
 ดุยกัณเริงชีวิต  
ผ่านคดีในนิทาน  
ของหวานในยามพักผ่อน 

## ธรรมะเอกเขนก

เรียงเรียงโดย : ขวัญ เพียงหยัย

ภาพวาดโดย : อนุรักษ์ จันทร์โพธิ์ศรี

ISBN : ๙๗๔-๙๓๓๙๒-๐-๗

พิมพ์ครั้งแรก : สิงหาคม ๒๕๕๘

จัดพิมพ์โดย : ห้องหนังสือ เรือนธรรม

๒๙๐/๑ ถนนพิชัย แขวงถนนนครไชยศรี

เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๒๕๔-๘๒๙๒

หนังสือนี้มีเจตนาเผยแพร่พุทธธรรมแก่ผู้เริ่มต้นสนใจธรรมะ

เพื่อความเข้าใจในศาสนาพุทธ

และยังความสุყเย็นให้เกิดขึ้นในจิตใจจาการสพระธรรม

ท่านสามารถร่วมงานเผยแพร่นี้ได้

ด้วยการรับเป็นเจ้าภาพในราคาเล่มละ ๓๐ บาท (ค่าส่งฟรี)

เพื่อมอบให้ห้องสมุดโรงเรียน, วัด, ห้องสมุดสำนักงาน, หรือญาติมิตร

เพื่อส่งเสริมความสนใจในศาสนาเป็นเบื้องต้น

ท่านที่ประสงค์จะเป็นเจ้าภาพกรุณาโอนเงินดังนี้ :-

ชื่อบัญชี นายโก้ แซ่ฉิ่ง ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาราชวัตร

เลขที่บัญชีออมทรัพย์ ๑๓๐-๒-๑๕๑๕๔-๕

แล้วส่งใบฝากเงิน พร้อมชื่อ-ที่อยู่-เบอร์โทรศัพท์ของท่านไปที่

ฝ่ายจัดการ : วิมลลักษณ์ อาศัยพานิชย์

โทร. ๐-๒๒๕๓-๑๒๗๙ ต่อ ๒๐๓ โทรสาร ๐-๒๖๖๙-๓๕๙๑

หากเป็นธนาณัติ กรุณาส่งจ่าย ปท.ดุสิต ในนาม นายโก้ แซ่ฉิ่ง

๒๙๐/๑ ถ.พิชัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

ขออนุโมนทานุญกุศลในการช่วยกันเผยแพร่ศาสนาของท่านในครั้งนี้

ขอให้ธรรมะคุ้มครองโดยทั่วกัน

# เวียงเวียงเด้า



๐๙	โกสียะ	๑๓๗	อุตตราอุบาสิกา
๑๔	อาพวกยั๊กษ์	๑๔๔	พระนันทะ
๒๓	โหมยกะ	๑๔๙	ภิกษุชาวโกสัมพี
๓๐	พระโลสกะ	๑๕๙	นางจิณฺจมาณวิกา
๓๕	พระนางสามาวดี	๑๖๕	อาจารย์สัญญาชัย
๔๘	พันธุเสนาบดี	๑๗๓	พระติสสะ
๕๔	วิฑูฑากะ	๑๘๐	มัญจุกุมทลี
๖๑	พระเทวทัต	๑๘๖	พาหิยะ
๗๒	พระอานนท์	๑๙๒	นายสุมนมาลาการ
๘๔	พระนางเวเทหิ	๑๙๖	พระเจ้าปเสนทิโกศล
๘๘	พระจกัฑบาล	๒๐๗	พระมหาโมคคัลลานะ
๙๙	บัณฑิตสามเณร	๒๑๒	ยมกปาฏิหาริย์
๑๐๙	มารดาของพระกุมารกัสสป	๒๒๐	อนาถปิณฑิกเศรษฐี
๑๑๕	มฆมานพ	๒๓๐	นางวิสาขา
๑๒๒	พระโกณฑธานเถระ	๒๕๗	บันทึกท้ายเล่ม
๑๒๘	พระจุฬปั้นถก	๒๖๑	พระพุทธรูปสุกายิต



หนังสือ “ธรรมะเอกเขนก” นี้จัดทำขึ้นเพื่อ  
น้อมบูชาพระคุณ  
พระผู้มีพระภาคเจ้า อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า  
ด้วยความเคารพอันสูงยิ่ง

จวิฏ์ เพียงหทัย

# ก่อนเล่าเรื่อง

‘ธรรมะเอกเจเนก’ เป็นนิทานธรรมะที่เรียบเรียงมาเล่าให้คุณผู้อ่าน ฟัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการอ่านหนังสือธรรมะในเบื้องต้นแก่ผู้เริ่มสนใจธรรมะ เนื่องด้วยทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ต่างก็ชอบฟังนิทานด้วยกันทั้งสิ้น สืบเนื่องจากเวลาที่ดิฉันอยู่ในชั้นเรียนธรรมะวันอาทิตย์ เวลาอาจารย์เล่านิทานที่ไร เห็นนักเรียนทั้งวัยหนุ่มสาว วัยชราทุกท่านรวมทั้งดิฉันเองด้วยก็นั่งเงยบ ฟังกันอย่างเพลิดเพลิน มีความสุข จึงอยากแบ่งความสุขนั้นมาสู่คุณผู้อ่าน อีกทั้งเพื่อให้เป็นสื่อกลางในการที่พ่อแม่หรือปู่ย่าตายายจะอ่านให้ลูกหลานฟัง พระอาจารย์อ่านให้สามเณรน้อยฟัง หรือคุณครูใช้ประกอบการสอนในชั้นเรียน เพื่อปลูกฝังอรรถรสแห่งธรรมะลงในใจของเด็ก ๆ บ้าง

และเพื่อแสดงให้คุณผู้อ่านที่เพิ่งเข้ามาสนใจหนังสือธรรมะ จะได้ ทราบว่า การศึกษาธรรมะนั้น นอกจากจะอ่านจากหนังสือธรรมะอันมีหลักคำ สอน หัวข้อธรรมแล้ว ก็ยังมีด้านวรรณคดี คือเรื่องเล่าต่าง ๆ ที่น่าสนใจและให้ คติธรรมแก่ชีวิตอีกด้วย จะได้อรรถรสเพลิดเพลินในการศึกษาธรรมะขึ้น

ในหนังสือเล่มนี้ มี ๓๐ เรื่อง ซึ่งคัดมาเล่าเพียงเพื่อเป็นตัวอย่าง ความจริงเรื่องทั้งหมดในอรรถกถามีเป็นร้อย ๆ เรื่องจึงหยิบยกมาเพียงหอม ปากหอมคอ โดยการเขียนหนังสือเล่มนี้ ได้เรียบเรียงมาจากหนังสือของ อาจารย์ยิวสิน อินทสระ ดังนี้ ทางแห่งความดี เล่ม ๑, ๒, ๓ โอวาทปาติโมกข์ พระอานนท์พุทธอนุชา ชีวิตนี้มีอะไร พุทธชัยมงคลคาถา

ดิฉันขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ยิวสิน อินทสระ มา ณ โอกาสนี้ ที่ได้กรุณาตรวจสอบต้นฉบับและเขียนคำนำให้ นับเป็นความเมตตาส่งเสริม การทำงานของดิฉันเป็นอย่างยิ่ง

ดิฉันหวังว่าหนังสือ ‘ตัวอย่าง’ เล่มนี้จะส่งเสริมกำลังใจให้คุณผู้ อ่านเริ่มหาหนังสือ ‘ตัวจริง’ มาอ่านเพิ่มเติมต่อไปนะคะ

ด้วยความปรารถนาดี

ขวัญ เพียงหยั

# คำอนุโมทนา

ขวัญ เพียงหทัย ได้เขียนหนังสืออันโดนใจคนอ่านไว้หลายเล่ม เช่น ธรรมะรอบกองไฟ ซ้อปิ้งบุญ เป็นต้น เรื่องธรรมะเอกเจเนก นี้ก็คงเป็นเช่นเดียวกัน เธอได้ร้อยเรียงจากหนังสือของข้าพเจ้าหลายเล่ม เช่น ทางแห่งความดี เป็นต้น ตามที่เธอได้บอกไว้แล้วใน ‘ก่อนเล่าเรื่อง’

เรื่องส่วนมากดึงมาจาก อรรถกถาธรรมบท ส่วนน้อยที่ดึงมาจาก อรรถกถาชาดก ‘ธรรมบท’ เป็นคัมภีร์หนึ่งในพระไตรปิฎกเล่ม ๒๕ เป็นพระพุทธานุศาสนิตถ์ล้วนๆ ในพระไตรปิฎกเล่ม ๒๕ นี้ มีหลายคัมภีร์ เช่น อุทาน อิติวุตตกะ เป็นต้น แต่ที่โดดเด่นมากๆ ก็คือ คัมภีร์ธรรมบทอยู่ในขุททกนิกาย (กลุ่มย่อย เล็ก ๆ น้อย ๆ)

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๑๐๐๐ โดยประมาณ พระพุทธโฆสจารย์ชาวอินเดีย แต่มาทำงานในลังกา ได้แต่งอรรถกถา (คำอธิบายพระไตรปิฎก) เป็นอันมาก รวมทั้งอรรถกถาธรรมบทด้วย ธรรมบทและอรรถกถานี้ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ กล่าวเฉพาะในประเทศไทย คณะสงฆ์ได้จัดให้เป็นหลักสูตรเรียนของเปรียญธรรมหลายระดับชั้น ได้แพร่หลายอยู่ในวงวัดเป็นเวลาหลายศตวรรษ

ต่อมาประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๔ ข้าพเจ้าได้นำอรรถกถาธรรมบทมาเรียบเรียงใหม่ด้วยภาษาร่วมสมัย อรรถกถาธรรมบทในชื่อใหม่ว่า ‘ทางแห่งความดี’ จึงได้แพร่ออกไปทั้งในวัดและทั้งสู่ประชาชนในวงกว้าง

ส่วนอรรถกถาชาดกนั้น ข้าพเจ้าได้เรียบเรียงไว้ในหนังสือต่าง ๆ หลายเล่ม เช่น เพื่อเยาวชน พุทธชัยมงคลคาถา จริยาบท และความหลัง เป็นต้น

เกี่ยวกับชาดกนี้ ตัวชาดกจริงๆ อยู่ในพระไตรปิฎกเล่ม ๒๗ และ ๒๘ เป็นคำฉันท์ภาษาบาลีไม่มีเรื่องเล่าประกอบ ที่มีเรื่องเล่ามากมายนั้นเป็นอรรถกถาชาดกผลงานของพระอรรถกถาจารย์ทั้งหลาย มีพระพุทธโฆสะจารย์ เป็นต้น

บัดนี้ ขวัญ เพียงหทัย ได้นำเอาเรื่องราวต่างๆ ดังกล่าวมา ร้อยเรียงใหม่ โดยให้มีบทสนทนาแต่เนื้อหาสาระยังคงเดิม เป็นการจูงใจคนรุ่นใหม่และยังใหม่ต่อคำสอนทางศาสนาให้เข้าหาศาสนาได้ง่ายขึ้น ตามแนวที่เธอเคยทำมาแล้วในเรื่อง ธรรมะรอบกองไฟ และ ซ้อปปี้งบุญ มองอีกแง่หนึ่งเหมือนเป็นการทาสรีรกายเนื้อไม้ ยังทำให้ไม้ดูงามขึ้นด้วย

พิจารณาโดยตลอดแล้วดูเหมือนว่า ขวัญ เพียงหทัย ต้องการให้คนเชื่อกรรมและผลของกรรม โดยผ่านทางหนังสือเล่มนี้ ซึ่งความเชื่อเรื่องกรรมนี้ ถ้ามีอย่างแน่นแฟ้นแล้ว ก็จะทำให้คนวางมือจากกรรมชั่ว มาประกอบกรรมดี สังคมของเราจะเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นอย่างแน่นอน

ข้าพเจ้าขออนุโมทนาต่อกุศลกรรมของ ขวัญ เพียงหทัย ขอให้เธอและท่านผู้อ่านทั้งหลายพึงประสบผลดีและมีความสุขตลอดกาลทุกเมื่อ

ด้วยความปรารถนาดีอย่างยิ่ง

วสิน อินทสระ

๒๙ กรกฎาคม ๒๕๔๘

บุคคลเกิดมาแล้ว ควรทำกุศลให้มาก  
เหมือนช่างดอกไม้ ทำพวงดอกไม้ได้มาก  
จากกองดอกไม้อันมาก ฉะนั้น

พุทธวจนะ



# โกสียะ

อ้อยอิงกับจ๊กจั่น หอบผลไม้มาเตรียมจัดอาหารถวาย พระ พอกลับถึงบ้านพบรถเงินขายขนมเบี้องจอดอยู่ริมทาง จึง แวะซื้อมาถูหนึ่งก่อนเข้าบ้าน ขณะนั่งพักผ่อนที่ระเบียง อ้อยอิงนั่งจัดผลไม้ผ่านใส่จาน จ๊กจั่นเอกเขนกินขนมเบี้องอย่าง เอรีดอ่อย อ้อยอิงบอกว่า เหมือนโกสียะเลย จ๊กจั่นจึงให้อ้อยอิงเล่าเรื่องโกสียะให้ฟัง



“โกสียะเป็นเศรษฐีอยู่ใกล้ๆ กรุงราชคฤห์ แกมีเงิน ๘๐๐ ล้าน สมัยนั้นเขาเรียก ๘๐ โกฏิ แต่ยอดจะตั้งหนืดเลย น้ำหยดเดียวก็ไม่เคยให้ใคร เงินทองกองเต็มบ้าน ไม่มีใครได้ ใช้ได้สอยกันล่ะ ไม่ว่าลูกว่าเมียอดใช้หมด”

“อย่างนี้เรียกว่ามีเงินเหมือนไม่มี” จ๊กจั่นว่า

“วันหนึ่ง โกสียะไปเฝ้าพระราชา พอเดินกลับบ้านเห็นคนจนๆ แถวถนนเขากินขนมเบี้องก็เลยอยากกินมั่ง”

“ทำไมต้องคนจนกิน” จ๊กจั่นสะเทือน อ้อยอิงหัวเราะ

“เขาแปลว่ามันเป็นขนมถูๆ ที่ใครๆ ก็มีปัญญากินได้ เป็นเรื่องปกติที่จะกินขนมเบี้อง แต่อีตาเศรษฐีคนนี้นี่มีปัญญา เพราะอยากกินแต่ไม่กล้าบอกเมียทำให้กิน กลัวคนอื่นรู้ว่าทำ

ขนมจะมาขอกินด้วย มันเปลือง ผู้ดูแลเองดีกว่าที่เจ็บไว้  
แต่ความอยากกินมันไม่หมดไปด้วย นอนคิดถึงขนมเบื้อง”

“ขนมเบื้องเอ๊ยขนมเบื้อง อยากกินจัง” จ๊กจั่นร้อง  
ตะโกน

“เสรษฐีพอมไปเลย ชุบซิดเป็นลม นอนชมฝันถึงขนม  
เบื้อง เมียมาถามว่าเป็นอะไร เขาก็ไม่บอก เมียถามว่า พระ  
ราชากริ้วเอาหรือ เขาก็ว่าไม่ ลูกหลานทำให้ไม่พอใจเธอ เข  
าก็สายหน้า อยากอะไรเธอ...”

“ไอ้โฮ โดนใจเป๊ะ” จ๊กจั่นหัวเราะ

“เออ โดนใจ แต่แกล้วโดนกระเป๋าละเลยเฉยชะ เมีย  
ก็อ่อนว่อนอ่อนวอน เลยบอกไปว่า อยากกินขนมเบื้อง”

“ก็เท่านั้นแหละ” จ๊กจั่นรำคาญ กินขนมเบื้องที่เดียว  
๒ ชิ้น

“เมื่อกี้ทงายหลังเลย เพราะขำกลิ้ง เป็นเสรษฐีมีเงิน  
๘๐๐ ล้าน ไม่สบายเพราะอยากกินขนมเบื้องที่ใครๆ ก็กินได้  
เมียถามว่า เท่านั้นเองหรือ แกดตอบว่าก็เท่านั้น เมียว่าเอาละ  
จะทำให้กินกันทั้งหมู่บ้านเลย”

“ว่าแล้วมัยละ เดาถูกเป๊ะ ว่าเมียต้องว่ายังไง” จ๊กจั่น  
พูดแทนโกลีเยะ อ้อยอิ่งพยักหน้า

“ใช่ โกลีเยะเลยก่อนว่า ไร้สาระ ใครทำงานหาเงินเอง  
ก็ทำกินเองสิ ทำไมต้องไปเลี้ยงด้วย

เมียบอกว่า จั่นทำกินในซอยแล้วกัน แกดก่อนว่ารู้อแล้ว  
นะ ว่าหล่อนนะรวย เมียก็บอก เอ้า จั่นทำกินกันในบ้าน แกว่า  
เออ รู้อแล้วนะว่าหล่อนนะใจคอกว้างขวาง เมียว่าจั่นทำกินกัน  
พ่อแม่ลูก เอ๊ย ลูกไม่ต้องกินหรอก เอ้า จั่นทำกินกันสองคนดา  
ยายแล้วกันนะ

ตั้งหน้าตั้งตาดมอหน้าแล้วถามเมียว่า เธอกินขนมเบื้องเป็น

ด้วยหรือ เมื่อกี้ข้ากลิ้งไปอีก แล้วสรุปให้ว่า เอาละ ทำให้คุณ  
กินคนเดียวละกัน”

“แหม ที่นี้ถูกใจโจ้ละซี” จ๊กจั่นเห็นขนมเบื่องเข้าปาก

“เศรษฐีตั้งหนี้ตามวิธีการว่าจะทำยังไง เมี่ยวว่าทำใน  
ครัว เขาว่าไม่ด้ายยย.....ทำในครัวเดียวใครเห็นก็มาขอกินซี”

“แหงละ” จ๊กจั่นกัดขนมเบื่องคำใหญ่จนแก้มพอง

“โกสียะบอกให้เอาข้าวสารหักๆ เอาเนยใส น้ำผึ้ง น้ำ  
อ้อยอย่างละนิดหน่อย แล้วขนเตาขึ้นไปทำชั้น ๗ โนน ฉนั้นจะ  
นั่งกินคนเดียว ก็เลยทำอย่างนั้น เวลาเมียวขนมของชั้นไป ตั้ง  
หนี้ได้ปีดประตูใส่กลอนไปทุกๆ ชั้น จนถึงชั้น ๗ เลย แล้ว  
เมียวเริ่มลงมือทอขนมเบื่อง”

“เฮ้อ ได้กินซักที” จ๊กจั่นกัดขนมเบื่องคำโตอีกคำ



“ตอนเช้าครู พระพุทธเจ้าแผ่ขยายพระญาณออกไป  
ตรวจดูเวไนยสัตว์ หมายถึงคนที่พอจะเรียนรู้อบรมสั่งสอนได้  
พระพุทธเจ้าเห็นผิวเมียวคู้ว่าจะได้เป็นโสดาบัน ตรัสเรียกพระ  
มหาโมคคัลลณะมาแล้วทรงให้ไปชักจูงโกสียะมา พระองค์กับ  
ภิกษุทั้งหลายจะคอยเสวยขนมเบื่องอยู่ที่วัดเชตวัน

พระมหาโมคคัลลณะ เหาะไปยืนลอยอยู่ที่นอก  
หน้าต่างของเศรษฐี โกสียะหันมาเห็นเข้า ตึกกะใจ บ่นออกมา  
ว่าอุตสาห์ขึ้นมาทอขนมชั้น ๗ เนี่ย ก็เพราะจะหนีคนยังเงี้ยะ  
แหละ โอ๊ย เสร็จแล้วก็พุดออกไปว่า สมณะ ท่านจะอยู่ทำไม  
นอกหน้าต่าง ต่อให้เดินจงกรมด้วย ก็จะได้อะไร พระเถระ  
เดินจงกรมไปมาในอากาศ โกสียะตะโกนอีก ต่อให้นั่งสมาธิบน  
อากาศก็จะได้อะไร พระเถระนั่งสมาธิ

โกลิเยะตะโกนอีก ต่อให้บังทวนวันก็จะไม่ได้อะไร  
พระเถระบังทวนวัน”

“แปลว่าอะไร” จักจั่นถาม อ้อยอิ่งหัวเราะ

“ตามพจนานุกรมแปลว่า ทำให้ควันทวนตลบขึ้น แต่  
เศรษฐกิจไม่กล้าพูดว่าต่อให้ไฟไหม้ก็ไม่ได้อะไร เพราะกลัวไฟไหม้  
ปราสาทของตัวเองไปเลย”

“เสียหลายแสน” จักจั่นคำนวณ

“เศรษฐกิจคิดว่าสมณะนี้ไม่ได้อะไรคงไม่ไปแหง เราควร  
จะให้อะไรชกหน่อยหนึ่ง เลียบอกเมียว่าให้ขนมชิ้นเล็กๆ ไป  
สักชิ้นซิ เมียก็หยอดแป้งขนมลงในกระทะนิตเดียว แต่ขนม  
กลับเป็นชิ้นใหญ่ พองโตเต็มถาดเลย”

จักจั่นหัวเราะชอบใจ

“โกลิเยะสงสัยว่าเมียจะใส่แป้งมากไป เลยไปดักเอง  
ดักปลายทัพพีนิตเดียว แต่ขนมชิ้นโตกว่าของเมียทำอีก เลย  
เบือแล้ว ไม่เอาแล้ว ช่างมันเถอะ บอกเมียว่าหยิบขนมให้ไป  
สักชิ้นก็แล้วกัน เมียก็หยิบขนม

ปรากฏว่าขนมในกระเช้าทุกแผ่นติดกันหมดเลย สอง  
คนช่วยกันชกเยื่อจะแยกขนมจนเหงื่อท่วมตัวเลยก็ไม่ออก”

“ชกน่าสงสารแล้ว” จักจั่นว่า

“เลียบอกไม่ยากแล้ว ไม่หิวแล้ว ให้สมณะไป เมียก็  
ฉวยทั้งกระเช้าไปถวาย พระมหาโมคคัลลานะแสดงธรรมให้ฟัง  
พรรณนาถึงคุณพระรัตนตรัยและอานิสงส์ของการทำทาน ทำให้  
สองคนแจ่มแจ้ง”

“เหมือนได้เห็นดวงจันทร์ในท้องฟ้า” จักจั่นต่อให้

“สองคนเลื่อมใส นิมนต์ให้ฉันอาหาร พระมหาโมคคัล  
ลานะบอกให้รู้ว่าพระพุทธรูปเจ้าค้อยอยู่ที่วัดเซตวันแน่ เศรษฐีว่า  
ไอ้โฮ ทางตั้งไกล จะไปทันหรือ พระท่านบอกว่าให้เป็นหน้าที่

ของอาตมาเอง แล้วพาสองคนผิวเมียไปด้วยฤทธิ์ เหมือนว่า  
สองคนลงจากปราสาทแล้วก็ถึงวัดเลย”

“ดีจัง อยากรู้เป็นยังงั้นมั้ง” จ๊กจั่นตาลอย

“ยาก ต้องปฏิบัติธรรมไปถึงขั้นสูงมาก ๆ ๆ ถึงจะ  
ทำได้ อย่างจ๊กจั่นนอนกินขนมเบื้องไปก่อน” จ๊กจั่นลงนอนกิน  
ขนมเบื้อง

“ขนมเบื้องกระเช้าเดียวเลี้ยงพระ ๕๐๐ รูป แล้วยัง  
ไม่หมด เลี้ยงคนที่มาวัดจนอ้อมกันทั่วหน้าแล้ว ก็ยังไม่หมด  
พระพุทธรเจ้ารับสั่งให้ไปทิ้งขนมที่เหลือใกล้ซุ้มประตูวัดเซตวัน  
ตรงนั้นต่อมาเลยเรียกว่า เจื่อมขนมเบื้อง

พระพุทธรเจ้าแสดงธรรมให้สองคนผิวเมียฟังจนได้  
บรรลุนิพพาน โสดาบัน หลังจากนั้นเศรษฐีเริ่มทำบุญบริจาคทาน  
บำเพ็ญสาธารณกุศล ทำให้เงินทองที่มีอยู่เป็นประโยชน์ขึ้นมา  
ไม่นานแฮ่อยู่ในคุ่มเฉย ๆ”

“เออ แล้วเขาฝากมาให้จ๊กจั่นมั้งหรือเปล่าละ อ้อยอิ่ง”  
จ๊กจั่นรีบสงสัย



# อาพวกยักษ์

แก่นแก้วเป็นเด็กชายตัวอ้วนปึก หน้ากลม แก้มย้วย เพื่อน ๆ เรียกเขาว่ายักษ์เล็ก เขาเป็นคนขี้เล่น จึงทำท่าเหมือนยักษ์ไล่แก๊งเพื่อนตามสมญาที่เพื่อนตั้งให้

วันหนึ่ง คุณครูสม (อ่านว่า สะมะ แปลว่าผู้มีความสุข อันเกิดจากความสงบ) ซึ่งเป็นนักเล่านิทาน นั่งพักอยู่ใต้ต้นไม้ร่มรื่น พวกเด็ก ๆ รุมล้อมเข้ามาจะฟังนิทาน เมื่อคุณครูสมถามว่า วันนี้จะฟังเรื่องอะไรดี มะระก็ยกมือขึ้น และถามว่า

“คุณครูครับ ยักษ์มีจริงมั๊ยครับ”

คุณครูสมบอกว่า “มีจริงซีครับ ในชาดกก็มีเรื่องยักษ์หลายเรื่อง”

เด็ก ๆ จึงขอให้คุณครูเล่าเรื่องยักษ์ให้ฟัง

“ยักษ์คนนี้นะ เขาชื่ออาพวกยักษ์ อาศัยอยู่โคนต้นไทร เขาได้รับพรจากท้าวเวสวัณเป็นหัวหน้ายักษ์นะ ได้รับพรว่า ถ้าใครเข้ามาในร่มเงาต้นไม้โคนนี้เวลาเที่ยง อนุญาตให้จับกินได้”

“กินหมดเลย” แก่นแก้วลุกขึ้นยืน เอามือตบพุง พวกเด็ก ๆ หัวเราะกัน แล้วฟังคุณครูต่อ

“ก็มีพระราชชื่อ อาพวกะ”

“ชื่อเหมือนกันเลย” เด็ก ๆ ร้อง คุณครูยิ้มพยักหน้า

“ใช่ ชื่อคนมาจากชื่อเมืองไง เขาเป็นพระราชของ

เมืองอาพี เลยชื่ออาพวกะ พระราชาออกไปล่าเนื้อในป่ากับลูกน้อง แล้วบอกกันว่า ถ้าเนื้อนี้ไปทางคนไหนนะ คนนั้นจะต้องมีโทษ แต่เนื้อก็หนีไปทางพระราชานั้นแหละ

พระราชालेยต้องไปตามจับเนื้อมา พอจับได้แล้วก็ไปนั่งพักที่โคนต้นไม้ ตอนเที่ยงพอดีเปะ”

“อ้าว ก็โดนยักษ์กินสิ” แก่นแก้วกระโดดเหวอะ ๆ

“ใช่ พอยักษ์จะจับกิน พระราชาก็ขอร้องว่า อย่ากินเลย ถ้าปล่อยพระองค์ไป จะส่งคนใส่ถาดมาให้ยักษ์กินทุกวันเลย ยักษ์ก็เลยปล่อยไป

พระราชากลับไป แล้วไปเล่าให้ผู้รักษาพระนครฟัง ให้เขาจัดคนไปให้ยักษ์กิน เขาถามว่า มีกำหนดเวลาหรือเปล่าว่าจะส่งไปให้กินนานเท่าไร พระราชาบอกว่าไม่ได้กำหนด เขาทูลว่าไม่ได้กำหนดเป็นเรื่องยาก เพราะคนเราจะทำได้แค่ตามกำหนดเท่านั้น นักเรียนว่ายากมั๊ยครับ”

“ผมว่ายาก” มะระร้อง “ยักษ์กินทุกวัน เดี่ยวคนก็หมดหรอก”

“หมด ก็กลับมากินพระราชาน้ำตาลสด เด็กหญิงผมเปียน่ารักพูดอย่างตื้นตัน คุณครูสมหัวเราะเอ็นดูเด็ก ๆ

“แล้วเขาทำยังไงครับคุณครู” แก่นแก้วอยากรู้

“ตอนแรกเขาไปเอานักโทษมา ส่งไปให้ยักษ์กินทีละคนจนหมดคุกเลย พวกเขาบ้านรำลือกันว่า พระราชาจับโจรได้เอาไปให้ยักษ์กิน ตั้งแต่นั้นมาก็ไม่ค่อยมีใครเป็นโจรเลย

พระราชาก้ออกอุบาย เอาสิ่งของของพระองค์ไปทิ้งไว้ที่ถนน ถ้าใครมาหยิบก็เป็นไจ จับเลยโซ่มั้ยแล้วมีคนมาหยิบมั้ย”

“มั้ยมี” เด็ก ๆ ตอบเป็นเสียงเดียวกัน

“ใช่แล้ว พวกอำมาตย์ปรึกษากันว่า จะเอาคนแก่ในเมืองให้ยักษ์กิน แต่พระราชาก้อบอกว่า คนแก่มีญาติเยอะ เดี่ยว

โดนประท้วง ไม่เอาหрок พวกนั้นก็เสนอให้เอาเด็กทารก พระ  
ราชาตกลง”

“ทารกขนาดไหนครับ” กระจกแล้ว“ผมพันทารกอะยัง”

“อ้อ เขาไม่จับแกไปกินหрок แกมันขม” แก่นแก้ว  
ว่า กระจกเข้มแจ่ง คุณครูสมหัวเราะอีก

“เราพาเด็ก ๆ หนีก็ได้” น้ำตาลสดผู้ฉลาดเฉลียวไม่กลัว

“ใช่ คนในเมืองเลยพาเด็กทารกไปไว้เมืองอื่น ที่ยังอยู่  
ก็ถูกจับไป เป็นอย่างน้อยอยู่ ๑๒ ปี

วันหนึ่ง หาเด็กที่หนีไม่ได้ เหลือแต่อาพวกกุมาร  
โอรสของพระราชทานั้น พวกอำมาตย์ทูลพระราช พระราชา  
บอกว่าเรารักลูกเรา คนอื่นเขารักลูกเขาเหมือนกัน เมื่อให้ลูก  
คนอื่นได้ ก็ต้องให้ลูกของตัวเองได้ ความรักลูกนั้นไม่เท่ากับรัก  
ตัวเอง จงให้ลูกเรากับยักษ์ไปเถอะ”

“พอใจร้าย” น้ำตาลสดค้อนสะบัดหน้างานทางเปียแฉ่ง

“วันนั้น พระพุทธเจ้าของเราตรวจดูสัตว์โลกทรงเห็น  
ว่าวันนี้อาพวกยักษ์จะได้บรรลุเป็นโสดาบัน ส่วนราชกุมารต่อไป  
ในอนาคตจะได้เป็นอนาคามี โสดาบันคืออะไร ลูก มีใครตอบ  
ได้มั๊ยครับ”

ไบไม้ผู้นั่งเจียบมานาน ฟังอยู่ด้วยความระทึก ก็ยกมือ  
ขึ้น “ทราบค่ะ”

คุณครูสมถามไบไม้ ผู้สวมแว่นแล้วตั้งแต่เดือนก่อน  
ด้วยความที่เป็นผู้คงแก่เรียน

“แปลว่า ได้บรรลุธรรมขั้นที่ ๑ ค่ะ”

“ใครบอกไบไม้จ๊ะ” คุณครูสมถาม

“คุณพ่อค่ะ คุณพ่อบอกว่า คนที่เขาบวชเรียนสูงๆ เขา  
จะได้บรรลุธรรม แต่ต้องมี ๔ ขั้น ถึงจะสำเร็จค่ะ ๔ ขั้นก็มี  
โสดาบันขั้นที่ ๑ ขั้นที่ ๒ สกทาคามี ขั้นที่ ๓ อนาคามี



ชั้นที่ ๔ อรหันต์”

“ไอ้โฮ ท่องเก่งจัง” มะระชม “ยังงี้มะระจำไม่ได้หรอก”

“นายเคยจำอะไรได้มั่งละ” น้ำตาลสดแหวใส่

“ไม่เอา พูดกันดีๆ” คุณครูสมเดือน “ไปไม้เก่งมาก จำที่คุณพ่อบอกได้”

“คุณครูเล่าต่อซีคะ” น้ำตาลสดอยากฟัง

“เฮ้ย พระพุทธเจ้าจะไปโปรดยักษ์ ก็เลยไปที่บ้านของยักษ์ แต่ตอนนั้นยักษ์ไม่อยู่ ไปประชุมที่ป่าหิมวันต์”

“เหมือนพ่อผมเลย ประชุมยัน” แก่นแก้วบนอุบอิบ

“พระพุทธเจ้าไปยืนอยู่หน้าบ้านยักษ์ คนเฝ้าบ้านออกมาบอกว่ายักษ์ไม่อยู่ พระพุทธเจ้าบอกว่าจะเข้าไปคอย เขาบอกว่า เขาจะต้องไปบอกยักษ์ก่อน เพราะยักษ์คงไม่ชอบใจ ถ้ามีใครมาที่พักของเขา คนเฝ้านี้ชื่อคัทรกะ เขาเหาะไปหายักษ์



พระพุทธเจ้าเข้าไปในที่อยู่ของยักษ์ ทรงเปล่งพระรัศมีสีทอง พอพวกผู้หญิงของยักษ์ได้เห็นรัศมีสีทองก็มานั่งล้อมพระพุทธเจ้า พระองค์ทรงแสดงธรรมให้ผู้หญิงพวกนั้นด้วย

ในตอนนั้นมียักษ์อีก ๒ คน ชื่อสาตาศิริ กับเหมวตานี้เป็นยักษ์ดี คิดจะไปถวายบังคมพระพุทธเจ้า แล้วค่อยไปประชุมที่ป่าหิมวันต์

พอเหาะมาถึงที่อยู่ของอาพวกยักษ์ มีพระพุทธเจ้าประทับอยู่ พวกยักษ์ก็เหาะผ่านไม่ได้ เพราะถ้าพระพุทธเจ้าประทับที่ใด ท้องฟ้าข้างบนตรงนั้น ใครจะมาเหาะไปเหาะมาไม่ได้นะ”

“ตกปีกลงมา” มะระร้อง

“ยักษ์ ๒ คนก็ดูว่ามีอะไรเกิดขึ้น พอเห็นพระพุทธเจ้า ก็รีบลงมา...”

“ถวายเป็นภุมมะภินันท์” แค้นแก้วยกสองมือขึ้นเหนือหัว

“แล้วพวกยักษ์ก็ไปป่าหิมวันต์ ไปบอกข่าวดีกับอาพว ก ยั ก ษ์ แต่อาพว ก ยั ก ษ์ไม่รู้จักพระพุทธเจ้า ก็โกรธที่พระพุทธเจ้า มาอยู่ที่ของตัว”

“พระพุทธเจ้าคงจะตายไม่รู้จักได้ไง” ไข่มุกน้อย คุณครู สมยังคงเล่าต่อไป

“ยักษ์ไม่ชอบใจ ก็เลยทดลองแสดงฤทธิ์ เพื่อจะลองดี กับพระพุทธเจ้า เช่น บันดาลให้เกิดลมบ้าหมู ที่พัดแรงขนาด ถอนต้นไม้ได้...”

แค้นแก้วลุกขึ้นทำท่าบันดาลประกอบ “ฮึก...”

“แต่ลมไม่อาจทำให้ชายจิวรของพระพุทธเจ้าไหวได้ เพราะพระพุทธเจ้าอธิษฐานไว้ ยักษ์ก็ทำให้แผ่นดินตกลงมา...”

แค้นแก้วทำท่ายกหิน

“แต่แผ่นดินก็ได้กลายเป็นดอกไม้บูชาพระพุทธเจ้า ยักษ์บันดาลให้ความมืดแผ่เข้ามา แต่พอมาถึงพระพุทธเจ้า ความมืดก็หายไป ยักษ์เข้าไปหาพระพุทธเจ้าพร้อมกับพวกผี แต่เข้าใกล้พระพุทธเจ้าไม่ได้ ยักษ์คิดว่า เราปล่อยภูษาวุธดีกว่า ภูษาคืออะไร ไบไบ”

“ผ้าคะ” ไบไบตอบรวดเร็ว

“ใช่ ผ้าที่เป็นอาวุธ เป็นอาวุธสำคัญของยักษ์ พอ ปล่อยออกไป อวูรนั้นก็ส่งเสียงนำกลั่นในอากาศ...”

“จ๊ากกก.....” เสียงของแค้นแก้วดังลั่น ทำท่ากำลัง ภายใน แต่ดูเหมือนไอ้มืดแดง

“แล้วผ้าก็ตกลงมาเหมือนผ้าเช็ดเท้า” คุณครูสมเล่าต่อ

แก่นแก้วระทวยลงไปเรื่อย ๆ แล่วนอนแผ่ลงกับสนามหญ้า

“ยักษ์คิดว่า เอ๊ ทำไมผ้าภูษาวู่นี้ถึงทำร้ายพระพุทธเจ้าไม่ได้ สงสัยพระพุทธเจ้าจะเป็นคนมีเมตตามาก เราต้องยั้วให้พระพุทธเจ้าโกรธเสียก่อน จึงจะทำร้ายพระพุทธเจ้าได้ ยักษ์บอกพระพุทธเจ้าว่า ให้ออกไปจากบัลลังก์ของตน เพื่อให้พระพุทธเจ้าโกรธ พระพุทธเจ้าคิดว่า ยักษ์เป็นคนหยาบคาย ต้องเอาชนะด้วยความอ่อนโยน จึงเสด็จลงจากบัลลังก์

ยักษ์คิดว่า เอ๊ ว่าง่ายดีแฮะ บอกคำเดียวก็ลงมาแล้ว เดี่ยวลองใหม่ ก็บอกอีก ให้พระพุทธเจ้าเข้ามานั่งบัลลังก์ พระพุทธเจ้าก็เข้ามา ทำอย่างนี้อยู่ ๓ วัน พระพุทธเจ้ายอมตาม เพื่อให้ยักษ์มีใจอ่อนโยนจะได้ฟังธรรมได้ เหมือนพ่อแม่ที่ตามใจลูกก่อน เพื่อให้ลูกทำตามที่พ่อแม่ต้องการทีหลัง”

“พ่อหนูก็ทำอย่างนี้” ไบไม้พูดเบา ๆ

“ยักษ์ก็คิดว่า จะแกล้งพระพุทธเจ้าอย่างนี้ไปทั้งคืน ก็สั่งให้ออกไปแล้วเข้ามาอีก แต่พระพุทธเจ้าไม่ทำตามแล้ว บอกยักษ์จะทำอะไรก็ทำเถอะ ยักษ์ก็เลยจะแกล้งพระพุทธเจ้าด้วยการถามปัญหา ยักษ์ถามว่า

อะไรเป็นทรัพย์ที่ประเสริฐของคนในโลกนี้ อะไรที่บุคคลประพฤติดีแล้ว จะนำความสุขมาให้ อะไรเป็นรสเลิศกว่ารสทั้งหลาย ชีวิตอย่างไรจึงได้ชื่อว่าเป็นชีวิตที่ประเสริฐที่สุด นักเรียนตอบคำถามยักษ์ได้มั๊ยครับ”

คุณครูสมถาม ทุกคนสายหัวติก แก่นแก้วตอบว่า

“ผมไม่ใช่พระพุทธเจ้า”

คุณครูสมหัวเราะ “พระพุทธเจ้าตอบอย่างนี้นะ สรรพธรรมเป็นทรัพย์ที่ประเสริฐของคนในโลกนี้ ธรรมที่คนประพฤติดีแล้ว จะนำความสุขมาให้ ความสัตย์เป็นรสเลิศกว่ารสทั้งหลาย

ชีวิตของคนที่อยู่ด้วยปัญญา เป็นชีวิตที่ประเสริฐที่สุด  
ยักษ์ถามต่อไปอีก ๔ คำถามว่า บุคคลจะข้ามโอฆะได้  
อย่างไร ข้ามอรรณพได้อย่างไร ล่วงทุกข์ได้อย่างไร และบริสุทธิ์ได้อย่างไร

คำว่า โอฆะ ปกติแปลว่าห้วงน้ำ แต่ในที่นี้ไม่ได้หมายถึง  
ถึงน้ำธรรมดาแต่หมายถึงกิเลส พระพุทธเจ้าตรัสว่า บุคคลข้าม  
โอฆะได้ด้วยศรัทธา คือคนที่มีศรัทธาย่อมจะเชื่อกรรมและผล  
ของกรรม ตั้งใจทำดีไม่ทำชั่ว เชื่อในคำสอนของพระพุทธเจ้า  
ทำตามที่ท่านสอน แล้วก็จะชนะกิเลสได้

ส่วนคำว่า อรรณพ คือห้วงน้ำที่ใหญ่กว่าโอฆะ คือ  
สังสารวัฏ คนที่ไม่ประมาทจึงจะข้ามไปได้ ถ้าคนไหนประมาท  
ชอบทำบาป ก็ข้ามห้วงน้ำนี้ไปไม่พ้น ได้แต่วนเวียนอยู่ ต้อง  
เป็นคนที่ไม่หมั่นทำความเพียร ปฏิบัติธรรมด้วยความตั้งใจ ก็  
จะข้ามห้วงน้ำคือสังสารวัฏอันนี้ได้”

“สังสารวัฏคืออะไรคะคุณครู” น้ำตาลสดถาม

“สังสารวัฏ คือ การเวียนว่ายตายเกิดของคนเราที่มีอยู่  
เรื่อย ๆ ไม่มีวันจบสิ้น มีแต่พระอรหันต์เท่านั้น ที่ไม่ต้องมาเกิด  
ใหม่ ออกไปจากสังสารวัฏได้”

“แล้วอีก ๒ คำถามล่ะคะ คุณครู” ไบไม้เตือน

“อ้อ ยักษ์ถามว่า จะล่วงทุกข์ได้อย่างไร พระพุทธเจ้า  
ตรัสว่า ต้องมีความเพียร คือความพยายามจึงจะพ้นทุกข์ได้

และถามว่าคนเราจะบริสุทธิ์ได้อย่างไร ตอบว่าต้องมี  
ปัญญาจึงจะบริสุทธิ์ได้



ยักษ์ถามต่อว่า บุคคลทำอย่างไรถึงจะได้ปัญญา ทำอย่างไร  
ถึงจะได้เงินทอง ทำอย่างไรถึงจะได้ชื่อเสียง ทำอย่างไรถึงจะผูก

มิตรไว้ได้ ทำยังไงเวลาตายไปแล้วจะไม่โศกเศร้า

พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่าคนที่เชื่อธรรมของพระอรหันต์ ฟังอย่างดี ตั้งใจไม่ประมาท ย่อมได้ปัญญา

คนจะหาเงินทองได้ต้องขยัน

คนจะได้ชื่อเสียงต้องมีสัจจะ คือพูดจริง รักษาคำพูด จะผูกมิตรกับใครๆ ต้องเป็นผู้ให้ นักเรียน ถ้ามีคนที่ไม่เคยให้ใครเลย ขี้เหนียวมากๆ เพื่อนจะอยากคบมั๊ย”

เด็ก ๆ หัวเราะสำยหน้าทุกคน

“อีกข้อคือ คนที่มีธรรมะสำหรับผู้ครองเรือน ๔ ประการ คือ ๑ สัจจะ ๒ ทมะคือฝึกตนเอง ๓ ขันติ คือความอดทน และ ๔ จาคะ คือการบริจาค ถ้าใครทำได้แบบนี้ ตอนอยู่ก็มีความสุข ตายไปแล้วก็ไม่เศร้าโศก หมายถึงได้ไปเกิดที่ดี

คำตอบคำถามนี้อาจจะยากสำหรับนักเรียน แต่ให้ฟังเอาไว้ก่อนนะ อีกหน่อยโตขึ้นจะเข้าใจมากกว่านี้

แต่ยักษ์ฟังพระพุทธเจ้าแล้วก็เข้าใจ เลยได้บรรลุธรรม เป็นพระโสดาบัน

ตอนนั้นเป็นเวลาเช้า ทหารนำพระโอรสคือ อาพว กุมารมามอบให้ยักษ์ ยักษ์ไม่กินแล้วเพราะเป็นโสดาบันไปแล้ว

พระพุทธเจ้าทรงรับอาพว กุมาร แล้วทรงให้พรให้อายุยืน ให้มีความสุขปราศจากโรค มีชีวิตอยู่เพื่อประโยชน์แก่โลก ขอให้กุมารเคารพพระรัตนตรัยตลอดชีวิต แล้วพระพุทธเจ้าก็คืนพระกุมารให้ทหารไป

พระกุมารโตขึ้นมีพระนามว่า อตถกอาพว ก ได้มีโอกาส ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้าแล้วได้บรรลุธรรมเป็นพระอนาคามี

เป็นไง จบแล้ว”

“ก็สนุกดีค่ะ” น้ำตาลสดพูด

“ผมชอบตอนรบกัน” แก่นแก้วว่าแล้วทำท่าไอ้มดแดง

“เอาละ นักเรียน เห็นมั๊ยว่ายั ก ษ์ก็กลับตัวเป็นยั ก ษ์ดี  
ได้ แต่เราทุกคนเป็นคนดีอยู่แล้ว ก็ต้องรักษาความเป็นคนดี  
ของเราตลอดไปนะครับ”

“นี่คนดีหรือคะ” น้ำตาลสดว่าพลางชี้ไปทางแก่นแก้ว  
“หนูว่าเขาบ๊องๆ”



# โหมสกะ

แสนดีกับปั้นเหน่ง นั่งกินข้าวกันที่ร้านอาหารริมน้ำสายลมยามเย็นโหมมาพาให้สบายหายเหนื่อย ปั้นเหน่งมองไปบนสะพาน เห็นผู้ชายหลายคนหย่อนเบ็ดตกปลาลงในแม่น้ำ แล้วก็นั่งเฝ้า ดูๆ ก็เหมือนเป็นกิจกรรมที่น่าเพลิดเพลินในยามเย็น ปั้นเหน่งพยักพยิดให้แสนดีดู แสนดีบอกว่า

“ทำบาปนะ เคยมีคนหนึ่งเขาบอกว่าตอนเด็กๆ เคยชอบตกปลาบ่อย พอโตขึ้นนะ ไม่ว่าจะทำอะไร จะคอยมาโดนปากตัวเองเจ็บอยู่เรื่อย อย่างมอเตอร์ไซค์ล้ม ตัวเองก็คนตัวใหญ่ กลิ้งโคโรไป แต่ตรงอื่นไม่เป็นไร มีแต่ปากไปครูดกับถนนจนเป็นแผล แล้วเรื่องปากเจ็บคอเจ็บอะไรนี่ เป็นบ่อยจนเป็นเรื่องปกติไปเลย”

“คนตกปลานี้ จะมองว่าอดทนก็ได้ นะ คอยจ้ง หรือเรียกว่ามีความพยายาม”

แสนดีหัวเราะ “ความพยายามมี ๒ อย่าง พยายามทางที่ดีกับพยายามทางที่ชั่ว ถ้าเป็นทางชั่วท่านก็สอนให้ระวังว่าให้ทุกข์แก่ท่านทุกข์นั้นถึงตัว อย่างในนิทานเรื่องโหมสกะที่พยายามจนตัวตายเลย”

ปั้นเหน่ง ฟังแล้วก็อยากรู้เรื่องของโหมสกะ แสนดีจึงสารยายให้ฟัง

“ก่อนจะเป็นโนมสกะ เขาเคยเกิดเป็นคนจนชื่อโกตุลลิก พาลูกเมียหนีความลำบากมาจากอัลลกับปะไปโกสัมพี ตอนอุ้มลูกมาก็เหนื่อย เวลาแม่อุ้มก็อุ้มยังกับประคองดอกไม้ เวลาพ่ออุ้มก็อุ้มอย่างเสียไม่ได้ ในที่สุด พ่อเลยทิ้งลูกไว้หลังพุ่มไม้ พอเมียมาถามว่าลูกไปไหน บอกว่าทิ้งไว้หลังพุ่มไม้ จึงกลับไปรับลูก ตอนที่อุ้มลูกไปอีกทีหนึ่งนั่นแหละ ลูกก็ตาย”

ปิ่นแห่งหัวเราะ “เวลาอยู่ในชาดกนี้ บทจะตาย ตายง่ายจัง”

“สองคนเดินทางมาถึงบ้านคนเลี้ยงวัว เขากำลังเลี้ยงพระปัจเจกพุทธเจ้าอยู่ เขาสงสาร เลยให้ข้าวกิน โกตุลลิกกินใหญ่เลย กินไปก็เห็นหมาตัวเมียมันนอนอยู่ได้เตียง เจ้าของเขาให้กินข้าวปายาส แกคิดว่า หมามีบุญ กินข้าวดีกว่าเราอีก เราย้อดข้าวมาตั้ง ๗ วัน แต่หมามีกินทุกวัน คินนั้นแกกินมากเกินไป เลยอาหารไม่ย่อย ตายไปเลย”

“ว่าแล้ว” ปิ่นแห่งหัวเราะ “ตายกันง่าย” แสนดีหัวเราะด้วย

“เออ ใช่ ทีนี้เมียเลยขออยู่กับคนเลี้ยงวัว ช่วยงานเขา เพราะถือว่าเขามีบุญคุณอุปการะและยังได้ช่วยทำบุญกับพระปัจเจกพุทธเจ้าด้วย

ฝ่ายโกตุลลิกพอตายไป เลยไปเกิดเป็นลูกแม่หมาตัวนั้นแหละ เวลาพระปัจเจกพุทธเจ้ามาก็ให้อาหารมันทุกครั้ง มันรักท่านมากเลย วันไหนคนเลี้ยงวัวไม่วาง มันจะไปรับพระแทน ไปถึงก็เห่า ๓ ครั้ง หรือเวลาไปตรงไหนกลัวว่าจะมีสัตว์ร้าย มันก็เห่าได้

วันหนึ่ง พระปัจเจกพุทธเจ้าบอกคนเลี้ยงวัวว่า จีวรของท่านเก่าแล้ว ท่านจะไปทำจีวรที่ภูเขาคันธมาทน์ เพราะมี



พระปัจเจกพุทธเจ้ามากด้วยกัน ช่วยกันทำ

เจ้าลูกหมาน้อยก็อาลัยรักมากพอท่านเดินจากไป.....”

ปั้นเหน่งต่อให้ว่า “ก็ตายเลย” แสนดีจำ พยักหน้า

“เออ ไซ้ ไปเกิดเป็นเทพบุตรชื่อ โหมสกะ มีเสียงดังมาก จากกรรที่ไปหาพระปัจเจกพุทธเจ้าด้วยความรัก แต่เป็นเทวดาอยู่ได้ไม่นาน เพราะหลงในความเพลิดเพลินทั้งหลาย จนไม่ได้กินอาหาร ตายแล้วมาเกิดในโลกมนุษย์ เป็นลูกของหญิงโสเภณี กรุงโกสัมพี นี่แหละมาเป็นโหมสกะ แล้วก็ถูกทิ้งหลายครั้ง

ครั้งที่ ๑ แม่ทิ้งเองเลย เพราะตัวเองเคยทิ้งลูกไป ถูกทิ้ง พวกนกาก็มาล้อมไว้ ไม่มีอันตรายเข้าใกล้ เพราะบุญคุ้มครองเอาไว้ มีคนผ่านมาเห็นเข้า ก็เอาไปเลี้ยงเป็นลูก”

“แหม ยังอุตสาห์มีบุญคุ้มอีกนะเนี่ย” ปั้นเหน่งแซว



“มีมหาเศรษฐีใหญ่ในเมืองโกสัมพีนั่นแหละ ไปเฝ้าพระราชา แล้วเดินสวนทางกับราชปุโรหิต จึงทักทายปราศรัยกัน แล้วถามว่า วันนี้มีอะไรแปลกๆ ในบ้านเมืองเราบ้าง อาจารย์

ปุโรหิตตอบว่า ไม่มีอะไรมาก แล้วเงยคู้ท้องฟ้า บอกว่า จะมีคนมีบุญมาเกิด แล้วต่อไปจะได้เป็นเศรษฐีใหญ่ของเมืองนี้

พอดีเมียของเศรษฐีท้องแก่ รีบให้คนไปดูว่าเมียตัวเองคลอดลูกหรือยัง ปรากฏว่ายังไม่คลอด เลยให้หญิงคนใช้ไปถามดูว่า วันนี้มีเด็กเกิดที่ไหนบ้าง ก็พบว่าเป็นโหมสกะ เลยให้

“ซื้อมาด้วยราคาแพง”

“ซื้อไปเลี้ยงเธอ ดินะ” บั้นเหน่งถาม แสนดีสายหน้า

“แกซื้อมาไว้ก่อน กะว่าถ้าเมียออกลูกเป็นผู้หญิงก็จะให้ลูกสาวแต่งงานด้วย แต่ถ้าออกมาเป็นผู้ชายก็จะฆ่าโหมสกะชะะ”

“อ้าว” บั้นเหน่งร้อง “โหลงั่นละ เลี้ยงไว้พอโตแล้วรวย ก็เป็นลูกตัวรวยอยู่ดี”

“เขาไม่คิดอย่างนั้น เขาคิดผิด เขาคิดร้าย ถ้าเขาคิดดี ๆ ก็จะไม่เกิดเสียหาย”

บั้นเหน่งบอกว่า “ท่านถึงสอน ว่าให้เราคอยคิดดีอยู่เสมอ หลวงพ่อปัญญาสอนว่า คิดดี ทำดี พูดดี ไปสู่สถานที่ดี ๆ”

“ที่นี้ต่อมาไม่กี่วัน เมียเศรษฐีคลอดลูกมาเป็นผู้ชาย เศรษฐีก็คิดร้ายกับโหมสกะเลย พยายามฆ่ากันเขียว

ครั้งที่ ๑ ให้เอาไปไว้ที่ปากคอกวัว ถ้าตอนเช้าวัวออกมาต้องเหยียบเด็กตายแน่ แล้วให้กาลีหญิงรับใช้ไปดูว่าตายหรือเปล่า ปกติวัวนายฝูงมันจะให้ลูกน้องออกก่อน ตัวเองออกทีหลัง แต่วันนั้น วัวนายฝูงมันรีบออกมาก่อนเลย มายืนคร่อมเด็กเอาไว้ วัวตัวอื่นก็ออกไปสองข้าง เจ้าของวัวมาเห็นเข้าก็เก็บไปเลี้ยง

กาลีมารายงาน เศรษฐีให้ไปซื้ออีกกลับมาอีก แล้วเอาไปไว้หน้าเมือง จะให้พวกกองเกวียนที่เขาออกประตูเมืองกันตอนเช้าๆ นะทับตาย วัวที่ลากเกวียนเล่มแรก มันก็มายืนคร่อมไว้อีกนะ นายกองเกวียนไปดู เห็นเด็กนอนอยู่ เลยเอาไปเลี้ยงอีก

กาลีไปตามซื้ออีกกลับมาอีก คราวนี้เอาไปไว้ในป่าช้าฝึดิบ ให้หมาหรือผีมาทำร้ายเด็ก แต่มีแม่แพะมายืนคร่อมให้กินนม คนเลี้ยงแพะมาเห็นเข้า เก็บเอาไปเลี้ยง”

“กาลีก็ไปซื้ออีก” คราวนี้บั้นเหน่งต่อให้แทนได้ เพราะรู้แคว

“ใช่ คราวนี้เอาไปทิ้งเหวที่เขาไว้ทิ้งพวกโจร บังเอิญมี  
ต้นไผ่ขึ้นหนา รongรับไว้อย่างกับเบาะ ช่างसानไม้ไผ่มาตัดไผ่  
กับลูกชาย ได้ยินเสียงเด็กร้อง เลยไปดู แล้วเอาไปเลี้ยง”

“เฮ้อ พยายามดีจริงๆ เนอะ นี่ถ้าเลี้ยงไว้เองก็หมด  
เรื่อง” ปั่นเหง่งรำคาญ



“อยู่กันมาจนโต คราวนี้เศรษฐีจะส่งเด็กไปให้ช่างหม้อ  
คนหนึ่ง ซึ่งเป็นเพื่อนกัน เขามีเตาเผาอิฐ เขียนจดหมายไป  
บอกเพื่อนว่า มีลูกทรพีคนหนึ่ง ไปถึงเมื่อไรให้สับแล้วเอาเข้า  
เตาเผาเลยนะ แล้วให้โหมสกะใส่ชายพกไป

โหมสกะเดินไป เจอลูกเศรษฐีกำลังเล่นอยู่กับเพื่อนๆ  
เล่นแพ้เพื่อนด้วย เห็นพี่ชายมาก็เลยบอกให้พี่เล่นหน่อย อายาก  
ชนะเพื่อน บอกจะไปธุระของพ่อให้แทน”

“อ้าว ซวยละซี” ปั่นเหง่งร้อง

“เออ ใช่ ก็ตายแทนไปเลยละ โหมสกะกลับมาบ้านคอน  
เย็น เศรษฐีงใหญ่ ถามว่าไม่ได้ไปเหรอ ก็เล่าให้ฟังว่าน้องไป  
แทน คลั่งเลย รีบวิ่งไปบ้านเพื่อน แต่ก็สายเสียแล้ว”

“นี่แหละ ให้ทุกข์แก่ท่าน ทุกข์นั้นถึงตัว” ปั่นเหง่ง  
กลุ่มใจ

“ยังนะ ยังไม่เจ็ด ยังไม่เลิกความพยายาม เศรษฐีก็  
เขียนจดหมายถึงผู้จัดการผลประโยชน์ของตัวที่อยู่ชนบท บอก  
ว่าได้รับจดหมายนี้แล้ว ให้ฆ่าคนถือจดหมายแล้วฝังในหลุมส้วม”

“ไอ้โฮ ใจร้ายจัง” ปั่นเหง่งคราง

“ระหว่างทางเศรษฐีให้ไปพักบ้านลูกน้องคนหนึ่งก่อน  
ที่บ้านนี้มีลูกสาวคนหนึ่ง ซึ่งพอได้ยินชื่อโหมสกะ ก็เกิดความรัก

ทันที เพราะเธอไม่ใช่ใครอื่น คือเมียของโกศุหลิกนั่นเอง”

“อ้อเธอ แหม อุดสำหัดตามมา” ปั่นเหง่งแซวอีก

“แต่คนนี่ฉลาดนะ อ่านหนังสือออกด้วย พอโสมสะหลักก็แอบอ่านจดหมาย แล้วก็ว่า โอ๊ย ทำไมผู้ชายคนนี่โง่งนัก ถึงจดหมายฆ่าตัวเองมาแล้วยังไม่รู้ตัวเลย”

“โง่แต่ก็น่ารำกกก.....” ปั่นเหง่งลากเสียงยาว

แสนดีหัวเราะ

“ใช่ แล้วก็เลยปลอมจดหมาย เขียนใหม่ว่า ไปถึงเมื่อไหร่ให้จัดการแต่งงานกับตัวเธอเองเลย วันรุ่งขึ้น โสมสะเดินทางต่อไปหาผู้จัดการผลประโยชน์ของเศรษฐี พอเขาอ่านจดหมายแล้วก็จัดการแต่งงานให้เลย แล้วส่งข่าวไปบอกเศรษฐี”

“เศรษฐีเป็นลมเลย” ปั่นเหง่งต่อให้ แสนดีส่ายหน้า

“ไม่หอรอก ป่วยหนักเลยละ เรียกให้โสมสะกลับบ้าน แต่เมียไม่ยอมมาให้กลับ รอจนเศรษฐีป่วยเกือบจะตายนั้นแหละ ถึงได้ไปเยี่ยมเวลาเยี่ยม โสมสะยื่นปลายเตียง เมียไปยื่นหัวเตียง เศรษฐียังเกลียดโสมสะอยู่ จะพูดว่า ไม่ให้สมบัติ แต่ตะกุกตะกักกว่าให้ ลูกสะใภ้ก็เอาหมอนทับหน้าอกแล้วคลุกหน้าลงไปร้องไห้ใหญ่ ทำเป็นเศร้าโศก เศรษฐีเลยตายเลย โสมสะก็ได้สมบัติทั้งหมด”

“ได้กลายเป็นเศรษฐีใหญ่ตามคำทำนาย” ปั่นเหง่งต่อให้อีก แล้วร้องว่า “โธ่เอ๊ย อยู่กันไปได้ๆ อยู่ด้วยกัน วันหนึ่งพอเศรษฐีแก่ตายตามปกติ โสมสะก็ได้เป็นเศรษฐีอยู่แล้ว สมบัติจะไปไหนเสีย เสียเวลามาทำบาปทำกรรมตั้งมากมายอะไรอย่างนี้ ไม่น่าเลย”

แสนดีว่า “มันอยู่ที่ใจคนเราไง ใจคิดไม่ดี พาให้ชีวิตแย่ไปเลย คนเราควรมีเมตตาต่อกันมากกว่านะ ไม่ควรมัวมาคิดทำร้ายกันเลย ตอนทำก็ไม่มีความสุข ทำแล้วก็ยังสะสม

บาปไว้อีก เรื่องความคิดนี้ต้องระวัง ท่านสอนให้ควบคุมความคิดให้ได้อยู่เสมอ คิดแต่กุศล ไม่คิดอกุศล”

ปั้นเหน่งทวนคำหลวงพ่อบัญญาอีกครั้ง

“คิดดี พูดดี ทำดี ไปสู่สถานที่ดี ๆ”



# พระโลศกะ

วันนี้ ดั่งต่างไปเรียนธรรมะกับโจสวาง อาจารย์สอนเรื่องมลทิน ๙ คือสิ่งที่ทำให้ใจเศร้าหมอง ๙ ประการ ได้แก่ ความโกรธ การลบหลู่คุณท่าน ริษยา ความตระหนี่ มายาเจ้าเล่ห์ การโอ้อวด การพูดปด การคิดชั่ว การเห็นผิด

เรียนเสร็จแล้วก็มานั่งคุยกัน ดั่งต่างบอกว่า “บางที่เพลอริษยาไปเหมือนกัน”

“บางที่เห็นคนไปทำบุญ เออ เราไม่ได้ไป” ดั่งต่างว่า พลังหัวเราะหะๆ

โจสวางบอกว่า “ต้องริบรู้ทันใจ แล้วปรับความคิดใหม่ ให้นึกอนุโมทนาไปกับเขาด้วย”

ดั่งต่างก็ยังหัวเราะหะๆ

“แต่บางที่ริษยามาหลายรูปแบบ บางที่เรานึกว่า เราทำอะไรสักอย่างเราว่าเราทำดีที่สุดแล้ว แล้วเราก็มองคนอื่นว่าเขายังทำไม่ดี อยากจะปรับปรุงเขา แต่หารู้ทันกิเลสของตัวเองไม่ ว่ามันแอบริษยา กลัวว่าเขาจะทำได้ดี เดี่ยวเราแพ้ การที่เรามองเขาว่าเขาทำอะไร ไม่ได้มองด้วยใจเมตตา ปราบปรามจะให้เขาปรับปรุงหรอก แต่กิเลสมันหลอกเราว่าเราคิดอย่างนั้น ความจริงเราเพิ่งโทษเขาต่างหาก อยากจะแสดงว่าเขาสู้เราไม่ได้ อันนี้มันเป็นกิเลสที่เราอยากป้องกันตัวเองให้ดูดีอยู่เสมอ

เท่านั้นเอง” ดิ่งต่างตริกตรอง

“มันมาหลายรูปหลายลักษณะอย่างนี้ ดิ่งต่างจะไปตาม  
ทันได้ยังไง มันใส่เสื้อตลกโบโซมา แล้วดิ่งต่างจะรู้ได้ยังไงว่า  
ข้างในเป็นยักษ์มุขี”

ใจสว่างปლობ “ค่อยๆ คุไปก็จะรู้เอง เวลาอาจารย์  
สอนอะไรก็คอยเก็บให้ได้ ก็จะมีเพิ่มขึ้นได้”

“ความรียยานี้มันไม่ดีเลยนะ” ดิ่งต่างถอนใจ

“อาจารย์สอนว่าอย่าไปรียยาใครเลย เพราะทุกคนอยู่  
ในวัฏสงสาร ทุกข์ทรมานเหมือนกันทุกคน จนไม่มีใครที่เรา  
จะไปรียยา ความสุขที่มีนั้นเมื่อเทียบกับความทุกข์ในสังสารวัฏ  
แล้ว นิดเดียวเองไม่ได้นำรียยาอะไร มุกิตาดีใจกับเขาไปดีกว่า  
ว่าได้มีความสุขมั่งเล็กน้อยในชีวิตนี้”

“เรื่องรียยานี้ จะให้ผลยังไงมั่งนะ” ดิ่งต่างถาม

ใจสว่างเล่าว่า “มีเรื่องของพระโลศกะ เกี่ยวกับความ  
รียยา จะเล่าให้ฟัง



พระโลศกะนี้เป็นลูกศิษย์ของพระสารีบุตรนะ เมื่อตอน  
เด็กๆ นะยากจนมาก ไม่มีข้าวกินหรรอก ต้องเที่ยววิ่งหา  
ว่าใครเขาจะล้างหม้อนะ ก็ไปเก็บข้าวที่ติดหม้อนั้นแหละมากิน  
ตอนหลังบวชนี่ เวลาไปบิณฑบาตก็ไม่มีใครใส่บาตร ไม่ใช่  
ใจดำหรรอกนะ คือคนเขาจะเห็นไปว่าบาตรเต็มแล้วทุกทีเลย  
เวลาเปิดฝาบาตร ทั้งๆ ที่จริงๆ แล้วบาตรว่างเปล่า

เวลาพระสารีบุตรท่านไปบิณฑบาต คนจะใส่บาตรมาก  
เลย แต่ถ้าวันไหนพระโลศกะติดสอยห้อยตามไปด้วย ก็จะไม่  
มีคนใส่บาตรเหมือนกัน อันนี้พระสารีบุตรก็รู้”

“ทำไมถึงเป็นอย่างนั้นล่ะ อากัพนาค” ดิ่งต่างว่า

“ต้องย้อนไปในอดีตชาตินะ สมัยโน้นเนาะ สมัยพระกัศสปสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าองค์ก่อนที่จะถึงพระพุทธเจ้าของเราแน่ละ ตอนนั้น พระโลศกะไปเกิดแล้ว บวชได้เป็นเจ้าอาวาส มีกุฎุมพีคือคนฐานะดีคนหนึ่งคอยดูแลอุปฐากท่านอยู่

วันหนึ่ง มีพระอรหันต์องค์หนึ่งผ่านมา กุฎุมพีเห็นแล้ว เลื่อมใส เลยพาไปฝากไว้ที่วัด ตอนเย็นก็มาดูแลมาสนทนา เจ้าอาวาสไม่รู้ว่าเป็นพระอรหันต์ พอเห็นกุฎุมพีมาดูแลดีก็เกิดริษยา คิดว่าพระรูปนี้อยู่ไปนานๆ เห็นทีเราจะแยء ต้องหาทางให้ออกไป

พอตอนเช้าจะออกบิณฑบาต ปกติก็ต้องชวนกันออกไปชิมั้ย เจ้าอาวาสก็ไปชวนเหมือนกัน แต่เคาะประตูด้วยหลังเล็บ เป็นเชิงว่ามาเรียกแล้วนา แต่ไม่ได้ยินเอง

ก็ไปหากุฎุมพี กุฎุมพีถามว่าทำไมมาองค์เดียว ท่านตอบว่า เมื่อวานสงสัยฉันดีเกินไป เลยยังนอนไม่ตื่น

กุฎุมพีก็จัดของดีๆ ฝากไปให้ เจ้าอาวาสเห็นแล้วก็คิดว่าของดีอย่างนี้ ถ้าเอาไปให้ สงสัยพระรูปนั้นจะไม่ยอมไปไหน ทำยังไงดี พอดีเห็นเขาเผาซังข้าวกันอยู่ ก็เลยเอาไปเผาที่ซังข้าว”

“อะไรจะปานนั้น” ตั้งต่างหัวเราะอย่างไม่อยากจะเชื่อ

“ฝ่ายพระอรหันต์ท่านรู้ความคิดของเจ้าอาวาส ท่านก็ออกไปตั้งแต่เช้าแล้ว

เจ้าอาวาสพอมารู้ว่าพระไปแต่เช้าแล้ว ก็เอะใจ เอ๊ะ หรือจะเป็นพระอรหันต์ ที่นี้ก็ตกใจ หวาดผวา แล้วก็เสียใจจนผ่ายผอม จนกลายเป็นเปรตในร่างคน ในที่สุดตายไปเกิดในนรกเป็นเวลานาน... แล้วไปเกิดเป็นยักษ์ ไม่เคยได้กินอาหาร อิ่มท้องเลยนะ เสร็จแล้วไปเกิดเป็นหมาอีก ก็เป็นหมาไซ ไม่มี



ใครให้ข้าวกิน”

“ไอโฮ ชักเห็นใจ ที่นี้เจอหมาหิวโซ ต้องหาอะไรให้มันกินชะหน่อยแล้วมั่งเนีย” ดิ่งต่างเสร์้า

“พอชาติสุดท้าย ก็มาเกิดเป็นพระโลสกะเนียแหละ ตั้งแต่เกิดมาก็ทำให้พ่อแม่จนล้งจนลง คนในหมู่บ้านก็ลำบากไปด้วย จนไปพบพระสารีบุตรมาพาไปบวช”

“แต่บวชแล้วก็บิณฑบาตไม่ได้อีก” ดิ่งต่างต่อให้  
ใจสว่างพยักหน้า

“ไอโซ คุณจะเห็นว่าบาตรเต็มแล้ว แต่พระโลสกะรู้กรรมของตัวนะ ก็เพียรพยายามบำเพ็ญตบะจนกว่าที่เคยบำเพ็ญมา ท่านจะได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ชาตินี้แหละ

ตำราบอกว่าคนที่เกิดมาในชาติสุดท้าย จะได้บรรลุเป็นพระอรหันต์นี้ จะทำยังไงก็ไม่ตาย จนกว่าจะบรรลุอรหัตตผล เหมือนกับคอมไฟที่จุดไว้แล้ว ครอบแก้วกันลมไว้อย่างดี ลมพัดยังไงก็ไม่ดับ”

“ไอโห น่าทึ่งจัง” ดิ่งต่างชอบใจ

“ตอนนี้ท่านก็บำเพ็ญเพียรจนได้บรรลุเป็นพระอรหันต์แล้ววันนี้ยังไม่ได้อาหาร พระสารีบุตรเลยบอกให้กลับวัดไป แล้วท่านไปบิณฑบาตให้ พอได้อาหารแล้วก็รีบให้คนนำไปให้พระโลสกะ คนนี้ก็เดินไปท่องชื่อไป”

“สะดุดไม่ได้สิเนีย เตี่ยวลิมชื่อ” ดิ่งต่างสั่น ใจสว่างหัวเราะ

“ไม่สะดุดหรอก พอถึงวัดก็ลิมชื่อเลยแหละ ลิมแล้วเลยไม่รู้จะเอาไปให้ใคร เลยกินชะเอง พระโลสกะก็เลยอดอีก พระสารีบุตรกลับมาถามว่า ได้อาหารหรือยัง บอกว่ายัง พระสารีบุตรท่านสลดเลย กลับออกไปที่วังพระเจ้าปเสนทิโกศล ตอนนั้นสายมากแล้ว จึงได้รับการถวายเป็นน้ำผึ้ง น้ำอ้อยมา

เต็มบาตร

ทีนี้ถ้าพระสารีบุตรยื่นบาตรให้พระโลสกะรับไปฉัน  
บาตรก็จะว่างเปล่า พระสารีบุตรเมตตามากเลยยื่นประคอง  
บาตรให้ฉัน จึงได้ฉันเป็นมือสุดท้าย ฉันอิ่มแล้วก็สิ้นชีวิต”

ตั้งต่างชิมไปเลย

“นี่แหละแรงริษยา ทำให้เกิดเป็นเรื่องเป็นราวต่อไป  
มากมายอย่างนี้ เพราะฉะนั้นเราต้องระวังใจให้ดี คอยมีสติ  
อย่าไปริษยาใครเขาทียวนะ รู้มั๊ยตั้งต่าง”

ตั้งต่างหัวเราะแหยะๆ ตามเคย



# พระนางสามาวดี

การเกิดกับตันเทียนกำลังนั่งอยู่กับเห็ดกองใหญ่มาก จะต้องนึกเป็นชิ้นเล็ก ๆ ทั้งหมด เพื่อจะทำลาบเห็ดตอนเช้ามีดพรุ่งนี้ ตันเทียนเอ่ยว่า

“คิดถึงโรงงานหลวงพ่อซาเมื่อตอนต้นปีนะ แหม คนเยอะดีจัง”

การเกิดพยักหน้า “ใช่ คิดแล้วปลื้ม ไม่เคยเห็นคนมารวมกันมากมายขนาดนั้น เฉพาะพระก็พันกว่ารูปแล้ว แม่ชีอุบาสกอุบาสิกาก็ น่าจะเป็นพันเหมือนกัน”

“แต่ตอนเข้าไปตักอาหารที่โต๊ะ ไม่มีชุลมุนเลยนะ”

“แหม ก็คนปฏิบัติธรรม เขาค่อย ๆ ทอยกันตักได้ใจเย็นไม่รีบร้อน”

“ชาวบ้านแถวโรงงานข้างนอกก็เหมือนกัน เข้าคิวเป็นแถว แต่โรงงานข้างนอกนี้เหลือเชื่อจริงๆ ชาวบ้านที่มารับทานเยอะจริงๆ เดินกันขวักไขว่ไปหมดเลย เห็นแล้วตาลาย พวกมาแจกทานก็แจกกันเอาจริงเอจัง เดี่ยวเดียวหมด ยกกลับไป เดี่ยวคนใหม่มาแจกอีกละ”

การเกิดหัวเราะ “คูร์้านปาห้องโก๋ชี ชาตินี้เราไม่มีวันล้มเลย อะไรกัน ทอดตั้งแต่เช้ามีดยันค่ำเลย”

“๑๑๓ กิโลฯ ทำได้ไง” ตันเทียนต่อด้วยเสียงหัวเราะ

เหมือนกัน นึกถึงความหลังแล้วสนุก

ตั้งฝันลากถุงมะละกอเข้ามา ๓ ถุง

“แหมมะวันนี้ก่อน พรุ่งนี้ค่อยทำ” เธอว่าพลางเดินไปล้างมือ แล้วกลับมาร่วมวงช่วยทำเห็ด ภาระเกิดเล่าเรื่องโรงงานงานหลวงพ่อชาให้ฟัง

“คนที่มาแจกทานนี้มีเมตตาดีมากจริงๆ นะ อย่างมีเด็กคนหนึ่งเวียนมา ๓ รอบ ๔ รอบ เราเอ่ยว่า เอ๊ เด็กคนนี้มาแล้วนี่ เขาบอกมาอีกก็ให้อีก เขาอาจจะเอาไปให้พ่อให้แม่ เอาไปฝากญาติๆ ก็ได้ ขอเท่าไรให้หมดแหละ ก็รอบก็ช่าง ใครก็ช่าง คนดีคนชั่วให้กินหมด ไม่เลือก โอ้อโฮ เราฟังแล้ว รู้สึกเลยในน้ำใจของเขา”

ตั้งฝันฟังแล้วปลื้มไปด้วย แต่แซวว่า

“ไม่ดูเหมือนตอนที่สามาวดีไปขออาหารนะ”

“อ้อ สามาวดี” ดันเทียนเอ่ย “วันแรกก็ไม่โดนดูหรอกวันหลังๆ ถึงโดนดู”

ภาระเกิดขอให้ดันเทียนเล่าเรื่องสามาวดีให้ฟัง

ดันเทียนเล่าว่า



“สามาวดีตอนแรกชื่อสามา เป็นลูกสาวเศรษฐีภัททวดี อยู่ในภัททวดีนคร ที่นี้ในเมืองเกิดมีโรคอหิวาต์ โรคนี้โบราณว่าถ้าจะหนีต้องฟังผ้าบ้านนั้นนะ ออกทางประตูไม่ได้ เป็นเคล็ด

ที่นี้เศรษฐีมีเพื่อนอยู่โกสัมพีชื่อโสมสกลเศรษฐี แต่เขาเป็นเพื่อนแบบยังไม่เคยเห็นกันนะ เคยแต่ได้ยินชื่อเสียงของกันและกัน จากพวกพ่อค้าที่ไปทำมาค้าขายสองเมืองนี้ ได้ยินชื่อเสียงกัน ก็จะไปฝากของกำนัลไปผูกมิตรกัน เขาเรียกว่า อภิภูรูปพพสหาย

เศรษฐีก็พาลูกเมียหนีไปหาโหมสก ระหว่างทางเสบียงหมด อดอาหาร อดโรยมาก เลยพักศาลาหน้าเมืองก่อน เพราะสภาพไม่น่าดู ไม่กล้าไปหาโหมสก

แต่ก็รู้ว่าโหมสกมีโรงงาน คอนเข้าเลยให้สามาไปรับข้าวจากโรงงาน สามาก็อายมาก”

“ก็ลูกเศรษฐี” ดั่งฝันเอ๋ยขึ้น “ต้องอายเป็นธรรมดา”

ต้นเทียนเล่าต่อ “แต่ก็ไปนะ คนตัดข้าวชื่อมิตตกุฎุมพิตถามว่าเอาเท่าไร ก็บอกเอา ๓ ส่วน

ก็เอากลับมาให้พ่อกับแม่ พ่อกินก่อน คินนั้นอาหารไม่ย่อย ก็ตาย”

“โหย ตายกันง่าย ๆ ยังเจ็ยะ” ภาระเกดว่า

“เออ ใช่ วันที่สองแม่ก็ตายด้วย” ต้นเทียนต่อ

ภาระเกดสั่นหัว “สงสัยไม่กล้ากินข้าวโรงงานนี่มัง”

ดั่งฝันหัวเราะ “ไม่ใช่ คนอื่นเขาแย่งกันกินจะตายไป ไม่มีใครตาย มีแต่สองคนนี่แหละ”

“พอวันที่ ๓ สามาขอแค่ส่วนเดียว ที่นี้โดนเลย มิตตกุฎุมพิตจำได้ ค่าเลย จงฉิบหายเถอะหญิงถ่อย” ต้นเทียนทำเลียนเสียง “เจ้าเพิ่งรู้ประมาณทองวันนี้รี วันก่อนเอา ๓ ส่วน เมื่อวานเอา ๒ ส่วน วันนี้เอาส่วนเดียว”

“สามาเสียชั่วเลย” ดั่งฝันหัวเราะ ภาระเกดหันมาถามว่า อะไร

“คือ เสียความมั่นใจในตัวเองไง” ดั่งฝันแปลคำสแลง

ต้นเทียนจึงว่า “ใช่ ไม่เชื่อเอี้ยตัวเองเลยว่าจะถูกค่า”

“เอี้ยคือ หู นะรู้มัย” ดั่งฝันถามภาระเกด

“เออ รู้แล้ว อันนี้รู้” ภาระเกดหัวเราะ

“สามายังถามไปอีกว่า ท่านว่าอะไรนะ เลยโดนด่ารอบสอง เหมือนเดิมทั้งคำพูดและอารมณ์” ดั่งฝันเล่า

ต้นเทียนเล่าต่อ “สามาเลยเล่าเรื่องพ่อแม่ตายให้ฟัง  
เลยเข้าใจกัน แถมมิตตกุฎุมพีรับไปเป็นลูกสาวเลย

คราวนี้ก็ไปช่วยงานโรงงาน เห็นคนเบียดเสียดแย่งกัน  
สามาเลยบอกพ่อใหม่ว่า ให้ล้อมโรงงาน ให้มีประตู ๒ ด้าน  
ด้านหนึ่งเข้าด้านหนึ่งออก ให้เข้าออกเป็นแถวเรียงหนึ่ง พอทำ  
อย่างนี้ก็ไม่ชุลมุน สามาเลยได้ชื่อว่า สามาวดี เพราะเป็นคน  
ล้อมรั้วโรงงาน วดีแปลว่ารั้ว

ฝ่ายโสมสกลเศรษฐีเจ้าของโรงงาน เอ๊ ทำไมเสียงในโรง  
งานเงียบไป ไม่ดังอ้ออิ่งเหมือนปกติ ก็แปลกใจ ตามไปดู พอ  
รู้เรื่องทั้งหมดแล้ว ก็เลยรับสามาวดีเป็นลูกสาว”

“วันหนึ่งไปอาบน้ำที่ท่าน้ำกับบริวาร” ดั่งฝันเริ่มเล่า  
แทนต้นเทียน “ต้องผ่านพระลานหลวง พระเจ้าอุเทนเห็นเข้า  
แล้วปังเลย ส่งเมล์ไปหาโสมสกลว่าให้ส่งลูกสาวมาให้ฉัน

แต่เศรษฐีไม่ยอมให้ กลัวลูกสาวลำบาก อยู่กับเจ้ากับ  
นาย ทำอะไรพลาดพลั้ง อาจตายได้

พระราชาส่งเมล์ไปอีก ๒ ครั้ง ไม่ได้ กริ้วมาก สั่งจับ  
เศรษฐีกับเมียออกนอกบ้าน แล้วปิดประตูบ้านเลย

สามาวดีก็กลับจากอาบน้ำ เข้าบ้านไม่ได้ ถามพ่อ พ่อ  
บอกว่า พระราชาต้องการเจ้า พ่อไม่ให้

แต่สามาวดีบอกว่า ถ้าพระราชาส่งสก็ต้องถวาย  
เพราะเห็นว่าฝันไปจะมีแต่โทษ

เลยเข้าวัง ได้รับตำแหน่งอัครมเทสี ก็เลยเป็นพระนาง  
สามาวดี



ศิริมาลย์ ส่งเสียงเจื้อยแจ้วทักทายมาแต่ไกล

“ทำอะไรกันจ๊ะ สาว สาว สาว”

“พຽ່ງนี้จะไปตั้งโรงทานที่สนามหลวง วันวิสาขบูชา มา  
ก็ดีแล้ว มาช่วยกัน” การะเกดต้อนรับ

ศิริมาลย์เข้าร่วมวงด้วยทันที การะเกดบอกว่า เพื่อน  
สองคนกำลังเล่าเรื่องสามาวดีให้เธอฟัง ศิริมาลย์ร้องว่า

“ถ้าอย่างนั้น ต้องรู้เรื่องนางมาคันทियाประกอบด้วย  
ถึงจะสนุก”

“เออ เล่าซี เหนื่อยแล้วพักก่อน” ดันเทียนเห็นดี  
ศิริมาลย์จึงเล่าเรื่องมาคันทिया



“นางมาคันทियाเป็นคนสวยมากกกก... ใครๆก็มาขอ  
แต่พ่อไม่ให้ บอกว่ายังไม่เหมาะกับลูกสาว

เช้าวันหนึ่ง พระพุทธเจ้าทรงตรวจดูสัตว์โลก เห็น  
พราหมณ์พ่อของมาคันทियाในข่ายพระญาณ ทราบว่าวันนี้ถ้า  
หากพระพุทธเจ้าไปโปรด พราหมณ์กับเมียจะได้เป็นอนาคามี  
พระพุทธเจ้าเลยเสด็จไปโปรด

พอพราหมณ์เห็นพระพุทธเจ้าเท่านั้นแหละ บอกยก  
ลูกสาวให้เลย แล้วบอกพระพุทธเจ้าให้รอ แยกจะไปตามลูกสาว  
มา ก็รีบไปบอกเมีย แต่งตัวลูกสาวให้ดีแล้วพามา

พระพุทธเจ้าทรงเหยียบรอยพระบาทไว้ แล้วเสด็จไป  
ประทับที่อื่น

ปกติรอยพระบาทที่พระพุทธเจ้าอธิษฐานไว้นี้ หากทรง  
พระประสงค์ให้ใครเห็น คนนั้นก็เห็นนะ รอยพระบาทจะไม่  
ลบไปด้วย ไม่ว่าจะลมพัด ฝนตกหรือช้างเหยียบก็ตาม

ที่นี้พราหมณ์ก็เที่ยวตามหาพระพุทธเจ้า ฝ่ายเมียมาดู

รอยพระบาทแล้วว่า นี่ไม่ใช่รอยเท้าของผู้ช้องในกามารมณ”

“รอยเท้าเป็นยังไง” การะเถดถาม

ตั้งฝั้นตอบว่า “คนเจ้าราคะ รอยเท้าไว้กลาง คนเจ้าโทสะ รอยเท้าหนักสั้น คนเจ้าโมหะ หนักปลายนิ้วเท้า รอยเท้าเช่นนี้เป็นรอยเท้าของคนไม่มีกิเลส”

“ใช่” ศิริมालย์ต่อ “เมื่อกีบอกพราหมณ์ แต่พราหมณ์ไม่ฟัง เดินหาพระพุทเจ้าจนพบ

พระพุทเจ้าก็เล่าประวัติของท่านตั้งแต่มีความสุขมายังไงจนเสด็จออกผนวช ถูคนางตัณหา รากา อรดี ๓ คน ลูกสาวแสนสวยของพญามารมายั้วชวน แต่พระองค์ไม่สนพระทัย พระพุทเจ้าตรัสว่า พราหมณ์เอ๋ย เราไม่ได้พึงพอใจเพราะได้เห็นนางตัณหา รากา อรดี แล้วจะมาพอใจลูกสาวท่านทำไม นางเป็นผู้เต็มไปด้วยมูตรและกรีต ( ปัสสาวะ อุจจาระ) เราไม่ปรารถนาจะแตะต้องธิดาของท่านแม้ด้วยเท้า”

“โหย โกรธแยชี” การะเถดครง

“ใช่ ผูกอาฆาดเลยละ นางมาคันทิยาผูกเจ็บพระพุทเจ้าว่าจะแก้แค้นเลยทีเดียว

แต่พระพุทเจ้าทรงแสดงธรรม จนพราหมณ์กับเมียได้บรรลุเป็นพระอนาคามี ทั้งสองคนเลยพาลูกสาวไปฝากอาชื้อ จูพมาคันทิยา ฝากแล้วก็ออกบวช ไม่นานก็ได้บรรลุเป็นพระอรหันต์”

“แหม ดีจังเลย” การะเถดชื่นชม

“ของเรายังอีกไกล” ตั้งฝั้นว่า

ต้นเทียนพักษ์หน้า “ก็เลยรีบนั่งทำบุญทำทานอยู่นี่ไง”

การะเถดถามว่า “แล้วทำไมถึงต้องมีเรื่องนางมาคันทิยามาเกี่ยวด้วยละ เล่าเรื่องสามาวดีแท้ๆ”

“เกี่ยวมากเลยละ” ตั้งฝั้นว่า



ต้นเทียนจึงเล่าว่า

“อาของมาคันธียา เป็นปุโรหิตของพระเจ้าอุเทน พอ หลานมาอยู่ด้วย เลยทูลเกล้าถวายเลย พระเจ้าอุเทนทรงให้เป็นอัครมเหสีอีกองค์หนึ่ง โปรดปรานมากเลย”

ศิริมาลย์บอกว่า “นี่แหละเป็นโอกาสของนางมาคันธียา พอได้เป็นมเหสีมีบริวาร ให้บริวารไปยื่นคำพระพุทเจ้า ตอนที่ ทรงบิณฑบาต คำจนพระอานนท์ทนไม่ไหว ขวนพระพุทเจ้าหนีไปเมืองอื่น แต่พระพุทเจ้าไม่ไป ตรัสว่าไปแล้ว เกิดมีคน คำอีกทำยังไง พระอานนท์บอกว่าก็หนีอีก พระพุทเจ้าทรงว่าจะหนีไปเรื่อยได้ยังไง ทรงสอนว่า

เราจะอดทนต่อถ้อยคำล่วงเกินของผู้อื่นดังข้างศึกในสงครามอดทนต่อลูกศร ซึ่งมาจากทิศทั้ง ๔ เพราะคนส่วนมากเป็นคนชั่ว

คนเราย่อมจะนำสัตว์ที่ฝึกจนเชื่องแล้วออกไปยังที่ชุมนุมชน สัตว์ที่ฝึกแล้วประเสริฐฉันใด ในหมู่มนุษย์ก็ฉันนั้น คนที่ฝึกให้อดทนต่อคำล่วงเกินของคนอื่นได้ จักว่าประเสริฐที่สุด”

“ประทับใจจริงๆ” การละครรำพึงขึ้นมา

“แต่ฝึกยากนา” ดั่งฝันว่า “เรายังอดทนไม่ค่อยไหวหรอก เวลาใครมาว่าอะไร”

ศิริมาลย์เล่าต่อ

“พระพุทเจ้าตรัสว่า เรื่องทั้งหลายจะสงบลงภายใน ๗ วัน พระอานนท์ไม่ต้องวิตก

ที่นี้พอพระพุทเจ้าทรงไม่หวั่นไหว นางมาคันธียาเห็นว่าการจ้างค่าไม่ได้ผล คิดว่า พระนางสามาวดีเป็นผู้เลื่อมใสพระพุทเจ้า ถ้ากำจัดนางไป พระพุทเจ้าก็คงจะออกไปจากกรุงโกสัมพีเอง

เลยหาเรื่องใส่ร้ายเลยละ ก็บอกให้อาไปเอาไก่เป็นมา

๘ ตัว ไก่ตายมา ๘ ตัว มาถวายพระราชาดอนที่เสวยน้ำจันทน์  
อยู่ในห้อง

มหาดเล็กทูลว่าบุโรหิตมาคันทียนำไก่มาถวาย ๘ ตัว”

“อ้าว ไม่ใช่ ๑๖ เหรอ” การะเกดท้วง

“เขาหลอกใจ” ดั่งฝันว่า ศิริมालย์พยักหน้าเล่าต่อไปว่า

“พระราชาบอกว่า เออ ดี แกงแกล้มเกล้า ให้ใครแกง  
ดีล่ะ พระนางมาคันทียาก็บอกว่าไปให้พระนางสามาวดีแกงสิ  
วัน ๆ ว่างไม่เห็นทำอะไร พระราชาเลยสั่งให้พระนางสามาวดีแกง

ที่นี้พระนางมาคันทียาก็ดิดสินบนมหาดเล็กให้เอาไก่  
เป็น ๘ ตัวไปให้

ไปถึงพระนางสามาวดี บอกไม่แกงหรือ ไก่เป็น เรา  
ไม่ฆ่าสัตว์

มหาดเล็กกลับมากราบทูลพระราชา พระนางมาคันทียา  
แกล้งพูดว่า อย่างนั้นลองสั่งให้แกงไปถวายพระพุทธรเจ้าสิ ดูซิ  
จะแกงมั๊ย พระราชาก็ทรงสั่งไป

คราวนี้มหาดเล็กเอาไก่ตาย ๘ ตัวไปส่ง พระนาง  
สามาวดีเห็นว่าไก่ตายแล้ว และพระราชารับสั่งให้แกงถวาย  
พระพุทธรเจ้าด้วย ก็รีบแกงเลย”

“เสรีจขำใจ โดนใส่ความว่ามีใจกับพระพุทธรเจ้า”

ดั่งฝันว่า ศิริมालย์บอก

“แต่พระราชาเฉยๆ นะ เลยยังไม่มีเรื่องอะไร ที่นี้ก็  
เอาใหม่ ให้เอาเอานูถอนเขี้ยวพิษออกแล้วใส่ในรางพิณ เอา  
ดอกไม้ฤดูเดียว ๒-๓ วัน

ปกติพระราชาสด็จประทับที่ปราสาทของมเหสี ๓ องค์  
องค์ละ ๗ วัน มเหสีอีกองค์ชื่อว่าสุลหัตตา เป็นธิดาพระเจ้า  
จันทปักษิชาต เมืองอุชเชนี แต่องค์นี้ไม่มีปัญหาอะไรกับพระ  
นางสามาวดี

คราวนี้พอถึงวันที่พระราชาก็เสด็จปราสาทของพระนางสามาวดี พระนางมาคันทิยาบอกว่า ผันร้าย อย่าเสด็จเลย เป็นห่วง แต่พระราชาก็ไม่เชื่อ เสด็จไป ก็เลยตามไปด้วย

พระราชาก็เอาพิณไปด้วย ไปวางไว้ที่ห้องเหนือพระเศียร แล้วเข้าบรรทม พระนางมาคันทิยาไปเอาดอกไม้ ออก ทุ่งก็ออกมาจากกรางพิณสิ

คราวนี้พระราชาก็เชื่อสนิทว่า พระนางสามาวดีคิดร้าย เลยจะฆ่าเสีย พระราชาโง่งงจะยิงพระนางสามาวดี พระนางสามาวดีก็แผ่เมตตาไปยังพระราชาก็ พระนางมาคันทิยา แล้วก็ตัวเองด้วย ให้เมตตาทุกคนเท่าๆ กับตัวเอง อย่าได้มีความโกรธเลย

ด้วยอำนาจของเมตตา ลูกศรแล่นไปถึงพระนางสามาวดี แล้วเลี้ยวกลับมาอยู่ที่อกของพระราชาครู่หนึ่ง แล้วก็ตกลงพื้น”

“ตอนนั้นถ้าพูดเป็นการตุนแล้วสนุกดี” ดังผันหัวเราะ

“พระราชาคิดว่า ขนาดลูกศรไม่มีจิตใจ ยังรู้คุณของพระนางสามาวดี เราเป็นผู้มีจิตใจ ทำไมไม่รู้คุณนาง จึงตั้งคณธนูแล้วนั่งลงไหว้ ขอให้เป็นที่พึง

พระนางสามาวดี บอกว่า อย่ามาพึ่งหม่อมฉันเลย หม่อมฉันถือผู้ใดเป็นที่พึ่ง ขอพระองค์จงถือผู้นั้นเป็นที่พึ่งด้วย ผู้นั้นคือพระพุทธเจ้า

พระราชาก็เลื่อมใส จึงอาราธนาพระพุทธเจ้าและภิกษุสงฆ์มาเสวยที่วัง และให้พระนางสามาวดีขอพร พระนางขอพรว่า ขอให้นิมนต์พระพุทธเจ้ามาเสวยที่วังเสมอๆ พระราชาก็ทูลอาราธนา แต่พระพุทธเจ้าปฏิเสธบอกว่า ธรรมดาพระพุทธเจ้าไม่ควรเสวยที่เดียวประจำ เพราะประชาชนย่อมต้องการให้พระพุทธเจ้าเสด็จไปยังบ้านของเขาบ้าง จึงทรงมอบหมายให้

พระอานนท์ทำหน้าที่แทน พระนางสามาวดีเลยได้ถวายทาน และฟังธรรมเสมอๆ”

“เรื่องร้ายกลายเป็นดี” การเกิดสบายใจ ดั่งฝัน หัวเราะ ทำให้การเกิดสงสัยว่าหัวเราะอะไร ดันเทียนจึงบอกว่า “มันดีไม่ตลอดนะซี พระนางมาคันทียายังแค้นใหญ่ คราวนี้ สั่งให้อาไปเผาปราสาทพระนางสามาวดีซะเลย”

“โอ๊ย ดาย ทำไมใจร้ายจัง” การเกิดคราว

“เรื่องธรรมดาของคนไม่มีศีลธรรม” ศิริมาลย์อธิบาย

ดันเทียน เล่าต่อว่า “ปุโรหิตเอาผ้าชุบน้ำมันพันเสา ปราสาท พระนางสามาวดีถามว่าทำอะไร เขาตอบว่า พระราชา สั่งให้ทำเพื่อให้ปราสาทมั่นคง ขอพระนางเสด็จประทับในห้องเกิด ตอนนั้นพระราชาเสด็จไปทรงกีฬา

พวกนางกับบริวารเข้าห้อง ปุโรหิตก็ล็อกห้องจากข้างนอก ชงไว้เลย แล้วจุดไฟเผาปราสาท พระนางรู้ว่าจะถูกเผา ทั้งเป็นแล้ว ก็บอกบริวารว่า

เมื่อพวกเราต้องเที่ยวอยู่ในสังสารวัฏอันยาวนานนี้ เคยถูกไฟเผามาแล้วนับครั้งไม่ถ้วน แม้พุทธญาณก็กำหนดได้ยาก พวกเราจึงเป็นผู้ไม่ประมาทเถิด

ทุกคนกำหนดเวทนากรรมฐาน คือ พิจารณาความทุกข์ใจที่กำลังเกิดขึ้นกับตัวเอง บางพวกก็บรรลุเป็นพระโสดาบัน บางพวกก็บรรลุเป็นพระสกทาคามี บางพวกก็เป็นพระอนาคามี แล้วก็ตายกันหมดเลย”

“น่าสงสารจัง” การเกิดพิมพ์

“แต่ก็ได้บรรลุนิพพานดี ๆ ความตายครั้งนี้ไม่มีความหมายเท่าไร ไม่ได้ตายด้วยจิตใจทรมันทุรายแบบปุถุชน” ศิริมาลย์บอกการเกิด



“แล้วทำไมต้องตายอย่างนี้ก็ไม่รู้ ทรมาน” ภาระเกดยัง  
สงสารอยู่ ดันเทียนเล่าว่า

“เพราะชาติก่อน พระนางสามาวดีกับบวริวารเกิดใน  
เมืองพาราณสี บำรุงดูแลพระปัจเจกพุทธเจ้าอยู่ ๘ องค์ในวัง  
พระเจ้าพรหมทัต

วันหนึ่ง พระปัจเจกพุทธเจ้า ๗ องค์ ไปป่าหิมพานต์  
แต่อีกองค์หนึ่งนั่งเข้าฌานอยู่ในกوهญาริมแม่น้ำ

พระราชาพาพระนางสามาวดีชาตินั้น กับบวริวารไปเล่น  
น้ำทั้งวัน จันจากน้ำมาก็หนาวสิ เลยไปจุดไฟจะผิงไฟกัน เห็น  
กوهญาก็จุดไฟล้อม พอหญาบุลงไปเห็นพระปัจเจกพุทธเจ้า  
นั่งเข้าฌานอยู่ ก็ตกใจ บอกว่า แยะแล้ว พระปัจเจกพุทธเจ้าถูก  
ไฟคลอก เตียวพระราชาจะลงโทษพวกเรา พวกเราต้องเผา  
ท่านให้หมด”

“อ้าว” ภาระเกดร้อง “แทนที่จะช่วยออกมา”

“เออ นั่นซี คิดผิด” ดังฟันตอ

ดันเทียนเล่าต่อ

“ก็เผาจนคิดว่าท่านไหม้หมดแล้ว เลยกลับไป แต่ไม่  
ตายหรอก พอวันที่ ๗ พระปัจเจกพุทธเจ้าก็ลุกขึ้นเดินเฉย  
เพราะธรรมดามีอยู่ว่า ถ้าท่านอยู่ในสมาบัติ ต่อให้อาไฟน ๖๐๐  
เล่มเกวียนมาเผา ยังทำให้ร่างกายท่านอุ่นขึ้นมิได้”

“แหม บุญจริง อภิญญาวิเศษ” ภาระเกดยิ้มออก

“ส่วนพวกสาว ๆ” ดังฟันสรุป “ตกนรกหมกไหม้หลาย  
พันปี พอเหลือเศษกรรมนิดหน่อยก็มาเกิดเป็นคน ถูกไฟคลอก  
ตายหลายร้อยชาติ”



“พระนางสามาวดีตาย แล้วพระเจ้าอุเทนว่าไงล่ะ”  
การะเกดย้อนกลับไปถามเรื่องเดิม

“ตอนนี้ลีสุนก” ดั่งฝันเล่า “พระราชานัดนา ทรงรู้ว่าถ้าถามคาดโทษละก็ ใครจะยอมรับจริงมัย เลยแกล้งชมว่าใครจะมาฆ่าสามาวดีให้ เราชี้ล้าปากใจจะตายอยู่แล้ว ต้องคอยระแวงว่านางจะลอบทำร้ายเราหรือเปล่า อย่างที่เคยเอ็งมาจะให้กัดเรา เรานั่งนอนระแวงไม่เป็นสุขเลย คนที่เผาปราสาทนางต้องรู้ว่าเราทุกข์ใจแน่ จึงได้ช่วยเรา ผ่านางแทนเรา คนคนนี้จะต้องรักเรามากๆเลย

พระนางมาคันทิยาหลงกล เลยรีบพูดว่า หม่อมฉันเองเพคะเป็นคนสั่งให้เอาทำ ใครเล่าจะรักพระองค์เท่าหม่อมฉัน”

“เอ๊ย ให้มันได้ยังชี้คนเรา” การะเกดว่า

ดั่งฝันเล่าต่อ “พระราชายังบอกอีกว่า จะให้รางวัลทุกคนเลย รวมทั้งญาติๆด้วย พอพระนางพาญาติมาก็พระราชทานข้าวของเยอะเยอะ”

ต้นเทียนต่อด้วยเสียงหัวเราะ

“คราวนี้ญาติเยอะเลย บางคนไม่ใช่ญาติ ก็มาสมัครเป็นญาติ”

“จะบ้าหรือ” การะเกดตรง เพื่อนอีกสามคนจึงหัวเราะขำการะเกด ดั่งฝันเล่าว่า

“พระราชาก็จับคนพวกนี้มัดไว้ ขุดหลุมลึกเท่าสะดือแล้วให้ยึนในหลุม เอาดินใส่เอาฟางกลบปากหลุมแล้วจุดไฟเผาทั้งเป็น พอไหม้ไปได้หน่อยก็เอารถไถมาไถเป็นท่อนๆไปเลย”

การะเกดถามว่า “รวมทั้งนางมาคันทิยาด้วยหรือ”

ดั่งฝันบอกว่า “คนนี้ต่างหาก ตอนแรกขุดหลุมฝังเหมือนกัน แต่ให้เชือดเนื้อไปทอดในกระทะแล้วบังคับให้กินเนื้อตัวเอง จนตายไปอย่างอนาถน่าสังเวช”

“โอ๊ย โทศเหมือนกันนะ ไม่ดี ไม่ดี” การเกิดสาย  
หน้า ห่อไหล่ ทำอาการจนลูกขนพอง

“ก็คนสมัยก่อน เขาทำโทษกันรุนแรงอย่างนี้แหละ”  
ต้นเทียนว่า

“ถ้าไม่อยากโดนทำโทษก็ต้องทำดี มีจิตใจดี ก็จะมี  
สบาย” ศิริมาลย์สรุป แล้วถามว่า

“อ้าว เล่ากันจบแล้ว มีรางวัลมั่งมั๊ยเนี่ย หิวแล้ว ลืมไป  
ว่ายังไม่ได้อินข้าวเย็นเลย มาถึงก็ลู่”

ดั่งฝันแกล้งสายหน้า “ไม่มีหรอก ถือศีลอดข้าวเย็นนี้  
ได้บุญนา ไม่รู้หรือไง”

ศิริมาลย์หัวเราะ “รู้อยู่ แต่ก่อนจะได้บุญ สงสัยจะได้  
เป็นลมณะซี เอ๊ะ นี่ไม่สงสารคนหิวข้าว เดี่ยวไม่ได้บุญเหมือน  
กันนะจะบอกให้ รีบทำบุญกับเราเร็วๆ มีอะไรกิน บอกมาชะ  
ดี ๆ”

ต้นเทียนชี้ไปที่กองเห็ด

“มีบุญให้กิน นี่ไง อิ่มบุญนะ เคยได้ยินมั๊ย”

ศิริมาลย์สายหัวคิก “มันยังกินไม่ถ่าย”

การเกิดพยักพเอ็ดไปที่หม้อขนม “โน่น ไปกินโน่น”

ศิริมาลย์หันไปดู “อาราย”

ต้นเทียนบอกว่า “สาธุไม่แห้ง”

ศิริมาลย์มองงๆ แล้วถามว่า “อาราย สาธุไม่แห้ง”

ดั่งฝันตอบว่า “ก็สาธุเปียกใจ อร่อยนา”



# พันธูลเสนาบดี

ลิลลี่เก็บเศษถ้วยชาใบสวยที่ตกแตกมารวมกันไว้แล้ว  
นั่งมอง กำลังคิดว่าจะเอากาวมาติดกลับเข้าไปใหม่ดีมีัย ถึงแม้  
จะใช้ไม่ได้แล้ว แต่ก็ยังเอาไว้ดูได้

“ดูทำไม” สุลาลีวัลย์ถาม

“คิดถึง อดสำห้หอบหิ้วมาจากอังกฤษโนน ใช่ว่าจะได้  
ไปบ่อยๆ ซะเมื่อไหร่” ลิลลี่เสียงเศร้า

“ดูแล้วมันจะไม่เห็นความชื่นใจ ดูที่ไรจะคิดถึงแต่วันนี้  
วันที่มันแตก เห็นแต่ความเสียดาย”

ลิลลี่ยังเงิบอยู่

“ของแตกไปแล้ว ก็ให้ผ่านเลยไป อย่าดูของ ให้ดูจิต  
ตัวเอง เห็นจิตมีัย เห็นความเสียดายมีัย ดูที่จิต ดูที่อาการ  
เสียดาย ไม่ใช่ดูเรื่องที่เสียดาย เดียวก็ตัวเอง ปฏิบัติธรรมชะ  
ของมันแตกกันได้ เรื่องธรรมดา”

สุลาลีวัลย์พยายามแนะนำ ลิลลี่ยิ้มแห้งๆ

“เดี๋ยวเล่านิทานให้ฟัง” สุลาลีวัลย์เปลี่ยนอารมณ์ความ  
สนใจ

“นางมัลลิกานะ เขามีลูกชายตั้ง ๓๒ คน ตอนกำลัง  
ทำบุญเลี้ยงพระอยู่นะ คนรับใช้ทำถ้วยตกแตก พระสารีบุตร  
กลัวว่านางจะหวั่นไหว เลยบอกว่า เป็นธรรมดาที่ของมีการ



แตกได้ นางมัลลิกาก็เอาจดหมายที่เพิ่งได้รับมาให้พระสารีบุตร  
ดูว่า แม้ข่าวการตายของสามีและลูกยังไม่อาจทำให้นางเศร้า  
หมองจนจะทำบุญได้เลย นับประสาอะไรกับถ้วยแก้วจะแตก

นี่เป็นเพราะปฏิบัติธรรมมาอย่างดีโดยตลอดนะ นาง  
มัลลิกาถึงเป็นอย่างนี้ได้”

ลิลิตตั้งใจฟังถามว่า “เรื่องราวเป็นยังไง ทำไมถึงตาย”  
สุลาลีวัลย์จึงเล่าตั้งแต่ต้นเรื่องมาว่า

“สามีของมัลลิกาชื่อ พันธุละ เป็นเจ้าชายรูปหล่อของ  
เมืองกุสินารา ไปเรียนตักสิลาตามฟอร์มของเจ้าชายทุกคน  
แหละ พอเรียนจบก็กลับบ้านกลับเมือง กลับมาถึงก็ได้รับการ  
ต้อนรับอย่างมโหฬาร

ที่นี้ เขามีธรรมเนียนกันว่า พอเจ้าชายกลับมาจะต้อง  
แสดงศิลปวิทยาการให้ชมกันหน่อย พันธุละนี่เก่งพันดาบกับยิง  
ธนู พวกญาติก็เลยเอาไม้ไผ่มามัดรวมกัน มีดหลาย ๆ ลำ  
แล้วก็ยกสูง ๆ ให้พันธุละกระโดดขึ้นไปพัน พระเอกของเรา  
ก็กระโดดขึ้นไป พันซวบ หักสะบั้นเหมือนพันต้นกล้วย รวดเร็ว  
ปานหนังจิ้งก่าลึงภายในเลย แต่บังเอิญ ได้ยินเสียงคลิกใน  
ไม้ไผ่ลำสุดท้าย

พอกระโดดลงมาก็ถามไถ่ ได้ความว่าพวกญาติ ๆ แอบ  
เอาซี่เหล็กสอดไว้ในไม้ไผ่ เขาก็เสียใจมากเลย ว่าไม่มีใครหวัง  
ดีกับเขา เนี่ย ถ้ารู้ว่าซี่เหล็กสอดอยู่ ก็จะไม่ให้มีเสียงดัง  
เลย เขาก็เลยกราบทูลพระบิดา พระมารดาว่า จะฆ่าญาติตาย  
ให้หมดเลย แล้วจะขึ้นเป็นกษัตริย์ซะเอง พระมารดาก็ทัดทาน  
ไว้ บอกว่าญาติมีสิทธิ์จะทำอย่างนั้นด้วย...”

ลิลิตย่นจมูก ไม่ชอบเหมือนกัน สุลาลีวัลย์หัวเราะ

“พันธุละก็เลยไม่ยอมอยู่ละเมืองนี้ รู้สึกว่าตัวเองไม่มี  
เกียรติพอที่จะอยู่ก็จะไปละ ก็เลยส่งจดหมายไปหาพระเจ้า

ปเสนทิโกศล ซึ่งเป็นเพื่อนนักเรียนที่สนิทกัน ขอไปอยู่ด้วย พระเจ้าปเสนทิก็ดีใจใหญ่ เพราะรู้ว่าเขาเป็นคนเก่ง เชิญมาเป็นเสนาบดีของตัวเองเลย ต้อนรับกันมโหฬาร”

“เออ ดีๆ” ลิลลี่เชียร์

“ก็เป็นเสนาบดีไปนะ วันหนึ่ง เดินผ่านไปทางศาล พวกประชาชนขอร้องให้ขึ้นไปว่าความหนอย เพราะว่าพวกศาลทั้งหลายกินสินบน ทำให้ตัดสินไม่ยุติธรรม

ท่านก็ไปว่าความให้ ตัดสินคดีออกมา ประชาชนชอบใจใหญ่ พระเจ้าปเสนทิโกศลเลยแต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาอีกตำแหน่งหนึ่ง ปลดพวกเก่าออกหมดเลย”

“ยังงั้นอันตรายสิ” ลิลลี่ว่า สุลาลีวัลย์พยักหน้า

“ใช่ แต่ยังไม่ใช่ตอนนี้ ระหว่างนี้พวกผู้พิพากษาชุดเก่าก็คอยยุ่งกับพวกราชวงศ์ว่า พันธูลจะคิดแย่งราชสมบัติ ก็กระซิบบไปเรื่อย ๆ คือกระโดดกระดากมากไม่ได้ แต่หวังว่ากระซิบบไปนาน ๆ จะไปถึงพระเจ้าปเสนทิบ้างไง ปล่อยข้าวไปเรื่อย ๆ”

ลิลลี่ไม่ชอบใจอีก “เซ็งจัง เป็นยังงั้นทุกที่เลยนะอะ”

สุลาลีวัลย์ยิ้ม ไม่ต่อความเห็น เล่านิทานต่อ



“ฝ่ายพันธูลนี่ไม่มีลูก อยากจะมีลูกสืบสกุล เลยให้เมียกลับบ้านกุสินารา ตัวเองจะหาเมียใหม่มาผลิตลูกให้ได้สักคน นางมัลลิกา ก็ไปทูลลาพระพุทธเจ้า ร้องให้น้ำตานองหน้า เพราะไม่ยอกทิ้งผิวไปหรอก”

“อันนี้ทั้งไปตามหน้าที่ของผู้หญิงที่ไม่มีลูก” ลิลลี่เห็บ

“ก็ไปทูลลาพระพุทธเจ้า การที่พระพุทธเจ้าทรงประทับอยู่ที่สาวตถิปบอยที่สุด และนานที่สุดนี้ นางมัลลิการู้สึกว่าเป็น

ถ้าไรชีวิตอย่างมาก จะได้ทำบุญแล้วก็ฟังธรรม แต่ตอนนี้ต้อง  
จากไปแล้ว พอไปทูลลา พระพุทธเจ้าตรัสว่า

“อย่าไปเลย อยู่สาวัดนี้แหละ ขอให้บอกท่านพันธุ  
เสนาบดี ตามคำของตถาคต”

มัลลิกาได้ฟังก็ดีใจ เหมือนนักโทษที่ถูกตัดสินประหาร  
ชีวิตแล้ว ได้รับคำสั่งปล่อย นางก็กลับไปหาสามี พันธุละคิดว่า  
พระพุทธเจ้าคงจะทรงเห็นเหตุสำคัญแน่ จึงได้ห้ามไว้แบบนี้  
เขาเชื่อในสัพพัญญุตญาณของพระพุทธเจ้า ว่าพระพุทธเจ้ามี  
ญาณหยั่งรู้ทุกสิ่งทุกอย่างอย่างละเอียดมาก จึงดีใจไปกับเมียด้วย  
ต่อมา นางมัลลิกาก็ตั้งท้อง ออกลูกแฝดมา ๑๖ ครั้ง ได้ลูกมา  
๓๒ คน”

“โอ้โฮ” ลิลลี่หัวเราะ “ยังกะนิยาย”

“อ้าว จริง ทุกคนแข็งแรง เป็นหนุ่มหล่อ เรียนเก่ง  
จบไปเป็นผู้ช่วยพ่อหมดทุกคนเลย”

“ชื่นใจ” ลิลลี่ยิ้มแฉ่ง รู้สึกสนุก



“ที่นี้พวกกลุ่มผู้พิพากษาเก่าที่ถูกปลดออกไปคราวโน้น  
ยังคงซุบซิบมาจนบัดนี้ แล้วก็เริ่มสนใจ คือข่าวก็เริ่มไปถึง  
พระเจ้าปเสนทิ”

“แล้วท่านเชื่อหรือ น่าจะรู้จักพันธุละดีนา” ลิลลี่แย้ง

“แรกๆ ก็ไม่เชื่อหรอก แต่บ่อยๆ เข้าก็อดเชื่อไม่ได้  
เพราะพันธุละก็เป็นคนเก่ง ไม่ได้ครองเมืองของตัวเอง ก็อาจจะ  
อยากมาครองเมืองคนอื่นก็ได้ อันนี้เรื่องลมปากกับใบหู เป่า  
บ่อยๆ หูย้อมร้อนเป็นธรรมดา จริงมะ”

“แล้วเป็นไง” ลิลลี่เริ่มเป็นห่วง รู้สึกจะอินกับเรื่องมากทีเดียว

“พระเจ้าปเสนทิออกอุบายว่า ในชนบทมีโจรมารังแกชาวบ้าน ให้พันธูตละกับลูกๆ ออกไปปราบ พอมีข่าวว่าพันธูตละออกไปปราบโจรด้วยตัวเอง พวกโจรก็หลบหนีไป ข่าวออกมาอย่างนั้น เพราะความจริงมันไม่มีโจรไง โจรปลอมพวกนี้ที่พระเจ้าปเสนทิส่งออกมา ไม่ได้ทำร้ายชาวบ้านจริงๆ อะไร ถูกฆ่าตายทั้งหมดโดยทหารที่พระเจ้าปเสนทิส่งไปชุมนุมอยู่ พอข่าวว่าโจรหนีหมด พันธูตละก็เดินทางกลับสาวัดถึ

“แล้วก็มีข่าวมาถึงเมียอย่างที่บอกว่า กำลังเลี้ยงพระอยู่ไซ้มัย น่าสงสารจัง ลูกตายวันเดียวหมดเลย”

“แต่นางปฏิบัติธรรมมาดีโดยตลอด เห็นความจริงของชีวิต เกิด แก่ เจ็บ ตาย เลยทำให้สงบได้อย่างนี้”

“แล้วพระเจ้าปเสนทิไม่รู้ไปตลอดหรือ”

ลิลลี่สงสัย สุลาลีวัลย์ส่ายหน้า

“ไม่หรอก ตอนหลังก็รู้ความจริงว่าพันธูตละถูกใส่ร้าย ไม่ได้คิดแย่งราชสมบัติอะไรเลย ก็เสียใจมาก แต่ก็ตายไปแล้วไม่รู้จะทำยังไง ตอนหลังเลยยกที่มการายนะ ซึ่งเป็นหลานชายของพันธูตละขึ้นมาเป็นเสนาบดี เป็นการตอบแทน”

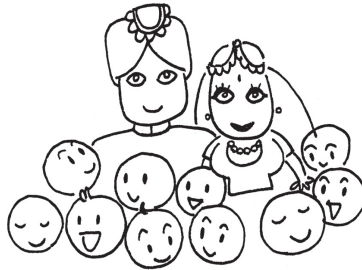


“แหม น่าเสียดายนะ คนดี ๆ ทั้งนั้นเลย”

“พระเจ้าปเสนทีกีรับกรรมไปแหละ ตอนหลังที่มการายนะ ก็ยึดอำนาจ เอาเมืองไปยกให้วิฑูฑกะ พระเจ้าปเสนทิต้องเดินทางโดดเดี่ยวไปหาพระเจ้าอชาตศัตรูให้มาช่วยเอาเมืองคืน แต่ไปถึงมิดเข้าเมืองไม่ได้ก็พักที่ศาลาหน้าเมือง แล้วก็เลยสิ้นพระชนม์อย่างโดดเดี่ยวเดียวดายที่ศาลานั้นเอง”

“โอ กรรม” ลิลี่อุทาน

สุลาลีวัลย์ช่วยเก็บเศษถ้วยชาไปทิ้ง ลิลี่นั่งมองตาม  
ด้วยสายตาอำลาถ้วยชา บ้ายบาย มายดาร์ลิ่ง แฮ้อ ของมัน  
แตกกันได้ ของมันแตกกันได้ มาแล้วก็ไป มาแล้วก็ไป ลิลี่  
ท่องไว้ในใจ



# วิทูรภาวะ

แสงฉานชอบดูหนังจีนกำลังภายในมาก เวลาмаคุยกับ ล้อมโชคก็จะเล่าเรื่องหนังให้ฟัง หนังจีนมีคำคมอยู่เรื่อย ๆ แสงฉานก็ชอบเอามาพูด

“ไม่เห็นโลงศพ ไม่หลั่งน้ำตา”

“ลูกผู้ชายมาได้ หยามไม่ได้”

วันนี้มาอีก “บุญคุณต้องทดแทน แค้นต้องชำระ”

ล้อมโชคฟังแล้วสนุกไปด้วย เพราะบางเรื่องก็สนุกดี วันนี้ล้อมโชคบอกว่ามีเรื่องจะเล่าให้แสงฉานฟังมั่ง เป็นเรื่องใน อรรถกถา (คำอธิบายพระไตรปิฎก) แสงฉานได้ยินคำว่า อรรถกถาก็หุ่หึ่ง ถามว่าเหมือนคัมภีร์กระบี่หิมะโดดเดี่ยว หรือคัมภีร์มิดิบิน หรือเหมือนพระถังซัมจั๋ง ล้อมโชคบอกว่าชื่อวิทูรภาวะ แสงฉานก็หงายหลังตั้ง

“วิทูรภาวะนี้เกิดมาได้หรือได้มาเกิดก็เพราะพระราชายากทำบุญ”

ล้อมโชคเล่า แสงฉานหัวเราะหะหะ

“พระเจ้าปเสนทิโกศล เป็นพระราชาของเมืองสาวัตถี ตอนเช้าเห็นพระสงฆ์เป็นร้อย ๆ รูปเดินไปบ้านเศรษฐีคนนั้นคน นี้เพื่อฉันอาหาร พระองค์เกิดอยากจะเลี้ยงพระมั่ง เลยไปเฝ้า พระพุทธเจ้า ทูลนิมนต์ไปเสวยอาหารในวัง ๗ วัน พอวันที่ ๗

ก็ทูลพระพุทธเจ้าว่า ให้เสด็จทุกวัน

พระพุทธเจ้าตรัสว่า ไม่ได้หรอก เพราะว่าธรรมดา พระพุทธเจ้าย่อมไม่รับอาหารประจำทีเดียว เพราะประชาชนเป็นจำนวนมากต้องการให้พระพุทธเจ้าไปที่บ้านของตัวเองเหมือนกัน พระราชาเลยขอให้พระพุทธเจ้าส่งผู้แทนพระองค์ไป พระพุทธเจ้าจึงให้เป็นหน้าที่ของพระอานนท์ พระราชาเลี้ยงพระองค์นะ เลี้ยงอยู่ ๗ วัน พอวันที่ ๘ ก็ลืมนะ”

“อ้าว อดข้าวสิ” แสงฉานโวย

“ใช่ พอพระองค์นึกขึ้นมาได้ ก็เสด็จไปละ แต่พระก็กลับไปหลายรูปแล้ว วันต่อมาก็เหมือนเดิม ลืมอีก พระก็กลับไปอีก พอวันที่สามลืมอีก ทีนี้พระกลับหมดเลย เหลือพระอานนท์รูปเดียวคอยอยู่”

“มีหน้าที่เลยกลับไม่ได้ หิวแย่” สำหรับแสงฉานแล้ว เรื่องกินเรื่องใหญ่

“พระราชาเห็นพระอานนท์อยู่องค์เดียว น้อยใจ พอเลี้ยงพระอานนท์เสร็จ ก็ไปเฝ้าพระพุทธเจ้า บ่นน้อยใจว่า พระสงฆ์กลับหมด ไม่เอื้อเพื่อรักษาศรัทธาของพระองค์เลย”

“อ้าว ไหง่จั้นละ” แสงฉานหงุดหงิด

“แต่พระพุทธเจ้าทรงรู้เหตุการณ์แหละ ท่านไม่ได้ว่าอะไร เพียงแต่ตอบไปว่า พระสงฆ์คงจะไม่คุ้นเคยกับราชสกุล ถึงได้ทำอย่างนี้ พระราชาคิดอยากให้พระสงฆ์คุ้นเคย เลยหาอุบายว่า ถ้าพระองค์ได้เป็นพระญาติกับพระพุทธเจ้าได้ พระสงฆ์คงจะคุ้นเคย เลยส่งสาส์นไปขอเจ้าหญิงจากศากยวงศ์ ซึ่งเป็นวงศ์ของพระพุทธเจ้าที่เมืองกบิลพัสดุ์ ขอมมาเป็นมเหสี

ที่นี้ทางเมืองกบิลพัสดุ์ก็ยุ่งละซี เพราะสมัยนั้นเขาถือตระกูลกัน มีชั้นสูง ชั้นสูงกว่า อะไรนี้ พวกศากยวงศ์ถือตัวว่าตัวเองสกุลสูงกว่าพระเจ้าปเสนทิโกศล แต่จะไม่ให้ก็กลัว

เพราะทางการเมืองนี้ แคว้นโกศลมีอำนาจมากกว่า แต่จะให้ก็กลัวสกุลของตัวเองจะไปปนกับเลือดสกุลอื่นที่ต่ำกว่าซะอีก”

“โอย ยุ่งซะมัด” แสงฉานเวียนหัว บ่นว่า “มียินเรื่องมิเวียนหัว”

“ในที่ประชุม มีเจ้าชายองค์หนึ่งชื่อท้าวมหานาม บอกว่าตัวเองมีลูกสาวคนหนึ่ง ชื่อ วาสกข์ตติยา เกิดจากนางทาส ลูกสาวคนนี้สวยมาก จะยกนางให้ไป ที่ประชุมก็เห็นชอบ”

“แหม ลำบากจังนะ สงสารผู้หญิง” แสงฉานว่า “เหมือนในหนังจีนเปี้ยบเลย ไม่เคยถามผู้หญิงเลย”

“ก็บุญคุณต้องทดแทนไง” ล้อมโซคว่าแล้วเล่าต่อ

“เวลาจะให้ไปนี้ ทางทูตของพระเจ้าปเสนทิโกศลกลัวถูกด้อมเหมือนกันนะ ทางนี้ก็หลอกโดยทำเป็นว่าจัดโต๊ะอาหาร แล้วมีธิดาองค์นี้เสวยร่วมโต๊ะกับท้าวมหานามด้วย แต่พอจะเริ่มเสวยกัน ก็มีทหารวิ่งเข้ามาบอกว่าไฟไหม้วัง ท้าวมหานามต้องรีบไปบัญชาการดับไฟไหม้เลยไม่ได้เริ่มการเสวย”

“สรุปว่าราชทูตถูกด้อมสำเร็จ” แสงฉานยิ้มหวาน

“ส่งตัวไปแล้ว ทางพระเจ้าปเสนทิโกศลก็โปรดปรานให้บริวารเยอะแยะ ต่อมาก็ลูกชายคนหนึ่ง ก็ให้ราชทูตอีกแหละกลับไปหาพระเจ้ายายขอให้ตั้งชื่อให้ พระเจ้ายายตั้งชื่อให้ว่า วัลลภาซึ่งแปลว่า เป็นที่โปรดปราน แต่ราชทูตหูตึงได้ยินเป็นวิพทูทกะ ไม่รู้แปลว่าอะไร”

แสงฉานหัวเราะขำกลิ้งไป

“พอวิพทูทกะอายุ ๑๖ ปี จะกลับไปเยี่ยมเมืองกบิลพัสดุ์ ทางแม่ห้ามแล้วห้ามอีกก็ไม่ยอม จะไปให้ได้ แม่เลยรีบส่งข่าวไปบอกทางกบิลพัสดุ์ เพื่อจะได้ปฏิบัติต่อวิพทูทกะอย่างเหมาะสม พอได้ข่าวเท่านั้นแหละ ทางศากยวงศ์ประชุมกัน ชุลมุนุ่นวายเลยทีนี้ ทำไงดี แม่เป็นลูกนางทาส แต่จะให้รู้ก็



ไม่ได้ เลยตกลงกันว่าให้พวกเด็ก ๆ ที่อายุต่ำกว่า ๑๖ ปี ให้  
ออกไปต่างจังหวัดกันหมดเลยจะได้ไม่ต้องไหว้วิฑูทกะ เพราะ  
ให้ไหว้ไม่ได้”

“โอ้โฮ อะไรจะปานนั้น แก่อ้วเนี่ยนะก็ไม่ได้”

แสงฉานประท้วง ล้อมโซคหัวเราะ พยักหน้าหงิกหงัก

“พอวิฑูทกะมาถึง จึงต้องเที่ยวไหว้คนโน้นคนนี่ก่อน  
เพราะแก่กว่าหมดเลย นั้น ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา พี่ แต่ไม่มี  
ใครไหว้เขาก่อนเลย ก็เก็บความสงสัยไว้ในใจ อยู่ได้ ๒-๓ วัน  
ก็กลับ สงสัยอยู่ว่าทำไมการต้อนรับถึงได้เย็นชาเหลือเกิน

ตอนที่กลับไป พอดีมีนายทหารคนหนึ่งลืมนดาไว้ พอ  
วิ่งกลับไปเอา เห็นพวกทาสขี้ดุกพื้นกระดานที่วิฑูทกะนั่ง แล้ว  
ก็บ่นไปพลางว่า นี่กระดานที่ลูกนางทาสนั่ง แล้วเอาน้ำผสม  
น้ำนมรด น้ำผสมน้ำนมนี้เขาถือกันว่าเป็นน้ำล้างเสนียดนะ

ทหารเห็นแล้วเลยเข้าไปถาม รู้เรื่องแล้วก็กลับมา ที่นี้  
ก็กระซิบกันให้แซดไปทั่วกองทัพ

วิฑูทกะรู้เรื่องเข้าก็โกรธมากเลย อาฆาตไว้ว่า เออ  
ตอนนี้ล้างกระดานด้วยน้ำปนน้ำนมไปก่อนเถอะ ได้เป็นใหญ่  
เมื่อไหร่ จะมาเอาเลือดคอล้างกระดานนั้นอีกที”

“นี่แค่นต้องชำระอย่างนี้” คอหนึ่งจิ้นกำลังภายในถูก  
สเปค ล้อมโซคหัวเราะ

“ตอนนี้พระเจ้าปเสนทิกี้รู้เรื่องแล้วละ โกรธมากเลย  
ให้ถอดแม่ลูกออกจากยศเลย อีก ๒-๓ วันพระพุทธเจ้าเสด็จ  
มา ทูลเล่าเรื่องให้ทรงทราบ พระพุทธเจ้าก็ปลอบใจ

มหาบพิตร พวกศากยะทำไม่สมควรเลย เมื่อจะถวายก็  
ควรถวายพระราชธิดาที่มีชาติเสมอกันจึงจะควร

แล้วพระพุทธเจ้าท่านก็ตรัสอีกว่า

พระนางวาสภักดียา เป็นธิดาของชัตติยราช (คือท้าว

มหานาม) เวลาอภิเษกก็อภิเษกในวัง ส่วนวิฑูฑฑกะก็ประสูติจากชัตติยราช (คือพระเจ้าปเสนทิโกศล)

มหาบพิตร ตระกุลฝ่ายมารดาไม่สำคัญ สำคัญที่ฝ่ายบิดา”

คนชอบเห็นใจผู้หญิง ถอนหายใจโล่งอก คนเล่าอีมี

“พระเจ้าปเสนทิ เลยคินยศให้ทั้งแม่ทั้งลูกเลย อยู่ต่อมาวันหนึ่ง พระเจ้าปเสนทิไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ก่อนเข้าไปใกล้ก็พักไพร่พลไว้ แล้วเข้าไปตามลำพัง

พวกที่รอรอยู่ มีคนหนึ่งเป็นเสนาบดี ชื่อทิมการายนะ คนนี้เขาเป็นหลานของพันธุลเสนาบดี พระเจ้าปเสนทิเคยเข้าใจผิดแล้วฆ่าพันธุลเสนาบดีกับลูกชาย ๓๒ คน พอตอนหลังเข้าใจแล้วเลยยกหลานขึ้นเป็นเสนาบดีเป็นการแก้ตัว แต่หลาน.....”

“แค้นต้องชำระ” แสงฉานต่อให้ ล้อมโซคหัวเราะ

“เออ ไช้ เลยได้โอกาส เอาเครื่องราชกกุธภัณฑ์อันเป็นเครื่องแสดงยศพระราชาให้วิฑูฑฑกะไป”

“ยึดอำนาจดื้อๆ วังนั้นเถอะ” แสงฉานช่วยแจง

“ไช้ แล้วก็ยกพลกลับหมด เหลือม้าไว้ให้ ๑ ตัว กับสาวใช้ ๑ คน คอยอยู่ พอพระราชากลับออกมา รู้เรื่องทั้งหมดแล้ว เลยไปเมืองราชคฤห์ จะขอกำลังพระเจ้าอชาตศัตรูมาปราบลูกชาย แต่ไปถึงหน้าประตูเมืองพอดีคำ ประตูปิดแล้วต้องนอนพักที่ศาลานอกเมือง คินนั้นเลยตายเพราะความหนาวและความเหนื่อย เพราะแก่มากแล้ว อายุ ๘๐ แล้ว เฝ้าพระพุทธเจ้า”

“เออ น่าสงสารเหมือนกัน ตอนเกิดเกิดในวัง ตอนตายตายที่ศาลา คนเรานี้เอาแน่ไม่ได้เลยนะ เสรี”

“ที่นี้วิฑูฑฑกะได้ครองเมืองแล้ว” ล้อมโซคเล่าต่อ

“แค่นี้ต้องชำระ” แสงฉานพูดเสียงเหมือนในหนังจีน

“ใช่ ยกทัพไปกบิลพัสดุ์เลย พระพุทธเจ้ารู้ล่วงหน้าแล้ว ก็เสด็จไปประทับใต้ต้นไม้ตรงชายแดนระหว่างโกศลกับสาकยะ ท่านประทับใต้ต้นไม้ที่มีใบน้อยที่ขึ้นทางฝั่งสาकยะ ในขณะที่ใกล้ ๆ กันนั่นเอง มีต้นไม้ใหญ่ใบครีمر่มรื่นขึ้นอยู่ทางฝั่งโกศล

พระเจ้าวิญญูทระยกพลมาถึง เห็นพระพุทธเจ้าก็เข้าไปเฝ้า ทูลว่า เหตุใดพระองค์จึงประทับใต้ต้นไม้อันมีใบน้อยในเวลาที่ร้อนปานนี้ ขอพระองค์โปรดไปประทับที่ต้นไม้โน้นซึ่งมีใบครีمر่ม มีเงาเย็นดีทางแดนโกศล

พระพุทธเจ้าตรัสว่า

“ถวายพระพร มหาบพิตร ร่มเงาของพระญาติเย็นดี”

พระเจ้าวิญญูทระรู้เลยว่าพระพุทธเจ้ามาห้ามทัพ คิดถึงว่าพระพุทธเจ้าเคยช่วยพูดกับพระบิดา ทำให้ตัวเองได้รับยศคืนมา ก็เลยยกทัพกลับไป เป็นอย่างนี้อีก ๒ ครั้ง

พอครั้งที่ ๔ พระพุทธเจ้าทรงเห็นกรรมเก่าของพวกสาकยะ ที่เคยเอายาพิษโปรยลงในแม่น้ำ ทำให้สัตว์ตายไปเป็นจำนวนมาก กรรมนั้นกำลังมาให้ผล พระองค์ไม่สามารถต้านทานได้ เลยไม่ได้เสด็จไป”

“สบายละซีทีนี้” แสงฉานว่า

“ใช่ วิญญูทระก็ล้วยกบิลพัสดุ์ซะเกลี้ยงเลย เอาเลือดล้างกระดานอย่างที่ท่านพูดไว้ แล้วยกทัพกลับ

พอยกทัพมาถึงแม่น้ำอจิรวดี พอตีค้ำ พวกทหารเล็กลงนอนกันตามใจ แม่น้ำเวลาน้ำลงนี้เกิดเป็นหาดทรายเลนนะ มีพวกหนึ่งนอนหาดริมน้ำ อีกพวกนอนบนฝั่ง พอตกตึก พวกที่นอนบนฝั่ง แต่ทำกรรมร่วมกันมา ถูกมดกัด หนีลงไปนอนที่หาด ส่วนพวกนอนหาด บางคนก็ถูกมดกัด หนีขึ้นมานอนบน

ฝั่ง คีนันเกิดฝนตกใหญ่ มีน้ำหลากอย่างรวดเร็วมากเลย พัดเอา วิฑูทกะกับพวกที่ลงไปนอนริมน้ำ ไปลงทะเลกันหมดเลย”

แสงฉานอ้าปากค้าง “โอโฮ คราวนี้แค้นของใครมาชำระละหว่า”

ล้อมโชคหัวเราะ

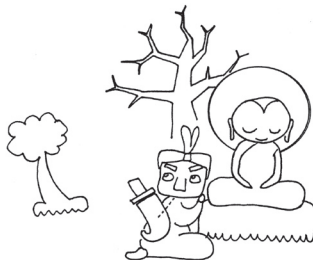
“คงเป็นกรรมเก่าเรื่องอื่นตามมาทัน พอดีผสมกับกรรมที่ไปฆ่าชาวบิลพัสดุ์เสียมากมาย ถึงจะเป็นกรรมที่ทำใหม่ๆ แต่อาจมาผสมกับกรรมเก่า เช็กบิลมาพร้อมกันเลยก็ได้ นะ ใครจะไปรู้”

“โอ น่ากลัว น่ากลัว เรื่องกรรมนี้น่ากลัวจริงๆ”

“ท่านสอนว่าให้เราเชื่อเรื่องกรรมให้มาก จะได้ทำให้เราทำแต่กรรมดี ถ้าเรามีความเชื่อมั่นในหลักกรรมอย่างมั่นคงแล้ว เรียกว่าได้เป็นจุลโสดาบัน คือ เป็นโสดาบันน้อยๆ ที่เดียว เพราะจะทำแต่ความดีเสมอ รู้มั๊ยล่ะ”

“อย่างนี้แค้นก็ไม่ต้องชำระดีกว่า เดี่ยวเขาตามมาชำระเราอีก” แสงฉานว่า

“ใช่ ถ้าเขามาทำเราแค้น แสดงว่าเขาทำกรรมแล้ว เดี่ยวกรรมก็จัดการกับเขาเอง ไม่ใช่หน้าที่ของเราจะต้องไปจัดการ เรามีหน้าที่แค่จัดการกับใจเราอย่าให้ไปแค้นเขา เพราะเราจะทุกข์เอง ถ้าเราให้อภัยได้ เราเองนั่นแหละที่เป็นคนสบายใจ”



# พระเทวทัต

คุณตาพาหลาน ๆ ไปเที่ยวชายทะเล ตอนเย็น ๆ เด็ก ๆ ออกไปวิ่งเล่นตามชายหาดกันอย่างสนุกสนาน คุณตานั่งคอยอยู่ที่เก้าอี้ผ้าใบ พอพวกเด็ก ๆ เหนื่อยกันแล้วจึงวิ่งกลับมานั่งแปะลงรอบ ๆ คุณตา พลังเล่าให้คุณตาฟังว่า ตรงโขดหินโน้นมีพี ๆ เหน่งวาวรูปทะเลกัน

“หนูงหนึ่งอยากวาดรูปเป็นมั่งจังกะ คุณตา” หลานสาวตุ้ยนุ้ยหน้าตาน่ารักฉอเลาะ เด็กชายพะไลซึ่งตัวอ้วนกลม ทำท่ากางแขนชูขึ้น

“พะไลจะวาดรูปปีศาจทะเล”

ดอกกรักพลักพะไลลงไปนอน “วาดรูปปลาพะยูนดีกว่ามั่ง จะได้มีตัวอย่างดู”

“เออใช่” ว่าวลอยหัวเราะ “ดูตัวเองไปก็วาดไป”

พะไลเถียงว่า “ถ้าไม่มีปีศาจ ก็ไม่มีพระเอกหรอกจริงมั๊ย สโนว์ไวท์ไม่มีแม่มด แล้วใครจะส่งสารสโนว์ไวท์ ถ้าไม่มีโจ๊กเกอร์ แล้วแบทแมนจะทำอะไร ตกงานซี ผู้ร้ายทำให้หนังสนุก”

“ใช่” ลูกแก้วเห็นด้วย “ยิ่งพะไลเป็นผู้ร้าย ยิ่งสนุกใหญ่เลย”

พะไลกลิ้งตัวไปทับลูกแก้วไว้ แล้วบอกลูกแก้วว่า

“ลูกไปหาใครมาช่วยซิ”

“คุณตาขา” หนุงหนิงเลิกสนใจ หันมาหาคุณตา “ในนิทานของคุณตา มีใครเป็นผู้ร้ายมั๊ยคะ” หนุงหนิงหมายถึงนิทานชาดกที่คุณตาเล่าให้ฟังบ่อย ๆ คุณตาตอบว่า

“ก็มีเหมือนกัน ที่โด่งดังคนหนึ่งก็คือ พระเทวทัด”

“คุณตาเล่าซีคะ” หนุงหนิงออต่ออัน คุณตาจึงเล่าว่า

“พระเทวทัดความจริงก็เป็นพระญาติของพระพุทธเจ้า เป็นพี่ชายของพระนางพิมพา พระชายาของเจ้าชายสิทธัตถะ หรือพระพุทธเจ้าสมัยที่ยังไม่บวชนั่นเอง ตอนที่พระพุทธเจ้าเสด็จมาโปรดพระญาติที่กรุงกบิลพัสดุ์ มีเจ้าชายออกบวชตามท่านเยอะแยะเลย มีแค่ ๖ องค์เท่านั้นที่ไม่ได้ออกบวชตาม คือ กัททियกุมาร อนุรุทธะ อานันทะ ภคุ กิมพิละ แล้วก็เทวทัด

ใคร ๆ ก็เลยมินทากันว่า สงสัย ๖ องค์นี้จะไม่ใช่ญาติ มั้งถึงได้ไม่บวชนะ ตอนหลัง ๖ องค์นี้ก็เลยออกบวชตามไปด้วย ตอนไปก็มีพี่เลี้ยงคนหนึ่งตามไปด้วย ชื่อ อุบาลี เจ้าชายทั้ง ๖ องค์ พอเปลี่ยนชุดก็ถอดพวกเครื่องทองเครื่องประดับ บอกให้อูบาลีนำกลับไปวัง แต่อูบาลีกลัวจะถูกหาว่าทำร้ายพวกเจ้าชายจึงทรัพย์สินมา ก็ไม่กล้ากลับวัง เลยเอาของทั้งหมด แขนวไว้บนต้นไม้ แล้วพูดว่า ใครอยากได้ก็จงเอาไป”

“พะโล้ยอยากได้” พะโล้ยพูดเสียงอ้วนยานคาง พวกเด็ก ๆ พากันหัวเราะพะโล้ย

“แล้วอุบาลีก็เลยตามไปบวชด้วย เจ้าชายทั้ง ๖ ก็เลยขอพระพุทธเจ้าว่าให้อูบาลีบวชก่อน เพราะอุบาลีรับใช้มานาน ถ้ายาวก่อน พวกเจ้าชายจะได้ไหว้อูบาลี”

“ทำไมล่ะคะ คุณตาขา” หนุงหนิงไม่เข้าใจ คุณตาอธิบายว่า

“เพราะพระวินัยบอกว่า คนที่บวชทีหลัง ต้องไหว้คนที่

บวชก่อน แม้จะบวชก่อนเพียงวันเดียวก็ตาม จะมาถือยศถือศักดิ์ตามสมัยที่ยังไม่บวชนะไม่ได้”

“อ้อ เข้าใจแล้วค่ะ” นางหญิงพยับหน้า คุณตาเล่าเรื่องต่อไปว่า

“เจ้าชาย ๖ องค์นั้น พระภักทียะ ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ในพรรษานั้นเอง พระอนุรุทธะได้ดาทิพย์ ต่อมา ได้ฟังมหาปริสวัตกสูตร ก็บรรลुเป็นพระอรหันต์เหมือนกัน ส่วนพระภคฺและพระกิมพิละเจริญวิปัสสนา แล้วก็ได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ด้วย พระอานนท์บรรลุโสตะปัตติผล แต่พระเทวทัตได้ฤทธิ ทำอะไรได้หลายอย่าง แต่ก็ยังเป็นปุถุชนคนธรรมดาอยู่”

พะไล้ทำท่าเหาะ ดอกกรักจี้เอาไว้หัวเราะ

“ต่อมา พระพุทธเจ้าเสด็จไปโกสัมพี ประชาชนก็ล้อมไสมาก เอาข้าวของเครื่องใช้มาถวายสักการะ ใครๆ ก็ถามถึงว่า พระพุทธเจ้าอยู่ไหน พระสารีบุตรอยู่ไหน ถามถึงทุกองค์นั่นแหละ ยกเว้นพระเทวทัตไม่มีใครถามถึงเลย”

พะไล้ร่วงลงมานอนหงาย ว่าวลอยป็นขึ้นไปนั่งทับไว้ พะไล้บ่นว่ากระดุกดำท้อง

“พระเทวทัตก็เสียใจมาก อยากจะหาคนมาอุปฐากดูแลตัวเอง ก็เห็นพระเจ้าอชาตศัตรูยังหนุ่มอยู่ ยังไม่ค่อยรู้อะไรเท่าไร เลยแปลงกายเป็นเด็กน้อย...”

พะไล้ลูกพรวดพราดขึ้นมา ว่าวลอยหายหลังหล่นดับลงมาบนพื้นทราย พะไล้ทำท่าไอ้มดแดง

“เด็กน้อยนี้มีงูพันมือพันเท้าพันคอ งูอีกตัวอยู่บนหัว อีกตัวพาดบ่า เหาะลงมานั่งบนตักอชาตศัตรู”

ดอกกรักโยนผ้าขนหนูผืนใหญ่คลุมตัวพะไล้ แล้วจุดชายผ้าคนละข้างกับลูกแก้ว

“พออชาตศัตรูกลัว ถามว่าท่านเป็นใคร พระเทวทัตจึง

กลับร่างเป็นภิกษุตามเดิม บอกอาตมาคือพระเทวทัด”

พะไล้ทิ้งผ้าขนหนู นั่งขัดสมาธิ ทำท่าเคร่งขรึม

“อชาตศัตรุกีดูแลอุปฐากพระเทวทัด แต่ต่อมา พระเทวทัดอยากมีอำนาจปกครองคณะสงฆ์ พอคิดว่าจะปกครองคณะสงฆ์เท่านั้นเอง ฤทธิ์ที่มีอยู่ก็เสื่อมไปหมดเลย”

“เพราะคิดไม่ดีใช่ไหมคะ คุณตา” นางหนึ่งเฒ่า

“ถูกแล้ว นางหนึ่ง ฤทธิ์ไม่อยู่กับคนที่คิดไม่ดี พอพระพุทเจ้าเสด็จมาราชคฤห์ อยู่ที่วัดเวฬุวัน พระเทวทัดก็ไปเฝ้า กราบทูลว่า พระพุทเจ้าทรงแค้นมากแล้ว ขอให้อยู่สบายๆ เถอะ พระเทวทัดจะปกครองสงฆ์เอง

พระพุทเจ้าไม่ยอม ตรัสว่า ให้พระเทวทัดทำหน้าที่ของตัวเองให้สมบูรณ์ก่อนเถอะ คือให้บำเพ็ญเพียรของตัวเองให้ดี เพราะพระเทวทัดยังไม่ได้บรรลุนิอะไร ยังเป็นปุถุชนอยู่เลย แต่เขาก็ยังอ้อนวอนหลายครั้ง พระพุทเจ้าจึงตรัสสอนว่า

ดูก่อนเทวทัด เธอพอใจติดอยู่ในลาภ ชื่อเสียง ถูกลาภครอบงำ ลาภนี้เหมือนน้ำลายที่พระอริยเจ้าทั้งหลายดื่มทิ้งแล้ว แต่เธอยังติดใจในลาภ สมควรหรือ

พระเทวทัดไม่พอใจมาก เลยผูกอาฆาตพระพุทเจ้าเป็นครั้งแรก แล้วก็จากไป”

ดอกรักกับว่าวลอยผลัดพะไล้ออกไป พลังไล่ชั่ว ชั่ว พะไล้กลิ้งออกไปไกล จนทรายติดตัวขาวไปหมด พะไล้ลุกขึ้นสะบัดๆ แล้วเดินกลับมาหนึ่งที่เดิม

พี่เลี้ยงถือถาดขนมมาวาง เด็กๆ เฮกันใหญ่ แย่งกันกินขนมอย่างเอร็ดอร่อย นางหนึ่งป้อนคุณตาคำหนึ่ง คุณตาเล่าต่อไปว่า

“พระเทวทัดก็คอยทำอะไรๆ ให้พระสงฆ์เสื่อมเสียอยู่เรื่อยๆ พระพุทเจ้าจึงประกาศว่า ต่อไปนี้ พระเทวทัดทำอะไร



“ไม่เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าและคณะสงฆ์ ขอให้ประชาชนรับทราบตามนี้”

ดอกแก้วลุกขึ้นยืนประกาศ ชี้มือไปยังพะโล้ แล้วพูดทวนคำพูดของคุณดาจนจบ พะโล้หงายท้องตั้ง คุณดอรอให้หลานเล่นจนจบแล้ว ก็เล่าต่อไป

“พระเทวทัตเลยไปยุยงพระเจ้าอชาตศัตรูให้ปลงพระชนม์พระบิดาคืออยู่ที่ฆ่าพ่อซะ แล้วตัวเองจะฆ่าพระพุทธเจ้าด้วย พระเจ้าอชาตศัตรูก็ไปฆ่าพ่อ แล้วตั้งตัวเองขึ้นเป็นกษัตริย์

พระเทวทัตขอคนแม่นธนูจากพระเจ้าอชาตศรุตมายิงพระพุทธเจ้า แต่ส่งไปยิงเท่าไรก็ไปเป็นสาวกของพระพุทธเจ้าหมด ได้บรรลุปะเป็นพระโสดาบันหมดเลย

พระเทวทัตให้คนอื่นฆ่าไม่สำเร็จ ก็เลยจะทำเอง ขึ้นไปบนภูเขาคิชฌกูฏ แล้วผลักก้อนหินลงมา ตอนที่พระพุทธเจ้าเสด็จขึ้นไป หินก็ค้างอยู่ที่ชอกเขา มีแค่สะเก็ดเล็กๆ มาโดนพระบาทห้อยพระโลหิต แต่หมอชิวก หมอประจำองค์พระพุทธเจ้าก็รักษาหายวันรุ่งขึ้น”

“โอโฮ เก่งจังนะคะคุณดา” หนุงหนิงผู้ตี๋มด้ากับการฟังเรื่องชื่นชม ในขณะที่ข้างหลัง ดอกรักกับว่าวลอยกำลังลงโทษพะโล้แทนพระเทวทัตอยู่ดูลุด โดยมีลูกแก้วเป็นกรรมการ

“พระเทวทัตขอให้พระเจ้าอชาตศรุต ปล่อยช้างนาพาครีมาทำร้ายพระพุทธเจ้าอีก แต่พระพุทธเจ้าแผ่เมตตาออกไป ช้างก็หมอบลง ไม่ทำร้ายพระพุทธเจ้า

เรื่องต่างๆ พวกนี้ที่พระเทวทัตทำ ใครๆ ก็รู้ ประชาชนก็มองว่าทำไมพระราชาคนชั่ว พระเจ้าอชาตศรุตชกกับบัลลังก์ไม่มั่นคง เพราะประชาชนจะไม่รักพระองค์ เลยเลิกคบกับพระเทวทัต”



พะไล้โดนไล้อีก ชูว์ ชูว์ แต่คราวนี้พะไล้ไม่หนีไป นั่ง  
ลงเฉยๆ

“พระเทวทัต ไม่มีใครดูแลแล้ว ประชาชนก็ไม่ใส่บาตร  
เลยไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ทูลขอ ๕ เรื่อง คือ

๑. ขอให้ภิกษุอดฉันเนื้อและปลาตลอดชีวิต ฉันแต่ผัก

๒. ขอให้ภิกษุอยู่ป่าตลอดชีวิต

๓. ขอให้ภิกษุถือผ้าบังสุกุลตลอดชีวิต ไม่รับผ้าที่มีคน  
เจาถวาย”

“ผ้าบังสุกุลคืออะไรคะคุณตา” นางหนึ่งสงสัย

“คือผ้าที่เขาพันห่อศพตามป่าช้า พระต้องไปเอามา  
แล้วมาย้อมทำจีวร สมัยก่อนเขาทำกันอย่างนั้นนะหลาน ไม่ใช่  
ผ้าใหม่อย่างสมัยนี้”

“น่ากลัวนะคะคุณตา” นางหนึ่งทำท่ากลัวแล้วกอดอก  
อยู่ ตั้งใจฟังต่อไป

“ข้อ ๔. ขอให้ภิกษุฉันเฉพาะอาหารที่บิณฑบาตมาได้  
ไม่ฉันอาหารที่มีผู้ถวาย

๕. ขอให้ภิกษุอยู่โคนไม้ ไม่เข้าที่ที่มีอะไรบังให้

ที่เขาขออย่างนี้ก็เพื่อแสดงให้คนอื่นเห็นว่าตัวเองเป็น  
คนเคร่งครัด

แต่พระพุทธเจ้าไม่ให้ตามที่ขอ ทรงตรัสว่าใครอยากทำ  
ข้อไหน อย่างไรก็ทำเถิด แต่จะให้ออกเป็นภิกษุที่พระพุทธเจ้าไม่  
ทำ พระเทวทัตได้ที จึงบอกพวกภิกษุบวชใหม่ที่ยังไม่รู้อะไร  
มาก ให้ตามตัวเองไป ภิกษุเหล่านั้นก็ตามไป

พอได้บริวาร พระเทวทัตก็พาไปบิณฑบาต ในใจก็คิด  
จะทำให้สงฆ์แตกแยกกัน”

“ทำไมคิดแต่อะไรร้ายๆ เรื่อย” ดอกรักบ่น เขกหัว  
พะไล้ พะไล้ทำหน้าที่หน้าเศร้าตอบว่า “ไม่รู้”

“พระพุทธเจ้าทรงเตือนพระเทวทัตว่า การทำให้สงฆ์แตกแยกเป็นบาปหนักมาก แต่พระเทวทัตก็ไม่เชื่อ วันหนึ่งก็มาบอกกับพระอานนท์ว่า ตั้งแต่วันนี้ไป จะทำอุโบสถสังฆกรรมต่างหาก คือไม่รวมกับพระพุทธเจ้าแล้ว พระพุทธเจ้าทรงทราบก็ทรงสั่งเวช ทรงวิตกว่า พระเทวทัตทำกรรมอันเป็นเหตุให้ตกนรกเสียแล้ว กรรมอย่างนี้เป็นความย่อยยับของสัตว์โลก พระพุทธเจ้าทรงสอนว่า

กรรมที่ไม่ดี ไม่เป็นประโยชน์ ทำได้ง่าย  
กรรมที่ดี ที่เป็นประโยชน์ ทำได้ยาก  
กรรมดี คนดีทำง่าย คนชั่วทำได้ยาก  
กรรมชั่ว คนชั่วทำได้ง่าย แต่พระอริยเจ้าไม่ทำเลย”

“แล้วพระเทวทัตตกนรกเลยหรือเปล่าครับ คุณตา”  
พะไลถาม ดอกแก้วหัวเราะ

“ไม่หรอก” คุณตาตอบ พะไลหันหน้าขึ้นขึ้นนิดหนึ่ง

“ตอนนี้ยัง อีกเดียว” พะไลหันหน้าหุบลงอีก

“พระเทวทัตพาพระบวชใหม่กลุ่มนั้นไปตำบลคยาสี่สะแคว้นมคธ พระพุทธเจ้าทรงเป็นห่วงพระใหม่ เลยให้พระสารีบุตรกับพระโมคคัลลานะไปตามกลับมา

พระเทวทัตเห็นพระสารีบุตรมา นึกว่าตามมาอยู่กับตัว ก็เล่นนอนเล่นเย็นใจอยู่ ปล่อยให้พระสารีบุตรเทศน์พระใหม่ไปจนพระสารีบุตรพาพระใหม่กลับไปหมดแล้วก็ยังไม่รู้”

“อ้าว” ลูกแก้วหัวเราะเอิ๊กอ๊าก “อะไร”

“สาวกคนสนิทของพระเทวทัตก็เข้าไปบอก นี้ รู้หรือเปล่า พระไปหมดแล้ว สาวกคนนั้นโมโหมาก เลยเอาเข้ากระทกหน้าอกพระเทวทัตจนกระอักเลือด”

“อ้ากกก...” ดอกรักจัดการพะไล้จนหงายหลัง พะไล้  
นอนยอมรับโทษแต่โดยดี ลูกแก้วเอามือกดหัวไว้

“ตอนนั้นพระพุทธเจ้าทรงเสด็จไปสาวัดดีแล้ว ไปประทับ  
อยู่ที่วัดเชตวัน

ฝ่ายพระเทวทัตโดนอัด เลยป่วย เสียใจมากด้วยเลย  
นอนชมไป ๙ เดือน ระหว่างที่นอนป่วยไป ก็คิดทบทวนความ  
หลังไป เริ่มรู้สึกสำนึกผิดต่อพระพุทธเจ้า”

“สำนึกหรือยัง” ว่าวलयบิบบจุมกพะไล้ พะไล้พยักหน้า  
หงิกๆ พอหายใจไม่ออกมากเข้า ก็กวาดมือออกไป บัดเดี๋ยวจึง  
สามคนกระเด็นไปคนละทาง แล้วพะไล้ก็หายใจเอือกใหญ่ๆ

“พระเทวทัตก็ขอให้ลูกศิษย์ห้ามไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ก็  
ไม่มีใครยอมไป บอกว่าคนผูกเวรกับพระพุทธเจ้านี้ เราพาไป  
ไม่ได้

พระเทวทัตก็อ่อนวอนบอกว่า เราผูกเวรในพระพุทธเจ้า  
แต่พระพุทธเจ้าไม่มีเวรต่อเราเลยแม้แต่ปลายผม จงพาเราไป  
เฝ้าเถอะ ก็เลยพากันห้ามไปทั้งเตี๋ยงเลย เดินทางไปเฝ้า  
พระพุทธเจ้า”

เด็กสามคนเข้าไปห้ามพะไล้ พะไล้ชอบใจ

“พวกพระที่รู้ข่าวก็กราบทูลพระพุทธเจ้า ว่าเทวทัต  
เดินทางมา พระพุทธเจ้าตรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย ในชาตินี้เทวทัตจะไม่ได้เห็นเราอีกเลย”

“ทำไมล่ะคะ คุณตาขา” หลุนหนึ่งจอมสงสัยดักถาม

“เพราะคนที่ขอพระพุทธเจ้า ๕ ประการแล้ว จะไม่ได้  
เห็นพระพุทธเจ้าอีกเลย อันนี้เป็นเรื่องปกติ เหมือนฝนตกต้อง  
เปียกอย่างนั้นแหละ ถ้าใครขอ ๕ อย่าง แบบพระเทวทัตก็จะ  
ไม่ได้พบพระพุทธเจ้าอีก”

“แต่พระเทวทัตกำลังมา” ลูกแก้วดึง

“ใช่ ใครๆ ก็รู้ดีอย่างนั้น เลยเกิดโกลาหลเล็กๆ เพราะมีคนอยากรู้ในสิ่งที่พระพุทธเจ้าตรัสบอก เลยมีการส่งข่าวกันเป็นระยะๆ ว่า พระเทวทัตมาถึงอำเภอนี้แล้ว มาถึงตำบลนี้แล้ว บอกกันทุกระยะเลย แต่พระพุทธเจ้าก็ทรงยืนยงอย่างเดิม จนจะมาถึงวัดอยู่แล้ว พระพุทธเจ้าก็ยังตรัสว่า

แม้เทวทัตจะเข้ามาภายในวัดเชตะวันแล้ว ก็จะไม่ได้เห็นเรา”

“ไอ้โฮ ไม่รู้จะสงสารดีมีเนีย” ลูกแก้วลูบหัวพะโล้

“พวกสาวกก็พาพระเทวทัตมา วางเตียงลงริมสระโบกขรณี แล้วก็พากันลงไปอาบน้ำในสระ

พระเทวทัตลุกขึ้นจากที่นอน นั่งห้อยเท้าลงบนพื้นดิน เท้าทั้งสองก็ค่อยๆ จมลงไปในดิน ถึงข้อเท้า ถึงเข่า ถึงเอว....”

พะโล้อ้าปากค้าง ดอกรักลั่นคุณตาเล่า

“ถึงนม ถึงคอ พอเวลาที่กระดูกกลางจรดพื้น พระเทวทัตก็พูดว่า

“พระพุทธเจ้าพระองค์ใด ทรงเป็นผู้เลิศ เป็นเทพยิ่งกว่าเทพทั้งหลาย เป็นผู้ชำนาญการฝึกคน ทรงมีพระจักรขุรอบด้าน ทรงมีพระลักษณะอันสำเร็จมาจากบุญ ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธเจ้าพระองค์นั้นว่าเป็นที่พึ่ง ขอถวายกระดูกกลาง และลมหายใจครั้งสุดท้าย เป็นเครื่องสักการะแด่พระองค์”

แล้วพระเทวทัตก็จมดินไปเกิดในนรก ถูกไฟนรกไหม้ อยู่ เคลื่อนไหวไม่ได้ เพราะทำร้ายพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นผู้ไม่หวั่นไหว ทุกข์ทรมานอยู่ในนรกนานแสนนาน”

พะโล้เป็นลม แล้วลุกขึ้นมาบอกว่า “พะโล้ไม่เป็นพระเทวทัตแล้ว พะโล้เป็นคนดีดีกว่า”

“พระพุทธเจ้าทรงยอมให้พระเทวทัตบวชตั้งแต่นั้น ก็เพราะทรงเห็นว่า ตอนจบนี้พระเทวทัตจะขอถือพระพุทธเจ้า

เป็นที่พึง ถ้าไม่ได้บวชเลย จะทำกรรมหนักกว่านี้ แม้จะ  
ทำกรรมหนักก็จริง แต่ก็ยังมีบุญอยู่บ้าง ต้องอีกแสนกัปข้าง  
หน้า พระเทวทัดถึงจะได้ไปบำเพ็ญบุญต่อ จะได้เป็นพระ  
ปัจเจกพุทธเจ้า นามว่า อัญญิสสระ”

“พระปัจเจกพุทธเจ้าคืออะไรคะ คุณตาขา” นางหญิง  
ส่งคำถาม

“พระปัจเจกพุทธเจ้า ก็คือผู้ที่ตรัสรู้เอง เป็นพระ  
อรหันต์ แต่ไม่ได้ตั้งศาสนา ไม่ได้สั่งสอนใครๆ แบบ  
พระพุทธเจ้าของเราจะจ๊ะ”



“ตอนนี้พระเทวทัดก็จมนอนไปเรียบร้อยแล้ว” ลูกแก้ว  
ว่า คุณตาหันไปบอกว่า

“ไม่ใช่ชาตินี้เท่านั้นนะที่เทวทัดถูกแผ่นดินสูบ ชาติ  
ก่อนก็เคยถูกแผ่นดินสูบมาแล้วเหมือนกัน”

“หรือคะ คุณตา ออ๊ย ทำไมถูกสูบบ่อยจัง”

คุณตาหัวเราะ “สมัยหนึ่ง พระเทวทัดเคยเป็นนาย  
พรานหลงป่ามา สมัยนั้นพระพุทธเจ้าของเราเกิดเป็นช่าง ช่าง  
เจอนายพรานหลงป่า ก็ยกขึ้นหลังตัวเอง แล้วพาเดินไปส่งที่  
ปลอดภัย แต่ตอนหลังนายพรานกลับมาตัดงาช้าง ตั้ง ๓ ครั้ง  
แฉะ เลยถูกแผ่นดินสูบ”

“ม่ายไหว” พระไล่สายหน้า ถอนใจเฮือกๆ



“ตอนพระเทวทัดถูกแผ่นดินสูบไป พวกชาวเมืองก็ให้  
ร้องดีใจ ยกธง พุดกันว่า ดีแล้วที่พระเทวทัดตายไป

พวกภิกษุเลยไปกราบทูลพระพุทธเจ้า พระองค์ตรัสว่า  
“ไม่ใช่เพียงเวลานี้เท่านั้น แม้ในสมัยก่อนเมื่อเทวทัตตาย ชาว  
เมืองก็ชอบใจรำเริงเหมือนกัน”

“สมัยไหนอีกละครับคุณตา ลูกแก้วจะงงแล้วเนี่ย”

“สมัยหนึ่ง เทวทัตเคยเกิดเป็นเจ้าเมืองพาราณสี ชื่อ  
พระเจ้าปิงคละ เป็นเจ้าเมืองที่ดุร้าย พอสวรรคต ผู้คนก็เลย  
ดีใจ แต่มีนายประคตเมืองคนหนึ่งร้องไห้ เมื่อถามว่าเขารักเจ้า  
เมืองหรือ เขาก็ตอบว่า

พระราชาใจร้าย ข้าพเจ้าไม่รัก แต่ที่ร้องไห้เพราะ  
กลัวว่า เดียวไปเบียดเบียนพญามัจจุราช พญามัจจุราชรำคาญ  
จะพากลับมาส่งอีก ข้าพเจ้ากลัวเลยร้องไห้”

“โอ๊ย จะเป็นลม อย่างนี้ก็มีด้วย” ว่าลอยหัวเราะ  
พวกเด็กๆ พากันหัวเราะตามไปหมด

“เอ้า จบแล้ว จะมีดีแล้ว ไปเข้าบ้านอาบน้ำ กินข้าว  
กันเถอะหลาน”

“คุณตาจะเล่านิทานอีกเมื่อไหร่คะ” หนุงหนิงจะจ้องคิ  
คุณตาหัวเราะเบาๆ

“เอาเถอะ มีโอกาสแล้วจะเล่าให้ฟังนะหลาน”



# พระอานนท์

พอแดดเริ่มลมตก คุณตาก็เดินลงมานั่งที่ได้ต้นมะม่วงใหญ่ที่ลานหน้าบ้าน หนุงหนิงหลานสาวตัวเล็กอ้วนกลมเดินตามมาติดๆ พร้อมกับว่าวลอย หนุงหนิงถามคุณตาว่า

“วันนี้คุณตาจะเล่านิทานมั๊ยคะ”

พอคุณตาพยักหน้า ว่าวลอยก็วิ่งเตลิดไปเหมือนมดดำที่เพิ่งเจอน้ำตาลก้อนใหญ่ ใครไม่เคยเห็นต้องไปคอยสังเกตดูนะ มดมันดีใจแล้วแสดงอาการดีใจเหมือนคนถูกล้อตเตอร์รางวัลที่หนึ่งเลย และก็เหมือนว่าวลอยตอนนี้ ว่าวลอยวิ่งไปร้องไป

“กะจ้องจ้อง กะจ้องจ้อง คุณตาจะเล่านิทานแล้ว อยู่ไหนกัน มาเร็วๆ กะจ้องจ้อง กะจ้องจ้อง”

คุณตานั่งหัวเราะ หนุงหนิงนั่งจ้องที่ใกล้ๆ คุณตา ไม่นานเด็กๆ ก็พากันวิ่งมา นั่งแปะลงข้างหน้าคุณตา ถามกันแข็งแ่ชว่าวันนี้คุณตาจะเล่าเรื่องอะไร

“จะเล่าเรื่องพระอานนท์” คุณตาดอบอย่างอารมณ์ดี

“พระอานนท์หนายคะ” หนุงหนิงถาม

“พระอานนท์เป็นพระญาติพี่น้องของพระพุทธเจ้า เป็นเสนาส่วนตัวของพระพุทธเจ้าด้วย เป็นคนที่ทำอะไรแม่นยำมาก พระพุทธเจ้าเทศน์ใครที่ไหน เทศน์ว่ายังไงพระอานนท์จำได้หมด”



“ไม่เหมือนพะโล้เลย พะโล้ทำอะไรไม่ค่อยได้” ว่าว  
ลอยผลักเพื่อนเบาๆ อย่างหยอกล้อ พะโล้หัวเราะแทะ แทะ

“ใครจำเรื่องพระเทวทัตที่เล่าให้ฟังวันก่อนได้มั๊ย” คุณ  
ตาถาม เด็กๆ พวกนั้นยกมือ ยกเว้นพะโล้

“มีตอนที่พระเทวทัตขอให้พระเจ้าอชาตศัตรูปล่อยช้าง  
มาทำร้ายพระพุทธเจ้า ช้างชื่อนาฬาคิริ เขาทำยังงัยกับช้าง  
มอมเหล้าช้างไซ้มัย ตามธรรมดาถ้าเขาจะมอมเหล้าช้าง เขาจะ  
ให้มันกินเหล้า ๘ หม้อ นี่พระเทวทัตให้กินเหล้า ๑๖ หม้อเลย  
เป็นไงล่ะ ช้างก็เมามากไซ้มัย พะโล้”

พะโล้พาฝูงอ้วนๆ ลูกจิ้ง ทำท่าช้างเมา ดอกรักลูกจิ้ง  
ไปปล้ำกับช้างเมา

“แล้วไม่มีใครไปบอกพระพุทธเจ้าหรือคะ คุณตาฯ”  
หญิงหนึ่งถามคุณตา

“มีข่าวออกไปตั้งแต่กลางคืนนั้นแล้วละจ๊ะ หญิงหนึ่ง  
ใครๆ ก็พากันเป็นห่วง และห้ามพระพุทธเจ้า ไม่อยากให้เสด็จ  
ออกบิณฑบาตตอนเช้า แต่พระพุทธเจ้านิ่งเฉยเสีย พอเช้าก็  
เสด็จออกไปบิณฑบาต

ชาวบ้านก็มาตามดูกันนะ ปีนรั้วป็นกำแพง ปีนต้นไม้ดู  
กันใหญ่ พอเห็นช้างมา เอ้า ช้างมานี่”

คุณตาเรียกพะโล้ บอกให้ดอกรักกอดเอวพะโล้ไว้ทาง  
ข้างหลัง เป็นขาหลังของช้าง ช้างพะโล้ดอกรักก็เดินมา หัวส่าย  
ไปมาทำท่าเมามาก พอเซแซดๆ ไปดอกรักก็เลยหลุดมือล้มลง  
คุณตาร้อง

“เอ้า ขาหลังหลุดไปแล้ว มาต่อใหม่”

ดอกรักเข้าไปกอดพะโล้อีก คุณตาให้ว่าวลอยเป็นพระ  
อานนท์ยืนขวางทางช้างอยู่ และให้ลูกแก้วยืนข้างหลังเป็น  
พระพุทธเจ้า พลางเล่าว่า

“พอช้างมาถึง พระอานนท์ก็ยื่นออกหน้าขวางไว้ ยอมตายแทนพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าห้าม ๓ ครั้ง ก็ไม่ยอมเชื่อ พอช้างใกล้เข้ามา พระพุทธเจ้าจึงบันดาลด้วยฤทธิ์ ให้พระอานนท์ไปอยู่ข้างหลังพระพุทธเจ้า”

“เฮ้ ว่าวลอยวิ่งไปอยู่ข้างหลังลูกแก้วสิ” นางหนึ่ง กำกับ คุณดาบรรยายต่อ

“พระพุทธเจ้าทรงแผ่พระเมตตาไปให้ช้างนาพาคิริ”

ลูกแก้วยื่นมือออกไป ทำท่าแผ่เมตตา

“ช้างที่เมาๆ อยู่ ก็หมอบลง ไม่ได้ทำร้ายพระพุทธเจ้า เฮ้ ช้างหมอบ”

พะโล้ลงนอน มีดอกกรักกองอยู่บนตัว

“พระพุทธเจ้าทรงให้โอวาทช้างว่า ชาตินี้เกิดมาเป็นสัตว์เดรัจฉาน เพราะบาปกรรมที่เคยทำมา ชาตินี้อย่าได้ทำบาปกรรมอะไรอีกเลย ช้างก็เชื่อฟัง ต่อมาก็กลายเป็นช้างมีศีล”

พะโล้ไล่ดอกกรักให้ลูกออกไป แล้วลุกขึ้นนั่งขัดสมาธิ

“ทำไมพระอานนท์ไม่กลัวตายคะ คุณดา” นางหนึ่งถาม คุณดาลูบหัวหลานสาว

“เพราะพระอานนท์ท่านรักพระพุทธเจ้ามาก ยอมตายแทนพระพุทธเจ้าได้ ไม่ใช่เฉพาะชาตินี้ล่ะ ชาติก่อน พระอานนท์ก็เคยจะตายแทนพระพุทธเจ้าเหมือนกัน”



“คุณดาเล่าเรื่องชาติก่อนสิครับ” พะโล้พูดด้วยเสียงอ้วนๆ

“ชาติก่อน ท่านเกิดเป็นหงส์กัน มีบริวารมาก อาศัยอยู่ที่ถ้ำบนภูเขาชิลมกุฎ พระพุทธเจ้าเกิดเป็น พญาหงส์ช้อตรฐ

ส่วนพระอานนท์เป็นหงส์ชื่อสุขุม พวกหงส์นี้เขาไม่ค่อยมาแถว ถิ่นที่มีคนอยู่ เพราะมีอันตราย มีนายพรานจะคอยจับนกรู้มัย”

พะไล์ลือกบอกว่าลอย

“วันหนึ่ง บริวาร 2-3 ตัวก็แอบไปที่สระบัวหลวงชื่อว่า สระมานุสิยะ อยู่ใกล้ๆ เมืองสาตละ ในแคว้นมหัทสะกะ เป็นสระที่อาหารอุดมสมบูรณ์มาก เป็นสระที่สวยงามกว้างใหญ่ มีนกมาหากินเยอะแยะไปหมด

ที่นี้พอบริวารไปมาหนหนึ่งแล้ว พวกมันมาอ่อนนอนพญาหงส์ขอให้พาพรรคพวกไปอีก พญาหงส์ห้ามแล้วห้ามอีก บริวารก็อ่อนนอนอยู่นั่นเอง เลยต้องพาไป”

ดอกรักลูกขึ้นทางแจนบินไปบินมา

“พอร้อนลงเท่านั้นแหละ พญาหงส์ก็ติดบ่วงนายพราน”

ดอกรักรีบนั่งลงเลย ตอนนี่ไม่เอา ไม่ชอบ

“พญาหงส์ก็ตื่นจะดึงบ่วงให้ขาด เลยดึงขาแรงๆ ครั้งแรกหนังถลอก ครั้งที่ ๒ เนื้อขาด ครั้งที่ ๓ เอ็นขาด ครั้งที่ ๔ บ่วงกินลึกถึงกระดูก เลือดไหลมาก เจ็บสาหัส”

หนูงหนึ่งลูกขึ้นมากอดคุณตาไว้ นั่งแปะลงที่ตักคุณตา เด็กๆ นั่งกันเจียบ

“พญาหงส์คิดว่า ถ้าตัวเองร้องขึ้นว่าติดบ่วง ติดบ่วง พวกลูกน้องบริวารก็จะรีบบินหนีกันใหญ่ แต่ที่นี้ยังกินกันไม่อิ่ม ไม่มีแรงบินถึงถ้า คงจะไปตกทะเลตายกลางทาง พญาหงส์จึงยังไม่ร้อง พอจะว่าลูกน้องกินอิ่มเรียบร้อยแล้วก็เลยร้องขึ้น พวกลูกน้องก็รีบบินหนีไปหมดเลย”

“อ้าว แล้วไม่มีใครช่วยพญาหงส์เลยหรือคะ คุณตา”  
หนูงหนึ่งต่อว่า

“ไม่มีหรอก ไปหมดเลย สุขุมก็ไปด้วย”

“อ้าว” พะไล์ร้อง “ไหนว่ารักกัน”

“สุขุมไม่รู้” คุณดาตอบ “แต่พอบินไปๆ สงสัย เอ๊ะ ใครนะที่ติดบ่วง บินวนหาพญาหงส์ก็ไม่เจอ เลยบินกลับไปที่ สระอีก เจอพญาหงส์ติดบ่วงอยู่ เลยเข้าไปยื่นใกล้ๆ แล้ว ปลอบว่าอย่ากลัวเลย ตัวเองจะสละชีวิตแทนถ้านายพรานมา”

พะโล้ลูบหัวดอกกรัก ตบเบาๆ ดอกกรักสะอื้นฮักๆ

“พญาหงส์บอกว่า ขอให้สุขุมไปเถอะ จะมาอยู่ทำไม เราติดบ่วงอยู่อย่างนี้ ความเป็นเพื่อนจะมีประโยชน์อะไร

สุขุมบอกว่า จะอยู่หรือไป ก็ต้องตายอยู่ดี จริง มัยหลานๆ เกิดมาแล้วก็ต้องตายอยู่ดี เมื่อท่านมีความสุข ข้าพเจ้าอยู่ใกล้ๆ เมื่อท่านมีความสุขทุกข์ ข้าพเจ้าจะจากไปได้ยัง ไง การตายพร้อมกับท่านย่อมดีกว่าการอยู่โดยไม่มีท่าน”

ดอกกรักลุกขึ้นนั่งตักพะโล้ พะโล้กอดดอกกรักไว้กลม ว่าวลอยลุดขึ้นไปนั่งทับอีกคน แต่พะโล้เอาปลายนิ้วชี้ๆ ว่าว ลอยออกไป ดอกกรักส่งเสียงซู่ ซู่ เบาๆ กระดิกปลายนิ้วไล่

“พญาหงส์บอกว่า ตัวเราจะมีอะไร นอกจากเข้าโรง ครัว ท่านมาตายกับเรามีประโยชน์อะไร มองไม่เห็นประโยชน์ที่ จะมาสละชีวิตอย่างนี้

สุขุมบอกว่า เราคิดถึงความรักดีในท่าน จึงไม่เสียตาย ชีวิต ธรรมดาเพื่อนกัน ถ้าเป็นผู้มีธรรมะ ไม่ควรทอดทิ้งกันยาม ทุกข์ แม้จะต้องตายก็ตาม

พญาหงส์ตอบว่า ท่านมีธรรมะดีแล้ว ข้าพเจ้าเห็น ความรักดีของท่านแล้ว เราขอร้องให้ไปเสียเถอะ ช่วยดูแล บริวารด้วย

ที่นี้นายพรานก็มา เห็นหงส์ตัวหนึ่งติดบ่วง อีกตัวหนึ่ง ไม่ติดบ่วง ทำไมมายืนอยู่ด้วยกัน ไม่บินหนีไปจึงถามสุขุม”

“คนกับนกพูดกันรู้เรื่องหรือคะ คุณดา” หงษ์หนึ่งถาม คุณดาหัวเราะเบาๆ

“ในนิทานก็ต้องพูดกันได้สิหลาน”

“ไม่เคยดูการ์ตูนรีไร้ง” ลูกแก้วถาม หุ่นหนึ่งไม่ตอบ

“สุขุมก็บอกว่า พญาหงส์เป็นนาย ทิ้งไปไม่ได้ นายพรานบอกว่า ทำไมเป็นถึงพญาหงส์ น่าจะฉลาด มาติดบ่วงได้ยังไง สุขุมตอบว่า เวลาที่เคราะห์กรรมมาถึง ก็ทำให้ไม่เห็นบ่วง แล้วอ้อนวอนนายพรานว่า ขอให้ปล่อยไปทั้งสองตัว เพราะฆ่าไปก็กินได้แค่มือสองมือ หรือถ้าขายก็ได้เงินนิดเดียว แต่ถ้าปล่อยไปจะได้บุญมาก”

“แล้วเขาปล่อยมั๊ยครับคุณตา” ลูกแก้วถาม

“เขาอยากปล่อยอยู่แล้วล่ะ เขาชอบสุขุม แต่แกลังเลใจ บอกว่าตัวเองไม่ได้ติดบ่วงก็บินไปเสียชิ แต่สุขุมไม่ไป บอกถ้าพญาหงส์ตาย ก็ไม่ยอมมีชีวิตอยู่เหมือนกัน ถ้านายพรานต้องการหงส์ตัวเดียว ให้เอาตัวเราแทน แล้วปล่อยพญาหงส์ไป

นายพรานชมสุขุมว่า เพื่อนอย่างนี้หายาก แล้วก็ปล่อยพญาหงส์ไป

แต่สุขุมก็ดีนะ ยังเป็นห่วงนายพรานว่าไม่ได้อะไรเลย อดขายอดกินเนื้อหงส์ เลยขอให้นายพรานพาไปเฝ้าพระราชา พระราชาทรงทราบเรื่องแล้วก็พระราชทานเงินทองให้นายพรานพอเลี้ยงตัวไปตลอดชีวิต”

“โอ้โฮ สบายไปเลย” ว่าวลอยดบมือ

หุ่นหนึ่งวิ่งไปเอาน้ำมาให้คุณตา พร้อมกับขานมมาแจกทุกคน พลางรบเร็ว “คุณตาเล่าอีกค่ะ”

คุณตาจึงเล่าเรื่องพระอานนท์อีก



“พระอานนท์ได้รับอาราธนาให้ไปสอนธรรมแก่แม่เหสี และพระสนมของพระเจ้าปเสนทิโกศล

วันหนึ่งพระราชาก็ถวายผ้าเนื้อดีราคา ๑,๐๐๐ กหาปณะ ถวายให้พระอานนท์ ๑,๐๐๐ ผืน ต่อมาพระราชาก็พระราชทาน ผ้าเนื้อดีแก่แม่เหสี ราชเทวีทั้งหลาย องค์กรละ ๕๐๐ ผืนด้วย”

ดอกกรักเป็นลม “ทำไมเยอเนกล่ะครับคุณตา พระแม่เหสีจะเอาไปทำอะไรตั้งเยอะเยอะ”

“เอาไปนุ่งชียะ ถ้ามได้” นางหญิงค้อนให้

“อย่าขัด อย่าขัด” ลูกแก้วโวยเบาๆ

คุณตาเล่าต่อไป

“พระเทวีเหล่านั้น ฟังธรรมพระอานนท์แล้วเลื่อมใส ถวายผ้าให้พระอานนท์หมดเลย”

“พะไลจะเอาไปขายร้านป่ามาลัย คงได้หลายดั่งค์” พะไล เอนิ้วเคาะคาง

“พวกราชเทวีทั้งหลาย เวลาไปเฝ้าพระราชา สวมผ้าเก่าไป พระราชาถามว่า ทำไมให้ผ้าไหมแล้วไม่ใช่ ก็ทูลว่าถวายพระอานนท์ไปหมดแล้ว

พระราชาก็พิโรธ รู้จักมัย คุณตาถาม เด็กๆ พวกกันพยักหน้า ว่าวลวยตอบ “แปลว่าโกรธ ผมดูในละครทีวี”

คุณตายิ้ม พยักหน้า

“พระราชาก็เลยไปหาพระอานนท์ ถามว่าพวกผู้หญิงเขายังเรียนธรรมอยู่หรือ พระอานนท์ตอบว่า ยังเรียนอยู่ พระราชาถามว่า เรียนอย่างเดียวหรือถวายผ้าด้วย ท่านตอบว่า ถวายผ้าด้วย วันนี้ถวายมา ๕๐๐ ผืน

ท่านรับไว้หมดหรือ

รับไว้ทั้งหมด มหาบพิตร”

คุณตาทำเสียง ๒ เสียง เสียงหนึ่งเป็นเสียงพระราชา

อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงพระอนันท์

“พระพุทธเจ้าบัญญัติให้ภิกษุใช้ผ้า ๓ ผืนเท่านั้นไม่ใช่หรือ ?

ถูกแล้วมหาบพิตร แต่ไม่ทรงห้ามการรับ อาตมารับไว้เพื่อภิกษุอื่นที่จีวรเก่าแล้ว

ภิกษุเอาจีวรเก่าไปทำอะไร ?

เอาไปทำผ้าปูนั่ง มหาบพิตร

ผ้าปูนั่งเก่าเอาไปทำอะไร ?

ทำผ้าเช็ดเท้า มหาบพิตร

ผ้าเช็ดเท้าเก่าเอาไปทำอะไร ?

เอามัดสับผ้าเช็ดเท้าเก่าแล้วเคล้ากับดินเหนียว ฉาบผนังที่อยู่ มหาบพิตร

ของที่ถวายเป็นได้สูญเปล่าเลยหรือ ?

ไม่สูญเปล่าเลย มหาบพิตร ของที่ถวายเป็นด้วยศรัทธาภิกษุจะทำให้เสียหายไม่ได้ ต้องทำให้เป็นประโยชน์ถึงที่สุด”

“โอ้โฮ จริงๆ หรือคะคุณตา” หลุนหนึ่งถาม แล้วกินขนมต่อ

“เสื่อผมยังไม่เก่า” พระไล้จับเสื่อคูไปมา

“แล้วพระอนันท์ทำยังไงอีกครับ” ดอกกร็อกอยากฟังต่อ

“พระราชาชอบใจคำตอบพระอนันท์เลยถวายผ้ามาอีก ๕๐๐ ผืน

๕๐๐ ผืน ชุดแรกที่พวกมเหสีให้มา พระอนันท์ก็แจกให้พระที่จีวรเก่าแล้วทั้งหมด ส่วนผ้า ๕๐๐ ผืนที่พระราชถวาย พระอนันท์ให้กับลูกศิษย์ที่คอยอุปัฏฐากดูแลท่านอยู่องค์เดียวเลย”

“อุปัฏฐากยังไงคะ” หลุนหนึ่งถาม

“ก็คือดูแลน้ำฉันน้ำใช้ ถวายไม้สีฟัน น้ำล้างหน้า ดูแล

ห้องน้ำห้องส้วม จุดไฟดับไฟให้ ทำความสะอาดกุฏิให้ นวดมือนวดเท้าให้ ทำหมดแหละจ๊ะ” คุณดาอธิบาย

“ภิกษุของคันั้นก็เอาไปแจกเพื่อน ๆ จนหมดเลยเหมือนกัน เพราะเขาเป็นคนใจดี มีน้ำใจ แต่ภิกษุเพื่อน ๆ พอรับผ้าไปแล้ว เอาไปทำจีวร เสร็จแล้วห่มไปเฝ้าพระพุทธเจ้า แล้วทูลถามว่า ภิกษุเป็นโสดาบันแล้ว ยังให้เพราะเห็นแก่หน้าใครสักคนอยู่หรือ”

“พระอานนท์เป็นโสดาบันหรือครับ” พระโล้ถาม

“ใช่ พระพุทธเจ้าตรัสถามว่า ทำไมถึงถามกันอย่างนี้ พวกภิกษุทูลว่า พระอานนท์ให้ผ้าทั้งหมดกับภิกษุรูปเดียว แทนที่จะแจกจ่ายให้ทุกคน

พระพุทธเจ้าตรัสว่า ที่พระอานนท์ทำอย่างนั้น เพื่อเป็นการยกย่องในความที่ลูกศิษย์คนนี้มีอุปการะคอยช่วยเหลือ เป็นคุณธรรมอย่างหนึ่งของคนที่เป็นอาจารย์”

พวกเด็ก ๆ เริ่มเปลี่ยนองศาจาก ๙๐ องศา เป็น ๑๘๐ องศา คือ ค่อยทอดกายลงกอดก่ายกัน ขนมนอ้อยทำให้เพลินตาปรือ

คุณดาเอ่ยว่า “เรื่องการรู้จักสำนึกในอุปการะของคนอื่นและให้การตอบแทนนี้เป็นสิ่งที่ดี หลาน ๆ ควรจะทำตามนะ ใครมีบุญคุณกับเรา เราต้องตอบแทนจึงจะเป็นคนกตัญญู มีนิทานเล่าว่า...”



ประโยคสุดท้ายของคุณดาตึงหนังตาที่เริ่มหย่อนให้ตึงขึ้น ทุกคนลุกขึ้นนั่งใหม่ ยกเว้นพระโล้



“มีราชสีห์ตัวหนึ่ง อาศัยอยู่ในถ้ำบนภูเขา วันหนึ่งก็มองลงไปสระใหญ่ข้างล่าง เห็นมีสัตว์เล็กสัตว์น้อยเต็มหลุมอยู่ มีเนื้อตัวหนึ่งด้วย

ราชสีห์เห็นเนื้อแล้วอยากกิน เลยวิ่งกระโจนลงจากภูเขาอย่างรวดเร็วทีเดียว เนื้อก็วิ่งหนีไปเต็มๆ เหมือนกัน ก็หนีได้ แต่ราชสีห์วิ่งมาเร็ว เบรกไม่อยู่ เลยตกลงไปในเลน แล้วขึ้นไม่ได้ ยืนอยู่อย่างนั้นอดอาหารไป ๗ วัน”

ดอกรักลุกขึ้นพลิกตัวพะโล้ที่นอนหงายอยู่ให้นอนคว่ำ ว่าวลอยขึ้นไปนั่งบนหลังพะโล้ บอกว่า “นี่แน่ะราชสีห์ ลุกขึ้นไม่ได้แล้ว” พะโล้ไม่ว่าอะไร

“ตอนนั้นมีสุนัขจิ้งจอกตัวหนึ่งผ่านมา เห็นราชสีห์ก็ตักกะใจ” คุณตาทำท่าตกใจ หงุดหงิดหัวเราะเอิ๊กอ้ากชอบใจ

ดอกรักทำท่าตกใจใส่พะโล้

“ราชสีห์ก็ขอให้สุนัขจิ้งจอกช่วย สุนัขจิ้งจอกบอกว่าถ้าช่วยแล้ว สงสัยถูกจับกินแน่ ไม่เอา ไม่ช่วย ราชสีห์ก็รับรองว่าไม่กินหรอก จะตอบแทนบุญคุณ ช่วยเราด้วยเถิด”

ดอกรักยื่นหน้าเข้าไปชิดหน้าพะโล้ พะโล้ทำหน้าที่เศร้าๆ ร้องว่าช่วยด้วย

“สุนัขจิ้งจอกเลยค่อยๆ เลนรอบๆ ขาราชสีห์ ชุดน้ำให้ไหลเข้ามา พอเลนเหลว มุดเข้าไปใต้ท้องราชสีห์ ดันท้องให้ราชสีห์ตะกายขึ้นจากเลน”

ดอกรักกับว่าวลอย ช่วยกันเอาหัวดันท้องพะโล้ แต่ยกไม่ขึ้น

“ราชสีห์วิ่งขึ้นจากเลนไปได้ แล้วลงสระล้างโคลน อาบน้ำ พอสบายแล้วก็ไปจับควายได้ตัวหนึ่ง เอาเขี้ยวฉีกเนื้อให้สุนัขจิ้งจอก

สุนัขจิ้งจอกคาบไปวางไว้ ไม่กิน บอกจะเอาไปฝาก

แฟนที่บ้าน ราชสีห์เลยคาบไปวางไว้ชั้นหนึ่งเหมือนกัน จะเอาไปฝากแฟนมั่ง เสร็จแล้วสองตัวก็กินกันจนอ้มแปล้

จากนั้นก็พากันไปบ้านสุนัขจิ้งจอก แล้วเลยชวนทั้งครอบครัวขึ้นไปอยู่ในถ้ำบนภูเขาด้วยกัน”

ดอกรักก็บ่ว่าลอยเลิกต้น เพราะเหนื่อย ต่างคนต่างนอนเอาหัวพาดหลังพะไลที่ยังนอนคว่ำอยู่

“วันเวลาผ่านไป นางสิงห์ก็คิดว่า เอ๊ ทำไมสุนัขจิ้งจอกมาอยู่นานนัก ทำไมผมเราเอาใจแม่สุนัขจิ้งจอกกับลูก ๆ นัก ต้องไล่ไปเสีย

พอราชสีห์กับสุนัขจิ้งจอกออกไปหากิน นางสิงห์ก็ไปไล่นางสุนัขจิ้งจอกว่าอยู่ทำไมนานนัก ไม่ไปที่อื่นบ้าง พวกลูกนางสิงห์ก็ขู่ลูกนางสุนัขจิ้งจอกเหมือนกัน”

ดอกรักก็บ่ว่าลอยทำเสียงขู่เหมือนแมวเบา ๆ แต่ยังไม่ได้เปลี่ยนท่าจากเดิม

“พอสุนัขจิ้งจอกกลับมา นางเมียฟ้องว่าโดนข่มขู่ สุนัขจิ้งจอกก็ไปบอกราชสีห์ว่าเมียทำมาขู่เมียเรานะ ถ้าอยากให้ไปก็บอกกันดี ๆ ก็ได้

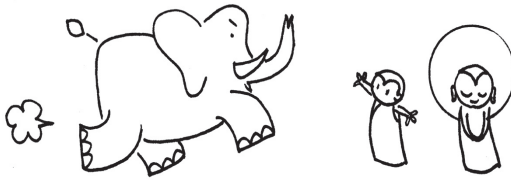
ราชสีห์ไม่รู้เรื่อง ไปถามนางสิงห์ นางสิงห์ยอมรับว่าจริง ราชสีห์เลยเล่าเรื่องที่สุนัขจิ้งจอกเคยช่วยชีวิตไว้ครั้งนั้นให้ฟัง ถ้าไม่ช่วยไว้ ตัวเองคงจะอดอาหารเย็นตายอยู่ตรงนี้แหละ

นางสิงห์พอรู้เรื่องก็ขอโทษ แล้วสัตว์ทั้งสองครอบครัวก็อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขตลอดมา”



“ดีจังเลยค่ะ คุณตา หนูงหนึ่งชอบ น่ารัก” หนูงหนึ่ง  
พูดเจี๊ยงแจ้ว ลูกแก้วบอกว่าชอบเหมือนกัน สนุกดี ในขณะที่  
อีกสามคนหลับไปแล้ว

คุณตาสอนว่า “ฟังนิทานแล้ว ก็ต้องจำไว้สอนตัวเอง  
นะหลาน จะได้มีประโยชน์ ไม่ใช่ฟังเอาสนุกๆ อย่างเดียว”  
แล้วคุณตาก็ลูบหัวหนูงหนึ่งด้วยความเอ็นดู



# พระนางเวเทหิ

กว่าหอมบรรจงบีบครีมเขียนตัวหนังสืออวยพรวันเกิด  
ลงบนหน้าขนมเค้ก ชะเอมนั่งดูด้วยความชื่นชม

“กระบวนการเอาใจสามีล่ะ ไม่มีใครเกินคุณกว่าหอม”  
กว่าหอมยิ้มหวาน “ก็เอมมีใจ เห็นนวดๆ ถูๆ ให้สามีบ่อยๆ”

มีเพื่อนหลายคนแซวว่าชื่อชะเอมเซย เลยเรียกกันว่า  
เอมมี จนติดปากในที่สุด เอมมียิ้มแหยๆ “เขาใช้ให้ทำ ไม่ได้  
ทำเอง ไม่ทำเดี่ยวเขาไปหาคนอื่นมานวดแทนละก็แย่เลย”

กว่าหอมหัวเราะ

“คนที่เรารักเราก็ทำให้ได้เสมอแหละ ดูอย่างเรื่องของ  
พระนางเวเทหิสิ รักจนเศร้าจะตาย อ่านแล้วน้ำตาไหลทุกทีเลย”

“เธอ เล่าให้เราฟังมั่งซี” เอมมีอยากรู้



“พระนางเวเทหินี่นะ เป็นแม่ของพระเจ้าอชาตศัตรู  
สมัยที่ตั้งท้องนะ อยากรกินเลือดของสามี คือพระเจ้าพิมพิสาร”

“ไหนว่ารักใจ” เอมมีค้อน

“รักกับแพ้ท้องมันคนละเรื่องนะ พระเจ้าพิมพิสารก็  
กรีดเลือดให้กินนะ กินแล้วหายแพ้ท้อง แล้วโหรทำนายว่าจะ  
เกิดมาฆ่าพ่อ พระนางกับญาติๆนี่ก็อยากจะทำลายลูกในท้อง

เพราะกลัวว่าจะมาฆ่าพ่อจริงๆ แต่พระเจ้าพิมพิสารห้ามไว้ด้วยความรักลูก พอคลอตลูกถึงได้ตั้งชื่อให้ว่าอชาตศัตรู แปลว่า “ไม่เป็นศัตรู”

“แต่กรรมลิจิตมาอย่างไรก็เป็นอย่างนั้น” เอมมีสรุป

“ตอนพระเจ้าอชาตศัตรูเป็นหนุ่ม ตอนนั้นพระเทวทัตกำลังตกอับ ไม่มีคนอุปถัมภ์เลยมาหาพระเจ้าอชาตศัตรู นี่ก็เป็นคนหนุ่มยังไม่รู้ว่าใครดีใครไม่ดี เลยเป็นพรรคพวกของพระเทวทัตไป

พระเทวทัตบอกว่าตัวเองจะไปฆ่าพระพุทธเจ้า เพื่อจะไปปกครองสงฆ์ แล้วบอกให้พระเจ้าอชาตศัตรูไปฆ่าพ่อ จะได้ปกครองบ้านเมือง

พระเจ้าอชาตศตรูก็แอบเอากริชติดตัวเข้าไปในวัง แต่ถูกทหารจับได้ พอพระเจ้าพิมพิสารถาม จึงบอกตามตรงว่าจะฆ่าละ จะเอาสมบัติ พอก็ยกให้เลย

แต่ต่อมาก็จับพ่อไปขังคุกนะ ห้ามเยี่ยมด้วยละ ให้แต่แม่เข้าไปเยี่ยมคนเดียว คือพระนางเวเทหินี่แหละ

เวลาขังพ่อในคุกนี้เขาไม่ให้อาหารนะ พระนางจึงเอาอาหารไปให้ พอลูกรู้ก็บอกห้ามเอาอาหารไป ให้เยี่ยมอย่างเดียว

พระนางจึงสระผมให้สะอาดแล้วเอาอาหารซ่อนไปในมวยผม พอลูกรู้ก็ให้โกนผมทิ้งหมดเลย”

“โอ๊ยโย้” เอมมี ลูบผมตัวเอง

“พระนางก็ล้างพระบาท และฉลองพระบาท รองเท้านะให้สะอาด เอาอาหารใส่ไป ลูกรู้เขาก็ให้เดินเท้าเปล่าเข้าไป

พระนางก็อาบน้ำล้างตัวให้สะอาด เอาน้ำผึ้ง น้ำเนยทาตัวให้สามีเลียกินนะ พอลูกรู้เลยสั่งห้ามเยี่ยมไปเลย”

“ไอ้ ยอดภรรยา” เอมมีครางเสียงอ่อย

“พระเจ้าพิมพิสารเลยอยู่อย่างโดดเดี่ยว ไม่มีอาหาร

ไม่มีคนเยี่ยม แต่ท่านกลับรู้สึกปลอดภัย ไม่เสวยอาหารแต่มี  
ปีติ ท่านเป็นโสดาบันมาก่อนหน้านี้แล้ว อยู่คนเดียวเดินจงกรม  
พิจารณาธรรมไป มองออกไปนอกหน้าต่างเห็นพระพุทธเจ้า  
ประทับอยู่บนภูเขาคิชฌกูฏ เกิดปีติมาก ผ่องใส จนบางที่ถึง  
กับเปล่งอุทานว่า สุขจริงหนอ สุขจริงหนอ พระพุทธเจ้าตรัสรู้  
จริง พระธรรมทำให้ผู้ปฏิบัติมีความสุขได้จริง พระสงฆ์เป็นผู้  
ปฏิบัติดีจริง”

“สาธุ” เอมมีตื่นต้นใจ ยกมือสาธุ

“พระเจ้าอชาตศัตรู รู้เรื่องเข้าว่าท่านเดินจงกรม เลย  
ให้เอามีตกริดพระบาท แล้วรดด้วยน้ำเกลือ แล้วพาไปย่างที่  
หลุมถ่านไฟ”

“โอย ตายพอดี” เอมมีคราง กว่าหอมพยักหน้า

“ใช่ ตายเลย วันที่ตาย มเหสีของพระเจ้าอชาตศัตรูก็  
ประสูติโอรส ทหารวิ่งมาสองคน คนหนึ่งมาบอกเรื่องเกิด คน  
หนึ่งมาบอกเรื่องตาย คนบอกเรื่องเกิดพูดก่อน พระเจ้าอชาต  
ศัตรูพอรู้ว่าลูกเกิดแล้ว ยังไม่ทันเห็นเลย ก็ปลื้มสุดๆ แล้ว เลย  
หวนนึกถึงพ่อขึ้นมาว่า เออ พ่อเราก็คงรักเราอย่างนั้นะ ให้ไป  
พาออกจากคุก แต่ทหารบอกว่า นี่แหละ จะมาทูลให้ทราบวา  
พระบิดาสิ้นพระชนม์ไปแล้ว”

“สายเสียแล้ว” เอมมีกระแทกเสียง

“พระเจ้าอชาตศัตรูเสียใจมาก ไปรำพันขอโอสถกรรม  
กับพระบรมศพ”

“จะได้อะไร” เอมมีค้อนไปโดนเอากว่าหอมเข้า

“เสร็จแล้วก็ไปหาพระนางเวเทหิ ซึ่งแน่นอนละ  
พระนางโสภะสร้าจนสุดจะบรรยาย พระเจ้าอชาตศัตรูก็เข้าไป  
ขอโทษแม้ว่าจะลงโทษยังไงก็ยอม แต่แม่ก็ไม่ทำอะไรหรอก  
เพียงแต่รำให้บอกให้รู้ว่า มีพ่อแสนดีอย่างนี้ เหมือนมีเพชรแท้

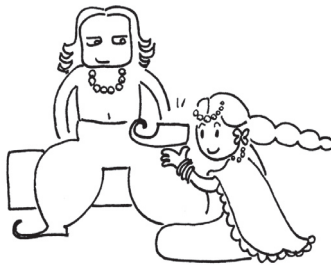
แต่กลับไปโยนทิ้ง ดูหรือพ่อรักลูกออกปานั้น ขนาดใครว่าจะ  
มาฆ่าพ่อก็ยังยอมให้เกิดมา ไม่กลัวเลย ตอนเด็ก ๆ ลูกเป็นผี  
เจ็บปวดเหลือเกิน พ่อก็ดูผีให้ด้วยปากของพ่อเอง ไม่ได้  
รังเกียจเลยแม้แต่น้อย นี่ลูกไปเชื่อคนอื่นถึงได้วิบัติอย่างนี้  
พระเทวทัตเป็นคนดีที่ไหน ตอนนั้นก็ถูกล้อออกจากคณะสงฆ์  
ของพระพุทธเจ้าแล้ว

แล้วพระนางก็สอนให้หมั่นสร้างบุญสร้างกุศล บอกให้ไป  
หาพระพุทธเจ้า พระเจ้าอชาตศัตรูก็รับคำ แล้วทำตามแม่บอก”

“เฮ้อ ยังดีนะ กลับตัวได้” เอมมีถอนใจแล้วยิ้ม “แล้ว  
พระนางเป็นยังไงต่อล่ะ”

“ก็ตรอมใจตายต่อมาไม่นานหรอก แต่ราชวงศ์นี้นะ  
ลูกของพระเจ้าอชาตศรัก็ฆ่าพ่อเหมือนกัน แล้วลูกก็ฆ่าพ่อมา  
เป็นทอดๆ อย่างนี้ ตั้ง ๗ รุ่นแน่ะ ประชาชนเห็นไม่ไหวแล้ว  
ไม่เอาราชวงศ์นี้แล้ว ก็เลยหมดไป”

“แหม เรื่องนี้เศร้าจริงๆ นะ เศร้าจริงๆ เลย เศร้า  
เศร้า” เอมมีครวญคราง แล้วแอบเอานิ้วแตะขอบขนมเคঁกมาชิม



# พระจ๊กขุบาล

คุณหมอเขตบุญ ส่องกล้องตรวจดวงตาของเด็กหญิงตัวน้อยอยู่ครู่หนึ่ง แล้วพุดยิ้มๆ ว่า

“ไม่เป็นอะไรนะจ๊ะ ฝ้ายคำ เตียวอาหมอให้ยาหยอดตาไป ๒-๓ วันก็หายคันตา แต่หนูอย่าขี้ตาแรงๆ อย่าเอามือสกปรกไปขี้ตานะจ๊ะ เพราะตาเป็นของบอบบาง ต้องระวังเข้าใจมัยจ๊ะ”

นนทรีนั่งยิ้มให้กำลังใจอยู่ข้างๆ เด็กน้อยมองหน้าคุณหมออย่างค้นหาความจริง แล้วถามว่า

“คุณอาหมอขา หยอดตาแล้วหนูจะตาบอดมัยคะ”

คุณหมอหัวเราะ “หยอดแล้วก็ต้องหายดีสิลูก ทำไมจะต้องตาบอดล่ะจ๊ะ”

“ก็คุณแม่เล่าว่า เวลาหมอให้ยาหยอดตา พอพรั่งนี้ก็ตาบอดเลย”

คุณหมอหันไปมองหน้าคุณแม่

“ทำไมคุณแม่เล่าอย่างนั้นล่ะ”

นนทรีหัวเราะเบาๆ “ไม่ใช่หรอกค่ะ เล่านิทานให้แกฟัง ฝ้ายคำ หมอไม่ได้เป็นอย่างในนิทานทุกคนนะจ๊ะลูก”

“ไหนเล่าให้อาหมอฟังสิจ๊ะ ว่าเรื่องมันเป็นยังไง” คุณหมอหันมาถามฝ้ายคำ



“ก็คุณหมอกคนหนึ่งแกร้งษาเก่งมากเลยคะ ให้อาหยอดตาคนไข้อยอดครั้งเดียว คนไข้อยเลย” ฝ่ายคำเล่าเสียงใส

“โอ ครั้งเดียวหายเลยเธอจ๊ะ” คุณหมอทำเสียงประหลาดใจ

“หายเลยคะ แต่มีคนไข้อยู้อคนหนึ่ง ตอนหมอเข้าไปรักษา เขาบอกว่าถ้าหายแล้ว ตัวเองกับลูกสาวจะยอมเป็นคนรับใช้ของหมอ พอหมอให้อาหยอดตา ก็หยอดครั้งเดียวหายเลยคะ

แต่เขาโกหกหมอว่าไม่หาย แต่เจ็บมากขึ้น หมอก็รู้ว่าโกหก เลยกลับไปบ้านแล้วเอายามาให้ใหม่ พอหยอดตาคราวนี้ตาบอดเลยคะ”

“ไอ้อ อย่างนั้นคุณหมอกก็ใจร้ายซีจ๊ะ” คุณหมอเอ่ย

“เป็นคุณหมอไม่ดี ไม่รักษาคคนไข้อยดี ๆ” ฝ่ายคำตอบ

“เรื่องอะไรหรือ นนทรี” คุณหมอหันไปถามนนทรี

“เรื่องพระจักขุบาลคะ” นนทรีตอบ “แต่เรื่องคุณหมอนี้ เป็นอดีตชาติของท่าน กรรมอันนี้ทำให้พระจักขุบาล ก็ตาบอดเหมือนกัน”

“เออ น่าสนใจ แล้วหลานฟังจบเรื่องแล้วหรือยัง”

เด็กน้อยสายหน้าไปมา “เมื่อคั้นคุณแม่เล่าแค่นี้”

“จั้นเราไปหาอะไรกินกัน เด้อยอาหมอให้คุณแม่เล่าต่อ นะจ๊ะ เด้อยเราค่อยกลับมาเอายา”

ในห้องอาหารทันสมัยของโรงพยาบาล ฝ่ายคำตื้นตื้นกับไอศกรีมออกใหม่ รสสตโรเบอร์รี่โรยด้วยเกล็ดน้ำตาลหลากสี กินไปฟังคุณแม่เล่านิทานไป คุณหมอเขตบุญถามนำ

“ท่านเป็นใครหรือ พระจักขุบาลองค์นี้”

“ท่านเป็นลูกเศรษฐีของเมืองสาวัตถี เดิมช้อมหาบาล

มีน้องชายชื่อจุลบาล มหาบาลนี้เขาตามคนอื่นไปฟังธรรมของ พระพุทธเจ้าแล้วเกิดเลื่อมใส พระพุทธเจ้าเวลานั้นทรงเทศน์ เหมือนกับจะให้น้องมหาบาลฟังคนเดียวโดยเฉพาะ ทรงเทศน์อนุ- ปุพพิทตา ๕ ว่าด้วยการให้ทาน การรักษาศีล ว่าด้วยความสุข ในสวรรค์ ว่าด้วยโทษของกาม และอานิสงส์ของการออกจาก กาม พอเทศน์จบ มหาบาลก็ได้ความรู้อย่างแจ่มแจ้ง มองเห็น ว่า ลูกหลานและทรัพย์สมบัติเป็นของไม่ยั่งยืน มีแต่ทุกข์ แม้แต่ร่างกายของตัวเองก็ยังเอาไปไม่ได้ พอตายก็ต้องทิ้งไว้ เป็นภาระของคนอื่น อยู่บ้านไปก็ไม่มีประโยชน์ ควรบวชอย่าง พระพุทธเจ้า

เขาจึงเข้าไปขอบวชกับพระพุทธเจ้า ท่านก็ทรงให้ไป ลาคนที่ต้องลา ก่อนตามวินัย เขาเลยไปลา น้องชาย เพราะมีกัน สองคนผูกพันกัน

ฝ่ายน้องชายก็พยายามห้ามบอกว่ายังหนุ่มอยู่เลย ควร จะมีความสุขให้เต็มอ้อม ไว้แก่แล้วค่อยบวช

แต่มหาบาลบอกว่า แก่แล้วบวชมันจะปฏิบัติไม่ไหว นักบวชมีภาระหนัก ต้องเป็นคนแข็งแรงกำลังวังชาติ คุณแต่ พระพุทธเจ้ายังทรงออกบวชตอนพระชนมายุ ๒๙ ยังหนุ่ม เหมือนกัน ท่านก็ไม่ฟังน้องชาย ออกบวชจนได้”

“คนจะบวชได้นี้ ต้องตั้งใจสละจริงๆ นะ ไม่งั้นอยู่ไม่ ไหว ใจต้องอยากบวชจริงๆ เลย” คุณหมอเชตบุณยสังเกต

“ใช่แล้ว ท่านก็ตั้งใจจริงๆ ท่านถามพระพุทธเจ้าว่า งานในศาสนานี้มีอะไรบ้าง พระพุทธเจ้าตรัสบอกว่า มีคันถรรุระ คือเรียนธรรมวินัยตามปัญญาของตน แล้วบอกกล่าวกันต่อๆ ไป อีกอย่างคือ วิปัสสนาธุระ คือการพิจารณาสังขาร โดยความ เป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา คือไม่ใช่ตัวตน จน สามารถบรรลอรหัตผล เป็นจุดหมายสูงสุด”

“คุณแม่ขา ฝ้ายคำฟังไม่รู้เรื่อง” เด็กน้อยประท้วง  
ผู้ใหญ่ทั้งสองหัวเราะ คุณหมอเขตนุญลูบหัวฝ้ายคำ

“บางคนหนูก็จะยังไม่รู้เรื่องหรอกจ๊ะ ต้องให้หนูโตขึ้น  
อีกหน่อยนะจ๊ะ แต่อาหมอรูเรื่อง ตอนนี้ยกให้อาหมอฟังก็แล้ว  
กันนะจ๊ะ”

ฝ้ายคำพยักหน้า ตักไอศกรีมกินต่อไป นนทรีจึงเล่าว่า

“ท่านบอกว่า ท่านเลือกวิปัสสนาดีกว่า ขอให้  
พระพุทธรูปออกกรรมฐานให้ แล้วเที่ยวหาเพื่อนได้ ๖๐ คน ที่  
จะออกไปรุดคงที่อยู่ป่าด้วยกัน แล้วออกไปอยู่ในหมู่บ้าน ห่างวัด  
เซตวัน ๑๒๐ โยชน์

ชาวบ้านเห็นก็เลื่อมใส นิมนต์ให้อยู่จำพรรษาในหมู่บ้าน  
นั้น สัญญาว่าจะถือศีล ๕ หรือศีล ๘ ท่านก็เลยอยู่ ชาวบ้าน  
ช่วยกันสร้างที่อยู่อาศัยถวาย ตอนเช้าพระก็เข้าไปรับบิณฑบาต  
ในหมู่บ้าน

ในหมู่บ้านนั้นมีหมอใจบุญคนหนึ่ง มาพิจารณาตัวว่า  
ถ้าพระรูปใดป่วยก็ขอให้บอก จะรักษาให้ฟรี”

“คุณหมอคนนี้ดีมีyce คุณแม่” ฝ้ายคำถาม

“ดีจ๊ะ เป็นหมอใจบุญ” นนทรีตอบยิ้มๆ หยิบกระดาษ  
เช็ดปาก เช็ดคราบไอศกรีมได้ริมฝีปากให้ลูก

“พรรษานั้น ท่านมหาบาลก็ถามพระว่าจะอยู่ด้วยอิริยาบถ  
ใด ทุกองค์ก็ตอบว่าอิริยาบถ ๔ คือ ยืน เดิน นั่ง นอน ส่วนตัว  
ท่านเองท่านทำ ๓ อิริยาบถ คือ ยืน เดิน นั่ง ไม่มีการนอน”

“ไม่เอาหรอกคะ ฝ้ายคำชอบนอน” เด็กหญิงแทรก  
เสียงงอนๆ เลี้ยวไอศกรีมที่ติดปลายช้อน

“ใช่ อาหมอก็ชอบนอนเหมือนกัน” คุณหมอเขตนุญ  
สนับสนุน

“ท่านมหาบาลก็เตือนพระทุกองค์ว่า พวกเราเรียน

กรรมฐานมาแล้ว ไม่ควรประมาทนะ ให้เร่งทำความเพียร เพราะประตูแห่งอบาย ๔ คือ นรก เปรต อสุรกาย และสัตว์เดรัจฉาน เปิดอยู่เสมอสำหรับคนประมาท ฉะนั้นเราต้องไม่ประมาท”

“ตรงนี้ ฝ้ายคำ ยกให้คุณอาหมอะคะ ฝ้ายคำฟังไม่รู้เรื่อง”

“ตกลงจ๊ะ อาหมอะจะรับไว้ อีกหนอยู้เรื่องแล้ว ต้องมาเอาคืนนะ” คุณหมอเขตบุญหยอกล้อหลานสาว

“พอปฏิบัติไปได้เดือนหนึ่ง ก็เกิดเป็นโรคตา น้ำตาไหล ออกมาสองข้างตลอดเวลา หมอใจบุญก็รีบปรุ้งยาถวาย แต่ยานี้จะต้องนอนแล้วหยอดลงทางจมูกจึงจะหาย”

“คุณอาหมอให้ฝ้ายคำหยอดทางไหนคะ” ฝ้ายคำรีบถาม

“ยาของหนูหยอดที่หัวตาเลยจ๊ะ” คุณหมอเขตบุญบอก

“แล้วเขาหยดมั๊ยคะ คุณแม่” ฝ้ายคำหันไปถามนันทรี

“เขาไม่หยดจ๊ะ เพราะเขานั่งหยอด ไม่ได้นอนหยอด เขานอนไม่ได้ เพราะเขาได้ตั้งใจไว้แล้วว่าจะไม่นอน”

“เปลี่ยนใจก็ได้” ฝ้ายคำไม่ยอมแพ้

“ท่านไม่เปลี่ยนใจหรอกจ๊ะ พอคุณหมอมากลามท่าน ก็ว่ายังไม่หาย คุณหมอแปลกใจมาก เพราะเขาปรุ้งยามาดีควรจะหาย รีบไปดูที่กุฏิ เห็นมีแต่ที่นั่งกับที่เดินจงกรม ไม่มีที่นอน ก็เลยบอกว่า

พระคุณเจ้า ท่านไม่ได้นอนหยอดยา จึงไม่หาย การปฏิบัติธรรมนั้น เมื่อร่างกายยังอยู่ ท่านย่อมสามารถทำได้ ถ้าร่างกายไม่มีเสียแล้ว ท่านจะปฏิบัติธรรมได้อย่างไร ขอให้รักษาร่างกายไว้ก่อน

ท่านก็ตอบว่า ขอเวลาปรึกษากันดูก่อน”

“ปรึกษากับใคร” คุณหมอเขตบุญฉงน

“ก็ปรึกษากับกายกับจิตของท่านเองนั่นแหละ ว่าจะ

เห็นแก่ตาสองข้าง หรือจะเห็นแก่พุทธศาสนา นึกถึงปณิธานที่ตั้งไว้ว่าจะไม่นอนในพรธษา ไม่อยากเสียความตั้งใจ จะตาแตกก็ยอม”

“เฮ้อ” คุณหมอเขตบุญอุตองใจ

“ก็เลยตาบอดเลย” ฝ่ายคำเล่าแทนคุณแม่

“ใช่ คินนั้นท่านก็บ่าเพ็ญหนักเลย หมอบอกว่า ถ้าไม่นอนหยอด ก็รักษาไม่ได้ ตั้งแต่นี้ไปท่านอย่าบอกใครว่าเราเป็นหมอรักษาท่าน เราก็จะไม่พูดกับใครเหมือนกันว่าได้ปรุงยาให้ท่าน”

“ทำไมล่ะคะ คุณแม่”

“หมอบอกแล้วเสียชื่อนะ ว่ารักษาไม่หาย” คุณหมอเขตบุญตอบแทนนทรี

“คินนั้นท่านบ่าเพ็ญเพียรจนตีสอง ดวงตาก็บอด แต่ก็พร้อมๆ กับที่ท่านบรรลุเป็นพระอรหันต์”

“โอ้ อย่างนั้นเชียว แสดงว่าตั้งใจมาก” คุณหมอเขตบุญ นิยม

“พวกพระอื่นๆ คอยปฏิบัติท่าน เพราะท่านออกไปบิณฑบาตไม่ได้แล้ว ตอนนี้แหละที่ใครๆ จึงเรียกท่านว่าจ๊กขุบาล แทนมหาบาล แต่ท่านก็สั่งสอนพระจนสำเร็จอรหัตผลในพรธษานั้นทั้งหมด พอออกพรธษา พระทุกองค์ก็กลับไปเฝ้าพระพุทธเจ้า เหลือแต่ท่านจ๊กขุบาลไว้กับชาวบ้าน เพราะท่านบอกว่า ถ้าท่านกลับไปพร้อมกัน จะทำให้พระอื่นๆ ลำบาก แต่ได้ฝากข่าวไปบอกน้องชายให้ส่งคนมารับกลับ”



“ฮัลโหล สวัสดิ์ค่ะ วันนี้แวะมาหาคุณหมอกันหรือคะ”  
พิรุณยิ้มรับเข้ามาทักทาย

“สวัสดิ์ค่ะ พาฝ่ายคำมาตรวจด้วย” นนทรียิ้มตอบ

“ฝ่ายคำคันทา มาหาคุณอาหมอค่ะ” ฝ่ายคำรายงานให้  
ภรรยาคุณอาหมอทราบ

“ฝ่ายคำกินล็กก็สตรอเบอร์รี่หรือคะ อร่อยมั๊ย”

“กินล็กก็สตรอเบอร์รี่กับนิทาน” ฝ่ายคำชี้แจง

พิรุณหัวเราะเบาๆ “อ้อ เหนอ นิทานเรื่องอะไร  
ฝ่ายคำเล่านิทานให้คุณอาหมอฟังหรือคะ”

ฝ่ายคำสำยหน้า “คุณแม่เล่าค่ะ ฝ่ายคำเล่าได้แต่ตอน  
เมื่อวาน คุณแม่เล่าให้ฟัง ตอนของวันนี้ฝ่ายคำเล่าไม่ได้ค่ะ แต่  
คุณอาหมออยากฟัง คุณแม่เลยเล่า”

ทุกคนหัวเราะเบาๆ อย่างเอ็นดูเด็กน้อยในการรายงาน  
นนทรีบอกว่ากำลังเล่าเรื่องพระจกขุบาลกัน

“อ้อ เรื่องนี้สนุกดีนะคะ” พิรุณตอบรับ คุณหมอเขต-  
บุญเล็กคิ้วแปลกใจ

“คุณก็รู้เรื่องนี้หรือ”

พิรุณพยักหน้ายิ้มๆ “รู้อี๊ หลวงพ่อเพ็งเทศน์เล่าเมื่อวัน  
อาทิตย์นี้เอง พระองค์นี้ท่านเป็นคนเคร่งครัดมากเลยนะ ใจแข็ง  
ฉันทชอบตอนที่หลานชายมารับกลับบ้าน”

“อ้อ กำลังจะถึงตอนนี้พอดีเลย” นนทรีบอก พิรุณจึง  
เล่าเองโดยอัตโนมัติไปเลย

“เหนอ ดีจัง จะเล่าให้ฟังนะ พอน้องชายได้ข่าวว่า  
ท่านให้ส่งคนไปรับกลับบ้าน ก็ให้หลานชายไปรับ แต่เนื่องจาก  
ในระหว่างทางมีอันตราย พระที่มาบอกก็แนะนำว่า น่าจะบวช  
เป็นสามเณรไป ถ้าเสร็จธุระแล้วกลับมาสึกก็ได้ เลยบวชหลาน  
ชาย ฝึกการเป็นเณรอยู่ ๑๕ วัน แล้วส่งไปรับ

พอไปรับ พระจักขุบาลก็ให้หลานชายจูงนำเดิน พวกชาวบ้านมาขอร้องให้อยู่ต่อ ก็ไม่อยู่ เวลาท่านตั้งใจจะทำอะไรแล้ว ท่านก็ทำนะ ไม่มีเปลี่ยนเลย”

“ใช่ มุ่งมั่นต่อความตั้งใจตลอด” นนทรีสนับสนุน

“หลานชายก็จูงกลับ ที่นี้ระหว่างทาง ผ่านแนวป่า มีเสียงผู้หญิงร้องเพลงแว่วมา สามเณรได้ยินเสียงแล้วรู้สึกพอใจ บอกลุงว่าให้รออยู่ครู่หนึ่ง ตัวเองจะไปธุระ พอหายไปได้สักครู่ เสียงร้องเพลงก็หยุดไป

พอเณรกลับมา พระเถระก็รู้ว่าเณรได้ทำลายศีลเสียแล้ว ก็ไม่ยอมส่งไม้เท้าให้จูงเลย”

“แล้วจะเดินยังงาย” ฝ่ายคำจับประเด็นได้แต่ตอนท้ายถามขึ้น

“ใช่ค่ะ ฝ่ายคำ พระท่านเลยเดินไปไหนไม่ได้”

“ทำไมถึงให้จูงไม่ได้ ยังไม่เข้าใจ” คราวนี้คุณหมอเขตนุญต้องถามบ้าง สองสาวยิ้มๆ พิรุณตอบว่า

“เพราะท่านถือว่า สิ่งที่หลานชายทำนั้นผิดศีล เป็นคนไม่ดีไปแล้ว ไม่ต้องการให้คนไม่ดีมาจับมาจูงเดิน ที่นี้ทำหลานชายเลยเปลี่ยนจิวรเป็นเสื้อผ้าคนธรรมดา บอกลุงว่าผมสึกเป็นฆราวาสแล้ว ไปกันเถอะ ท่านก็ยังไม่ยอมไปนะ

หลานอ้อนวอนว่า ตอนบวชผมก็ไม่ได้บวชเพราะศรัทธา แต่บวชเพราะกลัวอันตรายตามทางเปลี่ยว บวชเพื่อมารับท่านโปรดไปกันเถอะ

ท่านตอบว่า ไม่ว่าจะคฤหัสถ์หรือพระก็ตาม ขึ้นชื่อว่า เป็นคนชั่วก็ชั่วเหมือนกัน แล้วสอนว่า เธออยู่ในเพศอันสูงควรหลีกเลี่ยงจากความชั่ว ก็ยังเว้นจากความชั่วไม่ได้ รักษาศีลไม่ได้ แล้วเป็นคนธรรมดา เธอจะเป็นคนดีได้อย่างไร ขนาดมีรั้วยังพังรั้วออกไป ถ้าไม่มีรั้ว เธอจะหลงระเริงสักแค่ไหน ท่าน

บอกว่ายอมตายในป่าดีกว่าให้หลานจุงไม้เท้า”

“คุณแม่ขา ฝ้ายคำจะกินอีกถ้วยได้มั๊ยคะ อร่อยจัง”

ฝ้ายคำอ่อนคุณแม่ นนทรีลุกไปจัดการมาให้ ฝ้ายคำถามพิรุณ

“แล้วพระตายในป่ามั๊ยคะ คุณอาขา”

“ไม่ตายหรอกค่ะ ก็มีท้าวสักกะ เป็นหัวหน้าเทวดาลงมาช่วย ปลอมเป็นคนเดินทางมา บอกว่าจะไปสาวัดดีเหมือนกัน จะช่วยพาไปส่ง เพราะการพาไปส่งนั้นได้บุญ พระท่านฟังแล้วก็รู้ว่าเป็นคนดีมีศีลธรรม เลยยอมให้พาไป

ท้าวสักกะก็พาไป ย่นระยะทางให้ คือพอตอนเย็นวันนั้นก็ถึงเลย พอพระจักษุบาลถามว่า ทำไมถึงเร็ว ก็บอกว่ารู้ทางลัด พระจักษุบาลรู้เลยว่านี่ต้องเป็นเทวดามาช่วย”

“เฮ ดีจัง กลับถึงบ้านแล้ว” ฝ้ายคำเชียร์ พลังตกไอศกรีมคำโต

“สรุปแล้ว ท่านมีบุญมาก แต่ต้องใช้กรรมเพราะชาติก่อนไปทำให้ผู้หญิงตาบอด ชาตินี้ยังงี้ก็เลยต้องตาบอดเอง” คุณหมอเขตบุญญกล่าว

“ช่วย คุณอาหมออย่าไปทำใครตาบอดนะคะ เดี่ยวคุณอาหมอจะต้องตาบอดเอง” ฝ้ายคำหวังดี

นนทรีเสริมว่า “คนเป็นหมอ ถ้าตั้งใจดี เป็นคนมีศีลธรรมประจำใจ จะทำบุญได้มากมายมหาศาล แต่ถ้าไม่มีศีลธรรม ก็ทำบาปได้มหันต์เหมือนกัน”

“แต่คนไข้ ก็ต้องมีตายมั่งเหมือนกันแหละ บางทีหมอที่ตั้งใจสุดๆ แล้ว” หมอเขตบุญญแย้ง

“นั่นเป็นกรรมของคนไข้เอง ที่ถึงวาระของเขาจะต้องจากไป แต่ส่วนกรรมของหมอ คือ ต้องมีเจตนาดีออกมาจากใจ ที่มีคุณธรรม แม้คนไข้ตายก็ไม่บาป แต่ถ้าเจตนาของหมอไม่ดี ไม่ต้องถึงคนไข้ตายหรอก แค่เลี้ยงไข้ให้คนไข้ต้องทนเจ็บป่วย



ไปนาน ๆ เพื่อหมอจะได้เก็บค่ายาไปเรื่อย ๆ ก็บาปมากแล้ว เพราะเจตนาของหมอไม่ดี มันอยู่ที่เจตนาของหมอ เจตนา นั้นจะส่งผลให้เกิดบุญหรือบาปกับหมอ แต่คนไข้จะเป็นอย่างไรอยู่ที่กรรมของคนไข้ มันคนละส่วนกัน”

“ใช่ ทุกอย่างอยู่ที่เจตนา” พิรุณเสริม

“อย่างพระจักขุบาลนี้ มีอยู่วันหนึ่ง มีพระจากถิ่นอื่น มาเฝ้าพระพุทธเจ้าที่วัดเชตวัน เทียวเดินชมสถานที่ พอมาถึงกุฏิของพระจักขุบาล บังเอิญฝนตก ก็พากันกลับไปก่อน คิดว่าตอนเช้าจะมาใหม่

ที่นี้เมื่อฝนมันหยุดแล้ว พวกแมลงค่อมทองมันลงเล่นบนพื้นดินที่ฝนตกใหม่ๆ พอใกล้สว่าง พระจักขุบาลท่านออกมาเดินจงกรม ก็เหยียบแมลงตายไปมาก

ตอนเช้า ลูกศิษย์ท่านยังไม่ทันกวาดที่จงกรม พวกแขกมาเยี่ยมอีก เห็นแมลงตายเกลื่อน จึงติเตียนพระจักขุบาลว่า ตอนดึกคืออยู่ม้วนอนหลับเสีย พอตาบอดแล้วมาขยันทำจงกรม ทำให้สัตว์ตายมากมาย คิดว่าจะทำประโยชน์กลับทำสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์

แล้วก็ไปทูลพระพุทธเจ้าด้วย ท่านทรงถามว่าเห็นพระจักขุบาลเหยียบสัตว์หรือ ก็ตอบว่าไม่เห็น

พระพุทธเจ้าตรัสว่า เธอไม่เห็นจักขุบาลเหยียบสัตว์ฉันใด จักขุบาลก็ไม่ได้เห็นสัตว์พวกนั้นฉันนั้น ธรรมดಾರหันต์ย่อมไม่เจตนาฆ่าสัตว์”

“แสดงว่าไม่บาปใช่ไหม” คุณหมอเชตบุญถามด้วยความสนใจ

“ใช่” พิรุณรับคำ “พระอรหันต์ท่านไม่มีเจตนาแล้ว การกระทำของท่าน เป็นเพียงการกระทำ ไม่บาป และไม่บุญด้วย ท่านอยู่เหนือไปหมด”

นนทรีเล่าว่า “พระพุทธเจ้าสอนว่า กรรมที่พระจ๊กขุบาลทำในชาติก่อน ที่ไปทำผู้หญิงให้ตาบอด กรรมนั้นติดตามมาตลอดเวลา เหมือนเกวียนที่คอยตามวัวไปเรื่อยๆ วัวเดินไปไหนก็ลากเกวียนไปด้วย”

“ลากเกวียนที่ใส่กรรมไว้หรือคะ คุณแม่” ฝ่ายคำถาม

“ใช่จ้ะ เวลาเราทำกรรมอะไรไว้ กรรมนั้นก็จะติดตามเราไป เหมือนวัวลากเกวียนไปด้วยตลอดเวลา เกวียนใส่กรรมที่เราทำไว้ พอมีโอกาส ผลกรรมก็จะสนองเรา เหมือนพระจ๊กขุบาลนี้แหละ พอกรรมมาสนอง ก็ต้องรับกรรม ต้องตาบอดไปเลย

พระพุทธเจ้าสอนว่า สิ่งทั้งหลายสำคัญที่ใจ ใจประเสริฐสุด สำเร็จมาจากใจ ถ้าใจไม่ดี การทำ การพูด ก็พลอยไม่ดีไปด้วย เพราะความไม่ดีที่อยู่ในใจนั้นมันสั่งให้ทำความทุกข์ก็จะติดตามมา เหมือนล้อเกวียนหมุนตามรอยเท้าวัวไปเรื่อยๆ”

“เออ ดีจัง เรื่องนี้ แต่คุณอาหมอเป็นหมอใจดีนะ ฝ่ายคำ” คุณหมอเชตบุญหาเสียงสนับสนุน

“ฝ่ายคำรู้ค่ะว่าคุณอาหมอใจดี ไม่อย่างนั้นจะให้ฝ่ายคำกินไอศกรีมสองถ้วยเธอคะ”

“อ้าว นี่จะให้คุณอาหมอจ่ายค่าไอศกรีมเธอครับ ฝ่ายคำไม่จ่ายเองเธอ” คุณหมอเชตบุญเข้าแหย

“ฝ่ายคำไม่มีดั่งค์ แต่อยากกินค่ะ” ฝ่ายคำตอบหน้าใส ส่งยิ้มให้อย่างกว้างขวางพร้อมกับคำสารภาพ



# บันทึกสามแถว

จิตกระจำงประคองถาดอาหารเดินตามหลังแม่ขึ้นไปบนลานหินโค้ง ซึ่งมีพระสงฆ์นั่งเรียงรายรอรับการใส่บาตรอยู่อย่างสงบสำรวม แม่หยิบห่อข้าวและห่อกับข้าวจากถาดบรรจุวางลงในบาตร เสร็จแล้วยกมือไหว้อย่างนอบน้อม และเดินต่อไปยังพระองค์ถัดไปที่อยู่ข้าง ๆ

วันนี้มีพระบวชใหม่มาก จึงเป็นภาพที่ญาติโยมปีติเมื่อเห็นพระนั่งเรียงรายรอบลานหินโค้ง เป็นปกติของวัดชลประทานฯ ที่จะมีการบวชพระใหม่ทุกต้นเดือน โยมของพระตามมาถวายอาหารวันอาทิตย์แน่นขนัด เพราะการได้เห็นลูกชายบวชเป็นพระมานั่งอยู่เช่นนี้ ย่อมเป็นภาพที่งดงามที่สุดในชีวิตของโยมพ่อโยมแม่

จิตกระจำงยืมให้พระน้องชาย เมื่อแม่วางอาหารพิเศษที่เตรียมมาให้โดยเฉพาะ ความจริงแม่อยากจะพิรุฬารออยู่นาน แต่ก็ต้องเดินต่อไป เพราะมีคนจะใส่บาตรเดินตามมาอีกเรื่อย ๆ

แม่ใส่บาตรไปจนหมดอาหารที่เตรียมมา องค์กรสุดท้ายเป็นถนอยอ้วนท้วนน่ารัก แม่เห็นแล้วยิ้มชื่นใจ

จิตกระจำงพาแม่ลงจากลานหินโค้ง ไปนั่งที่ม้าหินใต้ต้นไม้ คอยกรลกกล่าวคำถวายทาน ซึ่งยังอีกนานประมาณ ๒๐ นาที

“คนเยอะตีจิ้งนะจ๊ะแม่” จิตกระจ่างเอ่ย  
แม่พยักหน้า ตายังมองไปที่ลานหินโค้งซึ่งเต็มไปด้วย  
ผู้คนที่มาทำบุญ

“สามเณรองค์นั้นน่ารักจัง” จิตกระจ่างชวนคุย

“นำอนุโมทนา มีจิตกุศลตั้งแต่เด็ก ๆ” แม่พูด “ถ้าบวช  
ไปเรื่อย ๆ ก็มีเวลาสร้างกุศลนานทีเดียว”

“เด็ก ๆ เขาจะเรียนเหมือนพระที่เป็นผู้ใหญ่ได้หรือ  
คะ” จิตกระจ่างสงสัย

“แล้วแต่ปัญญาของท่าน อย่างในนิทานเรื่องบัณฑิต  
สามเณร บวชเณรได้แค่ ๘ วันก็บรรลุปะเป็นพระอรหันต์เลย”

“จริงหรือจ๊ะแม่ โอโฮ” จิตกระจ่างแปลกใจ ขอให้แม่  
เล่าเรื่องบัณฑิตสามเณรให้ฟัง แม่เล่าว่า



“สามเณรนี้บวชตอนอายุ ๗ ขวบ เธอเป็นลูกของ  
ลูกสาวคนโตในสกุลที่เป็นอุปถัมภ์ของพระสารีบุตร ตอนท้องนี้  
แม่แพ้ท้องอยากจะถวายอาหารพระ ๕๐๐ รูปด้วยปลาตะเพียน  
แล้วนุ่งผ้ากาสาเยะ นั่งกินอาหารที่เหลือจากพระ พอได้ทำอย่าง  
นี้จึงจะหายแพ้ท้อง”

“แปลกดีนะจ๊ะแม่” จิตกระจ่างพูด

“แม่เขาตั้งชื่อให้ว่าบัณฑิต เพราะว่าตั้งแต่เด็กคนนี้อยู่  
ในท้องจนคลอด คนโง่ในบ้านก็กลับฉลาด แม่เขาส่งเสริมลูก  
นะ ถ้าอยากได้อะไรในทางที่ดีแล้วไม่มีขัด พอลูกบวชก็ให้  
บวช พระสารีบุตรท่านบอกว่าทำได้ยากนะ แต่เด็กก็อยากบวช  
เลยได้บวช ทั้งพ่อทั้งแม่ตามไปอยู่วัด ๗ วัน ถวายทานแก่พระ  
มีพระพุทธรูปเจ้าเป็นประมุข วันที่ ๗ ถึงได้กลับบ้าน”

“ตินะจ๊ะ แต่ที่วัดนี้ หลวงพ่อให้โยมกลับบ้านหมดเลย” จิตกระจ่างหัวเราะ

“ก็พ่อแม่ชอบไปชวนคุย ทำให้พระไม่สงบใจ” แม่อธิบาย

“อยู่วัด ๗ วัน ัจฉวันรุ่งขึ้นก็ได้เป็นพระอรหันต์เลยหรือจ๊ะ เมื่อกี้แม่บอก ๘ วันกับบรรลุ”

“ใช่ พอวันที่ ๘ สามเณรก็ออกไปบิณฑบาตกับพระสารีบุตร เดินไปเห็นเหมืองก็ถามพระสารีบุตรท่านว่านี่อะไร ท่านตอบว่าเหมือง ถามว่าเรามีไว้ทำอะไร ท่านอธิบายว่าเขาไขน้ำจากเหมืองนี้ไปทานาข้าวกล้า เวลาที่นาขาดน้ำ สามเณรถามว่า น้ำมีจิตไหม ท่านตอบว่า ไม่มี

สามเณรคิดว่า เมื่อน้ำเป็นของไม่มีจิต คนยังไขไปทำประโยชน์ได้ตามต้องการ ทำไมคนซึ่งมีจิตจะฝีกจิตของตัวเองให้ตีไม่ได้ คนต้องสามารถฝีกจิตให้ตีได้สิ”

“ช่างคิดสมกับเป็นคนฉลาดนะจ๊ะ” จิตกระจ่างว่า

“พอเดินต่อไป เห็นช่างศรกำลังเอาลูกศรลงไฟ แล้วเส็งด้วยหางตา ตัดให้ตรง ก็ถามว่าลูกศรมีจิตหรือเปล่า พระสารีบุตรท่านก็บอกว่าไม่มี”

“เณรคิดว่าลูกศรไม่มีจิตยังตัดได้ คนมีจิตต้องตัดได้ด้วย” จิตกระจ่างเริ่มเห็นวิถีคิดของสามเณร

“ใช่ เสร็จแล้วก็ไปเจอช่างฉากไม้ทำล้อเกวียน ก็ถามอีก แล้วก็คิดเหมือนเดิมอีก

สามเณรคิดว่า เมื่อช่างศรตัดลูกศรได้ ช่างไม้ฉากไม้ตามต้องการได้ คนเราก็ควรฝีกตัวเองได้ เธอก็บอกพระสารีบุตรว่าจะกลับไปวัดก่อน ขอให้ท่านช่วยนำอาหารที่มีปลาตะเพียนมาให้ด้วย

พระสารีบุตรถามว่า จะหาได้ที่ไหนเล่า สามเณรก็ตอบ

ว่า หากไม่ได้ด้วยบุญของท่าน ก็คงได้เพราะบุญของกรรม”

จิตกระจ่างเลิกคิ้ว ตาโต พลังหัวเราะ เธอไม่เคย  
ได้ยินวิธีตอบแบบนี้มาก่อน เอ้อ เข้าทำงั้นสะ แม่ก็หัวเราะ  
เบาๆ ด้วยความเอ็นดูในคำตอบนั้นเหมือนกัน

“สามเณรกลับไปวัด เข้าไปนั่งในห้อง บำเพ็ญสมณ  
ธรรม พิจารณาอรรถาพร่างกายของตน

พระสารีบุตรไปบ้านของอุปัฏฐากคนหนึ่ง ซึ่งเคารพ  
เลื่อมใสท่านมาก พอดีวันนั้นอุปัฏฐากได้ปลาตะเพียนมาหลาย  
ตัว นั่งคอยพระสารีบุตรอยู่ พอเห็นท่านมาก็ดีใจ นิมนต์ท่าน  
นั่ง แล้วถวายอาหารที่ปรุงด้วยปลาตะเพียน ท่านทำท่าจะกลับไป  
ไปฉันที่วัด จะได้ให้สามเณรด้วย แต่อุปัฏฐากบอกว่ามีเขอะ  
ฉันที่บ้านเถอะ เสร็จแล้วเดี๋ยวจะฝากไปให้สามเณรต่างหาก

ท่านสารีบุตรฉันเสร็จก็รีบกลับวัด เป็นห่วงสามเณร  
สามเณรตอนนั้นพิจารณาธรรม จนได้บรรลุเป็นพระ  
อนาคามีแล้ว”

“ไอ้โฮ เก่งจังนะจ๊ะ” จิตกระจ่างทิ้ง

“พระพุทธเจ้าทรงทราบว่าสามเณรเป็นพระอนาคามี  
แล้ว กำลังจะปฏิบัติต่อเพื่อบรรลุเป็นพระอรหันต์ ท่านก็มาดัก  
พระสารีบุตร ไม่อย่างนั้นเดี๋ยวพระสารีบุตรเข้าไปหา สามเณรก็  
จะไม่ได้บรรลุ

พระพุทธเจ้าพบพระสารีบุตรก็ตรัสถามปัญหา ๔ ข้อ  
เกี่ยวกับเรื่องอาหารว่า

อาหารย่อมนำมาซึ่งอะไร  
นำเวทนามา พระเจ้าข้า  
เวทนานำมาซึ่งอะไร  
นำมาซึ่งรูป พระเจ้าข้า  
รูปนำมาซึ่งอะไร

นำผัสสะมา พระเจ้าข้า

ตอนนี้บัณฑิตสามเณรก็ได้บรรลุเป็นพระอรหันต์แล้ว  
พระพุทธเจ้าจึงให้พระสารีบุตรไปหาสามเณรได้”

“ที่พระพุทธเจ้าตรัสถาม แปลว่าอะไรจะแม่” จิต-  
กระจ่างถาม

“คือว่าเมื่อคนเราหิว กินอาหารดับความหิวแล้วสุข  
เวทนามก็เกิดขึ้น ต่อจากนั้น อาหารก็ไปทำให้ร่างกายผิวพรรณ  
เปล่งปลั่งมีน้ำมีนวล กินอิ่มแล้ว จะนั่งจะนอนก็ยอมเป็นสุข”

“ทำไมเรื่องนี้ไม่มีปลาตะเพียนเยอะจั่งละจะแม่ มีอะไร  
เกี่ยวกับปลาตะเพียนหรือจะ” จิตกระจ่างตั้งข้อสังเกต

“มันเป็นเรื่องสืบเนื่องมาจากชาติก่อนของสามเณร”  
แม่ตอบ

“มีเรื่องชาติก่อนด้วยหรือจะ จันแม่เล่าด้วยซี”

จิตกระจ่างสนุก จะได้ฟังนิทานอีกเรื่อง พอดีผู้นำสาวด  
ชวนร่วมกันกล่าวคำถวายทาน ทั้งสองจึงได้ทำจิตสงบและ  
กล่าวคำถวายทานตามผู้นำสาวด หลังจากนั้นพระจึงเริ่มฉัน

จิตกระจ่างหันมาคุยกับแม่ต่อ บอกให้แม่เล่าอดีตชาติ  
ของสามเณรให้ฟัง แม่เริ่มว่า



“ย้อนไปถึงสมัยพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่ากัสสป  
พระองค์เสด็จไปยังพาราณสี พร้อมด้วยภิกษุสองหมื่นรูป”

“โอ ผ้าเหลืองคงงามอร่ามไปทั้งเมือง” จิตกระจ่าง  
จินตนาการ

“ชาวเมืองก็ถวายอาหาร พอสวยเสร็จ พระพุทธเจ้าก็  
ทรงอนุโมทนาว่า

บางคนทำบุญเอง แต่ไม่ได้ชวนคนอื่น เมื่อเกิดที่ใด  
ย่อมได้ทรัพย์สมบัติ แต่ไม่ได้บริวารสมบัติ

บางคนชวนคนอื่นทำ แต่ไม่ทำเอง เกิดที่ใดย่อมได้  
บริวารสมบัติ แต่ไม่ได้ทรัพย์สมบัติ

บางคนไม่ชวนคนอื่นทำ และไม่ทำเองด้วย เกิดที่ใด  
ย่อมไม่ได้ทั้งทรัพย์สมบัติ และบริวารสมบัติ

ส่วนคนที่ทำเองด้วย ชวนคนอื่นด้วย เกิดที่ใดก็จะได้  
ทรัพย์สมบัติ และบริวารสมบัติ

ตอนนั้นมีผู้ชายบัณฑิตคนหนึ่ง ฟังแล้วคิดว่า เราจะทำ  
เองด้วย ชวนคนอื่นด้วย จึงไปอาราธนาพระพุทธรเจ้าและภิกษุให้  
รับอาหารของตัวในวันรุ่งขึ้น เสร็จแล้วเขาก็เที่ยวไปข่าวประกาศ  
ชักชวนคนมาร่วมกันทำบุญ ใครจะทำบุญพระก็รูปก็ให้มาบอกเขา  
เขาจะจดบัญชีไว้ บางคนมาจองพระไว้ ๑๐ รูป บางคนก็ ๒๐ รูป  
บางคน ๑๐๐ รูป บางคน ๕๐๐ รูป เขาก็จดไว้”

“แล้วแม่จองไว้เท่าไรจ๊ะ” จิตกระจ่างแซว แม่หัวเราะ

“ไม่รู้ตอนนั้นแม่อยู่ด้วยหรือเปล่านะซี” แล้วเล่าต่อว่า

“มีผู้ชายยากจนมากที่สุดในพาราณสี ใครๆ เรียกเขา  
ว่า มหาทुकคตะ แปลว่ายากจนมาก

ชายบัณฑิตก็ไปชวนเขาให้ทำบุญ เขาบอกว่าลำพังจะ  
กินข้าวเองยังไม่ได้เลย บัณฑิตก็ชวนว่าที่จนอย่างนี้เพราะไม่เคย  
ทำบุญให้ทาน คุณอื่นสืเขาเคยให้ทานมา ได้กินคืออยู่ดี เห็นมัย  
ท่านควรจะรีบชวนขวยทำทานมั่ง

มหาทुकคตะฟังแล้วสลดใจ และบอกว่าเขาจะเลี้ยง  
พระรูปหนึ่ง วันนี้เขาจะไปรับจ้างทำงาน

บัณฑิตเห็นว่ารูปเดียวนั้นน้อย เลยไม่ได้จดไว้”

“อ้าว แย้งเลย ชวนเขาเองนะเนี่ย” จิตกระจ่างโวย

“ตอนนั้นมหาทुकคตะยังไม่รู้ กลับบ้านเล่าให้เมียฟัง เมีย



เป็นคนดี พอรู้เรื่องก็ดีใจ แล้วสองคนก็ออกไปหางานทำ

เขาไปบ้านเศรษฐีของงาน เศรษฐีมีงานอยู่แล้ว เพราะพรุ่งนี้รับเลี้ยงพระไว้เหมือนกันตั้ง ๒๐๐ รูป จึงให้มหาทศคตะไปผ่าฟืน คนนี้ก็ผ่าฟืนอย่างร่าเริงผิปกติ เศรษฐีเห็นแล้วแปลกใจเลยถาม พอรู้ว่ามารับจ้างทำงานจะหาเงินไปเลี้ยงพระ ก็อนุโมทนาว่าจิตใจดี ทำสิ่งที่ทำได้ยาก ไม่ได้เฉยเมยว่ายากจน อดส่ำหามาหางานทำเพื่อจะได้เลี้ยงพระ

ฝ่ายเมียก็เหมือนกัน เมียเศรษฐีให้ตำข้าว ก็ตำข้าวอย่างร่าเริง เมียเศรษฐีถาม พอรู้เรื่องแล้วก็ยินดีด้วยว่ามีจิตใจดี อยากรจะเลี้ยงพระ

เศรษฐีให้ข้าวสาลี ๔ ทะนาน เป็นค่าจ้างแก่มหาทศคตะ แล้วแถมให้อีก ๔ ทะนาน เพราะชอบใจเขา

เมียเศรษฐีก็ให้เนยใสขวดหนึ่ง และนมส้มกระปุกหนึ่ง เครื่องเทศ ๑ ทะนาน ข้าวสาลี ๑ ทะนาน

พอวันรุ่งขึ้น เมียบอกมหาทศคตะให้ไปหาผัก เขาไปริมแม่น้ำ เก็บผักไปก็ร้องเพลงไปด้วยความอímอกอímใจ คนหาปลาอยู่ใกล้ๆ ได้ยินเสียงร้องเพลงก็จำเสียงได้ มหาทศคตะเล่าให้ฟังว่า จะทำกับข้าวเลี้ยงพระ คนหาปลาก็แฉว่า พระต้องอímมากๆ เลย เพราะมีแต่ผัก มหาทศคตะตอบว่าทำไ้ได้ คนจนก็เลี้ยงพระไปตามกำลัง

คนหาปลาเลยบอกให้เขาเอาปลาไปสิ พอเขาจะไปเอาปลา ชาวบ้านก็มาซื้อปลา ซื้อกันไปจนหมดเลย มหาทศคตะบอกว่าไม่เป็นไร จะรีบกลับแล้ว เดี่ยวสายไม้ทันพระ

คนหาปลาเลยไปจุดเอาปลาตะเพียน ๔ ตัวที่หมกทรายไว้ก็จะเอาไปกินเอง ก็ให้มหาทศคตะไป”

“อ้อ” จิตกระจ่างหัวเราะ “ปลาตะเพียนดำมาโผล่ตรงนี้เอง โอ้ มีมาแต่สมัยโน้นเลยเธอเนี่ย ปลาดีกดำบรรพ์”

“นี่แหละ บุญกุศลเกี่ยวกับปลาตะเพียน” แม่ตอบ

“เช้าวันนั้น พระพุทธเจ้าทรงตรวจดูเวไนยสัตว์ เห็นมหาตุกคตะในข่ายพระญาณ ทรงดำริว่า วันนั้นมหาตุกคตะจะไม่ได้พระเลย เพราะบัณฑิตไม่ได้จัดซื้อไว้ เว้นเราเสียแล้ว มหาตุกคตะจะไม่มีที่พึ่ง เราควรสงเคราะห์เขา”

“อ้าว แล้วไม่มีใครจองพระพุทธเจ้าหรือจ๊ะ”

“จองไม่ได้จ๊ะ ต้องแล้วแต่พระองค์จะส่งบาตรให้ใครเอง ฝ่ายมหาตุกคตะ เอาจปلامาบ้านแล้วให้เมียทำกับข้าว ในตำนานบอกว่ามีเทวดามาช่วยด้วย

ส่วนตัวเขาเองไปรับพระ เขาไปหาบัณฑิต ถึงได้รู้ว่าไม่ได้จัดซื้อเขาไว้ ก็ร้องไห้ใหญ่เลย ว่า อุตสาหไปทำงานมาจะเลี้ยงพระ”

“ทำยังงี้ได้ยังไง” จิตกระจ่างคร่ำครวญแทน

“ชาวบ้านบอกบัณฑิตว่า ท่านได้ทำกรรมหนักเสียแล้ว บัณฑิตละอายใจ บอกว่า ใครๆ เขาก็ไม่ยอมถอนซื้อแบ่งมาให้ พวกเขารับพระกลับไปบ้านกันหมดแล้ว

แต่ยังมีพระผู้ทรงคุณยิ่งใหญ่อยู่องค์หนึ่ง คือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บัดนี้พระองค์ล้างพระพักตร์แล้ว ประทับนั่งอยู่ในพระคันธกุฎี พระราชา พระยุพราช คนใหญ่คนโตทั้งหลายเฝ้ารอรับบาตรของพระองค์อยู่

ธรรมดาพระพุทธเจ้าย่อมพอพระทัยอนุเคราะห์คนยากจน ท่านจงไปยังที่ประทับของพระองค์ แล้วกราบทูลว่า ข้าพระองค์เป็นคนยากจนพระเจ้าข้า ขอพระองค์จงสงเคราะห์ข้าพระองค์ด้วยเถิด

ถ้าท่านมีบุญ ท่านจะได้พระศาสนาไปบ้านท่านอย่างแน่นอน”

“โอ๊ย อย่างนี้ต้องรีบเฟ้นไปเลย” จิตกระจ่างเอาใจช่วย

“ใช่ รีบไปเลย ไปถึงพอใครๆ เห็นก็ได้ พระราชาว่า  
มาทำไม ยังไม่ใช่เวลาอาหาร ออกไปเสียเถอะ ที่ตรัสอย่างนี้  
เพราะเคยเห็นมหาทศคตะมากินอาหารที่เหลือในวิหาร

มหาทศคตะตอบว่า

ข้าพเจ้าไม่ได้มาหาอาหาร แต่มาทูลพระศาสดาเสด็จ  
เสวยที่บ้านของข้าพระพุทธเจ้า

แล้วก็หมอบลงกับธรณีพระคันธกุฎี ถวายบังคมด้วย  
เบญจางคประดิษฐ์ และกราบทูลว่า

ข้าแต่พระองค์ ในพระนครนี้ขึ้นชื่อว่าผู้ยากจนกว่าข้า  
พระพุทธเจ้าไม่มี ขอพระองค์ได้โปรดสงเคราะห์ และทรงเป็น  
ที่พึ่งของข้าพระพุทธเจ้าด้วยเถิด

พระพุทธเจ้าก็เสด็จออกมาแล้วยื่นบาตรให้”

“โอ ปลื้มสุดๆ” จิตกระอ่างร้อง

“เป็นธรรมดาว่า ถ้าพระพุทธเจ้าประทานบาตรใครแล้ว  
คนอื่นยิ่งใหญ่แค่ไหน จะมาแย่งบาตรไปจากคนนั้นไม่ได้นะ  
คนอื่น ๆ ที่คอยอยู่ เลยอ้อนวอนขอซื้อบาตร”

จิตกระอ่างหัวเราะ “อะไร ประมุขกันตรงนั้นเลยเนี่ยนะ”  
แม่หัวเราะ

“ก็บอกว่า ท่านยากจน จะเอาบาตรพระศาสดาทำไม  
ให้เราเกิด เราจะให้ทรัพย์พันหนึ่ง หรือแสนหนึ่ง”

“ราคาเปลี่ยนเร็วจังแสะ แต่จ้างก็ไม่ขายหรอก” จิต  
กระอ่างตอบแทนมหาทศคตะ

“อ้อนวอนไม่ได้ผลก็กลับไป เหลือแต่พระราชาเท่านั้น  
เสด็จตามไป เพราะต้องการดูว่ามหาทศคตะมีอะไรถวายบ้าง  
ถ้าพระพุทธเจ้าเสวยไม่อิ่ม จะได้ทูลเชิญเสด็จไปวัง

แต่ตามที่ตำนานเล่าว่ามีเทวดาลงมาช่วยปรุงอาหาร  
พอเปิดออกเท่านั้นกลิ่นหอมของอาหารก็ฟุ้งตลบไปเลย พระ

ราชายังไม่เคยได้กลิ่นอาหารอย่างนี้มาก่อนด้วยซ้ำ พระราชา  
เลยกราบทูลพระพุทธเจ้าตามจริงว่าตามมาทำไม แล้วเสด็จ  
กลับวัง

พระพุทธเจ้าเสวยอาหารนั้น เสร็จแล้วทรงอนุโมทนา  
มหาทศกคะส่งเสด็จพระพุทธเจ้าแล้ว ท้าวสักกเทวราชที่มาช่วย  
ปรุงอาหาร บันดาลให้ฝนแก้ว ๗ ประการตกลงมาเต็มบ้านของ  
มหาทศกคะ เขาปลื้มใจว่าได้ผลบุญทันตา ก็ไปกราบทูลพระ  
ราชา

สมัยนั้นใครมีทรัพย์สินมากๆ เขาต้องให้บรรพตุมหาที่  
พระลานหลวงก่อนนะ”

“แสดงทรัพย์สินส่วนตัว” จิตกระจ่างหัวเราะ

“พระราชาแต่งตั้งให้เป็นเศรษฐี มีเงินแล้วทำบุญทำ  
ทานตลอดชีวิต ตายแล้วไปเกิดเป็นเทวดา เสวยทิพย์สมบัติอยู่  
พุทธันดรหนึ่ง คือเป็นเทวดาตั้งแต่สมัยพระพุทธเจ้ากัสสป มา  
จนถึงพระพุทธเจ้าของเราเลย เป็นเวลาพุทธันดรหนึ่ง ก็มา  
เกิดเป็นบัณฑิตสามเณรคนนี้แหละ”

“สนุกจังแม่ ดีจัง วันนี้ได้ทำบุญด้วย ได้ฟังนิทาน  
ด้วย อ้อ พระลงมาจากลานแล้วจ๊ะ”

จิตกระจ่างพาแม่ไปพบพระลูกชาย แม้จะได้พูดคุย  
เพียงไม่กี่คำ แม่ก็ปลื้มใจ มองตามพระลูกชายเดินกลับไปกุฏิ  
ด้วยความสุขใจ เป็นบุญเหลือเกินแล้วที่ได้เกิดมาพบพระพุทธ-  
ศาสนา และยังได้เดินตามรอยพระบาทพระศาสดาอีกด้วย เป็น  
บุญแก่ชีวิตนี้ยิ่งนัก



# มารดาของ พระกุมารกัสสป

ปุมเป็งชะงอกหน้าเข้ามาดูภาพเขียนที่กมลลาสวาทกำลังวาด แล้วถามว่า

“ทำไมเป็นภิกษุณีแล้ววาดเหมือนท้องป่องล่ะ วาดผิดเรอะเปล่า”

กมลลาสวาทบอกว่าไม่ใช่

“นี่เป็นรูปภิกษุณีที่มีท้อง นี่จะเอางานไปส่งครู จะวาดรูปเล่าเรื่อง ก็ต้องวาดตอนสำคัญๆ ถึงจะแสดงเนื้อเรื่องแทนคำพูดด้วยรูปได้ เรื่องนี้ก็จะมีส่วนรูป อีกรูปยังไม่ได้วาด”

“นี่เรื่องอาราย” ปุมเป็งยานคาง ไหลตัวลงไปนอน

“เรื่องพระมารดาของพระกุมารกัสสป”

“เล่าให้ฟังหน่อยดิ เล่าไปวาดไปก็สาย”

“เล่าแล้วจะหลับเปล่า หลับไปครึ่งแล้วยัง” กมลลาสวาทถาม กลัวเสียแรงฟรี ปุมเป็งทำตาโต แสดงว่ายังไม่หลับ กมลลาสวาทจึงเล่าให้ฟัง

“ผู้หญิงคนนี้ ในรูปนี้ เป็นลูกสาวเศรษฐี ตอนเด็กๆ เคยขอพ่อแม่บวช แต่พ่อแม่ไม่ยอม พอโตเป็นสาว พ่อแม่ก็จ้างแต่งงาน ปรนนิบัติสามียังกะเทวดา แต่ก็ยังขอสามีไปบวชอีก สามีก็ใจดีใจดีพาไปบวชกับสำนักพระเทวทัต แต่ก็ไปบวชโดยที่ไม่รู้ว่ากำลังตั้งท้องอยู่

ที่นี้บวชไปได้ระยะหนึ่ง ท้องก็โตขึ้นเรื่อยๆ พวกภิกษุณีด้วยกันก็เอ๊ะ อะไรเนี่ย ทำไมท้อง เจ้าตัวบอกว่าไม่รู้เหมือนกัน แต่ฉันบริสุทธิ์นะไม่ได้ผิดศีลอะไรเลย

พวกภิกษุณีพาไปหาพระเทวทัต ถามว่าทำยังไงดี พระเทวทัตกล่าวว่าสำนักตัวเองจะเสียชื่อเสียง เลยกบอกให้สึกไป

สาวเจ้าร้องไห้เสียใจที่ต้องสึก เลยกขอให้พวกภิกษุณีพาไปหาพระพุทธานุเจ้าที่วัดเชตวัน”

“พระพุทธานุเจ้าก็ต้องรู้อยู่แล้วละ จริงมะ” ปุ่มเป้งว่า

“ทรงเป็นสัพพัญญู เรื่องแค่นี้ง่ายจะตาย”

กมลลาสวาทรับคำ มือยังคงระบายสีต่อไป

“แต่ท่านไม่มาบอกเร็วๆ อย่างนั้นหรือ ท่านอยากให้ทุกคนแน่ใจ ก็ให้พระเจ้าปเสนทิโกศล นางวิสาขา มหาอนาถ-ปิณฑิกะ จุลอนาถปิณฑิกะ และตระกูลใหญ่ๆ อื่นๆ ให้มาประชุมเป็นกรรมการตัดสิน แล้วทรงให้พระอุบาลีเป็นประธานกรรมการสอบสวน

เวลาสอบสวน ก็ให้นางวิสาขาเป็นคนสอบ นางวิสาขาให้กันมาน พวกกันเข้าไปข้างใน แล้วดูมือดูเท้า ดูสะดือ ดูท้องน้อย นับวันนับเดือนดู รู้ว่าตั้งท้องมาตั้งแต่ก่อนบวช เป็นอันแจ่มแจ้งสบายใจกันไป

ต่อมาออกลูกมาเป็นผู้ชาย เลี้ยงกันอยู่ในวัดนั้นแหละ วันหนึ่งพระเจ้าปเสนทิโกศล เสด็จผ่านสำนักภิกษุณี ได้ยินเสียงเด็กร้อง ทราบว่าเป็นลูกชายภิกษุณี เลยรีบไปเลี้ยงในวัง พระราชทานนามว่า กัสสป ใครๆ ก็เรียกว่า กุมารกัสสป”

กมลลาสวาทระบายสีเสร็จแล้ว เริ่มระบายสีรูปที่ ๒ ปุ่มเป้งชะงอกเข้ามาดูอีก กมลลาสวาทยังเล่าต่อ

“พอโตขึ้น เวลาไปเล่น จะถูกเด็กอื่นๆ แซวว่าไม่มีพ่อแม่ กุมารกัสสปทูลถามพระราชา พระราชาบอกว่าพวกแม่นม

ไฉนแม่ เขาบอกว่า แม่ต้องมีคนเดียว ไม่ใช่มีหลายๆ คน ก็  
อ่อนนอนจนรู้ความจริง

พอรู้แล้วสลดใจ พออายุครบบวช ก็ขอบวชเลย เรียก  
ชื่อว่า กุมารกัสสปเถระ บวชแล้วก็เรียนพระกรรมฐานจาก  
พระพุทธเจ้าแล้วเข้าป่า แต่ทำความเพียรเท่าไรก็ไม่บรรลु  
เลยคิดว่าจะกลับมาให้พระพุทธเจ้าบอกกรรมฐานมากขึ้นอีก  
จึงเดินทางมาเฝ้า พอกำลังคืนก็ค้างที่อันธวัน

ภิกษุรูปหนึ่งเคยเป็นเพื่อนกันในสมัยพระกัสสปสัมมา-  
สัมพุทธเจ้า สมัยนั้นเพื่อนคนนี้ได้บรรลุนาคามี แล้วไปเกิดใน  
พรหมโลก

คืนนั้น เพื่อนคนนี้ก็ลงมาหาแล้วถามปัญหา ๑๕ ข้อ  
แล้วบอกว่า ท่านจงนำปัญหานี้ไปทูลถามพระพุทธเจ้า จะมี  
พระพุทธเจ้าเท่านั้นที่จะตอบได้

รุ่งขึ้น พระกุมารกัสสปนำปัญหาไปทูลถามพระพุทธเจ้า  
พอพระองค์ตอบปัญหาจบ พระกุมารกัสสปก็ได้บรรลुเป็นพระ  
อรหันต์เลย”

“ແມ ຄຳເຮາບບຣຸ້ມັ່ງກີດີຊີນະ” ປຸ້ມເປິ່ງວ່າດູຮູບທີ່ຮະບາຍ  
ສີ່ໂມ່ ເປັນຮູບພຣະໝູ່ຍິນສບນິ່ງເຊຍ ແຕ່ກິດຊຸດີຮິ່ງໃຫ້ “ເນີຍ  
ນະຮູບທີ່ສອງ”

กมลสาตราศัพท์ คำ และเล่าเรื่องไปด้วย

“นี่รูปของภิกษุณีคนแม่ เป็นแม่ก็คิดถึงลูกร้องให้ทุก  
วันด้วยความคิดถึง

รูปนี้เป็นตอนที่ออกไปบิณฑบาต แล้วไปเจอพระลูกชาย  
ก็รีบเดินไปร้องเรียก ‘ลูกๆ’ วิ่งเข้าไปจะจับต้องลูกชาย แต่พระ  
ก็ถอย ไม่ยอมให้จับ แล้วพระท่านเลยคิดว่า เนี่ย ถ้าพูดจาดี ๆ  
ด้วย ก็จะช่วยจะอาศัยอยู่อย่างนี้แหละ ไม่ได้ไปถึงไหน เลยพูด  
เสียงแข็ง ๆ ว่า

“เที่ยวทำอะไรอยู่ตั้ง ๑๒ ปี ถึงตัดไม่ได้แม้แต่เรื่องความรัก”

แม่อีกก็สะอึก รู้สึกว่าลูกชายไม่พุดดีกับตัวเอง อุตส่าห์ร้องไห้คิดถึงมานาน หวังจะได้ชื่นใจ กลับมาดูเราเสียนี้ จะรักลูกแบบนี้ไปทำไม

ก็เลยตัดอาลัย กลับไปบำเพ็ญสมณธรรม ทำความเพียร ได้บรรลुเป็นพระอรหันต์วันนั้นเลย”

“บรรลुอีกแล้ว โอ๊ย ทำไม่ง่ายจัง” ปุ่มเป้งร้อง กมลลา-สวาทหัวเราะ

“ไม่ง่ายไปทุกคนหรอก การบรรลุนี้ ง่ายสำหรับบางคน ยากสำหรับบางคน อย่างพระเจ้าปเสนทิโกศลฟังธรรมตลอดไป จนถึงอายุ ๘๐ แต่ไม่ได้บรรลุอะไรเลย แต่พาทิยะฟังพระพุทเจ้าเทศน์ ๔ ประโยค บรรลุเป็นพระอรหันต์เลย”

“เรียกว่าแล้วแต่ตัวใครตัวมัน” ปุ่มเป้งหัวเราะอีก “แต่ไม่ใช่ตัวข้าพเจ้า ฮะฮะ”



กมลลาสวาทยังมีเรื่องเล่าต่ออีก

“ภิกษุทั้งหลายก็มาคุยกันในธรรมสภาว่า ภิกษุณีและพระกุมารกัสสป ถูกพระเทวทัตไล่ออกจากสำนัก ทำให้หมดโอกาสแล้ว แต่พระพุทเจ้ากลับเป็นที่พึ่งของทั้งสอง พระพุทเจ้าทรงเป็นผู้อนุเคราะห์โลกจริงๆ

พระพุทเจ้าทรงเสด็จมาธรรมสภา แล้วตรัสว่า เราจะเป็นที่พึ่งแต่ในเวลานี้ก็หาไม่ เมื่อก่อนก็เคยเป็นที่พึ่งมาแล้ว ทรงเล่าเรื่องในอดีตชาติให้ฟังว่า

มีเนื้ออยู่ ๒ กลุ่ม กลุ่มหนึ่งมีหัวหน้าชื่อนิโครธ อีกกลุ่มหนึ่งหัวหน้าชื่อสาขะ



พระราชาร้องการเฝ้าไปทำอาหาร จึงตกลงกันว่า ในเนื้อทั้งสองกลุ่มนั้น ให้พลัดกันส่งเนื้อมาวันละตัว ให้มานอนเอาคอดชาติเชิงไว้ รอเจ้าหน้าที่”

ปู้มเป้งสายหัวดิก ทำท่าห่อไหล่ “คิดผัดคิดใหม่ได้นาหวาดเสียวออก”

“วันหนึ่ง เป็นเวรของกลุ่มสาชะ แม่เนื้อตัวหนึ่งก็มีท้องใกล้คลอดแล้ว เลยไปขอสาชะว่าวันนี้ให้ส่งตัวอื่นไปแทนก่อน ขอออกลูกก่อนนะ แล้ววันหลังจะไปในวันของเนื้อตัวที่ไปแทน แต่สาชะไม่ยอม

แม่เนื้อเลยไปหานิโครธ เล่าให้ฟัง นิโครธเลยไปแทนเอง ไปนอนเอาคอดชาติเชิงไว้ รอเจ้าหน้าที่ พอเจ้าหน้าที่มาเห็นนิโครธก็ขำไม่ได้ เพราะพระราชารักโยธาให้นิโครธกับสาชะแล้ว ถามว่าทำไมมานอนที่นี่ นิโครธเล่าเรื่องแม่เนื้อให้ฟัง เจ้าหน้าที่ไปทูลพระราชาราช พระราชาเลยยกโยธาให้นิโครธ ยกโยธาให้นางเนื้อ แล้วยกโยธาให้เนื้อทุกๆ ตัวไปหมดเลย”

“เฮ้ ดีจัง” ปู้มเป้งตบมือดีใจ “รอดตัวรอดตาย”

“แม่เนื้อพอออกลูกแล้ว ต่อมาเห็นลูกของตัวไปเที่ยววิ่งเล่นอยู่ในกลุ่มของนิโครธบ้าง ในกลุ่มของสาชะบ้าง ก็เรียกลูกมาสอนว่า

เจ้าควรคบเนื้อชื่อนิโครธเท่านั้น อย่าไปคบพวกสาชะ ถ้าจะต้องตายอยู่ในกลุ่มนิโครธ ยังดีกว่ามีชีวิตอยู่ในกลุ่มสาชะ

พระพุทธรเจ้าทรงอธิบายว่าเนื้อชื่อนิโครธเป็นพระเทวทัตบริวารของเนื้อสาชะเป็นบริวารของพระเทวทัต แม่เนื้อตัวที่ถึงเวรถูกฆ่าเป็นภิกษุณี ลูกเป็นพระกุมารกัสสป ส่วนเนื้อชื่อนิโครธคือ พระพุทธรเจ้าเอง



แล้วพระพุทธเจ้าก็นำเรื่องที่ภิกษุณีตัดความรักความอาลัย  
ในลูกชายได้ ทำให้บรรลุมรรคผลเป็นพระอรหันต์ มาสอนว่า

ภิกษุทั้งหลาย คนที่อาศัยผู้อื่นไม่สามารถจะไปสวรรค์  
หรือทำมรรคผลนิพพานให้แจ้งได้ คือบรรลุปะเป็นพระอรหันต์ไม่  
ได้นั่นเอง เพราะฉะนั้น คนนั้นแหละชื่อว่าเป็นที่พึ่งของตน คน  
อื่นใครเล่าจะพึ่งได้ คนที่ฝึกตนดีแล้ว ย่อมได้ที่พึ่งซึ่งได้โดยยาก”

“หมายความว่า ถ้าเราฝึกตัวเราเองดีแล้ว เราก็ได้ตัว  
เองนี่ละเป็นที่พึ่งและเป็นที่พึ่งที่ดีที่สุดด้วย”

ปุ้มเป้งขยายความ

“ใช่ แต่บางคนคอยแต่จะพึ่งคนอื่นไง เอะอะอะไรก็  
ใครมาช่วยฉันที ไม่ยอมพึ่งตัวเองเลย อย่าว่าแต่จะมาทำตัวเอง  
ให้เป็นที่พึ่งของตัวเองได้ เราไม่ควรทำอย่างนั้น เราต้องพยายาม  
พึ่งตัวเอง โดยเฉพาะเรื่องบุญกุศล ต้องรีบชวนขวยทำเอง อย่า  
มัวเสียเวลาไปคอยดูคนอื่นเขาอยู่นั่นแหละเสียโอกาส”

“เพราะชีวิตนี้สั้นนัก” ปุ้มเป้งต่อให้อีกประโยคหนึ่ง

“วาดเสร็จยัง จะได้รับไปทำบุญกัน ไม่งั้นเดี๋ยวหลับนะ”

ปุ้มเป้งจู้



# ม น ม น พ

เมื่อเสียงเพลงออกกำลังกายจบลง พิมลยูพาวิ่งมาที่ กองกระเป่าไว้เป็นคนแรก คิ้วขมวดน้ำขึ้นมามีอีกๆ แล้วทิ้ง ตัวลงนั่งกับพื้นสนาม เทียมอุษาเดินตามมา ตุ่มน้ำแล้วนอนแผ่ ลงไปเลย หอบหายใจฮักๆ พิมลยูพาหันไปมองทางเวที เห็น รสสุคนธ์กำลังช่วยอาจารย์เก็บเครื่องขยายเสียงอยู่

“เฮ้อ เหนื่อยดีวันนี้ เกือบจะหิวข้าวแล้ว” เทียมอุษา ค่อยหายใจ

“ไม่ใช่เกือบหอรอก หิวไปแล้ว กินน้ำรอกท้องก่อน”

ทั้งสองรอกจรรสสุคนธ์ก็กลับมารวมกลุ่ม จึงออกเดินไป ตามถนน สวนดอกไม้เต็มไปด้วยดอกไม้บานาพันธุ์สีสดใส เด็กหญิงเล็กๆ ขี่จักรยานผ่านไป ตีตกระตึงกรังกรังๆ แข่งกับ เพื่อน สายลมพัดมาเอื่อยอ่อน ค่อยให้คลายร้อนจากการที่สวม สาวกระโดดโลดเต้นมาตลอดชั่วโมง

เดินข้ามสะพานที่ทอดผ่านสระบัวมาก็ถึงศาลาไม้ ที่มี หลังคาออกแบบเรือนไทยสวย เชิงชายประดับด้วยลายฉลุรูป เถาอุ้ง เป็นศาลาที่เทียมอุษาชอบมาก อยากมานั่งทุกวัน ชอบ มากขนาดเคยบอกว่าอยากจะยกกลับบ้าน

“วันนี้นั่งไม่ไหว หิวข้าว ไปหาข้าวกินดีกว่า” พิมลยูพา รีบดักคอ เทียมอุษาเห็นด้วย แต่ก็ไม่วายเปรย

“ถ้ายกข้าวมากินที่นี้ได้ จะอร่อยมากเลย”

รสสุคนธ์หัวเราะ “เขาไม่ให้เอาอาหารเข้ามา ถ้าให้เอาเข้ามา จะให้นั่งคอยตรงนี้แหละ เดี่ยวจะยกมาให้”

“ขอบใจ ม่ายต้อง” เทียมอุษายิ้มอายๆ ปรายหางตาดูศาลา ก่อนจะเดินต่อไป

“ศาลาใครทำมาไม่รู้ ถ้าคนทำรู้คงจะปลื้มใจมากเลย” รสสุคนธ์แซว

“คนทำศาลามีปลื้มตั้งแต่ตอนคิดทำแล้วละ อย่างเรื่องมมมานพ (อ่านว่า มะ-มะ-มา-นพ) ไง สร้างศาลาเยอะเลย”

พิมลยูพาอธิบาย

“เหอ” เทียมอุษาแปลกใจ “สร้างไว้ที่ไหน ทำไมถึงเยอะ”

พิมลยูพาเล่าว่า “คือเขาสร้างไปเรื่อยๆ ไง ตอนแรกไม่ได้ตั้งใจจะสร้างเยอะแยะหรอก วันหนึ่งเขาออกไปนอกบ้านแล้วไปหยุดพักนอนอยู่ที่แห่งหนึ่ง ก็เลยทำตรงนั้นให้ดูดีน่ารื่นรมย์น่าพัก ทำเสร็จพอจะเข้าไปพัก มีผู้ชายคนหนึ่งมาเห็นเข้า ก็ดึงเขาออกแล้วไปอยู่แทน”

“อ้าว” เทียมอุษาหัวเราะ

รสสุคนธ์บอกว่า “ก็คือแย่งกันดี๊ๆ อย่างนั้นแหละ”

พิมลยูพาเล่าต่อ “มมมานพเห็นว่า คนที่มาแย่งที่อยู่ของตัวนั้นมีความสุข เพราะเขาสร้างที่ไหนๆ ก็ถูกแย่งหมด เขาพอใจที่เห็นคนอื่นมีความสุข ก็เลยเริ่มทำไปเรื่อยๆ คือทำให้คนอื่นไปเลย ใครอยากมาพักก็มา หน้าหนาวยังก่อไฟแถมให้ด้วย หน้าร้อนก็เอาน้ำมาให้”

“ใจบุญใจกุศลแท้ๆ นะ” เทียมอุษาอนุโมทนา

“เลยตกลงใจสร้างไปทั่ว ไม่รู้ที่นี้มาสร้างด้วยหรือเปล่า”

รสสุคนธ์ว่า เทียมอุษาคือนให้

พิมลยูพาร้องว่า

“เฮ้ย คนละยุค นันมันยุคอินเดียนัน” แล้วก็เล่าต่อ

“ต่อมาก็มีคนชอบใจ เลยมาช่วยกันทำด้วย ทำไปๆ  
ได้เจ้าภาพรวม ๓๓ คน ทำให้สร้างที่พักได้มากมา

ที่นี้ผู้ใหญ่บ้านริษยา ไม่อยากให้พวกเขาทำอย่างนั้น  
บอกว่า คนครองเรือนควรเข้าป่าหาเนื้อหาปลา มา แล้วต้มเหล้า  
กินกันจึงจะเหมาะ”

“ตัวจะได้กินมัง” รสสุคนธ์แทรก

“เขาพยายามห้าม พอห้ามไม่ฟังก็โกรธ ไปกราบทูล  
พระราชารว่า มีโจร ๓๓ คน คุ่มกันเป็นพวก พระราชาไม่ถาม  
อะไร จับมาเลย แล้วสั่งให้ช่างเหยียบ”

“อ้าว คายสิ ไหงั้นล่ะ เป็นพระราชาได้ไง”

เทียบมูษาโววยาย รสสุคนธ์หัวเราะ “ทรงลืมไป”

พิมลยุพาเล่าต่อ “มมมานบอกเพื่อนๆ ว่านอกจาก  
เมตตาแล้ว ไม่มีที่พึ่งอย่างอื่นเลย ขอให้แผ่เมตตาไปยังพระ  
ราชา ผู้ใหญ่บ้าน ช่างที่จะมาเหยียบด้วย แล้วก็แผ่ให้ตัวเอง  
ด้วย ในเมตตาเท่าๆ กันหมด อย่าโกรธใครเลย

ด้วยอานุภาพของเมตตา ช่างก็เข้าไปใกล้คนทั้ง ๓๓  
คนไม่ได้ พระราชาคิดว่าช่างกลัวคน ให้เอาเสื้อลำแพนคลุมคน  
ไว้ไม่ให้ช่างเห็น แต่ช่างก็ยังไม่เข้าไปใกล้อยู่ดี”

“อันนี้อย่าไปลองเชียว ไม่รู้เราแผ่เมตตาถูกอะปล่าว  
เดี่ยวโดนช่างเหยียบ ถ้าจะลองก็ลองกับแมวก่อน” รสสุคนธ์  
แนะนำเทียบมูษา

“พระราชาสงสัย เลยเพียงจะเอามาสอบสวน ถามว่า  
พวกเขาไม่ได้อะไรจากเราหรือ ถึงได้ทำอย่างนี้ มมมานพถาม  
ว่า ทำอย่างไร เขาว่าเจ้าคุ่มกันเป็นพวกโจรอยู่ในป่า

ใครกราบทูลอย่างนั้น พระเจ้าข้า

ผู้ใหญ่บ้าน

มชมานพก็อ้อเลย ทูลพระราชว่า ผู้ใหญ่บ้านไต่ความ  
ชวนแต่ทำเรื่องอกุศล ให้ฆ่าสัตว์ ให้ดื่มเหล้า พวกตนชอบทำ  
ที่פקฟรีให้คนเดินทางต่างหาก เนี่ย ผู้ใหญ่บ้านโกรธจึงมาได้  
ความ พระราชารู้เรื่องหมดแล้วก็ขอโทษ แล้วยกผู้ใหญ่บ้านกับ  
ลูกเมียให้มาเป็นทาสรับใช้ของมชมานพซะเลย ช่างที่จะมา  
เหยียบก็ยกให้ไปจ้ะ แล้วยกหมู่บ้านนั้นให้ด้วย ทั้งหมดบ้านเลย”

“ต้องยังงี้ซี เท่ซะไม่มี” รสสุคนธ์ชอบใจ

“ชายหนุ่มทั้ง ๓๓ คน ดีใจว่าได้ผลบุญทันตาเห็น  
เปลี่ยนกันที่ช่างไปปรึกษากันอยู่เสมอว่า พวกเราน่าจะทำอะไร  
ให้ยิ่งขึ้น ตกกลางคืนจะสร้างศาลาแบบถาวรตรงสี่แยกถนนใหญ่  
ให้หาช่างไม้มาสร้างศาลานั้น มีข้อห้ามว่าไม่ให้มีผู้หญิงมาเอี่ยว  
ในการสร้างศาลา”

“อ้าว” เทียมมูขร้อง

“ว่าแล้ว” รสสุคนธ์เบ้าปาก “ธรรมดา”

“มชมานพมีเมีย ๔ คนชื่อ สุนันทา สุจิตรา สุธรรมา  
และสุชาดา

สุธรรมาอยากจะร่วมกุศลในการสร้างศาลาบ้าง เลยจ้าง  
ช่างไม้ให้ทำซ่อฟ้าให้ พอทำเสร็จก็เอาไปช้อนไว้ แล้วเขียนชื่อ  
ที่ซ่อฟ้านั้นว่า ศาลาสุธรรมา”

“ไอ้ เจ็งสะคุด สุดเจ็งเลย” รสสุคนธ์ร้อง เทียมมูขร้อง  
หัวเราะก๊าก

ทั้งสามสาวเดินมาถึงร้านอาหารปากทางสวนสาธารณะ  
เป็นร้านจัดแบบสวนเหมือนกัน มีน้ำตกเล็กๆ อยู่ด้านข้าง

“เอาข้าศาลาทอง” รสสุคนธ์สั่ง บ้อยยิ้มๆ อย่างรู้ทันว่า  
โดนแซวอะไรสักอย่าง แต่ก็ตอบอย่างสุภาพว่า

“ศาลายังไม่มาครบวันนี้ มีแต่ปลากระบอกหนึ่ง”

“เฮ้อ เอมาสักกระบอกหนึ่งก่อนก็ได้เนะจ๊ะ”

รสสุคนธ์สั่งต่อ พิมลยูพาสั่งอาหารจนครบ เทียมอุษา  
เท่าคางตาแป้ว อยากรู้ว่า แล้วจะเอาช่อฟ้าไปติดศาลาได้อย่างไร  
ในเมื่อพวกผู้ชายเขาสั่งห้ามอยู่ พิมลยูพาอธิบายวิธีการว่า

“ช่างไม้เป็นใจ แกล้งทำเป็นลืมทำช่อฟ้า พอศาลา  
เสร็จใจมั๊ย จะทำพิธียกช่อฟ้า ทำเป็นตกใจว่าช่อฟ้าไม่มี ลืมทำ

พวกมมมานพบอกไม่เป็นไร พวกเราจะหาช่อฟ้าเอง  
เขาก็อ้างโยเยว่า ไม่ด้ายยยย ทำช่อฟ้าด้วยไม้ตัดใหม่ๆ ไม่ได้  
ต้องได้ไม้ช่อฟ้าที่ตากไว้ดีแล้ว ทิ้งให้แห้งดีเลย จึงจะใช้ได้

พวกผู้ชายไม่รู้จะทำยังไง ช่างไม้แนะนำว่ามีขายอยู่ที่  
หนึ่ง ไปขอซื้อดีกว่า

ทั้งหมดเดินทางบ้านที่ขายช่อฟ้า มาพบที่บ้านสุธรรมมา  
ขอซื้อ นางก็ไม่ยอมขาย บอกว่าจะให้เปล่า จะทำบุญ พวกมม-  
มานพก็ยืนยันว่าจะจ่าย ไม่ยอมให้ร่วมบุญ”

“แหม...แหม...แหม....” รสสุคนธ์คำราม ยกแก้วน้ำ  
มะนาวขึ้นตูดแก้คันหัวใจ

“ช่างไม้บอกว่า ยกเว้นพรหมโลกแล้ว ไม่มีที่ไหนเลยจะ  
ไม่มีผู้หญิง รับช่อฟ้าไปเถอะ งานจะได้สำเร็จ พวกมมมานพเลย  
ยอมรับช่อฟ้า”

เทียมอุษายิ้มชอบใจ และโล่งอก

“ศาลานั้นแบ่งเป็น ๓ ส่วน ส่วนหนึ่งสำหรับคนทั่วไป  
ส่วนหนึ่งสำหรับคนยากจน อีกส่วนหนึ่งสำหรับคนป่วย

พวกเขาปูกระดาน ๓๓ แผ่นใหญ่ แล้วสั่งช่างไว้ว่า แจก  
มานั่งบนแผ่นกระดานของผู้ใด จงพาแจกไปบ้านของผู้นั้น วัน  
นั้น ผู้นั้นจะเป็นคนรับรอง ให้ความสะดวกสบายกับแจกทุกอย่าง

แล้วเขาปลุกต้นทองกลางไว้ต้นหนึ่งใกล้ๆ ศาลา แล้ว  
ทำเก้าอี้หินไว้โคนต้นไม้ให้คนนั่งเล่น

คนที่มาพบศาลาบอกกันว่า ไปศาลาสุธรรมมา เลยไม่มี

ใครรู้ชื่อสหาย ๓๓ คนเลย”

“สมควร” รสสุคนธ์ เสียงราบเรียบมาก พิมพ์พากับ  
เทียมอุษาหัวเราะ เทียมอุษาคบหลังคบไหล่รสสุคนธ์ พลาง  
โบกมือพัดให้ “ใจเย็น ใจเย็น ให้อภัย”

พิมพ์พาเล่าต่อ

“สุธรรมมาเป็นคนฉลาดในการทำบุญ และหาชื่อเสียง  
ฝ่ายนางสุนันทาก็คิดว่า เราควรจะมีส่วนบ้าง ธรรมดา  
คนมาพักผ่อน ย่อมต้องการน้ำดื่ม น้ำอาบ เราควรให้ชุดสระมี  
บัว เลยให้ชุดสระโบกขรณีขึ้น ชื่อสระสุนันทา

นางสุจิตราให้สร้างสวนดอกไม้อันสวยงาม คนทั้งหลาย  
เรียกกันว่า สวนสุจิตรา”

“ตกลงทุกคนได้ถูกเรียกชื่อทั้งหมดเลย เพราะมีส่วนมี  
สระ เป็นรูปธรรมให้เรียกชื่อเจ้าของได้” เทียมอุษาสรุป

“เอ้ เขามีเมีย ๔ คนนี้ คนสุดท้ายชื่ออะไรนะ”

รสสุคนธ์นับ พิมพ์พาตอบว่า

“ชื่อสุชาดา คนนี้เป็นหลานด้วย เธอก็คิดว่าตัวเองเป็น  
ทั้งหลานทั้งเมีย ฉะนั้นรับผลประโยชน์ร่วมกัน มขมานพทำ  
อะไรก็ชื่อว่าฉันทำด้วย ทำนองนั้น เลยไม่ได้ทำอะไรเลย วันๆ  
แต่งตัวอย่างเดียว”

“อ้อ ดี แล้วไป” รสสุคนธ์ยอมแพ้

“ไม่ใช่จันซี พอตายไป ไปเกิดเป็นนกยาง ร้อนถึงทำ  
สักกะมาช่วยเหลือ ด้วยการให้รักษาศีล ทำจิตใจให้มีเมตตา  
กรุณา ตอนหลังได้ไปเกิดเป็นเทพอัปสร”

“เหรอ จันคนอื่น ๆ ละ ต้องได้เกิดดีหมดแน่ๆ เลย”  
เทียมอุษารำพึง รสสุคนธ์แย้ง

“เกิดดี ๆ จ๊ะ ไม่ใช่เกิดดีหมด ดีหมด แล้วจะไปเหลือ  
อะไร”



พิมลยพาชี้แจง “มมมานพไปเกิดเป็นท้าวสักกะในภพดาวดึงส์ สหาย ๓๒ คน ก็เกิดที่ดาวดึงส์เหมือนกัน นายช่างเกิดเป็นวิศวกรรมเทพบุตร นางสุธรรมา สุนันทา สุจิตรา ก็ไปเกิดเป็นเทพอัปสร ที่ดาวดึงส์ ส่วนช่าง จำช่างได้มัย ช่างไปเกิดเป็นเทพบุตรชื่อเอราวัณ”

“เอวัง ก็มีด้วยประการฉะนี้” รสสุคนธ์จิบธรรมกลาพิมลยพาสรุปว่า “พระพุทธเจ้าสอนว่า เราควรสั่งสมบุญด้วยความไม่ประมาท”

เทียมอุษาเอ่ยสาธุ รู้สึกอิมใจกับเรื่องราวที่ได้ฟังมา  
“วันนี้มีความสุขจังได้ฟังเรื่องดีๆ สบายใจ”

รสสุคนธ์สอนว่า “เดี๋ยวกลับไปบ้าน ยกศาลามาไว้หน้าบ้านนะ ให้คนมาพักอ่อน แล้วอย่าลืมติดป้ายด้วยว่า ศาลาเทียมอุษา”



# พระโกณฑธานเถระ

วันหนึ่งกับพิณไพเราะ ไปงานแต่งงานเพื่อนซึ่งจัดในสวน  
สี่ของไฟตามจุดต่างๆและไฟประดับต้นไม้ทำให้บรรยากาศสดใส  
เด็กหญิงเล็กๆ แต่งตัวน่ารักเหมือนนางฟ้า สวมชุดกระโปรง  
พองฟูกับเพื่อนอีกคนกำลังดึงเชือกลูกโป่งที่ผูกตามเก้าอี้เล่น  
พลางส่งเสียงหัวเราะชอบใจ

เสียงเพลงจากนักสีไวโอลินแว่วหวาน ทำให้คำคิ่งดงาม  
พิณไพเราะรู้สึกเพลิดเพลินกับบรรยากาศยามค่ำ

วันหนึ่งเดินมาที่โต๊ะพร้อมกับเครื่องดื่ม แล้วนั่งลงเล่า  
ให้ฟังว่าไปแกล้งเพื่อนเจ้าสาวคนหนึ่ง โดยทำตัวเป็นแฟนเก่า  
ให้คู่หมั้นของเพื่อนหึงเล่น

พิณไพเราะ บอกว่าเป็นเรื่องไม่ดีที่ทำอย่างนั้น เดียว  
เขาเกิดไม่เชื่อใจกันทีหลังจะเดือดร้อน วันชนะชักไล่

“ล้อเล่นนะ ก็บอกความจริงไปแล้วว่าไม่ใช่”

“ตอนนี้เขาก็ยอมรับล่ะว่าเธอไม่ใช่ แต่วันหลังอาจจะมี  
อะไรสะกิดใจ ทำให้เขาคิดว่าเธออาจจะแกล้งบอกว่าไม่ใช่”

“อะไรจะระแวงกันขนาดนั้น ยังงี้เป็นแฟนกันยาก”

วันชนะยังไม่ยอมแพ้

“บาปกรรมนา” พิณไพเราะว่า วันชนะมองหน้าอย่าง  
สงสัย พิณไพเราะหัวเราะเบาๆ

“เดี๋ยวจะยกตัวอย่างในนิทานให้ฟังนะ มีพระรูปหนึ่ง ชื่อ โกณฑธาน พอบวชวันแรก ก็มีคนเห็นว่ามีผู้หญิงคนหนึ่ง คอยเดินตามท่านไปอยู่เสมอ เวลาคนตัดบาตรเขาก็จะบอกว่าให้ท่านส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งให้ผู้หญิงที่ติดตามท่าน”

วันขณะง “แล้วผู้หญิงไปตามท่านทำไมล่ะ”

พิณไพเราะ หัวเราะเบาๆ พลงสายหน้า “ไม่มีผู้หญิงติดตามท่านจริงๆ หรือ เป็นภาพลวงตา ตัวท่านเองไม่เห็นแต่ใครๆ จะเห็นอย่างนั้นกันหมด”

“ทำไมถึงเป็นอย่างนั้นล่ะ” วันขณะเริ่มสนใจ

“เป็นเพราะกรรมที่เคยทำมานะ เป็นกรรมเก่าตั้งแต่สมัยที่ยังมีพระพุทธเจ้าพระนามว่า กัสสป เป็นพระพุทธเจ้าองค์ก่อนหน้าพระพุทธเจ้าของเราองค์นี้นะ”

“โอ้โห นานจัง” วันขณะร้อง

“สมัยนั้น มีพระสองรูปเป็นเพื่อนกัน สนิทสนมกลมเกลียวกันเหมือนพี่น้องเลย วันหนึ่งก็จะไปทำอุโบสถ เดินๆ ไปพระองค์หนึ่งก็ปวดท้อง ขอลบไปหลังพุ่มไม้ทำธุระหน่อย อีกองค์ก็ยื่นคอย

ตอนนั้นมีเทวดาตนหนึ่งก็เห็นพระสององค์นี้สนิทสนมกันจัง อยากให้แตกแยกกัน”

“ฮะ เทวดาเกร” วันขณะว่า

“พอพระทำธุระเสร็จเดินกลับออกมา เทวดาก็ปลอมเป็นหญิงสาว เดินตามออกมา ทำเป็นจัดผ้าจัดผอนเกล้ามวยผมใหม่ให้เรียบร้อย แล้วก็เดินแยกไป

พระที่ยื่นคอยเห็นอย่างนั้น ก็ว่าท่านผิดศีลแล้ว เห็นกับตานี้ พอไปที่โรงอุโบสถ ก็ไปเล่าให้ใครๆ ฟัง แล้วไม่ยอมร่วมอุโบสถด้วยแล้ว”

“ไหนว่ารักกันไง” วันขณะเหน็บ

“ทีนี้เทวดาเห็นท่าไม่ดี เรื่องชักจะไปกันใหญ่ วุ่นวายไปทั้งโรงอุโบสถแล้ว เลยเหาะมาปรากฏตัวเล่าความจริงให้ฟังจนเรื่องสงบลง แต่พระทั้งสองยังไม่ค่อยสนิทใจกันดีเท่าไร พอตายลงพระสององค์ก็ไปเกิดในเทวโลก แต่เทวดาเสียดายลงไปตกนรกอยู่นานพุทธันดรหนึ่งเลย”

“นานเท่าไร” วันชนะถาม

“พุทธันดรหนึ่ง ก็จากพระพุทธเจ้าองค์หนึ่ง ตรัสรู้และประกาศศาสนานานจนศาสนาของท่านเสื่อมไปหมด แล้วไม่มีพระพุทธเจ้าไปอีกนาน จนกว่าจะมีพระพุทธเจ้าอีกองค์หนึ่งมา ตรัสรู้มาประกาศศาสนาใหม่ เรียกว่านานมากเลยทีเดียวละ”

“โอ้โฮ คายยยเลย” วันชนะคราง

“ก็จนมาถึงยุคพระพุทธเจ้าของเราี่เลยละ เทวดาองค์นั้นถึงได้มาเกิดใหม่ พอโตก็บวช พอบวชก็มีคนเห็นว่าดี ผู้หญิงมาเดินตามด้อยๆ

พอใครๆ เห็นอย่างนั้น ก็นี้กรังเกียด ไปฟ้องอนาถปิณฑกเศรษฐี เจ้าของวัดเชตวัน ให้ไล่พระโกณฑธานออกไปจากวัด เศรษฐีถามว่า พระพุทธเจ้าประทับอยู่ไม่ใช่หรือ พอทราบว่าเป็นพระพุทธเจ้าประทับอยู่ เศรษฐีบอกว่า พระองค์คงจะทรงทราบดี

แล้วไปฟ้องนางวิสาขา เจ้าของบุพพาราม อย่างนั้นอีก นางวิสาขาทอบแบบเดียวกัน

พวกพระไปหาพระเจ้าปเสนทิโกศล ขอให้ไล่ออกจากแคว้น”

“อะไรจะขนาดนั้น ตามไม่เลิกเลยหรือ” วันชนะรำคาญ

“พระเจ้าปเสนทิโกศลเสด็จมาที่วัดเชตวัน ให้ทหารล้อมกุฏิพระโกณฑธานไว้ ทรงประทับหน้ากุฏิ

พระโกณฑธานออกมาต้อนรับ แล้วนั่งลง พระราชา

เข้าไปหา แต่ไม่เห็นผู้หญิง ถามว่า สตรีที่อยู่ข้างหลังท่านตอนนี้ไปไหน พระตอบว่า อาตมาไม่เห็นสตรีนั้นเลย

แต่พระราชาทรงยืนยันว่าเห็น เลยลงนิมนต์ให้ท่านไปยืนที่หน้ามุข เห็นผู้หญิงยืนอยู่ข้างหลัง พอกลับมาที่นั่งที่เดิม ผู้หญิงก็หายไป พระราชาก็ เอ๊ะ หายไปไหน ลองทำอย่างเก่าใหม่อีกรอบ ก็เหมือนกัน เลยรู้ว่า เป็นภาพหลอน จึงกล่าวกับพระเถระอย่างกรุณาว่า

พระคุณเจ้า การมีรูปอันเศร้าหมองแก่สมณเพศ มาเที่ยวติดตามอย่างนี้ไม่เป็นมงคล ใครๆ จะไม่ถวายอาหารท่าน ขอท่านเข้าไปในวังรับอาหารบิณฑบาตของข้าพเจ้า แล้วก็เสด็จกลับ”

วันชนะห้าวเราะครีกครืน

“เอาละซี กลายเป็นอย่างนั้นไป มียุงกันใหญ่รีเเนีย”

พิณไพเราะ พักหน้า

“เป็นเรื่องเลยที่เดียวละ พระภิกษุไปป่าวร้องว่าพระราชากลายเป็นคนชั่วไปแล้ว ไปปวารณาด้วยปัจจัย ๔ แทนการไล่ออกจากวัด

ฝ่ายพระโกณฑธานก็กำเริบใจ ถือว่ามีพระราชานุหนหลัง เริ่มเถียงกับพระอื่น เวลาใครมาว่า ก็ไปว่าพระอื่นๆ ว่า พวกท่านนั่นแหละทุศีล พวกท่านนั่นแหละชั่วช้า พวกท่านพาผู้หญิงเที่ยวไป

ภิกษุพากันไปฟ้องพระพุทธเจ้า ทรงเรียกมาทั้งสองฝ่าย ตรัสถามโกณฑธานก่อนว่าทำไมพูดอย่างนั้น เขาตอบว่า พระอื่นๆ มาว่าข้าพระพุทธเจ้าก่อน ทรงตรัสถามภิกษุทั้งหลายว่าไปว่าเขาก่อนทำไม ภิกษุทูลว่า เพราะข้าพระพุทธเจ้า เห็นผู้หญิงคนหนึ่งเดินตามหลังพระโกณฑธานอยู่เสมอ พระเจ้าข้า พระศาสดา จึงตรัสกับโกณฑธานว่า

“ภิกษุเหล่านั้น เห็นหญิงเที่ยวไปกับเธอ จึงกล่าวเช่น

นั้น แต่เธอไม่เห็นหญิงเที่ยวไปกับภิกษุเหล่านั้น โฉนจึงไปดำ  
ว่าเขา การที่เธอมีภาพหญิงเที่ยวติดตามไปข้างหลัง ก็เพราะ  
กรรมอันเลวของเธอในอดีต มาตอนนี้ยังมีทิวทัศน์ๆ อีก”

ภิกษุทั้งหลายเหล่านั้น ขอให้พระพุทธเจ้าเล่าเรื่องใน  
อดีตให้ฟัง พระองค์ทรงเล่าแล้วตักเตือนพระโกณฑธานว่า

“อาศัยที่เธอเคยทำชั่วอย่างนี้มา จึงได้รับผลอันแปลก  
ประหลาดอย่างนี้ บัดนี้ การถือทิวทัศน์ก็ไม่ควร เธออย่าได้เฝีย  
ภิกษุอื่นอีกเลย จงสงบปากสงบคำ เหมือนกัณฐคชาลที่เขาเลาะ  
เอาปากออกเสียแล้ว ถ้าทำได้อย่างนี้ เธอจะบรรลุนิพพาน”

พระพุทธเจ้าแสดงธรรมต่อไปอีกว่า

“ท่านอย่าพูดคำหยาบกับใครๆ เมื่อเขาถูกดำ่ว่า ก็  
ดำ่ว่าท่านตอบมา การพูดจาแข่งดีกันนั้นเป็นเหตุให้เกิดทุกข์  
โทษต่างๆ หวนกลับมาถูกท่าน

ถ้าท่านทำตัวไม่ให้หวั่นไหว อยู่อย่างสงบเสงี่ยม ไม่มี  
ปากไม่มีเสียง เหมือนกัณฐคชาลปากขาดแล้ว ท่านจะถึงนิพพาน  
การพูดแข่งดีก็จะมีแก่ท่าน”

พระโกณฑธานอยู่ในโอวาทของพระพุทธเจ้าไม่นานนัก  
ก็บรรลุเป็นพระอรหันต์”

“แหม จริงหรือ” วันชนะกึ่งดีใจกึ่งสงสัย พิณไพเราะ  
ตอบว่า

“จริงซี เราก็เอามาใช้ได้เหมือนกัน บางทีมีปัญหาอะไร  
ถ้าเราสงบใจได้ อดไปสนใจปัญหานั้น มุ่งแต่งานที่เป็นจุดมุ่ง  
หมายของเราไป งานของเราก็สำเร็จได้อย่างที่ตั้งใจไว้ ส่วน  
ปัญหานั้นให้กาลเวลาเป็นคนจัดการแทนเราไป”

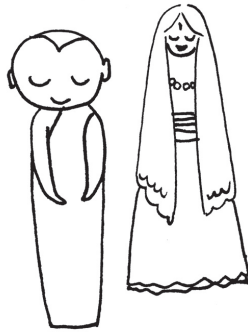
“อืม ก็ดีเหมือนกันนะ จะลองทำดู แต่ไม่รู้จะสำเร็จ  
หรือเปล่า” วันชนะทำท่าตริตรอง

“ยังงี้ก็อย่าไปแกล้งใครเขาเล่นอย่างเรื่องนี้ก็แล้วกัน

คนแกลิ่งนะสนุก แต่คนที่โดนแกลิ่งเขาไม่สนุกด้วยหรอก เขา  
ลำบาก”

วันชนะแกลิ่งทำหน้าที่โดนย้อนกลับมาต่อว่าอีกครั้ง  
ที่ไปแกลิ่งเพื่อน พิณไพเราะหัวเราะเบาๆ ยื่นแก้วเครื่องดื่มให้  
แล้วว่า

“เฮ้! ปลอดภัย กินแล้วเปลี่ยนเป็นคนดีซะ”



# พระจุฬารัตน

วันนี้ตุ้ยตุ้ยไปห้องสมุด เจอหนังสือเล่มหนึ่งเล่าถึงเรื่อง  
ของเด็กชายที่ระลึกชาติได้ มีรูปถ่ายเด็กกำลังซึ่บ้านเดิมของตัวเอง  
เองอยู่ด้วย แล้วก็ลงรายละเอียดได้ด้วยว่าใครเป็นพ่อแม่ คนนี้  
ป่า คนนี้อ่า ว่ากันครบ

ตุ้ยตุ้ยกลับมาเจอแจ่มเจี๋ยง ก็เล่าให้ฟัง แล้วบอก  
ความสงสัยของตัวเองว่า การระลึกชาติได้นั้นจริงหรือ แจ่ม  
เจี๋ยงพยักหน้ารับ รู้แล้วว่าวันนี้เจอศึกหนัก ถ้าจะต้องพูดเรื่อง  
ไม่น่าเชื่อกับคนที่ตั้งป้อมจะไม่เชื่อ

“งั้นก็แปลว่าชาติก่อนมีจริง ถึงจะระลึกได้” ตุ้ยตุ้ยว่า

“ก็มี” แจ่มเจี๋ยงรับอีก “คนเราที่ยังเป็นปุถุชน เรา  
ต้องเวียนว่ายตายเกิดไม่รู้กี่ชาติ แล้วก็ไม่ได้เกิดเป็นคนตลอด  
นะ เกิดเป็นหมาแมวก็ได้ ทำดีเกิดเป็นเทวดาก็ได้ ทำชั่วเกิด  
เป็นเปรตก็ได้”

“รู้ได้ยังไง” ตุ้ยตุ้ยถาม

“มีเล่าไว้ในชาดก พระพุทธเจ้าท่านจะบอกได้ว่าอดีต  
ชาติของคนนั้นคนนี้เป็นยังไง เพราะอะไร ถึงมาทำให้เวลานี้มา  
เกิดเรื่องอย่างนี้ๆ”

ตุ้ยตุ้ยเอนตัวลงนอน บอกแจ่มเจี๋ยงเล่าตัวอย่างให้ฟัง  
สักเรื่องหนึ่ง แจ่มเจี๋ยงจึงเล่าเรื่องของพระจุฬารัตนให้ฟัง





“มีเศรษฐีอยู่ที่กรุงราชคฤห์ เขามีลูกสาวคนหนึ่ง ลูกสาวของเขาได้เสียดกับคนใช้ ทั้งสองคนก็เลิรักกันหนาพากันหนี ที่นี้พ่อตั้งท้องขึ้น ตามธรรมเนียมโบราณ เขาก็มักจะกลับไปบ้านพ่อแม่ เพราะจะได้รู้สึกอบอุ่น แล้วก็มีคนดูแล พอใกล้คลอดก็เลยบอกแฟนให้พากลับบ้าน”

“กลับไปก็โดนตีหัวตะะ” ตู๊ยตุ๊ยว่า แจ่มเจรียงหัวเราะ

“ใช่ เจ้าประคุณสามีเลยไม่กล้าไปไง เมียก็เลยหนีไป แต่ก็ไปคลอดระหว่างทาง ผัวมาตามเลยพากลับบ้าน ตั้งชื่อลูกชายคนโตว่า มหาบันถก แล้วลูกคนเล็กก็มีเรื่องอย่างเดียวกันนี้แหละ ก็ตั้งชื่อคนเล็กว่า จูฬบันถก

พอเด็กทั้งสองคนโตขึ้น เห็นเด็กคนอื่นเขาเรียกคนนั้นว่าตา คนนี้ว่าลุง ตัวเองไม่เห็นมีใคร มีแต่พ่อแม่อยู่แค่นี้ พอถาม แม่บอกว่ามีตาอยู่กรุงราชคฤห์โนน เด็กๆ อยากไปหา พ่อบอกว่าไปก็ได้ แต่พ่อจะไม่เข้าไปหาตานั้น

ก็พากันไป พอถึงประตูเมือง พ่อแม่พักอยู่ที่ศาลาหน้าเมือง บอกทางให้ลูกๆ ไปหาตากันเอง

เศรษฐียังโกรธอยู่ แต่ยังเห็นใจว่าลูกเป็นผู้หญิง จึงให้เงินไปก้อนหนึ่ง บอกจะไปอยู่ที่ไหนก็ตามใจ แต่รับเลี้ยงหลานไว้”

“พ่อเลยรอดจากการหัวแตก” ตู๊ยตุ๊ยแซวยิ้มๆ

แจ่มเจรียงแก้ตัวแทนให้ว่า

“ตานี่ดีนา”

“ใช่ แต่โมโหนาน” ตู๊ยตุ๊ยหัวเราะ

“ตาแกดี เป็นคนธรรมะธัมโม เวลาไปฟังเทศน์ก็พาหลานไปด้วย หลานฟังไปนานๆ เข้า ก็นึกอยากบวช คุณตาก็ให้บวช

บวชได้ไม่นานก็บรรลุปะเป็นพระอรหันต์ เสร็จแล้วเขาคิดถึงน้องชาย เลยขอคุณดาให้บวชน้องชาย

น้องชายนี้เป็นคนโง่ พอบวชแล้ว ให้ท่องข้อความว่า

“ดอกบัวโกกนุท มีกลิ่นหอม บานแต่เช้า กลิ่นหอมหอมกรุ่นอยู่เสมอฉันใด เธอจงมองพระพุทธเจ้าผู้รุ่งโรจน์อยู่ดุจพระอาทิตย์ส่องแสงในกลางทิวาฉะนั้น”

นี่ เขาให้ท่องแค่นี้แหละ ท่องอยู่ ๔ เดือนจำไม่ได้”

“เอ๊ เราจะจำได้มั๊ยเนี่ย” ตู๊ยตุ๊ยสงสัย เกาหัวแกรกๆ แจ่มเจรียงเขกหัวลงไปทีหนึ่งเบาๆ

“ทีนี้พี่ชายก็ท้อใจ บอกว่าไปสักชะตีกว่ามัง”

“อ้าว ไล่กันง่ายๆ ยังงี้เลยนะ” ตู๊ยตุ๊ยประท้วง

“ใช่” แจ่มเจรียงพยักหน้า “เรื่องโง่งนี่นะ เดี่ยวต้องเล่าคั่นก่อนว่าโง่เพราะอะไร จะได้เข้าใจว่ามันมีที่มาที่ไป”

“เงาะเวลาหาวดีด” ตู๊ยตุ๊ยเดา แจ่มเจรียงหัวเราะ



“ใช่ ชาติก่อนนี้ เขาเป็นคนฉลาดนะ เรียนหนังสือหัวไวมาก แต่มีพระอีกรูปหนึ่งเป็นคนโง่ เรียนช้า เขาก็ไปหัวเราะเยาะงั้น ทำให้พระรูปนั้นอายมากเลยสึกไปเลย นี่เป็นบาปกรรมนะ ทำให้เขาเกิดมาชาตินี้เป็นคนโง่”

“โอ๊ยโย นี่ข้าพเจ้าไปหัวเราะเยาะใครไว้มังหรือเปล่าเนี่ย ตายแล้ว” ตู๊ยตุ๊ยว่า แจ่มเจรียงเล่าต่อ



“อ้าว ต่อนะ วันนั้นก็ยังมีหอมชิวโกมารัท คนนี้เป็นหอมประจำตัวของพระพุทธเจ้า เป็นหอมที่เก่งมาก ชาวบ้านยกย่องให้เป็นหอมเทวดา วันนั้นหอมชิวโกก็มาถามมหาปันถก

ถามว่ามีพระกี่รูป เขาจะนิมนต์ไปฉันที่บ้านพຽນนี้ มหาบัณฑิตนี้ เขามีหน้าที่คือคอยจัดพระเวลาใครจะมานิมนต์ไฉ่ เขาก็ตอบว่า มีพระ ๕๐๐ รูป แต่มีรูปหนึ่งไฉ่ ไม่ไฉ่ต้องเอาไปหอรอก

จุฬารัตนบังเอิญไฉ่ยัฉ่เข้า ที่เสียใจอยู่ไฉ่แล้วว่่าพีชขายไฉ่ให้เสีย ก็ยังเสียใจใหญ่ว่่าพีชขายไฉ่ไม่เอื้ออาทร แม้แต่รับนิมนต์พระตั้ง ๔๙๙ รูป เว้นตัวไฉ่คนเดียว ก็เสียใจร้องไห้ วันรุ่งขึ้นเลยเดินไปแต่เช้า เพื่อจะไปเสีย

ตุ้ยตุ้ยทำเสียงสะอื้นฮือๆ แจ่มเจริยงหยิกหยอกเบาๆ

“ปกติตอนเช้าตรู่ พระพุทธรเจ้าท่านจะแผ่จ่ายพระญาณออกไปสำรวจดูว่่าวันนี้ควรจะโปรดใครบ้าง”

“แผ่ยังไฉ่” ตุ้ยตุ้ยฟังไม่รู้เรื่อง

“คล้ายๆ เข้าสมาธิแล้วส่งจิตออกไปตรวจดู พระพุทธรเจ้ามีพระญาณสูงมากกกก... สามารถรู้ไฉ่ได้หมดถ้าทรงอยากรู้ไฉ่อะไร ไม่มีใครในโลกนี้ทำไฉ่ได้อย่างท่านหอรอกไฉ่”

ตุ้ยตุ้ยพยักหน้าหงิกหงัก เข้าใจ ๒๓.๕๔ เปอร์เซนต์

“พระพุทธรเจ้าเห็นจุฬารัตนในจ่ายพระญาณ เสด็จมาดักไฉ่ แล้วปลอบใจว่่า เมื่อพีชขายไฉ่ก็ให้มาอยู่กััพระองค์ แล้วยังทรงเอาพระหัตถ์ลูบศีรษะจุฬารัตนด้วยความกรุณา ทำให้จุฬารัตนปลื้มมากเลย

พระพุทธรเจ้าทรงพิจารณาดูว่่าอะไรจะทำให้จุฬารัตนบรรลุนิธรรม ทรงทราบด้วยพระญาณแล้วประทานผ้าเช็ดหน้าสีขาวให้ แล้วให้จุฬารัตนนั่งหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ใฉ่นั่งลูบผ้าเช็ดหน้าและบริกรรมว่่า รโหโรณัง แปลว่่า ผ้าเช็ดธุลี

จุฬารัตนทำตาม บริกรรมไปเรื่อยเลย มองดูผ้าไฉ่อยู่ๆ เห็นผ้ามันเริ่มสกปรก คิดว่่า

“ผ้านี้สะอาดแท้ๆ แต่เพราะมือเราจึงสกปรกไป สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ

แล้วก็เลยเกิดมองเห็นความสิ้นความเสื่อมของสังขาร  
ทั้งปวง”

“แปลว่าอาราย” ศุภยอุยถาม

“สังขารก็คือ สิ่งทั้งหลายทั้งปวงที่ประกอบกันขึ้นมา  
ตัวเราก็เป็นสังขาร จุฬารัตนก็เป็นสังขาร ผ้าเช็ดหน้าก็เป็น  
สังขาร ศุภยอุยก็เป็นสังขาร แก้วก็เป็นสังขาร

ไม่เที่ยงก็คือ เปลี่ยนแปลงไป เช่นผ้าเช็ดหน้าขาว  
เปลี่ยนเป็นดำ

การมองเห็นความสิ้นความเสื่อมของสังขาร ก็คือ การ  
มองเห็นการเปลี่ยนแปลงไปของสิ่งทั้งหลาย

การมองเห็นก็คือเราเกิดตระหนักขึ้นมาได้ล่ะ สะกิดใจ  
เฉลียวใจ บางอย่างเราเห็นแต่เรามองผ่านๆ ไม่ได้ตระหนักขึ้น  
มา แต่ที่พระจุฬารัตนเกิดตระหนักขึ้นมาว่าเออ อะไรๆ มันก็  
ไม่เที่ยงนะ”

“แล้วไงต่อ” ศุภยอุยพากลับเข้าเรื่อง

“ตอนนั้นพระพุทธเจ้ากำลังเสวยอยู่ที่บ้านหมอชิวก  
แต่ท่านส่งพระญาณมาตามดูจุฬารัตนว่าไปถึงไหนแล้ว ทรง  
ทราบวาจิดของจุฬารัตนสงบและเห็นตามความเป็นจริง ถึงสิ่ง  
ที่เกิดขึ้นตรงหน้าแล้ว พระพุทธเจ้าเปล่งพระรัศมีมา เหมือน  
กับว่าท่านมายืนอยู่ตรงหน้าของพระจุฬารัตน แล้วสอนว่า

จุฬารัตน เธออย่าคิดเพียงว่า ฝ้านี้สกปรกเปื้อนฝุ่นธุลี  
แต่ให้คิดถึงฝุ่นธุลีภายใน คือราคะ โทสะ โมหะที่อยู่ในใจ เธอ  
จงเอาฝุ่นธุลีในใจออกเสีย

ราคะ โทสะ โมหะ เราเรียกว่าธุลี พวกฝุ่นละอองเรา  
ไม่เรียกว่าธุลี คำว่าธุลีเป็นคำที่เราเรียกราคะ โทสะ โมหะ

ภิกษุผู้ละธุลีคือ ราคะ โทสะ โมหะ ได้แล้ว ย่อมอยู่  
เป็นสุข ในศาสนาของพระพุทธเจ้าผู้ปราศจากธุลี

พอสอนจบ พระจุฬารัตนก็บรรลุป็นอรหันต์เลย”

“แต่ตัวยุ้ยยังไม่บรรลุนะ หมายความว่า พระพุทธเจ้าท่านบอกว่า ผู้คนที่ผ้าเช็ดหน้าไม่ต้องไปสนใจมากนัก สนใจแต่ผู้สนใจเราไซ้มี คอยเช็ดใจให้ไว้ผู้ว่านั่นละ”

“ใช่แล้ว” แจ่มเจริงดีใจในพุทธปัญญาของตัวยุ้ย

“แล้วทำไมพระพุทธเจ้าถึงให้ผ้าเช็ดหน้าละ” ตัวยุ้ย  
แวะกลับไปเจาะเวลาหาอดีตภาคสอง



“เพราะว่าชาติก่อน มีอยู่สมัยหนึ่ง จุฬารัตน เคยเกิดเป็นพระราชานะ วันหนึ่งตอนทำพิธีประทักษิณพระนคร เป็นธรรมเนียมของพระราชาเนะ ที่นี้พอร้อนเหงื่อออก พระราชาเอาผ้ามาเช็ดหน้า ผ้าสะอาดๆ พอเช็ดไปผ้าสกปรก ก็ได้สังเกตความไม่เที่ยงว่า ผ้าสะอาดๆ อย่างนี้ พอเอามาเช็ดก็สกปรกได้สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ

คำว่าไม่เที่ยง แปลว่าอยู่เหมือนเดิมไม่ได้ ไม่มีอะไรอยู่เหมือนเดิมได้ ผ้าสะอาดเช็ดแล้วก็สกปรก เหมือนอย่างตัวยุ้ยนอนอยู่นี่ ก็ต้องลุกไปจนได้ จะนอนอย่างนี้ชั่วนิรันดรไม่ได้หรือแค่แป๊บเดียว เมื่อยต้องพลิกไปพลิกมา นี่คือความไม่เที่ยงเหมือนกัน มันเกิดทุกข์ ต้องพลิกให้หายเมื่อย อย่างนี้เขาเรียกสังขารไม่เที่ยง สังขารของผ้าเช็ดหน้าก็ไม่เที่ยงเหมือนกัน สะอาดแล้วเปลี่ยนเป็นสกปรก”

“เหมือนเราไม่สวยแล้วเปลี่ยนเป็นสวย” ตัวยุ้ยบิดขี้เกียจ  
“ส่วนเธอไม่อ้วนแล้วเปลี่ยนเป็นจะอ้วน”



“ทีนี้กลับไปที่บ้านหมอซิวก เลี้ยงพระจนเสร็จแล้ว เจานำน้ำเข้าไปให้พระพุทธรเจ้า เพื่อให้อนุโมทนา แต่ท่านไม่รับ ตรัสถามว่า ที่วัดยังมีพระอยู่อีกมั๊ย”

พระมหาบันดกทูลว่าไม่มี แต่พระพุทธรเจ้าทรงยืนยันว่ามี หมอซิวกเลยให้คนไปดู

ข้างพระจุฬารัตนตอนนี้เป็นพระอรหันต์แล้ว ผลพลอยได้ของการเป็นพระอรหันต์คือจะมีญาณ มีฤทธิ์ อะไรหลายอย่าง เรียกว่าครบสูตร พระจุฬารัตนรู้ด้วยญาณแล้วคราวนี้ว่ามีคนจะมาดูที่วัด ก็เนรมิตโคลนนิ่งตัวเองออกมาเป็นพันรูปเลยอยู่เต็มวัดไปหมด คนนี้ซึกผ้า คนนั้นเทศน์ คนโน้นยังโง่งยังงี้ไป

คนของหมอซิวกกลับไปบอกว่ามีพระเต็มวัดไปหมดเลย พระพุทธรเจ้าให้ไปหาพระจุฬารัตนมา พอคนนั้นก็กลับไปตาม พระทูลรูปบอกว่าตัวเองชื่อ จุฬารัตนหมดเลย”

“จี๋เกียดตั้งชื่อใหม่แยะ เยอะ” ตูยตุ่ยหัวเราะ

“พระพุทธรเจ้าให้กลับไปอีก ตรัสบอกว่า รูปใดเอ๋ยขึ้นก่อน ให้จับมือไว้ รูปอื่นๆ จะหายไปหมด เขาทำตาม ก็ได้พระจุฬารัตนมา

พระพุทธรเจ้าให้หมอซิวกรับบาตรของพระจุฬารัตนตก เป็นเชิงให้พระจุฬารัตนเป็นผู้อนุโมทนา”

“แฮปปีเอ็นดิง” ตูยตุ่ยตบมือสองสามแปะ

“พอตอนเย็น พระทั้งหลายจะมาคุยกันที่ธรรมสภา วันนี้เลยคุยเรื่องนี้กันว่า พระพุทธรเจ้าช่วยให้จุฬารัตนบรรลुเป็นพระอรหันต์ พระพุทธรเจ้าเสด็จมาแล้วตรัสเล่าว่า ไม่ใช่เพียงชาตินี้หรือที่พระองค์เป็นที่พึ่งของจุฬารัตน แต่ในอดีตก็เคยเป็นที่พึ่งให้แก่จุฬารัตนมาแล้ว ต่างกันแต่ว่าคราวนี้ให้โลกุตรทรัพย์ คือให้สมบัติทางธรรม แต่ชาติก่อนให้สมบัติทางโลก แล้วทรงเล่าเรื่องคราวนั้นให้ฟังว่า

ในอดีต มีชายหนุ่มชาวพาราณสีคนหนึ่ง ไปเรียนที่  
ตักกศิลา เป็นคนดีมาก ปรนนิบัติอาจารย์ทุกอย่าง แต่ไม่มาก  
เรียนอะไรไม่ได้เลย เรียนมาหลายปีจำอะไรไม่ได้เลย เลย  
ลากลับบ้านดีกว่า อาจารย์สงสารเลยผูกมนต์ให้บทหนึ่ง สั่งว่า  
นึกขึ้นมาได้เมื่อไหร่ก็ให้ท่องเมื่อนั้น

พระเจ้ากรุงพาราณสี ตอนนั้นคิดว่า จะออกไปดูแลทุกข์  
สุขราษฎร เลยปลอมตัวไปลำพัง คืนหนึ่งเห็นโจรเข้าไปขโมยของ  
ในบ้านหลังหนึ่ง ตอนโจรเที่ยวดูของในบ้านอยู่ เจ้าของบ้านก็  
สาธยายมนต์ว่า

ฆฎิติ ฆฎิติ กิงการณา ฆฎิติ อหังปิ ตัง ชานามิ ชานามิ  
แปลว่า เจ้าพยายามไปเถิด พยายามไปเถิด เจ้า  
พยายามเพื่ออะไร เรา รู้ เรา รู้ความพยายามของเจ้า โจรได้ยिनก็  
แผ่นหนีไปเลย

วันรุ่งขึ้น พระราชาให้ชายเจ้าของบ้านเข้าเฝ้า แล้ว  
ขอเรียนมนต์บทนั้น

ตอนนั้น เสนาบดีคิดทรยศ นัดแนะกับช่างตัดผมของ  
พระราชาว่า ถ้าเวลาโกนหนวด ให้เอามีดโกนปาดคอเลยนะ ถ้า  
สำเร็จเขาจะได้เป็นพระราชาแทน แล้วให้ช่างตัดผมเป็นเสนาบดี”

“อะไร เสนาบดีกระทรวงตัดผมหรือ” ตู๊ยตู๊ยขำกลิ้ง

“เออ” แจ่มเจรียงว่า หัวเราะไปด้วย

“ที่นี่ พอช่างตัดผมเตรียมโกนหนวด ก็ไปยืนลับมีดโกน  
อยู่ พระราชานึกถึงมนต์ได้ท่องขึ้นมาอย่างนั้นแหละ แต่ช่าง  
ตัดผมได้ยินแล้ว นึกว่าพระราชารู้แกลวของตนว่าจะทำร้าย ขาอ่อน  
ทรุดหมอบลงไป

พระราชาฉลาด เห็นอาการผิดปกติอย่างนั้นก็รู้ว่ามิอะไร  
ไม่ดีแหว เลยตวาดว่า

“เฮ้ย มึงนึกว่ากูไม่รู้ความพยายามของมึงหรือ”

ช่างตัดผมสารภาพหมดเลยเกลี้ยงเกล้า พระราชาเลย  
ให้เนรเทศเสนาบดีไป แล้วให้ชายหนุ่มเจ้าของมณฑลมาเป็น  
เสนาบดีแทน”

“อ้อ เสนาบดีกระทรวงสวดมนต์” ตู๋ตู่ยกลิ้งไปอีกดล

“พระพุทธเจ้าตรัสว่า ชายหนุ่มก็คือจุฬินทร ส่วน  
พระอาจารย์ คือพระองค์เอง แล้วพระองค์ก็สอนพวกภิกษุว่า  
คนมีปัญญาควรทำตัวเองให้เป็นที่พึ่งของตัวเองได้  
ด้วยการประพฤติธรรม คือขยันไม่ประมาท มีความสำรวม และ  
ฝึกกายใจของเราให้ดี

จะฝึกยังไง ตู๋ตู่ยกก็ต้องไปเรียนธรรมะ แล้วก็รู้วิธี  
ฝึกเอง เอวัง ก็มีด้วยประการฉะนี้”

แจ่มเจริงจบเรื่อง ตู๋ตู่ยกสาธุเบาๆ ก่อนจะกลับไป





# อุ ต ต ร า อุ บ า ส ิ ก า

ฝนแรกยกถาดกับข้าวเดินตามหลังคุณยายลงไปที่ทำน้ำ  
ในตอนเช้า บรรยากาศชื่นน้ำค้างชื่นใจ ขณะที่แสงแดดอ่อนค่อย  
เรือเรื่องขึ้น ไม่นานนัก พระสงฆ์ก็พายเรือมาบิณฑบาต คุณยาย  
จบอาหารด้วยท่าทางอันสงบ แล้วถวายอาหารอย่างบรรจง

ฝนแรกมองพระสงฆ์ค่อยๆ พายเรือต่อไป และรู้สึก  
พอใจในบรรยากาศนั้น

หลังจากตักบาตรจนครบ ๓ องค์แล้ว คุณยายยังคงนั่ง  
เล่นอยู่ที่ทำน้ำ ฝนแรกนั่งข้างๆ รู้สึกสบายใจ มองไปข้างหน้าเห็น  
คฤหาสน์หลังใหญ่ริมน้ำ มีหญิงคนหนึ่งกำลังตักบาตรเหมือนกัน

“บ้านนั้นคงมีแต่อาหารดีๆ นะคะคุณยาย”

คุณยายยิ้ม “อาหารของเรา ก็ดีที่สุดในของเราแล้ว ไม่  
ต้องเทียบกับใคร”

“คนยากจนจะมีโอกาสทำบุญมั๊ยคะ คุณยาย”

“มีสิจ๊ะ”

“แล้วการทำบุญนี้ ทำยังไงถึงจะได้บุญมากล่ะคะ”

“ถ้าตามตำรา ท่านก็บอกว่าใส่บาตรพระที่ออกจากนิโรธ  
สมาบัติ จะได้บุญเห็นผลทันตา เพราะท่านเข้านิโรธสมาบัติ ๗ วัน  
ถึงจะออก ไม่ได้ฉันอาหารเลย อย่างเรื่องของนายปูลณณะเป็นต้น”

“คุณยายเล่าเรื่องให้หนูฟังมั่งซีคะ” ฝนแรกอ่อน คุณ

ยายยิ้มสบายใจ แล้วเริ่มเล่าเรื่องให้หลานฟัง

“ในเมืองราชคฤห์ มีคนยากจนอยู่คนหนึ่ง เขาชื่อ ปุณณะ อยู่กับเมียกับลูกสาว เขาเป็นลูกจ้างของสุมนเศรษฐี ตอนนั้นในเมืองราชคฤห์เขาจะจัดงานวันเร็ง ๗ วัน สุมนเศรษฐีก็ถามว่า ปุณณะจะมาร่วมงานด้วยมั๊ย

ปุณณะบอกว่าตัวเองยากจน ขอไปไถนาตามปกติดีกว่า เศรษฐีก็ให้วัวเขาไปไถนา เขาสั่งเมียว่าให้ต้มผักไปส่ง ต้มไปเยอะ ๆ

วันนั้นพระสารีบุตรท่านเพิ่งออกจากนิโรธสมาบัติ ท่านทรงตรวจดูว่าควรจะไปส่งเคราะห์ใครดี เพราะคนที่ให้อาหารแก่พระที่ออกจากนิโรธสมาบัติจะได้บุญมาก แล้วท่านก็เห็น นายปุณณะด้วยญาณของท่าน

ท่านใคร่ครวญว่า เขามีศรัทธามั๊ย ทราบว่าเขามีศรัทธา ท่านจึงถือบาตรไปหานายปุณณะ

นายปุณณะเห็นพระสารีบุตรแล้วก็วางไถมาไหว้ท่าน แล้วคิดว่าท่านคงต้องการไม้สีฟัน เขาทำถวาย พระเถระนำบาตรและผ้ากรองน้ำมาให้เขา เขาคิดว่าท่านต้องการน้ำดื่ม จึงรับเอามาแล้วกรองน้ำไปถวาย

พระสารีบุตรคิดว่า บ้านของนายปุณณะอยู่หลังบ้านคนอื่น ถ้าท่านไปที่บ้านเมียของเขาก็จะไม่เห็นท่าน ท่านเลยคอยอยู่ตรงนั้นครู่หนึ่ง ทราบด้วยญาณว่า เมียของปุณณะกำลังเดินมา ท่านถึงได้เดินไป”

“ไปพบกันกลางทางหรือคะ” ฝนแรกถาม

“ใช่ พอพบกัน เมียของปุณณะคิดว่า บางครั้งเมื่อมีของจะถวาย ก็ไม่ได้พบพระ บางครั้งพบพระก็ไม่มีของถวาย คราวนี้พบพระด้วยมีของถวายด้วย เลยวางของลง นั่งไหว้แล้วพูดว่า

ท่านผู้เจริญ โปรดอย่าคิดว่าอาหารนี้ดีหรือเลว โปรดรับอาหารนี้ส่งเคราะห์แก่ทาสของท่านด้วยเถิด”

“แหม มีศรัทธา นำชื่นใจนะคะ คุณยายขา” ฝนแรก  
ชื่นชม

“พระสารีบุตรท่านน้อมบาตรเข้าไปรับ นางตักอาหาร  
ใส่ลงได้ครึ่งบาตร ท่านก็เอามือปิด ทำนองว่าพอแล้ว นางบอก  
ว่า อย่าสงเคราะห์นางในโลกนี้เลย กรุณาสงเคราะห์ในโลกหน้า  
เถิด ดิฉันขอถวายทั้งหมด”

“แปลว่าอะไรคะ คุณยาย”

“ก็แปลว่า ไม่ต้องสงเคราะห์ คือเหลือข้าวไว้ให้นางกิน  
วันนี้หรือก วันนี่ยอมถวายหมดเลย บุญที่ได้จะได้ไปคุ้มครอง  
นางในชาติหน้า ให้ไม่ต้องอดอยากยากจนอย่างนี้”

“อ้อ เป็นอย่างนี้เอง” ฝนแรกเข้าใจ คุณยายเล่าต่อ

“ใส่บาตรเสร็จ ก็อธิษฐานว่า ขอดิฉันได้เห็นธรรมที่  
พระคุณเจ้าเห็นแล้วด้วยเถิด พระสารีบุตรท่านอนุโมทนาว่า ขอ  
จงสำเร็จเถิด แล้วท่านก็ไปฉัน

นางกลับบ้านไปหุงข้าวมาใหม่ นายปुณณะหิวจนตาลาย  
ทำงานต่อไม่ไหว เลยไปนั่งคอยที่ได้ต้นไม้

ฝ่ายเมียมาสาย กลัวผิวหิวมากเดี๋ยวเกิดมาทุบตี เลย  
รีบชิงบอกว่า ให้เขาทำใจให้เลื่อมใส ที่มาช้าเพราะได้ถวาย  
อาหารแก่พระสารีบุตรไป นายปुณณะก็ยินดี บอกว่าดีแล้ว ฉัน  
ก็ทำไม้สี่พันแก่ท่าน และถวายน้ำด้วย

สองคนกินข้าวกันไป นายปุณณะเหนื่อยมาก กินแล้วก็  
หลับไป พอตื่นขึ้นมา ดินที่ไถอยู่ในนาก็กลายเป็นทอง”

“ไอ้โฮ อย่างนั้นเชียวหรือคะ” ฝนแรกหัวเราะชอบใจ

“ใช่ซี ผลบุญใหญ่มากเลย นายปุณณะก็เลยเอาทองใส่  
ถาดไปถวายพระราชฯ ทูลให้ทรงทราบ แล้วขอให้ส่งคนไปขน  
มา พระราชาสั่งให้คนเอาเกวียนไปขนมา แต่พอไปถึง คนนั้น  
เขาพูดว่า นี่ทองของพระราชฯ ทองก็กลายเป็นดินไป”

“อ้าว เหนอคะ” ฝนแรกว่า “แล้วทำยังไง”

“เขาก็ก็นไปทูลพระราชารว่า สงสัยสองคนนี้จะโกหก พระราชาถามว่า เธอพูดยังไง เขาตอบว่าพูดว่าทองของพระราชาร พระราชาเลยให้กลับไปใหม่ ให้พูดว่า ทองของนายปณณะ ที่นี้ทองก็เป็นทอง ขนมาที่วัง ได้ทองกองสูง ๘๐ สอก”

“โอ้อโฮ เยอะจัง กองเท่าบ้านหลังใหญ่ๆ เลย” ฝนแรกคำนวณ

“พระราชารถามว่า ใครมีทองมากเท่านี้บ้าง ไม่มี ก็ทรงตั้งให้เป็นเศรษฐีชื่อพุนนเศรษฐี สมัยก่อนใครจะเป็นเศรษฐีนี้ ต้องให้พระราชารแต่งตั้งนะ ไม่ใช่พอรวยแล้วเป็นเอง ไม่ได้แล้วพระราชารยังพระราชทานฉัตรสำหรับเศรษฐี แล้วให้ของอีก เยอะแยะ และให้ที่ดินสำหรับปลูกบ้านด้วย เพราะนายปณณะอาศัยบ้านของเจ้านายอยู่

พอปลูกบ้านเสร็จ ก็มีงานฉลองขึ้นบ้านใหม่ ฉลองฉัตรพระราชทาน ถวายทาน มีพระพุทธรเจ้าเป็นประมุข พระพุทธรเจ้าทรงอนุโมทนาด้วยอนุพุพิกถา พอเทศนาจบ ทั้งพ่อแม่ลูกก็บรรลุป็นพระโสดาบัน”

“แหม ดีจังเลยนะคะ ชื่นใจ” ฝนแรกยิ้มน้อยยิ้มใหญ่

“คุณยายจำเรื่องได้หมดเลยนะคะนี่ ฟังสนุกดีค่ะ”

“ยังไม่จบนะ” คุณยายหัวเราะ

“อ้าว เหนอคะ มีอะไรอีกคะ” ฝนแรกดีใจได้ฟังนิทานต่อ



“ลูกสาวของปณณะ ชื่ออุตตรา สุมนเศรษฐีมาขอไปให้ กับลูกชาย ตอนแรกปณณะไม่ยกให้ เพราะเห็นลูกชายเศรษฐี เป็นมิจฉาทิฎฐิ ไม่เลื่อมใสในพระรัตนตรัย แล้วจะอยู่กับลูกสาวของตัวซึ่งเลื่อมใสได้ยังไง

แต่แล้วก็โดนคนนั้นคนนี้หัวานล้อมมากเข้าๆ เลยให้  
แต่งไป แต่งงานแล้วนางอุตตราภีเลยไม่เคยได้ทำบุญทำทาน  
ไม่เคยได้ฟังเทศน์ฟังธรรมอีกเลย”

“อ้าว แอ่เลย ทำไมพ่อทำอย่างนี้ทั้งๆ ที่รู้ก่อนแล้ว”  
ฝนแรกหงุดหงิด คุณยายหัวเราะ

“พ่อเกือบจะออกพรรษา นางอุตตราภีเลยส่งข่าวไป  
บอกพ่อว่า โอ๊ย ให้ลูกเสียโฉมยังดีกว่ามาเป็นเมียคนมิฉชาติภู  
นี้ลูกไม่เคยได้ทำบุญเลย ไม่เคยได้ฟังธรรม ไม่เคยได้เห็นพระ  
สงฆ์เลย นายปุณณะสงสารลูก เลยส่งเงินมาให้ ๑๕,๐๐๐  
กหาปณะ บอกลูกสาวว่า ในเมืองนี้มีหญิงโสเภณีคนหนึ่งชื่อสิริ  
มา ให้ไปจ้างมาวันละ ๑,๐๐๐ กหาปณะมาบำเรอสามี ลูกจะ  
ได้ไปทำบุญ

นางทำตามพ่อบอก ฝ่ายสามีเห็นสิริมาสวยก็เลยตกลง  
ยอมให้เมียไปเลี้ยงพระ

นางอุตตราภีใจไปนิมนต์พระพุทเจ้า ขอให้ทรงรับ  
อาหารที่บ้านของนาง ๑๕ วันติดต่อกัน พระพุทเจ้าทรงรับ  
นางดีใจ ลงมือสั่งคนใช้เอง ลงไปในครัวเอง

จนถึงวันจะออกพรรษา สามีของนางอุตตราภียืนดูที่  
หน้าต่าง เห็นอุตตราภีอมแมม เปื้อนเหง้าเปื้อนฝุ่นก็หัวเราะว่า  
นางไม่รู้จักทำตัวสุขสบายให้สมกับเป็นเศรษฐี ลงไปทำอะไรๆ  
เอง จนอมแมมเหมือนพวกทาส

นางสิริมายืนดูแล้วสงสัยว่าเขาหัวเราะอะไร ไปดูที่  
หน้าต่าง เห็นนางอุตตราภีคิดว่าสามีของตัวยังพอใจนางอุตตราภีอยู่”

“สามีของตัวอะไรกันคะคุณยาย ก็เขาจ้างมาแค่ ๑๕  
วันเอง” ฝนแรกแย้ง

“ก็ลืมนี่ไง” คุณยายเล่าหัวเราะ “นี่กว่าคนของตัว  
ที่นี้ก็เลยโมโห รีบลงไปในครัวเลย ไปเอาทัพพีตักเนยใสในหม้อ

ต้มกำลังเดือด ถือไปจะไปปราดหัวนางอุตตรา”

“โอ๊ย ทำไมดุจัง” ฝนแรกคราง

“นางอุตตราเห็นแล้วละ ก็แผ่เมตตาไปให้ว่า หลึงคนนี้มีอุปการะต่อเรามาก จักรวาลยังแคบไป พรหมโลกยังต่ำไป สำหรับบรรจุนุญคุณของเธอ”

ฝนแรกฟังด้วยใจจذจ่อ เพราะถ้อยคำที่คุณยายเล่า ผิดคาดไปจากความเข้าใจของเธอ คุณยายยังพูดต่อ

“เราได้อาศัยเธอแล้ว จึงมีโอกาสถวายทานและฟังธรรม ถ้าเรามีความโกรธต่อสิริมา ขอให้เนยใสนี้จงลวกเรา ถ้าไม่มี ขอเนยใสอย่าลวกเรา

พอสิริมาราดเนยใสลงมา ก็เย็นเหมือนน้ำ

สิริมาเข้าใจว่าเนยใสคงจะเย็นแล้ว เลยจะกลับไปตักใหม่ พอดีพวกทาสทั้งหลายเข้ามารุมเธอใหญ่ นางอุตตราห้ามไว้ แล้วพาไปอาบน้ำแล้วทายาให้”

“แหม อะไรจะดีขนาดนั้น ถ้าเป็นหนูเห็นทีจะมายไหว” ฝนแรกหัวเราะ

“นางสิริมาเริ่มรู้ตัว ขอขมา แต่นางอุตตราบอกว่าฉันเป็นคนมีบิดา เมื่อบิดาอภัยแล้ว ฉันจะอภัยให้

นางสิริมาบอกว่าจะไปหาเศรษฐีปุณณะ แต่นางอุตตราบอกว่า ท่านปุณณะเป็นบิดาในวิภูษะคือในทางโลก แต่พระพุทธเจ้าเป็นบิดาในวิวิภูษะ คือในทางไม่เวียนว่ายตายเกิดอีก เมื่อพระองค์อภัย ฉันจะอภัยให้

นางสิริมาก็บอกว่า ไม่คุ้นเคยกับพระพุทธเจ้า

นางอุตตราบอกไม่เป็นไร ฉันจะช่วย ฟรุ้งนี้พระองค์จะเสด็จมา เธอจงหาสักการะเท่าที่หาได้มาแล้วขอให้พระองค์ให้อภัย

สิริมาเต็มใจ กลับไปบ้านเตรียมอาหารอย่างประณีตรุ่งขึ้นก็นำเครื่องสักการะมา แต่ไม่กล้าเข้าไปใส่บาตรพระสงฆ์

นางอุตตราจึงรับเอาไปจัดแจงให้”

คุณยายพักเหนื่อย ฝนแรกเข้าไปนวดคุณยาย พลังพูดว่า “คนดีก็ดีไปทุกเรื่องเลยนะคะ คุณยายขา”

คุณยายยิ้มรับ “พอเสวยเสร็จ สิริมาทมอบลงแทบพระบาทพระพุทธเจ้า ท่านทรงถามว่า เธอมีความผิดอะไร สิริมาก็เล่าเรื่องถวาย

จริงหรืออุตตรา

จริงอย่างนั้นพระเจ้าข้า

พระพุทธเจ้าทรงอนุโมทนาในการทำของอุตตรา แล้วจึงทรงตรัสสุภาษิตว่า

พึงชนะคนโกรธด้วยความไม่โกรธ

พึงชนะคนไม่ดีด้วยความดี

พึงชนะคนตระหนี่ด้วยการให้

พึงชนะคนพูดเหลวไหลด้วยความจริง”

“จบแล้วใช้มัยคะคุณยาย” ฝนแรกว่า นวดให้คุณยายอีก “เหนื่อยมัยคะ หนูฟังสนุกไปเลยคะ แต่สอนใจดีนะคะ”

คุณยายยิ้ม “แต่เราต้องเอาไปเตือนใจเราด้วยนะหลาน ไม่ใช่เก็บเอาแต่ความสนุกไปอย่างเดียว แล้วทิ้งคติธรรมไป”

“คะคุณยาย” ฝนแรกรับคำและหอมแก้มคุณยายเป็นการขอบคุณ



# พระนันทะ

รุ่งกิริมย์ กำลังจะเป็นเจ้าสาวในวันพรุ่งนี้ เจ้าบ่าวจะมา  
รับตอนตีห้า จึงเป็นธรรมดาที่คืนนี้จะไม่มีการได้นอน เพื่อนๆ  
มะรุมมะตุ้มกันอยู่ในห้องเจ้าสาว พร้อมของว่าง กินไปคุยไป จัด  
ข้าวของไป แต่งหน้าเจ้าสาวไป จิปาถะรวมทั้งนวดกันเองไปด้วย

ชบาฉายถามว่า “พระเอกบวชหรือยัง”

“บวชแล้ว ก็เขาว่าต้องบวชก่อนเบียดไม่ใช่หรือ” วจิ  
มาศตอบแทนเจ้าสาว

“ไม่รู้คำนี้มันจะมีสาเหตุมาจากเรื่องพระนันทะหรือ  
เปล่านะ” ผอบร้า (อ่านว่า พะ-อบ ไม่ใช่พอบ) สงสัย

“คงไม่ใช่” วจิมาศตอบ “เขาแค่หมายความว่า คนบวช  
แล้วจะได้เป็นคนสุก ไม่ได้บวชนี้เขาเรียกคนดิบ บวชเรียนแล้วรู้  
คิริชู้ ฐึ้นบาบุญคุณโทษจะได้มาเป็นหัวหน้าครอบครัวที่ดี”

“สาธุ” ชบาฉายหัวเราะ “ผู้คงแก่เรียนทั้งสอง เริ่มจะ  
ปาฐกถาธรรมแล้ว”

“เรื่องพระนันทะเป็นยังไงเธอ” รุ่งกิริมย์สนใจ

“เป็นเจ้าชาย เป็นพระญาติของพระพุทธเจ้า” ผอบร้า  
เล่า “ตอนแต่งงานก็ทูลเชิญพระพุทธเจ้ามาเสวย พอเสวย  
เสร็จจะเสด็จกลับ ทรงยื่นบาตรให้นันทะถือและไม่ทรงรับคืน  
เจ้าชายต้องถือเดินตามไปเรื่อยจนถึงวัด แต่ไม่กล้าขอให้



พระพุทธเจ้าทรงรับคืน พระพุทธเจ้าตรัสถามว่า จะบวชได้มั๊ย  
ก็ไม่กล้าตอบปฏิเสธ ทูลว่าบวชก็ได้ เลยต้องบวชไปเลย”

“โหย ยังงี้เจ้าสาวทำยังไง” ขบาฉายร้อง

“เพื่อนเจ้าสาวก็ไปบอกเจ้าสาวว่าพระพุทธเจ้าพาเจ้า  
บ่าวไปแล้ว” วจีมาศเล่า “เจ้าสาวก็วิ่งมาร้องว่า ขอให้รับกลับ  
ทำได้เท่านั้นแหละ”

“แล้วเป็นไง พระจะบวชเรียนรู้อะไร” ขบาฉายถาม  
วจีมาศเล่าว่า “ตอนแรกก็ไม่รู้เรื่องหรอก จิตใจ  
หมกมุ่นอยู่แต่เจ้าสาว ได้ยินแต่เสียงเรียกว่าให้รับกลับ ทรมาน  
ใจจะตาย อยากจะสึกวันละสองเวลาหลังอาหาร เทียวได้บอก  
พระอื่นว่าอยู่ไม่ไหว อยากจะสึกเหลือหลาย”

ผอברה้อให้ว่า

“พระพุทธเจ้าเลยพาหะไปบนสวรรค์เลย ไปดูนางฟ้า  
ตอนหะจิ้นไป ผ่านถึงตัวหนึ่งนั่งอยู่บนดอกไม้ไฟไหม้ นางถึง  
นั้นก็หูขาด จมูกขาด หางขาด โดนไฟ พระพุทธเจ้าก็ตรัสถาม  
นันทะว่า เป็นยังไง นางชนบทกัลยาณี นี่ชื่อเจ้าสาวของนันทะ  
กับนางฟ้า

คราวนี้พระนันทะบอก โอย นางฟ้าสวยกว่าเยอะเลย  
นางชนบทกัลยาณีเหมือนลิงตัวเมื่อกี้ไปเลย”

ขบาฉายหยายหลัง “อาราย ทำไมเปลี่ยนใจเร็วยังงี้”

ผอברה้อเล่าอีก “พระพุทธเจ้าทรงถามว่า ต้องการมั๊ย  
นางฟ้า พระนันทะรับว่าต้องการ ท่านจึงว่าก็ประพฤติพรหม  
จรรย์ให้ดี เต็มใจและตั้งใจปฏิบัติ เราจะเป็นนายประกันให้เอง  
ให้เธอได้เทพอัปสรเหล่านี้”

“แหม งั้นก็ปฏิบัติแลคนางฟ้านะซี” รุ่งกิริมย์แย้ง  
ผอברה้อรับคำ

“ก็ใช่ พระอื่นๆ ก็พูดอย่างนี้เหมือนกัน พูดกันไปปาก

ต่อปาก พระนันทะก็เลยอวย คราวนี้ตั้งใจบำเพ็ญจริงจังเลย”

“อ้าว จริงเทरो” รุ่งภิรมย์ผิตคาด

“จริง” ผอบบร่ำรับรอง “คืนที่บรรลุปะเป็นพระอรหันต์  
เทวดาองค์หนึ่งมาที่วัดเซตวัน กราบทูลพระพุทธเจ้าว่าพระ  
นันทะบรรลุแล้ว แต่พระพุทธเจ้าก็รู้แล้วด้วยพระญาณ

ตอนเช้า พระนันทะไปเฝ้าพระพุทธเจ้า กราบทูลว่าที่  
พระองค์ทรงเป็นนายประกันให้ข้าพระองค์ได้นางอัปสรนั้น  
พระองค์หลุดพ้นจากนายประกันนั้นแล้ว

พระพุทธเจ้าตรัสว่า เรา รู้แล้ว และเมื่อคืนมีเทวดาองค์  
หนึ่งมาบอกว่าเธอหลุดพ้นจากกิเลสทั้งปวงแล้ว เมื่อจิตเธอพ้น  
แล้ว เพราะความไม่ยึดมั่นถือมั่น เราก็พ้นจากภาวะผู้ประกัน

พระองค์ทรงเปล่งอุทานด้วยความชื่นชมยินดีว่า

เปือกตมคือกาม หนามคือกาม อันผู้ใดข้ามได้แล้ว ผู้  
นั้นถึงความสิ้นโมหะ ย่อมไม่หวั่นไหวในสุขและทุกข์”

ชบาฉายสงฆ์กับใคร่เป่าผมให้วจีมาศ

“ทำผมให้หนอยตะ เเล่ไปด้วยก็ได้ แต่ไม่เอาสเปรย์  
น้ำลายนะ”

วจีมาศเปลี่ยนอาชีพไปเป็นช่างทำผมในทันที ปากก็  
เเล่ไปเรื่อย ๆ

“พระที่เคยมาม ก็ถามกันอีก อยากรู้ก็ถาม อยากรู้ก็  
พระนันทะตอบว่า ไม่อาลัยในความเป็นคนอุหัตถ์แล้ว พระก็  
เข้าใจว่าพระนันทะไอ้ฮวด เลยไปทูลพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้ารับรองว่าพระนันทะพูดจริง ทรงตรัสว่า  
เมื่อก่อนนี้จิตของนันทะเหมือนบ้านที่มุงไม่ดี ฝนคือราคะรั้วรด  
ได้ แต่ตอนนี้จิตของเขาเหมือนบ้านที่มุงดีแล้ว นันทะบรรลุ  
เป็นพระอรหันต์แล้ว

พระทั้งหลายก็ชื่นชมว่า พระพุทธเจ้าสามารถหาอุบาย

ให้พระนันทะสำเร็จมรรคผลได้”

“เฮ้ย เปลี่ยนวิก เปลี่ยนวิก ทางนี้เล้ามั่ง จบยั้ง”

ชบาฉายชี้ไปที่ผอบรำ

“ยัง พระพุทธเจ้าทรงเล่าอดีตชาติของพระนันทะให้พระ  
ทั้งหลายฟัง ว่าไม่ใช่เพียงชาตินี้ที่ถูกผู้หญิงล่อลอกให้หลง ชาติ  
ก่อนก็เคยแพ้ผู้หญิงมาแล้วเหมือนกัน”

“ของมันต้องแพ้กันอยู่แล้ว” ชบาฉายว่า

“ชาติก่อนเป็นยังไง” รุ่งภิรมย์ซัก



“ชาติก่อนเกิดเป็นลาของพ่อค้าชาวพาราณสี บรรทุก  
สินค้าไปตักกสิลา พอถึงแล้วก็ปล่อยลงให้เที่ยวหากินไปจนกว่า  
จะขายของหมด

ลาไปเจอนางลาเข้า ก็คุยกันว่า มาจากไหน มาจาก  
พาราณสี มาทำไม บรรทุกของมาขาย ของมากมัย มาก ของ  
มากนี่เดินไกลมัยกว่าจะหยุดทีหนึ่ง ก็เดิน ๗ โยชน์หยุดทีหนึ่ง  
มีนางลามาคูแลมัย ไม่มีเลย อ้อย นำสงสาร พ่อค้าใจดำ คุยไป  
ปิ้งกันไปเรื่อย

พ่อค้ากลับมา ลาไม่ยอมไปด้วยเสียแล้ว เขาก็เลย  
บังคับขู่เข็ญว่าจะเอาปฏิภยว ๑๖ นิ้วแทง ลาก็ไม่กลัว บอกถ้า  
ทำอย่างนั้น ฉันจะทิ้งของให้หมดเลย

พ่อค้าประหลาดใจ ทำไมลามันปฏิวัติ ดูไปรอบๆ เห็น  
นางลา เลยรู้ว่า อ้อ เจ้านี้รักผู้หญิงซะแล้ว

จึงว่ามาเถอะ ไปด้วยกัน เมื่อกินที่แล้วเราจะให้นางลา  
แก่เจ้า เป็นตัวที่สวยเลิศเชียวละ

ลาตีใจรีบเดินเร็วขึ้นอีก ๒ เท่า

พอไปได้ ๒-๓ วัน ลาดามถึงนางลา พ่อค้าบอกเอา  
นำ แล้วจะหาให้ แต่บอกก่อนนา เวลาเราให้อาหาร เราจะให้เจ้า  
ตัวเดียว ส่วนลูกเมียของเจ้านี้ เจ้าต้องไปหาให้กินกันเองนา”

ชบาฉายหัวเราะก๊าก ลงไปคลั่ง วจีมาศดู

“เฮ้ๆ เดียวผมเสีย ขี้เกียจหิวใหม่ล่ะ”

ผอปร่ำสรุปว่า “ลาในครั้งนั้นก็คือนันทะ นางลาคือนาง  
ชนบทกัลยาณี ส่วนพ่อค้าคือพระพุทธเจ้า”

ชบาฉายลุกขึ้นมา นั่งใหม่ วจีมาศหิวผมให้อีกนิดหน่อย  
แล้วลุกไปดูผมเจ้าสาว ชบาฉายแฉว่า

“สวยแล้วนา วันนี้ยังงใจเจ้าสาวก็สวยที่สุดสวยในชอย  
อยู่แล้ว รับรองเข้านี้ได้แน่นอน ไม่ต้องกลัวว่า เจ้าบ่าวจะไป  
บวชหรอก เดียวนี้เวลาจะบวชต้องขออนุญาตผู้เกี่ยวข้องก่อน  
พ่อ แม่ ลูก เมีย เจ้าหนี้ยี้ด้วย มีหนี้ยี้บวชไม่ได้ล่ะ”

“พูดไปเรื่อย” วจีมาศดู “ระวังเจ้าบ่าวของตัวเองไว้ดี  
กว่า ไม่ต้องห่วงเพื่อนหรอก”

ชบาฉายยิ้ม “ไม่รู้จะระวังยังไง ยังไม่เจอ”



# ภิกษุชาวโกสัมพี

ใจสว่างกับดิ่งต่างไปกราบพระนอนวัดโพธิ์ เสร็จแล้วพากันเดินเที่ยวชมวัด ไปกราบพระพุทธรูปองค์ใหญ่ปางนาคปรกก่อน เพราะใจสว่างเกิดวันเสาร์ แล้วจึงเดินต่อไป ได้พบพระพุทธรูปองค์ใหญ่อีกองค์หนึ่ง ปางเลไลยก์ มีพระพุทธรูเจ้านั่งอยู่ และมีช้างกับลิงอยู่ข้างหน้า ดิ่งต่างยืนอ่านป้ายซึ่งเขียนอธิบาย ใจสว่างมายืนข้างๆ พูดว่า

“ปางนี้พระพุทธรูเจ้านั่งเพื่อพวกพระทะเลาะกัน เลยทรงปลื้กวิเวกไปอยู่องค์เดียว มีลิงกับช้างคอยอุปฐากดูแล”

“เคยรู้เรื่องนี้หรือ เล่าอีกหน่อยซี”

ใจสว่างชวนให้ออกมานั่งข้างนอก จะได้ไม่ส่งเสียงรบกวนใคร ทั้งสองจึงเดินกลับมา นั่งเล่นที่ภูเขาน้ำตกจำลอง ลมพัดเย็นสบาย เพราะกำลังแดดร่มลมตก

“มันเริ่มที่การทะเลาะกันของพระ ๒ รูปที่โฆสิตาราม เมืองโกสัมพี เป็นพระอาจารย์ของคณะ ๒ คณะ คือคณะพระวินัยธร เชี่ยวชาญทางวินัย กับคณะพระธรรมกถึก เชี่ยวชาญการแสดงธรรม แต่ละคนก็มีลูกศิษย์มากมาย

วันหนึ่ง พระธรรมกถึกเข้าไปถาน ส้วมนะ ใช้น้ำแล้วเหลือน้ำไว้ในภาชนะ พระวินัยธรเข้าไปที่หลัง เห็นน้ำเหลือน้ำอยู่ จึงถามพระธรรมกถึกว่า

“ท่านเหลือน้ำไว้หรือ”

“ใช่ครับ ผมเหลือไว้เอง”

“ท่านไม่รู้หรือว่า การเหลือน้ำไว้แบบนี้เป็นอาบัติ”

“ผมไม่รู้”

“ถึงไม่รู้ก็เป็นอาบัติ” พระวินัยธรบอก

“ถ้าอย่างนั้น ผมจะทำคืนเสีย ผมจะแสดงอาบัติ”

พระธรรมกถึกก็ยอมรับนะ ไม่ได้เถียงอะไร แต่พระวินัยธรกลับบอกว่า

“แต่ถ้าท่านไม่ได้แก้ังทำ ท่านทำเพราะไม่มีสติ อาบัตก็ไม่มี”

พระธรรมกถึกก็เลยไม่ได้แสดงอาบัติ”

“อ้าว ก็จบแล้ว” ดิ่งต่างท้วง ใจสว่างหัวเราะ

“ไม่จบนะซี พระวินัยธรเอาเรื่องนี้ไปเล่าให้ลูกศิษย์ฟังว่าพระธรรมกถึกแก้ังอาบัตก็ยังไม่รู้”

“อ้าว แล้วกัน” ดิ่งต่างง

“พวกลูกศิษย์กลุ่มนี้ไปพูดดูหมิ่นลูกศิษย์กลุ่มโน้นว่าอุปัชฌาย์ของท่านต้องอาบัตแล้วไม่รู้

พวกลูกศิษย์พระธรรมกถึกไปถามอาจารย์ว่า เรื่องเป็นยังงัยกัน ทำไมพวกกลุ่มนั้นมาพูดแบบนี้

พระธรรมกถึกเล่าให้ลูกศิษย์ฟังแล้วว่า พระวินัยธรที่แรกพูดว่าไม่เป็นอาบัต ทำไมมาตอนนี้ว่าเป็นอาบัต พระวินัยธรพูดมูสา”

“เป็นเรื่องสิทีนี้ พูดแรง” ดิ่งต่างเห็นปัญหาขึ้นมาว่าไร

“ต่อมาทีหลัง พระวินัยธรเลยประกาศไม่ให้สงฆ์ร่วมอุโบสถสังฆกรรม ไม่ให้ร่วมฉัน ไม่ให้ร่วมที่อยู่อาศัยกับพระธรรมกถึก

ตั้งแต่นั้นมา พระสงฆ์ในโมสิตาราม ก็แตกออกเป็น

๒ พวก ทำให้อุบาสก อุบาสิกาก็แตกกันด้วย ตามตำราว่า แม้แต่เทวดาก็แตกกัน

พระรูปหนึ่งจึงไปทูลพระพุทธเจ้า ท่านส่งพระโอราตไป ๒ ครั้งว่า ขอให้ภิกษุทั้งหลายจงพร้อมเพรียงกัน ก็ทรงได้ สดับว่า ภิกษุไม่อยากจะพร้อมเพรียงกัน

ครั้งที่สามทรงทราบว่าภิกษุแตกกันแล้ว จึงเสด็จไปที่อยู่ ของพวกภิกษุ ตรัสโทษของการกระทำของพระวินัยธรที่สั่งห้าม สงฆ์ร่วมอุโบสถสังฆกรรม และเรื่องต่างๆ ตรัสโทษของพระธรรม- กถิกที่ไม่เห็นอาบัติ แต่ไม่ได้ประโยชน์ ภิกษุทั้งหลายยังพอใจที่จะ แยกแยก แม้พระพุทธเจ้าจะทรงสั่งสอนก็ไม่อยากทำตาม

พระพุทธองค์ทรงประทานโอราตเป็นอันมากเพื่อประสาน รอยร้าว เช่น

ภิกษุทั้งหลาย การแตกแยกแก่งแย่งกันนั้นนำมาแต่ ความพินาศ ไม่เป็นไปเพื่อความดีแก่ใครเลย แล้วตรัสชาดก เป็นอันมาก

มีภิกษุรูปหนึ่ง ไม่อยากให้พระพุทธเจ้าลำบาก จึงทูล พระองค์ว่า

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ขอพระองค์จงทรงขวนขวาย น้อย ขอพระองค์จงเป็นสุขอยู่ในปัจจุบันเถิด ข้าพระองค์ทั้ง หลายจะปรากฏด้วยกรรมของตนเอง”

“หมายถึงอะไรจะ ช่วยแปลด้วย” ตั้งต่างไม่เข้าใจ

“แปลว่า พวกเราทำอะไรไว้ กรรมนั้นคงจะปรากฏให้เรา เห็นเอง ว่าพวกเราจะโดนอะไรมั่ง นี่ขนาดรู้เนี่ย ยังดื้อเลย

พระพุทธเจ้าทรงเมตตา ตรัสเล่าเรื่องของพระเจ้า พรหมทัตที่ปลงพระชนม์พระเจ้าที่ฉีติโกศล พร้อมกับพระอัคร- มหเสี ต่อมาที่นาวกุมาร โอรสพระเจ้าที่ฉีติโกศล จับพระเจ้า พรหมทัตได้ จะแก้แค้น แต่ในที่สุดกลับเป็นมิตรกัน เพราะ

พระกุมารยกโทษให้พระเจ้าพรหมทัต กษัตริย์ทั้งสองสามัคคีกันต่อมา”

“สงสารพระพุทธเจ้าจัง น่าจะปล่อยไปตามที่พวกนั้นแนะนำแหละดีแล้ว” ดึงต่างว่า

“พระพุทธเจ้าสอนว่า ภิกษุทั้งหลาย ที่ฆราวาสและพระเจ้าพรหมทัตเป็นผู้มีอาวุธ ยังมีความอดกลั้นและสงบเสงี่ยม ให้อภัยกันได้ ทำไมเล่าเธอทั้งหลายจะปรองดองกันไม่ได้

ภิกษุทั้งหลาย จะเป็นความงามไม่น้อยเลย หากเธอผู้บวชในธรรมวินัยที่เรากล่าวดีแล้วจะเป็นผู้อดกลั้นและสงบเสงี่ยมเรียบร้อย

แต่พระองค์ก็ทำให้ภิกษุเหล่านั้นดีกันไม่ได้”

“เฮ้อ แค่งังยังเบื้อแทนพระพุทธเจ้า” ดึงต่างเปรย

“ใช่ พระพุทธเจ้าทรงระอา เลยเสด็จหนีไปอยู่โดดเดี่ยวเสียเลย

เช้าวันหนึ่ง จึงเสด็จไปบิณฑบาตในเมืองโกสัมพี ทรงถือบาตรด้วยพระองค์เอง ไม่ได้ตรัสบอกใครเลย เสด็จไปทางพาลกโลณการาม พบพระภคอุระ ที่อยู่ในวัดนั้น ก็ตรัสบอกถึงวัตรของพระองค์ซึ่งอยู่คนเดียว

แล้วเสด็จต่อไปป่าปาจิณวังสะ ซึ่งเป็นป่ามิคทายวัน หมายถึงป่าที่พระราชอาชญาให้เนื่ออาศัยอยู่ ใครจะทำร้ายไม่ได้ พระพุทธเจ้าได้พบชายหนุ่ม ๓ คน ทรงสั่งสอนถึงอานิสงส์ของความสามัคคี

แล้วเสด็จต่อไป ทางหมู่บ้านชื่อปาริเลยยกะ แล้วทรงอาศัยที่หมู่บ้านนี้ เสด็จจำพรรษาใต้ต้นสาละใหญ่ แลวราวป่าชื่อ รักจิตวัน”

“แสดงว่าพระพุทธเจ้าออกบิณฑบาตแล้ว ทรงเสด็จไปต่อ ไปต่อ จนออกไปเลย เจียบๆ ง่ายๆ อย่างนั้นเลยนะ ยอด



จริงๆ เลย” ดึงต่างขึ้นชม

“ใช่แล้วไม่มีใครรู้เรื่องเลย พวกชาวบ้านมาโฆสิตาราม ไม่พบพระพุทธเจ้า ก็ถามไถ่ พอรู้เรื่องเข้า ก็คิดว่าเพราะภิกษุพวกนี้ ทำให้เราไม่พบพระพุทธเจ้า พระองค์ให้สามัคคี ก็ไม่ยอมสามัคคี เราจะลงโทษภิกษุพวกนี้ จะไม่ให้ไว้ ไม่ถวายอาสนะ ไม่ถวายอาหาร”

ดึงต่างหัวเราะ นึกไม่ถึงความคิดอย่างนี้

“ภิกษุก็ไม่ได้อาหาร ผอมลงเลย อดข้าว ๒-๓ วัน ก็คลายพยศ ต่างขอโทษซึ่งกันและกัน”

“อ้อ ได้ผลด้วย” ดึงต่างแปลกใจ

“แล้วภิกษุก็ขอโทษชาวบ้านด้วย บอกว่าตอนนี้สามัคคีกันแล้ว ให้ถวายอาหารเถอะ ชาวบ้านถามว่า แล้วทูลขอขมาพระพุทธเจ้าแล้วหรือ พระบอกว่ายัง ชาวบ้านเลยบอกว่า งั้นก็ขอขมาซะก่อน แล้วเราถึงจะปฏิบัติเหมือนเดิม แต่พระไปขอขมาไม่ได้ เพราะติดอยู่ในพรรษา ต้องรอให้ออกพรรษาก่อน”

“อ้อ ดีๆ จะได้เด็ด” ดึงต่างพอใจ



“พระพุทธเจ้าก็มีช้างปารีเสยยกะ อุปัฏฐากอยู่ ช้างนี้ก็เห็นความรำคาญในโขลงมาอยู่ตัวเดียวเหมือนกัน เพราะอยู่ในโขลงจะเดินก็เบียดเสียด จะกินอะไรลูกช้างก็แย่งกินเสียก่อน จะกินน้ำ ก็ช้างเยอะ น้ำขุ่น อยากอยู่ตัวเดียว เลยหนีมา

มาพบพระพุทธเจ้า ก็ถวายบังคมนะ เข้าไปหาไปบัด กวาดบริเวณ เองวงจับหม้อตักน้ำเสวย น้ำใช้มาตั้งให้พระพุทธเจ้า หาผลไม้มาถวาย ต้มน้ำร้อนเป็นด้วย”

“ช้างเนี่ยนะ” ดึงต่างร้อง ใจสว่างเล่าตามตำรา

“ท่านว่ามันเองจับไม้แห้งสี่ให้เกิดไฟ ใส่ฟืนให้ไฟ  
ลุกเผาก้อนหินจนร้อน แล้วเอาท่อนไม้กลิ้งหินให้ตกลงไปใน  
แอ่งน้ำ อยากรู้น้ำร้อนมั๊ย ก็เอางวงไปแตะ ถ้าอุ่นแล้ว มันก็  
ไปถวายบังคมพระพุทธเจ้า เป็นทำนองพูดว่า ทรงใช้น้ำร้อนได้  
แล้ว”

“ยอดเลย ทำได้ไงเนี่ย” ตั้งต่างตั้ง

“เวลาพระพุทธเจ้าเสด็จเข้าไปบิณฑบาตในหมู่บ้าน  
มันก็จะตามไป วางบาตรและจีวรของพระองค์ไว้บนตระพอง  
พอไปถึงเขตหมู่บ้าน พระพุทธเจ้าจะรับสั่งให้เอาบาตรจีวร  
ถวาย ไม้ให้เข้าไปด้วย อันตราย มันคอยจนกว่าพระพุทธเจ้า  
จะกลับมา

เวลากลางคืน ช้างจะมีไม้ท่อนใหญ่ เดินวนเวียน  
ป้องกันอันตรายให้พระพุทธเจ้าจนเช้า

ในตอนนั้นมีลิงตัวหนึ่ง เห็นช้างทำโน่นทำนี่ก็อยากทำ  
บ้าง ไปเห็นรังผึ้งที่กิ่งไม้ ไม่มีตัวผึ้ง จึงหักกิ่งไม้ไปถวาย

แล้วนั่งจ้องดูว่าจะเสวยมั๊ย พระพุทธเจ้ารับแล้วเฉยอยู่  
ลึงคิดว่าทำไมไม่เสวย เลยเข้าไปจับกิ่งไม้ดูใหม่ เห็นมีตัวอ่อน  
อยู่ จึงค่อยๆ เอาออกแล้วถวายใหม่ พระพุทธเจ้าก็เสวย

พอเห็นอย่างนั้น ลิงดีใจมาก กระโดดโลดเต้นไปมาบน  
ต้นไม้ บังเอิญกิ่งไม้หัก มันตกลงมาถูกตอไม้แทงตาย แต่มันมี  
จิตเลื่อมใสในพระพุทธเจ้า ได้ไปเกิดในดาวดึงส์”

“โถ กำลังว่าจะดีใจด้วยชะหน่อย ดันมาตายได้ แต่ก็ดี  
ตายแล้วเป็นเทวดา ก็ดีกว่าอยู่เป็นลิงเนอะ” ตั้งต่างพยักพเยิด

“ข่าวเรื่องพระพุทธเจ้าไปอยู่ป่ารกชัฏวันนี้ กระจายไปทั่ว  
ชมพูทวีป ทางเมืองสาวัตถี ท่านอนาถปิณฑิกเศรษฐี และนาง  
วิสาขา ก็ส่งสาสน์ไปถึงพระอนนทว่าขอให้นำเสด็จพระพุทธเจ้า  
ไปสู่สาวัตถี

ภิกษุจำนวนมากที่อยู่ตามทิศต่างๆ พ้อออกพรรษาแล้ว  
อยากเฝ้าพระพุทธเจ้าเพื่อฟังธรรม ไปอ้อนวอนพระอานนท์ว่า  
อยากเฝ้าพระพุทธเจ้า พระอานนท์พาไป พอถึงก็ให้รออยู่ก่อน  
ท่านเข้าไปรูปเดียวก่อน

ที่นี้ข้างพอเห็นพระอานนท์ก็จับท่อนไม้วิ่งจะไปไล่  
พระพุทธเจ้าตรัสบอกให้ข้างหลีกไปก่อน ภิกษุนั้นเป็นอุปัฏฐาก  
ของเรา

ข้างรีบทิ้งท่อนไม้ แสดงท่าทางจะรับบาตร แต่พระ  
อานนท์ไม่ยอมให้ ข้างก็ดูอยู่ คิดว่า ถ้าภิกษุรูปนี้ มีมารยาทดี  
ก็ต้องไม่วางบริวารของตนไว้บนแผ่นดินที่พระพุทธเจ้าประทับ  
พระอานนท์วางของไว้ที่พื้น ข้างเลยเลื่อมใส

พระอานนท์ถวายบังคมพระพุทธเจ้า ทรงตรัสถามว่า  
มาคนเดียวหรือ ทูลว่ามีพระมารอเฝ้ามากมาย พระพุทธเจ้าจึง  
ให้นำมาเฝ้า”

ตั้งต่า่งนั่งฟังอย่างตั้งอกตั้งใจ แม้ใจสว่างจะเล่ายาวก็  
ยังไม่เบื่อ ตั้งต่า่งเดินไปชื่อน้ำมาให้ เป็นของกำนัล

“พระพุทธเจ้าแสดงธรรมให้เลยใช้มัย” ตั้งต่า่งถาม

“ใช่ ทรงแสดงพระพุทธพจน์ว่า

ถ้าบุคคลได้เพื่อนที่มีปัญญา มีคุณธรรม มุ่งแต่ประโยชน์  
อันดี ไว้เป็นเพื่อนไปมาด้วยกัน ก็ควรมีใจยินดี มีสติ คอย  
ป้องกันอันตรายให้เพื่อน ถ้าไม่ได้เพื่อนอย่างนี้ ก็ควรไปคน  
เดียวดีกว่า เหมือนพระราชาทรงสละราชบัลลังก์ เทียวไปคน  
เดียว หรือเหมือนช้างชื่อมาตังคะ เทียวไปตัวเดียวในป่า การ  
เทียวไปคนเดียวดีกว่า เพราะความเป็นเพื่อนไม่มีในคนพาล  
เมื่อไม่ได้เพื่อนที่มีปัญญาคุ้มครองตน ก็ควรเทียวไปคนเดียว  
และไม่ควรทำบาปทั้งหลาย”

ท่านเทศนาจบ ภิกษุ ๕๐๐ รูปได้สำเร็จเป็นอรหันต์”

“โอ้โห วิเศษ ดึงต่างฟังยังไม่ไปถึงไหนเลย”

“พระอานนท์ทูลว่า อนาคตปิณฑกเศรษฐี และนาง  
วิสาขา ทูลเชิญเสด็จสาวัดถิ พระพุทธเจ้าจึงให้พระอานนท์รับ  
บาตรและจีวร แล้วเสด็จไป

ข้างมายืนขวางทางไว้ พวกพระทูลถามว่า ทำไมข้างมา  
ยืนขวาง พระพุทธเจ้าตรัสว่า เขาอยากจะถวายอาหาร ข้างนี้มี  
อุปการะต่อเรามา นาน ไม่ควรทำให้เขาขัดใจ พวกเราอย่าเพิ่ง  
ไปเลย แล้วเสด็จพาพระกลับมาที่เดิม

ข้างรีบเข้าป่าไปหาผลไม้มากองไว้ วันรุ่งขึ้น พระพุทธเจ้า  
ทรงเสวย และพระก็ฉันผลไม้ แต่ฉันไม่หมด เสร็จแล้ว  
พระพุทธเจ้าทรงถือบาตร และจีวรด้วยพระองค์เองเสด็จออกไป  
ก่อน ข้างติดตามและขวางทางพระองค์ไว้ พวกพระถาม พระองค์  
ตรัสว่าข้างให้พระกลับ แต่จะให้พระองค์อยู่ จึงตรัสกับข้างว่า

ปาริเลยยกะเอย ชีวิตนี้เธอเป็นเศรษฐาน ไม่อาจบรรล  
ณาน หรือวิปัสสนา หรือมรรคผลได้ เจ้าจงอยู่ที่นี้เถิด อย่า  
ติดตามเลย

ข้างก็ร้องไห้ ยังติดตามต่อไป จนเสด็จเข้าถึงเขตบ้าน  
ก็ตรัสอีกว่า

ปาริเลยยกะเอย ต่อไปนี้เป็นแดนมนุษย์ ไม่ใช่ถิ่นของ  
เจ้า มีภยอยู่รอบด้าน จงหยุดแค่นี้เถิด อย่าเดินต่อไปอีกเลย  
ข้างติดตามต่อไปไม่ได้ ก็ยืนร้องไห้อยู่ตรงนั้น”

“สงสารจัง ดึงต่างจะร้องให้ตามแล้วเนี่ย”

“พอพระพุทธเจ้าลับสายตาไป ข้างก็หัวใจสลาย ตาย  
ลงด้วยความรัก ไปเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เป็นเทพบุตรปาริ  
เลยยกะ”

ดึงต่างยิ้มแฉ่ง



“ภิกษุชาวโกสัมพีที่ทะเลาะกันนะ พอรู้ข่าวพระพุทธเจ้าเสด็จสาวัดดี ก็พากันมาเพื่อขอขมา พระเจ้าปเสนทิโกศลทูลพระพุทธเจ้าว่า จะไม่ยอมให้ภิกษุเหล่านี้เข้าเมือง ท่านอนาถปิณฑิกะก็ทูลว่าจะไม่ยอมให้เข้าวัด”

“ใช่ ใช่” ดึงต่างหมั่นไส้ตามไป

“พระพุทธเจ้าชี้แจงว่า ภิกษุเหล่านี้ล้วนมีศีล แต่ไม่เชื่อคำพระองค์ ก็เพราะทะเลาะกัน บัดนี้ชวนกันมาเพื่อขอขมาพระองค์ ให้เข้ามาเถิด

ภิกษุเหล่านั้นมาถึง พระพุทธเจ้ารับสั่งให้จัดเสนาสนะคือที่อยู่แห่งหนึ่ง เป็นที่สงัดให้อยู่ ไม่ให้ปนกับภิกษุเหล่านี้

เวลาประชุม ทรงให้ภิกษุโกสัมพีอยู่ที่หนึ่ง พระอื่นอยู่อีกที่หนึ่ง ประชาชนถามพระพุทธเจ้า พวกไหนคือภิกษุโกสัมพี พระองค์ชี้ให้ดูว่าพวกนั้น จนภิกษุโกสัมพีละอายใจก้มหน้าก้มตา ฟุบลงแทบพระบาททูลขอขมา



พระพุทธเจ้า จึงตรัสว่า

ภิกษุทั้งหลาย เธอทำกรรมหนักเสียแล้ว เธอบวชในศาสนาของเรา เมื่อเราสมานสามัคคี เธอก็ไม่ทำตาม

ในสมัยก่อน มีบัณฑิตผู้ต้องถูกประหารชีวิตแล้ว แต่ฟังคำสอนของบิดามารดา แล้วปฏิบัติตามคำสั่งสอน ภายหลังท่านได้ประสบโชคได้ครองแคว้นถึง ๒ แคว้นคือกาสีและโกศล

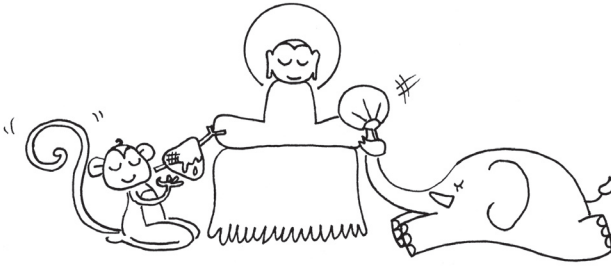
แล้วทรงเล่าเรื่องที่ฆาตุกรรม แล้วตรัสต่อไปว่าคนพวกอื่นไม่รู้ดอกว่า เราทั้งหลายย่อยยับอยู่ เพราะการทะเลาะวิวาท

ส่วนพวกใคร่รู้ เห็นโทษของการทะเลาะวิวาท ก็จะหยุดเฟ่งโทษ  
ซึ่งกันและกัน

เอาละ เอวังก็มีด้วยประการฉะนี้”

ใจสว่างสรุป ดิ่งต่างยื่นน้ำให้อีก แล้วชวนใจสว่างกลับ  
ไปกราบพระใหม่อีกครั้ง บอกว่า

“จะดูช่างอีกที เผื่อมันกำลังจะต็มน้ำ”



# นางจิตุจมาณวิกา

กัสดาลกับจันทร์เจ้า หอบหนังสือเข้าไปในโบสถ์ แล้ววางลงบนพานทองใบใหญ่ เพื่อให้ผู้ที่มากราบไหว้พระประธานได้หยิบหนังสือไปอ่าน

เสร็จแล้วกราบพระประธาน สวดมนต์ อธิษฐานจิตกันเรียบร้อยแล้ว นั่งพัก จันทร์เจ้ามองดูหนังสือ มีภาพเขียนเป็นรูปพระพุทธเจ้าพญามาร พลังสะกิดให้กัสดาลดูอยู่ครู่หนึ่ง แล้วคลานกลับออกไปจากโบสถ์

กัสดาลชวนไปนั่งเล่นได้ดั้นไม้ ทางวัดจัดเป็นสวนหย่อมเล็กๆ มีภูเขาหินและน้ำตก มีสัตว์เล็กสัตว์น้อยน่ารัก เช่นกระต่าย กวาง วางอยู่ตรงนั้นตรงนี้ บรรยากาศน่ารื่นรมย์

“เห็นรูปพระพุทธเจ้าพญามารแล้ว ไม่รู้จะเป็นกำลังใจดีหรือจะท้อใจดี” จันทร์เจ้าเอ่ย

“อ้าว ก็ต้องเป็นกำลังใจซี้ เพราะคิดอะไรเราต้องเลือกคิดทางที่ดี” กัสดาลแนะ

“เพราะเราก็มีมารพญายะอะๆ รอบๆ ตัวเหมือนในรูปไง แต่เรานิ่งสงบไม่ได้อย่างพระพุทธเจ้านี้ เรามั่นปูลุขณเต็มขั้น” จันทร์เจ้าเสียงอ่อย

“เขาเรียกตามรอยบาทพระศาสดา” กัสดาลว่า “คือเราทำไม่ได้อย่างท่านก็จริง แต่ก็ทนทำไปอย่างที่ท่านทำ ทำได้

มากได้น้อยก็ทำไป ฝึกมากก็ทำได้มาก ฝึกน้อยก็ทำได้น้อย แต่  
ก็ทำไป ทำตามท่านก็คือมีแนวว่าให้เราทำอะไร เราจะได้ไม่  
ไปคิดเองว่าจะทำอย่างไร คิดเองมีสิทธิ์คิดได้ เพราะยังง่องอยู่  
ทำตัวเหมือนเราอยู่ในที่มืดแต่เดินจับราวที่พระพุทธเจ้าจึงนำไว้  
ให้มันแหละ เดินไม่ได้ปรอื่ก็จริง แต่เดินถูกทาง วันหนึ่งต้อง  
ถึงที่สว่างจนได้ จีนคล้าทางเอง เตี่ยวหลงป่าตาย”

“บทสวดถวายพรพระนี่ เป็นเรื่องที่พระพุทธเจ้าชนะ  
เรื่องต่างๆ มา เอามาผูกเป็นบทสวด ไซ้มัย” จันท์เจ้าถาม

“ไซ้” กังสตาลพยักหน้า “มีบทหนึ่งเป็นเรื่องของนาง  
จิณฺจมาณวิกา สนุกดี ครูเคยเล่าให้ฟังในห้องเรียนตอนมัธยม  
ยังจำได้”

“เล่าให้ฟังมังซี” จันท์เจ้าว่า กังสตาลหัวเราะเบาๆ  
เพราะในใจรู้สึกสนุก เมื่อนึกถึงเรื่องราวต่างๆ

“จิณฺจมาณวิกา ชื่อเพราะ เป็นผู้หญิงสวย แต่เป็นคน  
นับถือพวกเดียริถีย์ เป็นพวกนอกศาสนาพุทธ

เป็นเรื่องในช่วงที่พระพุทธเจ้าประกาศศาสนาใหม่ๆ  
แต่พระพุทธเจ้ามีสาวกเยอะๆ ในเวลาที่เร็วพอสมควร และ  
เป็นพระอรหันต์ก็เยอะ ประชาชนเลื่อมใสนับถือมาก เาของ  
มาถวายสักการะมาก ทำให้พวกนอกศาสนาหลายๆ ลัทธิ อย่าง  
เช่นเดียริถีย์นี่ก็กลุ่มหนึ่ง พวกนี้ลำบากไปเลย ไม่มีคนให้ของ  
สักการะอะไร ลำบากมากขนาดไปยื่นประกาศกลางถนนเลยว่า

พระโคดมเท่านั้นหรือเป็นพระพุทธเจ้า พวกเราก็เป็น  
พระพุทธเจ้าเหมือนกัน ให้ท่านแก่พระโคดมเท่านั้นหรือจะมีผล  
มาก ให้พวกเราก็มีผลมากเหมือนกัน ให้เราเถอะ”

จันท์เจ้าหัวเราะ การเสียนเสียงของกังสตาลและกึ่งทำ  
เรื่องราว

“อะไร ขอกันดื้อๆ อย่างนี้เลยเธอ”



“อ้อ ขออย่างนี้แหละ แต่ก็ไม่มีใครสนใจ วันหนึ่ง นางจิณจมาณวิกามาเยี่ยม นางไหว้ ทุกทีมีคนรับไหว้ต้อนรับ คราวนี้ทุกคนเฉยหมด ไม่รับไหว้ด้วย นางถามว่ามีเรื่องอะไร พวกนี้ก็เล่าให้ฟังถึงความเดือดร้อน นางบอกว่าให้เป็นหน้าที่ ของนางเอง จะทำให้พระพุทธเจ้าเสื่อมเสีย ลากสักการะก็จะ กลับมาสู่พวกเดียรถีย์”

“แหม น่าเสียดายความสวยงามนะ” จันทรเจ้าว่าทำเสียง จู๋ จู๋ กังสดาลเล่าต่อไป

“วิธีการก็คือ แต่งตัวให้สวยสุดๆ เลย แล้วพอดอน เย็น ชาวบ้านเดินออกจากวัดจะกลับบ้าน นางก็เดินสวนเข้าไป พอใครๆ ถามว่าจะไปไหนเวลานี้ นางตอบว่า รุระอะไรของท่าน แต่นางเดินทะลุตัดไปค้ำที่วัดของพวกเดียรถีย์ใกล้ๆ นั้นเอง

พอดอนเช้า ชาวเมืองเดินมาเข้าวัด นางก็ทำท่าเหมือน ว่าค้ำที่วัดทั้งคืน แล้วดอนเช้าก็เดินสวนออกมา พอใครๆ ถามว่า ไปพักที่ไหนมา นางตอบว่ารุระอะไรของท่าน กับที่พักของ ข้าพเจ้า

ทำอย่างนี้อยู่ประมาณ ๒ เดือน คราวนี้พอชาวเมือง ถามอีก ก็จะมีพูดว่า ข้าพเจ้าพักอยู่ในพระคันธกุฎีของพระสมณ โคดม ในวัดเชตวัน

พวกชาวบ้านสงสัยกันใหญ่ว่าที่นางพูดนั้นจริงหรือเปล่า แต่พระอรหันตบุคคลไม่มีใครเชื่อเลย

ผ่านไป ๓-๔ เดือน นางเอาผ้าพันท้องให้หนาขึ้น ทำ เหมือนตั้งท้องแล้ว

พอไปเดือนที่ ๘ ที่ ๙ ก็เอาไม้กลมๆ ผูกไว้ที่ท้อง เอา ผ้าห่มทับไว้ เอาไม้ทูปหลังมือหลังเท้าให้บวม ให้ดูเหมือนว่า ไกล่กลอดเต็มที”

“แหม อดสำห้จ้งเลยนะ คนเรานี้เวลาจะทำร้ายใครนี้ ยอมลงทุนจริง ๆ” จันท์เจ้าถอนใจ

“เย็นวันหนึ่ง พระพุทธเจ้ากำลังแสดงธรรมอยู่ นางก็ไป ยืนต่อว่าพระพุทธเจ้า ว่าพระองค์ดีแต่แสดงธรรม ไม่ได้สน พระทัยหม่อมฉันเลย หม่อมฉันตั้งครรภ์เพราะพระองค์นะ พระองค์ไม่เอาใจใส่เลย ถ้าไม่ทำเองก็ให้ลูกศิษย์สักคน อย่าง นางวิสาขา หรืออนาถปิณฑิกะมาดูแลก็ยังดี แต่นี้พระองค์รู้แต่ การอภิมรย์อย่างเดียว ไม่สนพระทัยการคลอดของหม่อมฉันเลย

พระพุทธเจ้าก็หยุดแสดงธรรมครู่หนึ่ง พอนางพูดจบ พระองค์ก็ตรัสด้วยพระกระแสเสียงอันเรียบว่า

“น้องหญิง เรื่องนี้เราทั้งสองคนเท่านั้นที่รู้ว่าจริงหรือไม่ จริง”

“โอ๊ย เจ็บปวด ต้องยังงี้แหละถึงจะสะใจ สาธุ พระพุทธเจ้าของเรา” จันท์เจ้ายกมือขึ้นสาธุ กังสตาลหัวเราะ ท่าทางของจันท์เจ้า

“นางจิตูจมาณวิกาโกรธมาก เดินเร่ๆ ค่าพระตถาคต จนเชือกขาด ผ้ากับท่อนไม้ร่วงลงมา บางตำราว่าเทวดาแปลง เป็นหนูมากัดเชือกขาดก็มีนะ ชาวบ้านเห็นความจริงแล้วเข้าไป ถ่มน้ำลายใส่บ้าง เอาหินขว้างบ้าง เอาไม้ตีบ้าง จุดกระชากนาง ออกไปจากวัด พอกลับคลองพระเนตรของพระพุทธเจ้าเท่านั้นแหละ ลูกแผ่นดินสูบไปเกิดในนรกเลย”

“เออ เร็วดีจ้งแฮะ” จันท์เจ้าว่า “ทำไมเวลาคนสมัยนี้ มันเลย มันไม่เกิดอะไรเร็วๆ ยังงี้มันก็ไม่รู้ คนจะได้เห็นกันมัน แล้วจะได้กลัวความเลวร้ายกลับไปทำดีกันมัน” จันท์เจ้าบ่น แล้วยิ้มหวานขอโทษกังสตาลที่ตัวเองบ่น “จบแล้วไซ้ไหมจ๊ะ”

กังสตาลหัวเราะ

“ยังมีอีกนิดหนึ่ง คือวันรุ่งขึ้น พระทั้งหลายก็คุยกัน

ธรรมสภา ถึงเรื่องที่นางจิญจมาณวิกาใส่ร้ายพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าเสด็จมาแล้วตรัสว่า แม้นในชาติก่อน นางจิญจมาณวิกา ก็เคยใส่ร้ายตถาคตมาแล้วเหมือนกัน จึงตรัสเล่ามหาปทุมชาดกว่า



ครั้งนั้น พระพุทธเจ้าเกิดเป็นพระมหาปทุม ส่วนนางจิญจมาณวิกาเป็นมเหสีองค์หนึ่งของพระบิดา นางมีใจรักในพระมหาปทุม จึงเข้ายวนชวนเชิญให้ร่วมอภิรมย์กัน แต่พระมหาปทุมเป็นพระโพธิสัตว์ ไม่ยินยอมตาม

นางจึงแกล้งทำว่าเป็นไข้ และมีอาการแบบคนแพ้ท้อง เมื่อพระราชทานว่าพระมหาปทุมทำให้เป็นอย่างนี้

พระราชาก็ทรงกริ้ว ให้จับพระมหาปทุมไปทิ้งในเหวทิ้งโจร เทวดาที่สถิตอยู่ก็อุ้มเอาไว้ แล้วเอาไปวางที่พังพานนาคราช พญานาคราชเลยพาลงไปที่นาคพิภพ แล้วแบ่งราชสมบัติให้ครองครึ่งหนึ่ง”

“แหม ดีจัง ใจดี” จันท์เจ้าชอบใจ

“แต่อยู่ได้ปีหนึ่ง ก็นี่ก็อยากบวช เลยไปบวชที่หิมวันต์จนได้ฌานและอภิญญา

ต่อมามีนายพรานไปพบเข้าจำได้รีบไปทูลพระราชาราชามาเฝ้า ทราบเรื่องทั้งหมดแล้ว เลยเชิญให้กลับไปครองราชสมบัติ แต่พระโพธิสัตว์ทรงปฏิเสธ ขอให้พระบิดาครองสมบัติต่อไป

พระราชากลับมา แล้วเลยจับนางมเหสีที่ใส่ร้ายไปทิ้งเหวโจร”

“ที่นี้เทวดาไม่มารับแล้ว คนไม่ดี” จันท์เจ้าต่อให้

“เออ ไซ้ ตายไปแล้ว ผู้หญิงคนนั้นก็ต่อมาเป็นนาง  
จิตูจมาณวิกา ส่วนพระมหากษัตริย์ก็คือพระพุทธเจ้า”

“นี่แหละกรรมสนอง เวลาคนไม่ดี พอกรรมมาสนองก็  
ไม่มีใครมาช่วย” จันทรเจ้าสรุปให้แทนกัสดาล

“ไซ้ เราต้องทำดี สะสมบุญไว้ เวลาเมื่อเรื่องเดือดร้อน  
ถึงจะมีคนมาช่วย ทำกรรมดีได้ดีนั่นเองแหละ จริงมั๊ย”



# อาจารย์สัญญาชัย

ปานอรุณคลานเข้าเข้าไปวางพวงมาลัยลงบนพาน  
หยอดเงินใส่ตู้บำรุงวัด แล้วคลานกลับมahaอุณฤดี ซึ่งกราบ  
พระเสร็จแล้ว นั่งคอยอยู่

ในโบสถ์สงบเงียบ วันนี้ไม่มีคนมามากนัก พระ  
ประธานสี่ทององค์ใหญ่ ทอดพระเนตรอันเมตตาลงมาด้วยพระ  
พักตร์อันสงบเย็น ปานอรุณเงยหน้ามองนั่งอยู่นานด้วยความ  
รู้สึกเคารพบูชา เธอกราบลงด้วยเบญจางคประดิษฐ์ซ้ำๆ ๓  
ครั้ง ทุกครั้งที่หน้าผากจรดปลายนิ้วบนพื้น มีความคันตันเต็ม  
อยู่ในหัวใจ เมื่อระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า พระธรรม และ  
พระอริยสงฆ์ปานประหนึ่งว่า น้ำตาจะซึมออกมาจากใจ รู้สึก  
เหมือนตัวเองเป็นนกตัวเล็กๆ ที่บินฝ่าสายฝนอันหนาวเย็น จน  
ตัวสั่นงันงก และได้เข้ามาสู่รวงรังที่ปลอดภัยและอบอุ่น

กราบเสร็จแล้ว ก็ยังคงนั่งมองพระพุทธรูปอยู่เป็นนาน  
จนกระทั่ง อุณฤดี กระเียบเข้ามาใกล้และกระซิบถาม

“ข้างหน้ามีพระพุทธรูปยืน ๒ องค์ นี่คือใครรู้มั๊ย”

ปานอรุณพยักหน้า

“องค์ทางขวา คือพระอัครสาวกเบื้องขวา คือ พระสารี  
บุตร อีกองค์คือพระอัครสาวกเบื้องซ้าย คือพระมหาโมคคัลลานะ”

“เป็นอัครสาวก คล้ายๆ คำว่าผู้ช่วยในสมัยนี้หรือเปล่า”

อุณฤติถาม ปานอรุณหัวเราะเบาๆ

“ถ้าสมัยนี้พระพุทเจ้าเป็นประธาน พระอัครสาวกก็เป็นรองประธาน นั่นแหละ”

“แสดงว่า ท่านคงจะบวชก่อนเป็นรุ่นแรกๆ” อุณฤติ เคา

“ไม่ใช่หรอก ตอนท่านมาบวชมีพระเยอะเยอะแล้ว แต่พระพุทเจ้าท่านไม่ได้ให้ใครเป็นรองประธาน รอจนสองท่านนี้มา พอพระพุทเจ้าทรงทอดพระเนตรเห็นก็เอ๋อเลยว่า อัครสาวกของเรามาแล้ว”

“ทำไมอย่างนั้นล่ะ” อุณฤติสงสัย

“เพราะว่าท่านทั้งสองเคยอธิษฐานตั้งความปรารถนามาในชาติก่อนๆว่าจะขอมาเป็นพระอัครสาวก จึงได้เป็น เรื่องนี้เหล่าพระทั้งหลายก็ท้วงถามเหมือนกันว่าทำไมไม่ให้พระที่บวชก่อนเป็น อย่างเช่น ท่านโกณฑัญญะ

พระพุทเจ้าทรงอธิบายว่าแต่ละคนเขาได้ตำแหน่งกันไปตามที่เคยตั้งความปรารถนาไว้ดีแล้ว และเหมาะแก่บารมีของตนแล้ว”

อุณฤติอยากฟังเรื่องประวัติความเป็นมาของท่านทั้งสอง ปานอรุณจึงเล่าให้ฟัง



“เดิมท่านพระสารีบุตรชื่อ อุปติสสะ พระมหาโมคคัลลานะชื่อ โกลิตะ เป็นเพื่อนรักกัน เป็นคนรวยทั้งสองคน พ่อของอุปติสสะเป็นผู้ใหญ่บ้านในอุปติสคาม ส่วนพ่อของโกลิตะเป็นผู้ใหญ่บ้านในโกลิตคาม สองตระกูลนี้สนิทกันมา ๗ รุ่นแล้ว

ท่านอุปติสสะ กับท่านโกลิตะ ก็สนิทกัน เป็นเพื่อนเรียนกันด้วย ชอบไปดูละครด้วยกันบ่อยๆ ก็เที่ยวไปเหมือน

คนหนุ่มทั่วไป

แต่วันหนึ่ง อุปติสสะมีอาการแปลกไป คือดูตระครแล้ว  
นั่งเฉย เหมือนคิดอะไรที่ลึกซึ้ง โกลิตะจึงถาม ท่านตอบว่า  
ข้าพเจ้าคิดอยู่ว่า คนเหล่านี้ไม่ถึงร้อยปีก็ตายกันหมด จะ  
เพลิดเพลินอะไรกันอยู่ เราน่าจะแสวงหาโมกขธรรม

โกลิตะบอกว่า เราคิดอย่างนั้นเหมือนกัน เราออก  
แสวงหาโมกขธรรมกันเถอะ”

อุณฤดี แทรกขึ้นว่า “โมกขธรรมคืออะไรจ๊ะ”

“คือธรรมอันเป็นทางให้พ้นทุกข์จ๊ะ แล้วสองคนก็เลย  
ออกบวช ไปบวชในสำนักอาจารย์สัลลชัยปริพาชก เป็นอาจารย์  
ที่มีลูกศิษย์ลูกหามากในสมัยนั้น”

“อ้อ ยังไม่พบพระพุทธเจ้า” อุณฤดีเอ่ย

“ยัง เรียนกับอาจารย์สัลลชัยไป ๒-๓ วันจบแล้ว”

อุณฤดีหัวเราะเบาๆ ปานอรุณเล่ายิ้มๆ

“ก็เลยออกไปเที่ยวแสวงหาต่อ ใครว่าที่ไหนมีบัณฑิต  
ทั้งสองก็ไปถกปัญหาด้วย ปัญหาที่บัณฑิตถามมา ท่านตอบได้  
หมด แต่พอถามกลับบัณฑิตตอบไม่ได้ ก็เที่ยวไปทั่วชมพูทวีป  
เลย แต่ไม่พบสิ่งที่แสวงหา

ในที่สุด เลยกลับมาสำนักอาจารย์สัลลชัยอีก แล้วบอก  
กันว่า ใครได้บรรลุธรรมก่อน ให้มาบอกกัน”

“พระพุทธเจ้าอยู่ที่ไหนเฮอร์อดอนนั้น” อุณฤดีถาม

“ทรงอยู่กรุงราชคฤห์ วัตเวพูนัน ซึ่งพระเจ้าพิมพิสาร  
สร้างถวาย

วันหนึ่ง พระสาวกหนึ่งในปัญจวัคคีย์ คือพระอัสสชิ  
ออกบิณฑบาต เช้าวันนั้นอุปติสสะออกแต่เช้าเหมือนกัน ได้  
เห็นพระอัสสชิมีกิริยาสงบสำรวม นำเลื่อมใส ก็คิดว่า นักบวช  
อย่างนี้ เราไม่เคยพบเลย คงจะเป็นรูปหนึ่งรูปใดในบรรดาผู้

บรรลุแล้วซึ่งอรหัตผล ทำยังไงจะเข้าไปสอบถามได้

เขาคิดว่าเวลานี้ยังไม่ควร เพราะกำลังบิณฑบาต จึงติดตามไปข้างหลัง เห็นพระเถระได้อาหารพอสมควรแล้ว เตรียมจะไปหาที่นั่งฉัน เขาก็เข้าไปดูแลจนฉันเสร็จ รินน้ำถวายแล้วได้โอกาสจึงถามว่า

“ท่านพ่อองใส่ยั้งนัก ผิวพรรณของท่านบริสุทธิ์ผุดผ่อง ท่านบวชอุทิศใคร ใครเป็นศาสดาของท่าน ท่านชอบใจธรรมของใคร”

พระอัสสชิ คิดว่า

ปกติ ปริพาชกย่อมเป็นฝ่ายตรงข้ามกับพระพุทธศาสนา เราจะแสดงความซึ่งในพระศาสนาแก่ปริพาชกนี้ ท่านได้กล่าวถ่อมตนก่อนว่า

“ผู้มีอายุ ข้าพเจ้ามาสู่ธรรมวินัยนี้ไม่นานนัก ยังเป็นผู้ใหม่อยู่ ข้าพเจ้าไม่สามารถแสดงธรรมอย่างละเอียดได้”

อุปติสสะเรียนว่า

“ข้าพเจ้าชื่อ อุปติสสะ ขอพระผู้เป็นเจ้าจงกล่าวธรรมตามสามารถเถิด จะน้อยหรือมากไม่สำคัญ การจะเข้าใจธรรมนั้นเป็นหน้าที่ของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าต้องการแต่ใจความเท่านั้น”

“แหม ประทับใจ คนสมัยนี้มีแต่ว่าจะให้อาจารย์ป้อนข้อมูลให้หมด ยังกะตัวเองเป็นกล่องคอมพิวเตอร์ แล้วยังให้ป้อนความเข้าใจด้วย พอตัวเองไม่เข้าใจ โทษครู แทนที่จะโทษตัวเอง”

“แต่ครูก็ต้องให้ความเข้าใจได้ก่อนด้วย ครูบางคนสอนไม่เข้าใจก็มี มันต้องช่วยกันและกัน” ปานอรุณให้ความเห็นแล้วเล่าต่อ

“พระอัสสชิจึงแสดงหลักสำคัญแห่งพระพุทธศาสนาทั้งปวง อันรวมเอาหลักอริยสัจและปัจฉิมมุตตมปฏิบัติไว้ด้วย หรือ



เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า หลักระงเหตุผล โดยกล่าวว่า

“สิ่งใดมีเหตุเป็นแดนเกิด พระตถาคตตรัสเหตุแห่งสิ่งนั้นไว้ด้วย ความดับทุกข์อันใดมีอยู่ พระตถาคตตรัสเหตุแห่งการดับทุกข์นั้นไว้ด้วย พระมหาสมณะมีปกติตรัสอย่างนี้ พระศาสดาทรงแสดงเหตุแห่งทุกข์ (คือสมุทัย) และเหตุแห่งความดับทุกข์ (คือมรรค) ท่านแสดงอริยสัจ ๔ โดยย่อด้วยพระคาถานี้”

(พูดให้ง่ายขึ้นคือ ทุกข์เกิดจากเหตุ พระพุทธเจ้าตรัสบอกเหตุที่เกิดทุกข์ และวิธีดับทุกข์ไว้ด้วย)

อุปติสสะฟังเพียง ๒ บทต้นเท่านั้น ก็บรรลुเป็นพระโสดาบัน เมื่อพระเถระกล่าวจบลง เขาเรียนว่า

ท่านไม่ต้องขยายธรรมเทศนามากกว่านี้แล้ว ข้าพเจ้าอยากทราบว่ พระศาสดาประทับที่ใด

พระอัสสชิบอกว่าอยู่วัดเวฬุวัน อุปติสสะบอกว่าจะไปหาเพื่อนก่อน เพราะสัญญากันไว้ แล้วจะพาไปหาพระพุทธเจ้าแล้วเขาก็รีบไปหาโกณฑิยะ

โกณฑิยะพอเห็นเพื่อนเดินมา หน้าผ่องเชียว รู้เลยว่าพบธรรมดีแล้วแน่ ๆ อุปติสสะบอกข้อธรรมที่พระอัสสชิกล่าวโกณฑิยะก็บรรลุเป็นพระโสดาบันเลยเหมือนกัน”

“โอโฮ ช่างเก่งอะไรอย่างนี้” อุนถุตีอุทาน “มิน่าเล่าถึงได้เป็นพระอัครสาวก”

“แต่ทั้งสองก็ยังแหวะไปชวนอาจารย์สัญญาชัยนะให้ไปด้วยกัน แต่อาจารย์ไม่ยอมไป บอกว่าเป็นอาจารย์คนอื่นแล้ว มีลูกศิษย์มากมาย จะไปเป็นลูกศิษย์คนอื่นอีกได้ยังไง

แล้วก็ถามว่า โลกนี้คนโง่กับคนฉลาดอย่างไรหนมีมากกว่ากัน ทั้งสองตอบว่า คนโง่มากกว่า

อาจารย์สรุปว่า ขอให้พวกฉลาดๆ ไปหาพระพุทธเจ้าเถิด คนโง่จงมาหาเรา

พอเห็นว่าขวนไม่สำเร็จ สองคนก็ไปเฝ้าพระพุทธเจ้า มีลูกศิษย์คนอื่นๆ ตามกันมาเกือบหมดเลย อาจารย์สัญญาชัยเห็นแล้วเสียใจ อาเจียนเป็นเลือดเลย ลูกศิษย์เห็นก็สงสารเลยกลับมาเสียบ้างก็มี”

“พอไปหาพระพุทธเจ้า ท่านก็ทักว่าเป็นอัครสาวกของท่านเลยใช่ไหม” อุณฤตตีถาม

“ใช่ ท่านตรัสอย่างนั้น แต่ยังไม่ได้แต่งตั้งทันทีหรอก เมื่อสำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้วนั่นแหละ จึงแต่งตั้ง”

“อ้าว ไม่สำเร็จทันทีหรือ” อุณฤตติสงสัย

“ไม่หรอก พอขวนทั้งท่านอุปติสสะ โกลิตะมาถึง พระพุทธเจ้าท่านทรงเทศนามุ่งเอาอุปนิสัยของบริวารที่ตามมา ก่อน พอจบเทศนา บริวารทั้งหมดก็สำเร็จอรหัตผล

แต่สองท่านนี้ยัง เพราะอะไร ท่านว่าสาวกบารมีญาณ เป็นของใหญ่ ต้องมีคุณมากมาย เปรียบเหมือนการเสด็จของ พระราชา ย่อมต้องมีการเตรียมการมากกว่าสามัญชน

อีกอย่างคนมีปัญญามาก ย่อมไตร่ตรองมาก ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ ตรองเห็นเหตุผลแล้วจึงเชื่อ”

“อ้อ เข้าใจแล้วจ๊ะ” อุณฤตติคลายใจ



“หลังบวชแล้ว อุปติสสะได้นามใหม่ว่า พระสารีบุตร คือ ลูกของพราหมณ์ชื่อสารี ส่วนโกลิตะได้นามใหม่ว่า โมคคัลลานะ เพราะเป็นลูกของพราหมณ์ชื่อ โมคคัลลี

“พระโมคคัลลานะบวชได้ ๗ วัน ไปทำความเพียรที่บ้านกัลลวาลมุตตะ อยู่ใ้ในแคว้นมคธ ท่านเป็นคนที่ชอบบวง พระพุทธเจ้าจึงแสดงธรรมเกี่ยวกับการบรรเทาความง่วง แสดง

ธาดุกรรมาฐาน จนพระโมคคัลลานะได้บรรลุเป็นพระอรหันต์”

“แสดงว่า พระสารีบุตรยัง” อุ่นฤดีคะเน

“ยัง พระสารีบุตรบวชได้ ๑๕ วัน ไปอยู่ที่ถ้ำสุกรขาตากับพระพุทธเจ้าบนเขาคิชฌกูฏ วันนั้นท่านกำลังถวายงานพัดพระพุทธเจ้าอยู่ มีหลานชายเป็นปริพาชกชื่อทิมณฑะ แปลว่า เล็บยาว มาเฝ้าพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมชื่อ เวทนาปริคหสูตร เป็นสูตรว่าด้วยการกำหนดเวทนา ให้แก่ทิมณฑะ

ตอนนั้น พระสารีบุตรก็พลอยฟังไปด้วย ส่งใจไปตามกระแสแห่งพระธรรมเทศนา ได้บรรลุอรหัตผลเป็นพระอรหันต์”

“ดีจังนะ ฟังเทศน์คนอื่น ตัวเองก็ได้ด้วย” อุ่นฤดีชื่นใจ

“บ้ายวันนั้นเอง พระพุทธเจ้าจึงทรงประกาศให้ทั้งสองเป็นอัครสาวก”

“น่าเสียดาย อาจารย์สัญญาชัยไม่มา” อุ่นฤดีพูดคล้ายบ่น

“ถ้ามาอาจจะได้เป็นพระอรหันต์ไปด้วย”



“พระสารีบุตรเล่าเรื่องอาจารย์สัญญาชัยให้พระพุทธเจ้าฟังเหมือนกัน ตรัสว่า สัญญาชัยถือสิ่งที่ไม่เป็นสาระเอามาเป็นสาระ แต่กลับถือสิ่งที่เป็นสาระว่าไม่มีสาระ เพราะมีมิฉฉาทิฎฐิ คือมีความเห็นในทางที่ผิด ทำให้ไม่อาจพบสิ่งที่เป็นสาระได้

ส่วนเธอทั้งสองเห็นสิ่งที่เป็นสาระว่าเป็นสาระ สิ่งไม่เป็นสาระก็ว่าไม่เป็นสาระ อย่างนี้มีความคิดที่ถูกต้อง ทำให้สามารถพบสิ่งที่เป็นสาระได้”

“จริงนะ คนเราบางทีเรื่องไม่เป็นเรื่อง ก็จับเอามาให้เป็นเรื่องเป็นราวกันใหญ่โต แต่บางเรื่องที่ดีที่จริงจัง กลับมอง

ข้ามไปเสียนี้” อุณฺทึค็ล้อยตามคำสอน

ปานอรุณพยักหน้ารับ “ความคิดเป็นสิ่งสำคัญ ท่านว่า  
ความคิดนำโลกไป ใครจะทำดี ทำชั่ว มันเริ่มที่ความคิดก่อน

ดังนั้น เราจึงควรระวังความคิด ต้องคิดแต่สิ่งที่ดีที่เป็น  
กุศล ถ้าเริ่มคิดอกุศลต้องหยุดคิดทันที เตือนตัวเองให้ทัน แล้ว  
คิดสิ่งที่เป็นกุศลต่อไป จึงจะนำชีวิตให้อยู่ในทางที่ดีได้ แล้วจะ  
นำความสุขมาให้”



# พระติสสะ

เกริกภพ พากรรยาและลูกสาวลงไปเล่นน้ำในสระหน้าโรงแรม น้ำกำลังอุ่นดี เกริกภพดำน้ำแล้วโผล่ผิวดขึ้นมาจะเอ่กับดีดี ลูกสาวซึ่งนั่งอยู่ริมสระ ดีดีหัวเราะชอบใจ และขอให้พ่อพาไปเล่นสไลเดอร์

ซิดชั่นว่ายน้ำไปที่อ่างน้ำวน แล้วเข้าไปนั่ง ให้สายน้ำที่พุ่งๆ ด้วยแรงดันของลมนั้นช่วยนวดเอว เธอนั่งสบายอยู่อย่างนั้น จนสองคนพ่อลูกวิ่งกลับมา แล้วว่ายน้ำนั่งรวมกันที่อ่างน้ำวนด้วย

“ลูกมานั่งฝั่งนี้ซีจ๊ะ แดดจะได้ไม่เข้าตา” ซิดชั่นจูงลูกเดินข้ามมา

“แดดร้อน เต็มที่คุณพ่อปิดพระอาทิตย์ให้” เกริกภพยกมือขึ้นปิดพระอาทิตย์ ดีดีมองตามด้วยความสนใจ ครูใหญ่ก็หัวเราะเอ๊กฮาก “คุณพ่อปิดพระอาทิตย์ไม่ได้”

เกริกภพยิ้ม “สงสัยเครื่องพ่อเสียนะลูก วันก่อนยังปิดได้อยู่เลยนี่นา เอ๊ ทำไมปิดไม่ได้”

ดีดียังคงหัวเราะ “คุณพ่อโม้” แล้วหันไปคุยกับแม่ “คุณแม่ขา ใครปิดพระอาทิตย์ได้ เรียกมาซ่อมพ่อที่ เครื่องคุณพ่อเสียนะ”

ซิดชั่นหัวเราะ ทำท่าเนียนๆ อยู่ครู่หนึ่ง

“มีอยู่คนหนึ่งนะ คงจะปิดได้ ในนิทานนี้เขาหยุด พระอาทิตย์ไว้ไม่ให้ขึ้นล่ะ ตอนเช้าพระอาทิตย์ไม่ขึ้น”

“โหย ก็มีดดีดต่อช้คะ” ดดีเริ่มสนใจ “ใครคะคุณแม่ คุณแม่เล่านิทานให้ดดีฟัง”

เกริกภพปั้นขึ้นไปนอนเหยียดบนขอบอ่างน้ำวน ตัว ของเขาจึงแช่น้ำอยู่ครึ่งหนึ่ง และตากแดดครึ่งหนึ่ง

“เขาชื่อนารทะจ๊ะ” ชิดชื่นบอกดดี

“แล้วทำไมเขาถึงไม่ให้พระอาทิตย์ขึ้นล่ะคะ” ดดีสงสัย

“เพราะว่าเขาต้องการจะช่วยคนคนหนึ่งไว้ เรื่องเป็น อย่างนี้จ๊ะ คือมีดาบรูปหนึ่งชื่อเทวละ”

“ดาบสคืออะไรคะคุณแม่” ดดีไม่รู้จัก

“ดาบสคือนักบวช เทวละนี้เขาอยู่ป่าหิมวันต์ ๘ เดือน กินแต่ผลไม้ เขาเลยเข้าเมืองพาราณสีอยากจะทำอยู่สัก ๔ เดือน เพื่อจะได้กินอาหารที่มีรสชาติบ้าง เขาก็มาขออาศัยอยู่ที่ โรงทำหม้อของช่างทำหม้อคนหนึ่ง

เย็นวันเดียวกันก็มีดาบสอีกรูปหนึ่ง ชื่อนารทะนี้แหละ มาขอพักอยู่ที่เดียวกัน

พอถึงเวลานอน นารทะเขาก็คิดว่าเทวละเนี่ยนอนตรง ไหน เพื่อกลางคืนมืดๆ เขาจะเดินออกไปจะได้ไม่เดินไปชน เข้า คูเสร็จแล้วเขาก็เข้านอน

แต่พอนอนจริงๆ เทวละก็กลับไม่นอนที่เดิม ไปนอน ขวางอยู่ที่ประตู ตกดึก นารทะจะออกไป เลยไปเหยียบเอา ชฎาเข้า”

ดดีหัวเราะชอบใจ แล้วถามว่า “ชฎา คืออะไรคะ”

“หมวกที่เขาใส่จ๊ะ เขาก็ปึงปึงโมโหใหญ่ ถามว่าใคร ทำไมเหยียบชฎาของเรา นารทะบอกว่าไม่ได้แกล้ง คิดว่านอน อยู่ตรงโน้น มานอนตรงนี้ตั้งแต่เมื่อไหร่ ขอโทษด้วย

แล้วนารทก็จะออกไป”

เกริกภพ เต่าเสริมว่า

“ยังงี้คงย้ายที่อีกแห่งเลย กลัวจากลับเขาจะมาเหยียบเอาอีก”

จิตชั้นตอบว่า “ไม่ได้ย้ายที่ แค่นอนกลับหัวไปอีกทางหนึ่ง พอนารทจะกลับเข้ามา คิดว่าเทวละนอนแบบเดิม ก็ระวังแล้วนะ ไม่รู้ว่าคุณกลับหัวมาเลยเหยียบเอาบ้านคอ”

ดีดีหัวเราะเอิ๊กอ๊าก “เหยียบคอเลย”

จิตชั้นเอ็นดูลูกสาว “เทวละโกรธธรรมาภคก ขอโทษเท่าไรก็ไม่ยอมแล้ว สาปนารทเลยว่ ถ้าพระอาทิตย์ขึ้นเมื่อไหร่ ให้หัวของนารทจะแตกเป็น ๗ เสียง

ฝ่ายนารทก็สาปมั่งว่า ใครมีความผิดก็ขอให้หัวคนนั้นแหละ แตกเป็น ๗ เสียง”

“เป็น ๗ เสียง” ดีดีร้องเสียงแหลม เอามือตบน้ำแรงๆ เหมือนตีกลอง

“นารทเป็นคนที่มึญทึมมาก มีอำนาจมาก ระลึกชาติได้ถึง ๘๐ กัป คือในอดีต ๕๐ กัปในอนาคต ๕๐ กัป พอสาปไปแล้วก็รู้ว่าหัวของเทวละจะแตกแน่ๆ ก็เกิดเมตตาค้นมา เลยใช้อำนาจห้ามพระอาทิตย์ไม่ให้ขึ้น”

“มีดตัดตัด” ดีดีร้องดัง

“ที่นี้พอพระอาทิตย์ไม่ขึ้น ชาวบ้านก็เดือดร้อน พวกกันไปเฝ้าพระราชา พระราชาว่า เอ้ เราไม่ได้ทำอะไรบกพร่องนี่นา จะเกิดแบบนี้ได้ยังไงสงสัยมีใครที่มีมึญทึมทะเลาะกันแน่ๆ เลย”

“นารททะเลาะกับเทวละค่ะ” ดีดีตอบ เกริกภพหัวเราะ

“ใช่แล้ว” จิตชั้นตอบรับ “พระราชาเลยไปดู แล้วก็ถามนารทว่าจะแก้ไขยังไง

นารทะบอกว่าต้องให้เทวละขอโทษก่อน จึงจะพ้นคำสาปได้ พระราชาขอให้เทวละขอโทษ แต่เทวละไม่ยอม พระราชาสั่งให้จับเทวละหมอบลงแทบเท้าของนารทะ”

“แหม ผิดแล้วยังไม่ยอมขอโทษอีก” ดีดีทำเสียงงอนๆ เกริกภพสอนว่า “ดีดีทำผิดแล้ว ต้องรีบขอโทษนะลูก อย่าทำเหมือนเทวละ”

“ดีดีขอโทษค่ะ”

ซิดชื่นกอดลูกสาวที่หนึ่ง แล้วเล่าต่อ

“นารทะทูลพระราชาว่า ขอโทษแบบไม่เต็มใจนี้ไม่พ้นคำสาปหรอก แต่เขาเมตตานะลูก เขาออกอุบายให้ว่า ให้เอาเทวละลงไปแช่ในสระน้ำ แล้วให้เอาดินเหนียวพอกหัวไว้ พอท่านคลายฤทธิ์ พระอาทิตย์จะขึ้นมา ก็ให้เทวละดำน้ำหนีไป

เทวละก็ทำตาม พอนารทะคลายฤทธิ์ พระอาทิตย์ขึ้นมา เทวละรีบดำไปที่อื่น ส่วนดินเหนียวที่อยู่ตรงนั้นก็แตกเป็น ๗ เลียง”

“แตกโพละเลย” ดีดีตื่นน้ำแตกกระจาย

เกริกภพก้มล้างตัวลงน้ำ เข้าไปกอดลูกไว้

“ฟังนิทานจบแล้ว สนุกมั๊ย”

“สนุกค่ะ เครื่องคุณพ่อหายเสียยัง ดีดีร้อน”

เกริกภพหัวเราะ สายหน้า “เครื่องคุณพ่อไม่มีแล้วจะโยนทิ้งไปเมื่อกี้ มันเสียบ่อย ไปเล่นสไลเดอร์อีกมั๊ยลูก จะได้ลื่นร้อน”

“เล่นสไลเดอร์ค่ะ” ดีดีลุกขึ้นยืน พลังกางแขน อ้อนให้คุณพ่ออุ้มไปเล่นสไลเดอร์





เกริกภพพาครอบครัวออกไปกินอาหารที่ร้านชายทะเล เป็นวันที่ผู้คนไม่พลุกพล่านมากนัก ลมพัดเย็นสบาย

“มีดๆ อย่างนี้ นารทะปิดพระอาทิตย์ไว้หรือเปล่านั้น คุณแม่” ดีดีถาม ที่ชายฟ้าสุดขอบทะเลฟากโน้น มีแสงไฟจาก เรือหาปลาเกาะราวฟ้าอยู่เรียงราย

“ไม่ใช่หรอกจ้ะ นี่เป็นธรรมชาติ ตอนนี้เป็นเวลาที่ พระจันทร์ต้องทำงานแทนพระอาทิตย์” เกริกภพบอกลูก

“เทวละคือจ้ะนะคะคุณแม่ ทำผิดแล้วยังคืออีก ดีดีไม่คือ”

“ดีแล้วจะลูก เด็กคือไม่น่ารักหรอก”

“เทวละค่าน้ำไปไหนเหอคะคุณแม่” ดีดีถามอีก

“ก็หนีไปเลย ไม่ต้องหัวแตกแล้วนี่จ้ะ แต่เขาคืออย่างนี้แหละ ตายแล้วไปเกิดใหม่ก็ยังคืออยู่อีก”

“คุณแม่เล่า คุณแม่เล่า” ดีดีร้อง เกริกภพหัวเราะเบาๆ รู้ว่าคุณแม่โดนให้เล่านิทานอีกแล้ว ชิดขึ้นจึงเล่าว่า

“เทวละมาเกิดใหม่ เป็นพระญาติของพระพุทธเจ้า ชื่อติสสะ เขามาวชกับพระพุทธเจ้าตอนที่เขาแก่แล้ว เขาเป็นคนที่ชอบห่มจีวรสวยๆ รีดเรียบๆ แล้วชอบไปนั่งวางภูมิอยู่ที่โรงฉัน ที่มีกุฏิพระหลายหลังล้อมรอบอยู่”

“นั่งวางภูมินั่งยังงัยคะ คุณแม่” ดีดีไม่รู้จักคำนี้

“ก็นั่งทำท่าเป็นผู้ใหญ่ เป็นคนมีความรู้ดี อย่างนี้จ้ะ”

เกริกภพทำท่าเคร่งขรึม วางมาดเท่ ดีดีหัวเราะ

“เขานั่งอยู่อย่างนั้นบ่อยๆ วันหนึ่ง ก็มีพระจากที่อื่น เป็นแขกมาเฝ้าพระพุทธเจ้า ผ่านมาเห็นพระติสสะนั่งภูมิจำนอยู่ ก็คิดว่าเป็นพระผู้ใหญ่นิ่ง จึงเข้าไปทำความเคารพ และปรนนิบัติ”

“คืออย่างนี้นะลูก” เกริกภพอธิบาย “พระเขามีระเบียบวินัยว่า พระบวชทีหลังต้องไหว้พระที่บวชก่อน แล้ว

เวลาพระที่บวชน้อยปีกว่า เวลาเจอพระผู้ใหญ่มากว่า ต้องเอื้อเฟื้อดูแลท่าน ต้องถามว่า จะต้องการน้ำดื่มมัย เดินทางมาปวดเมื่อยมัย อยากให้นวดมือนวดเท้ามัย อะไรอย่างนี้แหละ”

ดีดีตั้งใจฟัง มองพ่อตาแป้ว ชิดขึ้นเล่าต่อว่า

“พระติสสะนั่งเฉยๆ พระรูปหนึ่งถามว่า ท่านบวชได้ที่พรรษาแล้ว ก็พรรษาก็คือปีแล้วนะลูก ท่านตอบว่ายังบวชได้ไม่ถึงปีเลย พระรูปนั้นเลยต่อว่า บอกขรัวตานี้ฝึกยาก เห็นพระเถระผู้ใหญ่มา ทำนั่งเฉย ไม่ทำสิ่งที่ควรทำ อย่างที่พ่อบอกเมื่อกี้นะลูก ไม่แสดงความเคารพ ไม่ถามว่าจะต้องการน้ำมัย จะให้นวดมือนวดเท้ามัย

พระติสสะก็โกรธธธธ โดนว่าเข้าโกรธใหญ่ แล้วถือตัวด้วยว่าเป็นพระญาติของพระพุทธเจ้า ถามพระเหล่านั้นว่า ท่านมหาใคร พวกพระตอบว่า มาเฝ้าพระพุทธเจ้า พระติสสะออกเสียงไว้อ่านจบ บอกว่า ท่านรู้มัยว่าข้าพเจ้าคือใคร แล้วพาพระเหล่านั้นไปเฝ้าพระพุทธเจ้า

ไปถึงก็ร้องไห้ ฟ้องพระพุทธเจ้าว่าพระกลุ่มนี้มาว่าข้าพเจ้า

พระพุทธเจ้าทรงถามความเป็นจริงทั้งหมด แล้วไม่เข้าข้างพระติสสะ เพราะอะไรจ๊ะ”

ชิดขึ้นถามลูก ดีดีนั่งคิดแล้วตอบว่า

“เพราะพระติสสะทำผิดเอง”

“เก่งมากลูก ถูกแล้ว ท่านทำผิดพระพุทธเจ้าก็ไม่เข้าข้าง ไม่ใช่ว่าพอใครเป็นพระญาติแล้วจะถูกต้องไปซะทั้งหมด พระพุทธเจ้าก็ให้พระติสสะขอโทษ”

“ไม่ขอโทษ เป็นเทวดาก็ไม่ขอโทษ” ดีดีร้อง ยังจำเรื่องเทวดาได้ เกริกภพหัวเราะเบาๆ เลียนเสียงลูก “ไม่ขอโทษ ไม่ขอโทษ”

จิตชื่นพยับน้ำรับ “ใช่ ไม่ขอโทษ พระเหล่านั้นจึงทูล  
ว่า พระติสสะหัวดีคือ ว่ายากสอนยาก พระพุทธเจ้าตรัสว่า  
พระติสสะไม่ใช่แค่ดีว่ายาก ตอนเป็นเทวดาก็เป็นคนว่ายาก  
เหมือนกัน แล้วพระพุทธเจ้าก็ทรงเล่าเรื่องเทวดาให้พระเหล่านี้นั่งฟัง เหมือนที่คุณแม่เล่าเมื่อตอนเย็นนั่นแหละจ๊ะ”

ดีดีพยับหน้าเป็นเชิงว่ารู้อแล้ว

“แล้วพระพุทธเจ้าจึงสอนพระติสสะว่า ถ้าคอยคิดว่า  
คนโน้นฆ่าเรา คนนี้ชนะเรา คนนี้ขโมยของเรา คิดอย่างนี้ก็จะ  
เป็นเวรต่อกันไปเรื่อย ไม่อาจหยุดลงได้

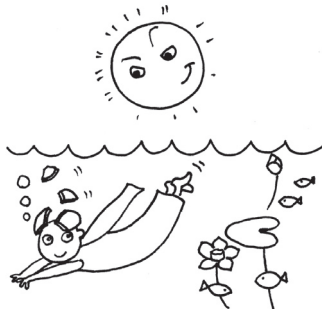
ถ้าใครไม่คิดอย่างนั้น เวนของเขาจึงจะหยุดลงได้”

เกริกภพ ลูบหัวลูกสาว

“คือท่านให้เราไม่คอยจ้องจับผิดคนอื่นนะลูก ให้เรามี  
เมตตา รู้จักให้อภัยคนอื่น ดีดีรู้จักขอโทษแล้ว ต้องรู้จักยกโทษ  
ให้คนอื่นด้วย”

“ดีดียกโทษ” ดีดีพูดตามพ่อ แม้จะไม่ค่อยเข้าใจนักว่า  
ยกโทษนั้นคืออะไร ยกยังไง จะหนักมีขเวลายก แต่ดีดีเชื่อพ่อ  
ถ้าพ่อบอกว่ายกได้ ดีดีคงจะยกขึ้นได้เอง

“อืมแล้ว ไปกันหรือยังคะคุณแม่ ดีดีจะนอนแล้ว”



# มัฏฐกฺกเทฬ

ละอองนวลกับคิมหันต์ ก้มกราบพระพุทธรูปสี่ทองคำใหญ่ แสงไฟในโบสถ์ที่เปิดไว้ ฉายความงามขององค์พระให้ดูงดงามจับใจยิ่งขึ้น พระพักตร์สงบเย็นทำให้จิตใจเป็นสุข ดวงเนตรที่ทอดลงมาดูเปี่ยมด้วยมหากรุณา จนละอองนวลรู้สึกเหมือนได้รับกระแสความเมตตาจากพระเนตรที่ทอดลงมา

คิมหันต์กราบเสร็จแล้ว กระเฝิบมานั่งใกล้ๆ

“งดงามจริงๆ นะ น่าเลื่อมใส” คิมหันต์กระซิบเบาๆ ละอองนวลยิ้มให้

“เลื่อมใสก็ดีแล้ว พระพุทธเจ้าสอนว่า สิ่งทั้งหลายทั้งปวงสำคัญที่ใจ ใจประเสริฐที่สุด ถ้าใจดี ใจผ่องใส การทำกรพุดก็พลอยดีด้วย ทุกอย่างสำเร็จมาจากใจ เราเลื่อมใสพระศรัทธาพระ เราก็จะทำอย่างที่พระสอน ความดีนั้นก็จะนำความสุขมาให้”

คิมหันต์ชื่นใจ ละอองนวลเล่าว่า

“รู้มั๊ยว่า เพียงแค่เราทำใจให้เลื่อมใสในพระพุทธเจ้าเท่านั้น ยังได้ไปเกิดเป็นเทวดาเลย เคยได้ยินหรือเปล่า”

คิมหันต์ส่ายหน้า “ยังไม่เคยเลย เรื่องอะไรหรือ เล่าให้ฟังมั๊ยซี จะได้อู้บ้าง”

ละอองนวลจึงเล่าเรื่องของมัฏฐกฺกเทฬให้ฟัง

“ม ฎ ฐ ก ฎ ท ลี เป็นลูกชายเศรษฐี ตระกูลพราหมณ์ พ่อแม่รวยมากก็จริง แต่พ่อขี้เหนียวมากเลย จนใครก็ให้สมญาว่า อทินนปุพพะกะ แปลว่า ไม่เคยให้อะไรใคร แต่เขาก็กังอูตสำทให้ตุ้มหูลูกนะ เขาเอาทองมาตีแผ่ทำตุ้มหูเกลี้ยงๆ ให้ลูกคนหนึ่ง ชาวบ้านก็เลยเรียกเด็กคนนั้นว่า ม ฎ ฐ ก ฎ ท ลี แปลว่ามีตุ้มหูเกลี้ยง ตุ้มหูนี้ก็พ่อตีเอง เพราะจ้างช่างตีมันเสียเงิน”

คิมหันต์หัวเราะเบาๆ นิ่งฟัง

“พออายุ ๑๖ ลูกชายป่วยหนัก แม่บอกให้พ่อไปหาหมอมา พ่อไม่ยอม กลัวเสียตังค์ ได้แต่ไปถามหมอว่า เวลาคนเป็นอย่างนี้ๆ มา หมอจัดดยายังไง เสร็จแล้วตัวเองก็ไปหารากไม้ใบไม้อย่างที่หมอบอกมาทำเองให้ลูกกิน”

“โอ๊ย เสี่ยงกับชีวิตลูกเลย เสียเงินจะเท่าไรหรือเชียว หรือ ไหนว่าเป็นเศรษฐี” คิมหันต์ต่อว่าเศรษฐี

“ก็จนทรุดมากนั่นแหละจ๊ะ พ่อถึงยอมไปหาหมอ แต่หมอเห็นแล้วก็ไม่รับรักษา เพราะรักษาไม่ไหวแล้ว บอกให้ไปหาคนอื่นเถอะ

พราหมณ์รู้ว่าลูกตัวเองต้องตายแน่ๆ กลัวคนมาเยี่ยม จะเห็นทรัพย์สมบัติ ช่วยกันห้ามลูกชายออกมานอนที่ระเบียงนอกห้อง”

“โอ๊ย อะไรจะขนาดนั้น เหลือเชื่อเลยนะเนี่ย”

คิมหันต์ร้องเบาๆ

“พระพุทธเจ้าทรงตรวจดูสัตว์ทั้งหลายในตอนเช้าตรู่ เห็นม ฎ ฐ ก ฎ ท ลี จึงเสด็จมาโปรด

ตอนที่เสด็จมาถึง เด็กหนุ่มกำลังนอนตะแคง หันหน้าเข้าฝาบ้าน พระพุทธเจ้าทรงทราบว่าเขาไม่เห็นพระองค์ จึงทรงเปล่งพระรัศมีไปวาบหนึ่ง เขาคิดว่า

“เฮ้ แสงอะไรนะ”

แล้วหันหน้าออกมาดู เห็นพระพุทธเจ้า ก็คิดว่า เพราะพ่อเรา เป็นอันธพาล ไม่ได้ถวายทาน ไม่ได้ฟังธรรม เราเลยไม่เคยได้ ฝ้าพระพุทธเจ้าไปด้วย มาตอนนี้ แม้แต่จะยกมือไหว้ พระพุทธเจ้าเราก็อยกไม่ไหว จะทำอะไรได้ คิดอย่างนั้นแล้ว เขาก็ทำใจให้เลื่อมใสในองค์พระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าทรงทราบว่า เขาทำจิตให้เลื่อมใสใน พระองค์แล้ว ก็เสด็จออกไป พอลับตาเท่านั้น เขาก็ตายลง แล้วไปเกิดในวิมานทอง”

“โอ้ เป็นเทวดาไปเลยเธอ” คิมหันต์ตื่นตื่นแปลกใจ ละอองนวลรับคำ

“ฝ่ายพ่อ พ่อทำศพลูกชายเสร็จแล้วก็ไปยื่นร้องไห้ที่ ป่าช้าทุกวันเลย ว่าลูกชายอยู่ไหน มหาพ่อดេះ”

คิมหันต์ทำคอนหล่นจากสายตาด้วยความหมั่นไส้



“เทพบุตรมัฏฐกฺกุณทลึ เป็นเทวดาแล้ว พิจารณาว่า เอ๊ วิมานนี้ได้มายังไง เลยรู้ว่า อ้อ เพราะทำใจเลื่อมใสใน พระพุทธเจ้า มองลงมาเห็นพ่อยื่นร้องไห้ที่ป่าช้า ก็สงสารอยาก จะช่วย เขาเลยแปลงกายเป็นคนมายืนร้องไห้อยู่ใกล้ๆ

พ่อได้ยินเสียงคนร้องไห้ จึงเข้าไปถาม บอกว่าพ่อหนุ่ม แต่งกายคล้ายลูกชายข้า มาร้องไห้ทำไมทุกซัอะไร

“ท่านเล่ามีทุกซัอะไร” ชายหนุ่มถาม

“ข้าพเจ้าทุกซัถึงลูกชายที่ตายไป”

“ข้าพเจ้ามีรถคันหนึ่ง” ชายหนุ่มบอก “เป็นรถทองคำ ล้วน สวยมาก แต่ยังหาล้อรถไม่ได้ ทุกซัใจมาก”

เศรษฐีตกตะลึง พอบอกว่าเป็นรถทองคำ แล้วก็บอก  
ว่า “พ่อหนุ่ม จะต้องการล้อเงินหรือล้อทอง หรือแก้วมณีอะไร  
เราจะจัดหามาให้ท่าน”

ชายหนุ่มคิดว่า คุณติ ตอนเราป่วยจะตาย ไม่ยอมเสีย  
เงินค่าหมอนิดหน่อย ตอนนี้เห็นเรามีรถทอง จะยอมจ่ายล้อ  
ทองให้ คิดแล้วก็แกล้งพูดว่า

“ไม่มีอะไรเหมาะกับรถของข้าเท่ากับดวงอาทิตย์กับ  
ดวงจันทร์ ถ้าได้มาเป็นล้อละก็เยี่ยมที่สุด”

พราหมณ์คิดว่าชายหนุ่มคนนี้บ้า เขาพูดว่า

“ท่านต้องการในสิ่งที่เป็นไปได้ ท่านโง่เงาเหลือ  
เกิน ตายแล้วเกิดอีกเท่าไร ก็เอาดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์มาทำ  
ล้อไม่ได้หรอก”

ชายหนุ่มย้อนว่า แต่เรายังอยากได้ในสิ่งที่เห็นได้อยู่  
ท่านซีรื่องให้คร่ำครวญในสิ่งที่ใครๆ ก็มองไม่เห็น ท่านว่าใครโง่  
กว่าใคร” พราหมณ์ก็เลยได้สติว่า เออใช่ เราต้องการในสิ่งที่  
มองไม่เห็น แล้วก็ไม่เคยมีใครเรียกคืนมาได้”

กิมหันต์เห็นด้วย “แหม เทวดาฉลาดจัง”



“พราหมณ์ก็พูดชมเชยว่า ตัวเองเราร้อนนักหนา ได้  
ชายหนุ่มมาให้ความเห็นทำให้เย็นลง ความเศร้าโศกถึงลูกชายก็  
คลายลงด้วย แล้วถามว่าเขาเป็นใคร เขาจึงเฉลยว่าเป็นลูกชาย  
ของพราหมณ์นั่นเอง ได้ทำกุศลก่อนตายเลยไปเกิดเป็นเทวดา

พ่อก็ เอ๊ ไม่เคยเห็นลูกทำบุญทำกุศลอะไรเลย ไปเกิด  
เป็นเทวดาได้อย่างไร

ชายหนุ่มเล่าเรื่องที่พระพุทธเจ้าเสด็จมาโปรดให้ฟัง พอฟังแล้วปีติมาก ร้องว่า อัสจรรยัจริงๆ การไหว้พระพุทธเจ้า มีผลถึงปานนี้ ข้าพเจ้าจะทำจิตให้เลื่อมใสพระพุทธเจ้าตั้งแต่วันนี้ไปทีเดียว

พราหมณ์ไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ปฏิญาณว่าจะรักษาศีลให้ทาน และเลื่อมใสในพระรัตนตรัย แล้วทูลอาราธนาไปเสวยที่บ้านในวันรุ่งขึ้น

พระพุทธเจ้าเสด็จไปบ้านพราหมณ์ มีคนมาชุมนุมกันมาก จะมาคูดพราหมณ์ถามปัญหาพระพุทธเจ้า

เมื่อเสวยเสร็จแล้ว พราหมณ์ทูลถามพระพุทธเจ้าว่า

“บุคคลไม่ได้ถวายทานแก่พระองค์ ไม่ได้บูชาพระองค์ ไม่ได้รักษาอุโบสถ เพียงแต่ทำจิตเลื่อมใสในพระองค์อย่างเดียว ก็ได้ไปเกิดในสวรรค์”

พระพุทธเจ้าตรัสว่า ท่านถามทำไม ในเมื่อมัฏฐกฺกนทลได้บอกความจริงนั้นแล้ว

พราหมณ์ก็แก้งสงสัย แก้งถามโน่นนี่ พระพุทธเจ้าจึงทรงเล่าเรื่องที่พ่อลูกได้พบปะพูดคุยกันที่ป่าช้า

พระพุทธเจ้าทรงทราบว่ ผู้คนที่มาชุมนุมยังไม่หายสงสัย จึงทรงอธิษฐาน ให้มัฏฐกฺกนทลเทพบุตรลงมาพร้อมกับวิมาน แล้วทรงไต่ถาม เทพบุตรตอบความจริงทุกอย่าง ผู้คนทั้งหลายจึงอุทานออกมาด้วยความเลื่อมใสว่า

คุณะลูกชายพราหมณ์ไม่ได้ทำอย่างอื่นเลย นอกจากทำใจให้เลื่อมใสในพระพุทธเจ้าเท่านั้น ยังได้สมบัติขนาดนี้ พระพุทธเจ้าทรงมีพระคุณนำอัสจรรยัแท้”

“อ้อ” คิมหันต์เอ๋ย “ที่พระพุทธเจ้าทรงสอนว่าสิ่งทั้งหลายสำคัญที่ใจ ไข่ม้อย เพียงใจเลื่อมใสก็นำบุญกุศล นำสุขต่อๆ มาได้”



“ใช่แล้ว พอใจเดือนไสในคุณพระรัตนตรัย ก็จักคิดดี  
ทำดีเสมอ จึงมีความสุขตามมา”

“สาธุ แหม พังแล้วชื่นใจ มีกำลังใจ ขอกราบพระอีกที่  
รู้สึกรักท่านจังเลย”

คิมหันต์ขยับนั่งทำเทพธิดา แล้วก็กราบพระพุทธรูป  
อย่างนอบน้อมอีกครั้งหนึ่ง



# พาหิยะ

บุษยามินตราเป็นคนขยัน ในหนึ่งวันถ้ามีงานอะไรเป็นต้องเก็บทำให้เสร็จ ไม่ชอบค้างไปวันรุ่งขึ้น แล้วก็มีการทำอยู่เรื่อย ๆ ด้วย พองานหมดก็หางานใหม่ทำ

สั่มโธถามว่า “จะทำอะไรเยอะแยะไปทำไมนะแม่ดอกพุทธรักษา” (สั่มโธชอบเรียกคำแปลชื่อของบุษยามินตรา)

บุษยามินตราเล่าว่า “ชีวิตนี้สั้นนัก เราไม่รู้ทำบุญทำบาปอะไรมั่ง ตอนนี้อยากทำอะไรดี ๆ ทำเอาไว้เยอะ ๆ ให้เป็นประโยชน์แก่ศาสนาและสังคม เช่น หางานถอดเทปธรรมะมาทำบ้าง เอาไปให้เป็นต้นฉบับแก่คนที่เขาอยากพิมพ์หนังสือธรรมะ หรือไปช่วยงานบุญที่โน่นที่นี้ ทำตนให้เป็นประโยชน์มากที่สุดในทุกเวลานาทีที่ผ่านไป อย่าให้เวลาสูญเปล่า เพราะไม่รู้จะตายเมื่อไหร่”

สั่มโธสะดุ้งเมื่อได้ยินตอนท้าย

“อาราย คิดเรื่องตายแล้ว ยังแข็งแรงอยู่เลย ไม่ได้เป็นอะไรสักกะหน่อย”

“แข็งแรงก็ดี จะทำอะไรได้เยอะ ๆ แต่แข็งแรงไม่เกี่ยวกับเรื่องว่าตายเมื่อไหร่ คนป่วยบางที่ป่วยไป ๑๐ ปีไม่ตาย คนแข็งแรงพຽນนี้ก็อาจจะตายได้ พระพุทธเจ้าให้เราไม่ประมาท ให้ระลึกถึงความตายเสมอ ๆ จะได้มีสติ ทำอะไรที่

ถูกที่ควร” สัมโณั่งคิดพิจารณา แต่ไม่ค่อยคุ้นเคยกับการคิดถึง  
ความตาย รู้สึกไม่เป็นมงคลกับตัวเอง บุษยามินตราบอกว่า

“การคิดถึงความตาย เป็นการไม่ประมาท รู้ความจริง  
ว่า เออ เราอาจจะตายเมื่อไหร่ก็ได้ จะได้รับทำดี ไม่ใช่ไม่เป็น  
มงคล ไม่ใช่การแข่งตัวเอง แต่เป็นการปลุกสติ”

อธิบายแล้ว บุษยามินตราเล่าเรื่องพาหิยะให้สัมโณฟัง



“พาหิยะ เป็นคนหนุ่มนะ แล่นเรือไปกลางมหาสมุทร  
เจอคลื่นลมแรง เลยเรือแตก คนบนเรือจมหายไปหมด ตัวเอง  
เจอกระดานแผ่นหนึ่งเลยเกาะลอยมา ในที่สุดมาถึงเมืองชื่อ  
สุปปราระะ เสื้อผ้าหลุดลู่ตามน้ำไปหมด เลยเอาไม้แห้งผูก  
ปอมัดๆ ปกปิดร่างกาย แล้วกลับไปในเทวาลัย พอตื่นขึ้นมาก็  
เอาจานที่คนเขาใช้ใส่ของบุษานะ ไปขออาหารชาวบ้าน

ชาวบ้านเห็นเข้าก็แตกตื่น นึกว่าเป็นพระอรหันต์ คือ  
ก้ำสละทุกอย่างไม่มุ่งผ้าทำนองนั้น ความจริงเขาไม่ได้คิดจะ  
หลอกใคร แต่มีข้าวกินก็เลยปล่อยเลยตามเลย

พอคนมาเคารพบูชามากๆ เข้า ก็เฟลอลามตัวเองว่า  
เอ หรือเราจะเป็นอรหันต์จริงๆ

แต่จิตสำนึกยังบอกว่าไม่ใช่หรอก เราไม่ใช่อรหันต์  
พระก็ไม่ได้เป็นด้วย

เขานอนคิดว่า เอ๊ะ ทำยังไงดี จะหนีไปเสียให้พ้น หรือ  
จะเป็นอรหันต์จริงๆ เสียเลย

ตอนนั้นข่าวของพระพุทธเจ้าแพร่ไปทั่ว พาหิยะตัดสิน  
ใจไปเฝ้าพระพุทธเจ้า”

“ทำไมถึงตัดสินใจไปหาพระพุทธเจ้าล่ะ” สัมโณสงสัย

“เพราะบารมีเก่าชาติก่อนมาคลใจ” บุษยามินตราตอบ

“ชาติก่อนเป็นยังไง” สัมโสนใจ

“ชาติก่อนตั้งแต่สมัยพระพุทธเจ้าองค์ที่พระนามว่า กัสสป องค์ก่อนพระพุทธเจ้าของเราละ คราวนั้นมีพระเป็นเพื่อนกัน ๗ รูป เห็นว่าพระทุกๆ ไปเสื่อมลงในเรื่องการปฏิบัติแล้ว ไม่อยากอยู่ด้วย เลยชวนกันไปบำเพ็ญธรรมที่ภูเขาสูง โดยทำบันไดพาดขึ้นไป พอขึ้นแล้วก็ผลัดบันไดทิ้งเลย กะตายบนนั้นเลยถ้าปฏิบัติไม่สำเร็จ

ปรากฏว่ามีรูปหนึ่งสำเร็จเป็นอรหันต์ อีกรูปหนึ่งสำเร็จเป็นอนาคามี ส่วนอีก ๕ รูปไม่บรรลุอะไร เลยไม่ยอมกินอาหาร และผอมตายใน ๗ วัน ไปเกิดในเทวโลก”

“โอ้ อะไรจะปานนั้น” สัมโอร่าฟัง แล้วสลับไปอีกหนึ่ง

“พอมาถึงพระพุทธเจ้าของเรา ทั้ง ๕ คนก็ตายจากเทวโลก คนหนึ่งมาเกิดเป็นพระราชานามว่า ปุกกุสชาติ คนหนึ่งเป็นพระกุมารกัสสป คนหนึ่งเป็นพระทัฬหम्मัลลบุตร คนหนึ่งเป็นสภิกะปริพาชก แล้วคนสุดท้ายก็คือพาหิยะ ทารุจิริยะ คนนี้เอง”

“จำชื่อได้ไงเนี่ย เขียนให้สัมโอร่าอ่านยังยากเลย” สัมโอร่า บุษยามินตราหัวเราะ



“ต่อจากตอนแรกนะ คือนั้นพาหิยะ เดินทางจากสุปปารกะ เดินทางอย่างไม่นึกถึงความเหน็ดเหนื่อยกันละ รีบไปเรื่อยไปสาวัตถิ จะไปหาพระพุทธเจ้า พอไปถึงก็รุ่งเช้า ชาวบ้านบอกว่าพระพุทธเจ้ากำลังออกบิณฑบาตอยู่ เขารีบตามไป พอพบพระพุทธเจ้า ก็ลงกราบแทบพระบาทเลย ขอร้องให้

แสดงธรรม พระพุทธเจ้าตรัสว่า พาหิยะ ยังไม่ใช่เวลานะ เวลานี้เรากำลังบิณฑบาต”

“ใจร้อนคืนะ” สัมโธว่า “รอให้พระพุทธเจ้าพักก่อนก็ไม่ได้”

“ไม่ได้ เขาใจร้อน เขาตอบว่า พระองค์ผู้เจริญ ไม่มีใครที่ท่องเที่ยวอยู่ในสังสารวัฏนี้แล้วจะไม่ได้รับอาหาร แต่ที่ไม่รู้คือ ไม่รู้ว่าอันตรายจะเกิดกับชีวิตเมื่อไหร่”

“ชีวิตใคร” สัมโธสงสัย

“ทั้งชีวิตของพระพุทธเจ้า แล้วก็ชีวิตของพาหิยะด้วย ไม่รู้ใครจะเป็นอะไรไปเมื่อไหร่ เพราะฉะนั้น ขอพระองค์จงแสดงธรรมแก่ข้าพเจ้าเถิด

พระพุทธเจ้าตรัสอีกว่า พาหิยะ เวลานี้ไม่ใช่เวลาแสดงธรรม

พาหิยะโอดครวญบอกว่า ข้าพระองค์เดินทางมาโดยไม่ได้คิดถึงอันตรายของชีวิต เดินทางมาตลอดคืนไม่ได้พักเลย ไม่ได้หยุดยืน ไม่ได้นั่ง เพื่อฟังธรรมของพระองค์ ขอพระองค์แสดงธรรมเถิด เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพระองค์ตลอดกาลนาน”

ความจริงพระพุทธเจ้า เห็นว่าพาหิยะนั้นนะพอได้พบพระองค์แล้วเกิดปีติมาก คนที่กำลังมีปีติสั่นเหล้อย่างนี้ ฟังธรรมก็ไม่บรรลुरुอก เพราะมันตื่นเต้น มันไปอยู่ที่จิตใจเสียหมด ท่านจึงชะลอไว้ด้วยการตรัสห้าม ที่นี้พอพาหิยะทูลขอเป็นครั้งที่ ๓ พระองค์ก็เลยแสดงธรรม”

สัมโธพลอยอยากรู้ตามพาหิยะไปด้วยเลยตอนนี้

“พระพุทธเจ้าตรัสว่า พาหิยะ จงสำเหนียกว่า

จงสักแต่ได้เห็นในสิ่งที่ได้เห็น

จงสักแต่จะได้ยิน ในสิ่งที่ได้ยิน

จงสักแต่ว่ารู้ ในสิ่งที่ได้รู้ อันนี้คือรู้ทางจุมูก ลิ่น กายนะ สัมโ  
ภาษาบาลีท่านว่า มุตเต มุตตะ มัตตัง

จงสักแต่ว่ารู้ ในสิ่งที่ได้รู้ อันนี้คือรู้ทางใจ บาลีว่า  
วิญญาเต มุตตะ มัตตัง

พอตรัสจบนะ พาหิยะก็บรรลुเป็นพระอรหันต์เลย

สัมโไปถึงไหนแล้ว”

สัมโอยิม “ยังปลุชนเต็มร้อยอยู่จ๊ะ”

“พระพุทธเจ้าตรัสยกย่องว่า พาหิยะ เป็นพระสาวกที่  
ตรัสรู้ได้เร็วกว่าสาวกทั้งหลาย พอพาหิยะได้บรรลุเป็นอรหันต์  
แล้ว จึงขอวชกับพระพุทธเจ้า พระองค์จึงให้ไปหาเครื่องบริวาร  
สำหรับบวช เขาทุลลาไป แต่ก็ถูกโคขวิดตายก่อนจะได้บวช”

“โอโยโย ทำไมถึงทำกับฉันด้ายย.....” สัมโอร้อง  
ครวญครางเป็นเพลงเก่าของดาวใจ ไพจิตร บุษยามินตรา  
หัวเราะ

“อ้าว มันมีที่ไปที่ไปซี ไม่ใช่เรื่องบังเอิญนาเนี่ย”

“ทำไมเธอ” สัมโสงสัย

“ว่าตัวนั้นเป็นยักษ์ณีแปลงร่างมา มาขวิดตายด้วย  
ความแค้น มีเวรต่อกันมา จองเวรไว้

ในชาติอดีต มีลูกชายเศรษฐี ๔ คน พาหญิงโสเภณีไป  
เที่ยว ก็มีความสุขกับหญิงคนนั้นไปทั้งวัน พอตกเย็นก็กลับ  
ซุบซิบกันว่าน่าจะฆ่าหล่อนเสีย แย่งเอาเงิน ๑,๐๐๐ กหาปณะ  
และเครื่องประดับ”

“ลูกเศรษฐีเนี่ยนะ แย่งไปจะได้สักเท่าไรหรือเขี้ยว ยิ่ง  
แบ่งตั้ง ๔ ยังงี้ด้วย ไม่น่าเลย คิดสั้น” สัมโบ่นยาว

“ฝ่ายโสเภณีก็คิดว่า คนพวกนี้ไม่มีมายอายุ หากความ  
สุขกับเราแล้วยังจะฆ่าเอาเงินอีก ตอนที่ถูกฆ่านางก็เลยผูก  
อาฆาตไว้ว่า ชาติดูไปขอให้เป็นยักษ์ณี สามารถฆ่าตอบคน

พวกนี้ได้ เหวที่ผูกไว้นี้แหละ พานางมาเกิดเป็นยักษ์ณี ตามฆ่าผู้ชาย ๔ คนนี้มาหลายร้อยชาติ ๑ ใน ๔ คนนี้ก็คือ พาหิยะของเรานี้แหละ ซึ่งเมื่อตอนที่ฆ่าโสเภณีตาย ก็ไปตกนรกอยู่นานมากนะ พอใช้กรรมเสร็จ ยังต้องมาถูกยักษ์ณีฆ่าตายอีกหลายร้อยชาติ จ่ายหนี้เวรเสร็จแล้วแหละ จึงจะได้กลับมารับบุญที่เคยบำเพ็ญมา มาเกิดเป็นพาหิยะได้ฟังธรรมต่อในชาตินี้แล้วได้บรรลุปะเป็นพระอรหันต์”

“แต่ก็ใช้เวรสุดท้ายอีกหนหนึ่งก่อน” สัมโสรูป

“พระพุทธเจ้าก็ทรงให้ภิกษุทั้งหลาย นำศพของพาหิยะมาทำฌาปนกิจ แล้วทำสถูป บรรจุอัฐิธาตุไว้เพื่อเป็นอนุสรณ์”

“ได้เป็นพระอรหันต์ทั้งที่ยังไม่ได้บวชเลยนะ สาธุ”

สัมโอะว่า บุษยามินตราพยักหน้า

“นี่ไง ถึงบอกว่า ให้รีบทำประโยชน์ไว้ เพราะคนเราไม่รู้จักตายเมื่อไหร่ แบบพาหิยะพูดไว้เลยว่าขอให้พระพุทธเจ้าแสดงธรรม เพราะเขาไม่รู้จักตายเมื่อไหร่”

คราวนี้ สัมโอะพยักหน้าเห็นด้วยแต่โดยดี



## นายมาลาการชื่อสุมน

จิ้งนุ้ย กับจุ่มปุย นั่งเรือไปปากคลองตลาด แล้วหอบดอกไม้กลับมาหลายกำใหญ่ ด้วยเหตุที่ว่าดอกกุหลาบก็อยากได้ ดอกเบญจมาศก็อยากได้ ดอกบัวสวรรค์ก็อยากได้ ดอกสารพัดก็อยากได้ อยากได้ไปหมด จนจิ้งนุ้ยเริ่มปวดแขนถึงได้หยุดอยาก

กลับมาบ้านแล้ว ก็ช่วยกันจัดดอกไม้ ไม่ได้มีเทศกาลหรืองานเลี้ยงอะไร เพียงแต่เป็นวันเกิด คือเกิดอยากจัดดอกไม้ขึ้นมา เท่านั้นเอง

จัดไปก็เม้าท์กันไปสนุกสนาน ถูกหนามตำบ้างพอประมาณ เป็นที่รื่นรมย์

จิ้งนุ้ยบอกว่า “พระพุทธเจ้าสอนว่า ช่างดอกไม้ที่ฉลาดต้องเลือกเก็บดอกไม้สวยๆ มาจัด ดอกไม้สวยทิ้งไป เหมือนใจเราต้องเลือกสิ่งดีๆ มาไว้ในใจ เรื่องไม่ดีทิ้งไป”

จุ่มปุยถามว่า เคยรู้เรื่องของคนจัดดอกไม้ชื่อสุมนมั๊ย จิ้งนุ้ยไม่รู้จัก จุ่มปุยจึงเล่าให้ฟัง

“คนจัดดอกไม้ เขาเรียกว่านายมาลาการ มาลา ก็คือดอกไม้ นั่นแหละ ช่างดอกไม้ชื่อสุมน มีหน้าที่หาดอกมะลิวันละ ๘ ทะนานไปถวายพระเจ้าพิมพิสารทุกเช้า ได้เงินวันละ ๘ กหาปณะ”



“๘ กหาปณะนี้เท่าไร” จิงน้อยถาม จุ่มปุยสายหน้า

“ไม่รู้เหมือนกัน” หัวเราะแล้วเล่าต่อ

“วันหนึ่งก็เอาดอกไม้มาแต่เช้า เดินเข้าเมืองมา พอตี  
พบพระพุทธเจ้ากำลังเสด็จเข้าเมืองมาเหมือนกัน

วันนี้พระพุทธเจ้ามีพุทธประสงค์จะโปรดนายสุนมาลา  
การ จึงทรงเปล่งพระฉัพพรรณรังสี คือ เปล่งพระรัศมีเสด็จไป  
ทำให้นายสุนเห็นพระพุทธเจ้าราวกับพระองค์เป็นทองคำ  
เปล่งปลั่ง เกิดจิตเลื่อมใสอย่างยิ่งเลย เขาก็ตัดสินใจว่ายอม  
สละชีวิตแล้ว จะเอาดอกไม้ถวายพระพุทธเจ้า ไม่เอาไปถวาย  
พระราชาแล้ว เขาคิดว่า พระราชาถ้าไม่ได้ดอกไม้แล้วจะฆ่าเรา  
หรือเนรเทศเราก็ตาม เราจะบูชาพระพุทธเจ้าด้วยดอกไม้นี้”

“แหม” จิงน้อยฉุน “อะไร แค่ออกไม้นี้จะฆ่ากันเลย  
เชียวนะ”

“อ้าวไม่แหม สมัยก่อนทำอะไรหน่อยก็เป็นโทษไปหมด  
แหละ คงน่ากลัวจริงๆ นา เพราะอะไรรู้มั๊ย”

“อะไรเหรอ” จิงน้อยซักจะตกใจเล็กๆ

“ก็พอแกล้งกลับบ้านเล่าให้เมียฟังนะ เมียตกใจถึง  
ขนาดที่ว่าคนโง่ไม่รู้จักตาย พระราชาอาจจะตัดมือตัดเท้าเสีย  
ก็ได้นะ ว่าแล้วก็รีบเผ่นแนบไปเฝ้าพระราชาแล้วทูลเรื่องให้  
ทรงทราบ”

“อ้าว ทำไมไปฟ้องซะเอง” จิงน้อยไม่เข้าใจ จุ่มปุย  
หัวเราะ

“ไปฟ้องเพื่อจะบอกว่า อะไรๆ ที่สุนทำไปก็ตาม ไม่  
เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้า เราหย่ากันแล้ว”

“อ้าว” จิงน้อยร้องอีก “เฮ้ ได้ยังไง”

“แต่พระราชาไม่จายหรือ พระเจ้าพิมพิสารท่าน  
เป็นพระโสดาบัน เลื่อมใสในพระพุทธเจ้า ทรงคิดว่าหญิงนี้เป็น

คนไม่ดี ไม่เลื่อมใสพระพุทธเจ้า ก็แก้งบอกยายเมียว่า เออ เลิกกันก็ดีแล้ว แล้วพระราชาก็รีบเสด็จออกไปเฝ้าพระพุทธเจ้า

เวลานายสมนถวายดอกไม้พระพุทธเจ้า ไม่ได้ใส่พาน ถวายนะ วิธีถวายคือ เขาโยนดอกไม้ขึ้นไปบูชา แต่ปรากฏว่า คราวนี้พระพุทธเจ้าจะประกาศคุณของนายสมนว่า ยอมสละชีวิต เพื่อได้ถวายดอกไม้บูชา

เพราะฉะนั้น พอโยนดอกไม้ขึ้นไป ดอกไม้ก็ลอยล้อมรอบพระพุทธเจ้าอยู่ ทรงเสด็จไปทางไหน ดอกไม้ก็ล้อมลอยตามไป “ไม่ได้ตกลงพื้นดิน”

“ไอ้โฮ อยากเห็นจัง” จิงน้อยรำพึง

“ประชาชนตื่นตื่นกันใหญ่ เดินตามดูไปเรื่อยๆ เลย พระพุทธเจ้าเสด็จมาพระลานหลวง พระราชาทรงรับบาตร จะเชิญเสด็จเข้าวัง แต่พระพุทธเจ้าแสดงอาการว่าจะประทับที่พระลานหลวง พระราชาก็สั่งให้ทำปะรำขึ้นถวาย

ดอกไม้ก็ยังลอยอยู่อย่างนั้น จนพระพุทธเจ้าเสวยเสร็จแล้ว ทรงอนุโมทนา แล้วเสด็จกลับวัดเวฬุวัน พอเสด็จเข้าพระคันธกุฎี ดอกไม้ทั้งหมดก็ตกลงกองอยู่หน้าพระคันธกุฎี”

“แหม น่าจะมีใครวาดภาพนี้ไว้จัง ไม่เคยเห็นเลย คงจะสวยงาม นายสมนคงจะปลื้มน่าดูเลย”

“ไม่ใช่ปลื้มอย่างเดียวหรอก พระราชาเรียกเข้าไปถามเหตุผลว่า คิดยังไง นายสมนบอกว่ายอมถวายชีวิตแล้ว อยากจะถวายดอกไม้พระพุทธเจ้าให้ได้ พระราชาโปรดปรานว่า เจ้าเป็นมหาบุรุษ แล้วพระราชทานช้าง ๘ ม้า ๘ ทาสผู้ชาย ๘ ทาสผู้หญิง ๘ เครื่องประดับชุดใหญ่ ๘ ชุด เงิน ๘,๐๐๐ กหาปณะ หญิงจากราชสกุล ๘ คน และพระราชทานบ้านสวย ๘ ตำบลด้วย”

“แล้วเมื่อกลับมามั้ย” จิงน้อยถาม “คราวนี้ร้องให้กลับ

มาละซี แต่จะเอามาทำไมเนอะ เมียใจร้ายอย่างนี้ พระราชาให้สาว ๆ มาตั้ง ๘ คนแล้ว”

จุ่มปุยเล่าว่า พระอานนท์ทูลถามพระศาสดาว่า ผลกรรมของนายสุมนเป็นอย่างไร

“พระพุทธเจ้าตรัสว่า อานนท์ เธออย่าคิดว่ากรรมดีของนายสุมนเป็นเรื่องเล็กน้อย เขาสะละชีวิตเพื่อเรา จิตของเขาเลื่อมใสในเราอย่างนี้แล้ว จะไม่ไปสู่ทุกคติถึงแสนกัป เขาจะเกิดในภพเทวดา และมนุษย์ตลอดแสนกัปนี้ นี่เป็นผลของการบูชา ภายหลังจากเขาจะได้เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า นามว่า สุมนะ

ตอนเย็นวันนั้น ภิกษุคุยกันในธรรมสภาเรื่องนายสุมนนี้อีก พระพุทธเจ้าตรัสว่า

บุคคลทำกรรมใดแล้ว ไม่มีความเดือดร้อนในภายหลัง มีแต่ปีติเมื่อระลึกถึง กรรมนั้นควรทำแท้”

“วันนี้ เราก็คจะมีปีติเหมือนกัน” จึงนุ้ยยิ้มแย้ม ยกแจกันดอกไม้ที่จัดเสร็จแล้ว เดินเข้าไปในห้องพระ เอาไปตั้งไว้หน้าโต๊ะหมู่บูชา จุ่มปุยก็ไม่รอช้า ยกแจกันของตัวเองไปตั้งคู่ไว้เหมือนกัน

แล้วทั้งสองก็ก้มกราบพระพุทธรูปด้วยความเคารพนอบน้อมและมีปีติในใจอย่างยิ่ง



# พระเจ้าปเสนทิโกศล

สวนศรี กับมณีสรร พี่น้องฝาแฝดได้เงินโบนัสมาก่อนหนึ่ง อยากรจะทำบุญวันเกิด ฉลองครบรอบที่เป็นฝาแฝดกันมาครบ ๓๖ ปี แต่ยังไม่รู้จะทำอะไรดี พิมพิลาแนะนำให้ซื้อหนังสือธรรมะมาแจก เพราะเป็นการให้ปัญญา ทำให้คนอ่านมีโอกาสได้ศึกษาธรรม และมีชีวิตที่มีความสุขขึ้นได้

ทั้งสามไปช่วยกันเลือกซื้อหนังสือมากองโต วันนี้นานั่งจัดแบ่งว่าจะส่งไปที่ใดบ้าง พิมพิลาเตรียมซื้อที่อยู่เป็นห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดวัด และห้องสมุดเรือนจำ

“ห้องสมุดเรือนจำเธอ เขาอ่านกันเธอ” มณีสรรถามอย่างแปลกใจ พิมพิลาพยักหน้า

“อ่านซี อยู่ในเรือนจำว่างๆ ก็อ่านหนังสือ อ่านธรรมะนะดี เพราะมีความทุกข์ใจอยู่แล้ว ธรรมะก็เป็นยาแก้ทุกข์ใจ ไม่ใช่ทุกข์กายอยู่แล้วเหมือนกัน”

“ความจริงอยู่เรือนจำนี่เหมือนอยู่วัดเหมือนกันนะ” สวนศรีเอ่ย “ถ้าวันๆ คอยปฏิบัติ คอยสวดมนต์ ก็จะเป็นกิจกรรมที่เหมือนพระเลย”

“กิจกรรมเหมือนแต่ใจอาจจะไม่เหมือน พระใจสุขแต่เขาใจทุกข์” มณีสรรออกความเห็น

“ถ้าน้อมใจเข้าหาพระ ก็คลายทุกข์ได้ เขามีเวลาที่จะ

อ่านหนังสือเยอะเลย” พิมพิลาอธิบาย

“คนอยู่ในทุกซ์นั้น เวลาย่อมยาวนาน คนที่เป็นทุกซ์แล้ว ก็ย่อมอยากออกจากทุกซ์ แต่ก็ต้องสร้างเหตุดี จึงจะออกจากทุกซ์ได้ บางคนเห็นทุกซ์แล้ว อยากเดือนคนอื่น ก็ยังเดือนยาก อย่างเรื่องที่พระพุทธเจ้าทรงเล่า เรื่องสัตว์นรกที่มาเดือนแต่ละตนก็โผล่ขึ้นมาเดือนได้คนละคำ แล้วก็จมลงไปอีก”

สวนศรีร้อง “อ้อ ทู สะ นะ โส”

มณีสรร บอกว่า “คืออะไร เล่าดิ”

สวนศรีจึงเล่าว่า

“พระพุทธเจ้าเล่าว่า สมัยพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า ตอนนั้นคนมีอายุสองหมื่นปีนะ พระพุทธเจ้าเสด็จมาที่กรุงพาราณสี ชาวบ้านก็มาทำบุญกันมาก แต่ลูกเศรษฐี ๔ คน กลับชวนกันทำบาป เทียวผิดลูกผิดเมียชาวบ้าน ตายแล้วไปตกนรกนานเป็นพุทธันดรเลย ตายจากนรกจุ่มนี้ไปรับเสขกรรมในนรกจุ่มโน้นอีก

คนแรกก็อยากจะเดือนคนอื่นว่า เราเมื่อมีเงินอยู่ ก็ไม่ได้ให้ทาน ไม่ได้ทำบุญทำที่พึ่งให้ตัวเอง จัดว่ามีชีวิตอยู่อย่างชั่วช้า

แต่โผล่ขึ้นมาร้องว่า ทู ได้คำเดียวก็จมลงไปอีก คำว่าทูนี่มันยังมีบาลีต่ออีกยาว จำไม่ได้ แต่ตัวแรกเป็นทุกซ์แล้วกันนะ

คนที่สองขึ้นมาร้องว่า สะ เมื่อเราถูกไฟไหม้อยู่ในรอกหกหมื่นปี เมื่อไหร่จะสิ้นสุด ก็พูดได้ว่า สะ คำเดียวเอง แล้วก็จมลงไป

คนที่สามพูดว่า นะ เขาว่า เพื่อนเอ๊ย ไม่มีที่สิ้นสุดหรอก เพราะกรรมชั่วที่เราเคยทำมานั้นแหละ

คนที่สี่ก็โผล่มาว่า โส ถ้าเราขึ้นจากนรกแล้วได้เกิดเป็นคน จะเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักษาศีล พยายามทำแต่กุศลให้มาก

นี่แหละ อยากมาบอกทุกคน แต่บอกไม่ได้”

สวนศรีให้พิมพิลาจัดหนังสือเป็นกองๆ มณีสรร์กำลังเขียนชื่อที่อยู่สำหรับแปะหน้ากล่อง ตัวเองหีบขึ้นฝรั่งจัมพริกเกลือกินและเล่าว่า

“แต่เรื่องนี้มีที่มานะ พระเจ้าปเสนทิโกศลแหละเป็นคนได้ยินเสียง ทู สะ นะ โส เนีย ได้ยินตอนดึกๆ ไม่รู้ว่าเป็นเสียงอะไรก็กลัว นอนไม่หลับทั้งคืน พอเช้าให้หาโหรมาทำนาย โหรก็ไม่รู้ แต่จะบอกว่าไม่รู้ก็เสียภูมิอาจารย์ เลยบอกว่า นี่จะเกิดอันตรายแก่พระองค์แล้ว ต้องบูชาญถึงจะได้”

“โอย บาปกรรม” มณีสรร์ร้อง

“บาปหนักเลยแหละ เพราะอะไรรู้แม่ะ สัตว์อย่างละร้อยนะ ช้าง ม้า พ่อวัว แม่วัว แพะ แกะ ไก่ หมู เด็กชายเด็กหญิง”

“โห เด็กด้วยเหรอ ร้ายกาจ” มณีสรร์ร้องเป็นครั้งที่สอง

“พระราชาสั่งเลยให้ไปหามา ที่นี้ก็ระงมเลย สัตว์เยอะแยะมารวมหน้าพระลานหลวง พ่อแม่เด็กก็มาร้องให้ เจ้าของสัตว์ก็มาร้องให้ ระงมไปหมด”

“คนมีอำนาจ แต่ไม่มีความรู้ ก็เป็นอย่างนี้” พิมพิลาบ่น “เวลาพิดพลาด มันพลาดไปไกล”

“ที่นี้นางมัลลิกา มเหสี รู้เรื่องเข้าก็บอกว่า ไม่ควรจะมาสัตว์เพื่อรักษาชีวิตของตัวเอง การที่เราจะได้ชีวิต จะต้องเกิดจากการให้ชีวิต ไม่ใช่การทำลายชีวิต ถ้าไม่รู้ก็น่าจะลองไปขอคำแนะนำจากพระพุทธรเจ้าดู

พระราชาก็ไปเฝ้าพระพุทธรเจ้า พระพุทธรเจ้าทรงตรัสว่า เสียง ทู สะ นะ โส นะไม่เกี่ยวอะไรกับพระราช สัตว์นรกเขาอยากบอกความในใจแก่โลก พยายามขึ้นมาร้องเท่านั้นเอง พระราชาจึงยกเลิกการบูชาญ”

“เฮ้อ บุญแท้ๆ นี่ถ้าไม่ไปหาพระพุทธเจ้าละก็ ตายกัน  
เยอะเยอะเลย” มณีสรรคนใจอ่อนโล่งอก

พิมพิลาหุยกพัก มานั่งกินฝรั่งด้วย สวนศรีจึงลงไปจัด  
หนังสือต่อให้ พิมพิลาเล่าต่อว่า

“ความจริงพระเจ้าปเสนทิโกศลเองก็กำลังทำบาปอยู่  
เหมือนกัน”

“บาปตรงไหน แค่เกณฑ์สัตว์มา ยังไม่ได้ฆ่า” มณีสรร  
รง พิมพิลาปฏิเสธ

“ไม่ใช่ตอนนี้ ไม่ใช่เรื่องบุญชัณญ์” แล้วพิมพิลา ก็เล่า  
เรื่องใหม่



“อีกเรื่อง คือพระเจ้าปเสนทิเสด็จไปเลียบพระนครอยู่  
ผ่านปราสาทแห่งหนึ่งเห็นผู้หญิงคนหนึ่งชะโงกหน้าออกมาทาง  
หน้าต่าง แล้วหลบเข้าไป เห็นแวบเดียวแค่นั้นปั๊งเลย ปั๊งหนัก  
เกือบเป็นลมตกข้างเลย

พอลับวังก็ให้อำมาตย์คนหนึ่งไปสืบดู ปรากฏว่ามีสามี  
แล้ว เลยวางอุบายจะฆ่าสามีเสีย เอาเมียมาเข้าวัง

สั่งให้พาสามีมา ผู้ชายคนนั้นรู้ทันทีเลยว่า ตัวเอง  
เคราะห์ร้ายแล้ว แต่ขัดขืนไม่ได้ ต้องเข้าเฝ้า

พระราชานให้อยู่รับใช้ในวัง ก็อ่อนวอนขอปฏิเสธ พระ  
ราชาไม่ยอม เลยจำใจอยู่เป็นมหาดเล็กรับใช้

เขารู้ตัว รู้เจตนาของพระราชาน ก็ทำตัวดีไม่ให้มีความ  
ผิด พระราชาหงุดหงิด ใจนี้ไม่ทำผิดชะที

วันหนึ่งเลยสั่งว่า ให้ไปหาดินสีอรุณ ดอกโกมุท ดอก  
อุบล มาถวายให้ทันเวลาอาบน้ำตอนเย็น ถ้าทำไม่ได้จะตัดหัวเสีย

เขาจะไม่ไปก็ไม่ได้ ก็กลับบ้านไปหาเมียก่อน เล่าเรื่อง

ทั้งหมดให้ฟัง ให้เมียหุงข้าวทำกับข้าวสำหรับไปกินกลางทาง  
ได้แล้วก็รีบไป ระหว่างทางเขากินข้าว แต่เหลือไว้หน่อยหนึ่ง  
พอเจอคนเดินทางที่หิวมา เขาก็ให้ข้าวกิน

เสร็จแล้วเขาไปริยข้าวกำมือหนึ่งในน้ำ แล้วพูดตั้งๆ ว่า

นาค ครุฑ เทพดาทั้งหลาย ขอจงฟังคำข้าพเจ้า พระ  
ราชาต้องการลงโทษข้าพเจ้า บังคับให้ข้าพเจ้านำดินสีอรุณ  
ดอกโกมุท และดอกอุบลไปถวายให้ทันเวลาเย็น ข้าพเจ้าได้ให้  
อาหารแก่คนเดินทาง ทานนั้นมีอานิสงส์หนึ่งพัน ข้าพเจ้าได้ให้  
อาหารปลา ทานนั้นมีอานิสงส์หนึ่งร้อย ข้าพเจ้าขอแบ่งส่วนบุญ  
เหล่านี้แก่ท่านทั้งหลาย ขอท่านทั้งหลายโปรดนำดินสีอรุณ ดอก  
โกมุท ดอกอุบลมาให้ข้าพเจ้าด้วย

พญานาคได้ยิน ก็แปลงกายเป็นชายชรามาบอกว่า

“ท่านให้ส่วนบุญแก่ข้าพเจ้าบ้างได้หรือไม่”

ชายหนุ่มก็รับปากรับคำ พญานาคจึงเอามาให้ทั้ง ๓  
อย่างเลย เขาขอบคุณแล้วรีบกลับสวัสดีทันที

แต่พระราชากลัวเหมือนกันว่า ผู้ชายคนนี้อาจจะเอาของ  
ที่สั่งมาได้ เรื่องมันไม่แน่ กันไว้ก่อน เลยสั่งให้ปิดประตูเมือง

ผู้ชายคนนี้ก็กลับมาทันเวลาอาบน้ำตอนเย็น แต่เข้า  
ประตูเมืองไม่ได้ คนเฝ้าประตูก็บอกเปิดไม่ได้ พระราชาเอา  
กุญแจไปเก็บเอง”

“โห ขนาดนั้น” มณีสรรโมโห “แล้วทำไง”

พิมพิลาหัวเราะ

“เขาเอาดอกไม้แวนที่ประตูด้านนอก แล้วโยนดินเข้าไป  
ไปในกำแพงเมือง ป่าวประกาศให้ชาวเมืองที่มานุงดูให้รู้ว่า พี่  
น้องทั้งหลาย ขอจงเป็นพยานว่า สิ่งที่พระราชาสั่งให้ทำ เราทำ  
แล้ว พระราชาอยากจะลงโทษเราด้วยเหตุไม่สมควร

แล้วเขาคิดว่าจะไปหลบที่ไหนดี ก็คิดว่าธรรมดาพระ



เป็นผู้ใจดี เข้าวัดไปฟังพระตีกว่า

ฝ่ายพระราชาก็เร้าร้อนคิดถึงเมียคนอื่น อยากให้เข้าเร็วๆ  
จะได้จับตัวสามีมาประหาร แล้วจะได้ไปรับสาวเจ้ามาเร็วๆ”

“พอตอนตึกๆ ก็ได้ยินเสียง ทู สะ นะ โส” สวนศรี  
ต่อให้ “เลยแวะไปเกณฑ์สรรพสัตว์มาบูชาัญชะก่อน ลืมเรื่อง  
ผู้หญิงไปชั่วคราว”

“เพราะกลัวตายก่อน” มณีสรรว่า



“ตอนไปฟังพระพุทเจ้าเล่าเรื่อง ทู สะ นะ โส ฟัง  
แล้วก็เกิดสลดใจว่า เออ เรากำลังทำบาปเหมือนกัน ผันถึงเมีย  
ชาวบ้านจนคิดจะมาผัวเขา จนนอนไม่หลับทั้งคืน รู้สึกขึ้นมาว่า  
ทำไม่ดี เลยเปลี่ยนใจ เลิกสนใจเมียคนอื่นแล้ว

แล้วทูลพระพุทเจ้าว่า ข้าพระองค์เพิ่งทราบว่าราตรี  
เป็นของนานเมื่อคืนนี้เอง”

“แปลว่าทุกข์ใจเร้าร้อน อยากให้เข้าเร็วๆ ทำมานาน  
จัง ไม่เข้าซักที ไข่ม้อย” มณีสรรหัวเราะ สวนศรีพยักหน้า  
รับรอง

พิมพิลา บอกว่า

“ตอนนั้น ผู้ชายคนนั้นก็มาฟังพระพุทเจ้าด้วยนะ  
ได้ยินพระราชเอาอย่างนั้น ก็หวังให้พระพุทเจ้าเป็นที่ฟัง จึง  
กราบทูลว่า

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระราชาทรงทราบว่าราตรีเป็น  
ของนาน เมื่อคืนนี้ แต่ข้าพระองค์ทราบความที่โยชน์เป็นทาง  
ไกล ตั้งแต่เมื่อวานนี้”

สวนศรีอธิบายให้มณีสรรพั่งว่า “คือเขารีบร้อนเดินทาง  
ไปไกล ใจก็กลัวกลับมาไม่ทัน เหน็ดเหนื่อย และหวาดกลัว  
กังวลเลยทำให้รู้สึกว่าการเดินทางมันยาวไกลซะเหลือเกิน เหมือน  
เราเดินไปตลาด ปกติเดินสบายใจเฉิบ ๑๐ นาทีก็ถึงแล้ว แต่  
วันไหนรีบจะรู้สึกเดินเหมือนขาพันกัน เดินตั้งเกือบ ๒๐ นาที  
กว่าจะถึง ใจมันไปก่อน”

พิมพิลาเล่าต่อ

“พระพุทธเจ้าทรงเข้าใจเรื่องราวทั้งหมด แล้วกล่าว  
พุทธภาษิตว่า

ราตรีของผู้ตื่นอยู่ยาวนาน

ระยะทางหนึ่งโยชน์สำหรับผู้เมื่อยล้าแล้ว ไกล

สังสารวัฏคือ การเวียนว่ายตายเกิดของคนที่ไม่รู้พระ  
สัทธรรม เป็นของยาวนาน

พอเทศน์จบ ชายคนนั้นก็บรรลुเป็นพระโสดาบัน”

“แล้วพระเจ้าปเสนทิโกศลละ” มณีสรรถาม

“ยัง พระเจ้าปเสนทิไม่เคยบรรลุธรรมเลยตลอดชีวิต”

สวนศรีตอบ

รายชื่อห้องสมุดทั้งหมดเตรียมเสร็จแล้ว สวนศรีไป  
ยกกล่องเปล่ามาแล้วเริ่มยกหนังสือใส่ลัง มณีสรรไปช่วยพิมพิลา  
ปิดลังและปิดใบจำหน่ายที่อยู่ ชุมนุมกันอยู่พักใหญ่ๆ กล่องทุก  
ใบก็เรียบร้อย พร้อมทั้งจะส่งได้ในวันพรุ่งนี้



สวนศรีเริ่มคลานลงไปนอน มณีสรรหัวเราะตามไปนวด  
หลังให้ พลาบเอ่ยว่า

“พระนางมัลลิกานี้ก็ฉลาดนะ นี่ถ้าไม่ได้มเหสีอย่างนี้

พระเจ้าปเสนทิบาปกรรมหนักเลยนะเนี่ย”

พิมพิลานั่งเหยียดขายาว บอกว่า

“ไม่ใช่ฉลาดแต่ชาตินี้ ชาติก่อนก็ฉลาด เคยช่วยชีวิตคนไว้เยอะแยะเลย พระพุทธเจ้าทรงเล่าอดีตชาติของเธอไว้”

“อ้อหรือ จันทน์เล่าหน่อย” มณีสรพยายามฟังต่อ

“ก็มีโอรสของพระเจ้ากรุงพาราณสี บนไว้กับเทวดาที่ต้นไทรใหญ่ว่า ถ้าตัวเองได้ครองราชย์ต่อจากพระราชบิดา ก็จักจับกษัตริย์ ๑๐๑ พระองค์กับมเหสี ๑๐๑ พระองค์ มาทำเทวดาพลี คือบูชาเทวดา

พอพ่อตาย ท่านก็ได้ขึ้นครองราชย์จริง แต่ไม่ใช่เทวดาช่วย เป็นบุญของตัวเอง

แต่ก็ทำตามทีบนนะ ไปทำสงครามจับกษัตริย์กับมเหสีมาเลยทุกพระองค์ ยกเว้นพระเจ้าอุคคเสน ซึ่งเป็นพระราชามีอำนาจน้อยที่สุดในชมพูทวีป องค์นี้จับมาแต่ตัวพระราชามเหสีไม่ได้พามาด้วย เพราะมีท้องแก่อยู่

เสร็จแล้ว พระองค์ต้องการจะฆ่ากษัตริย์ ๑๐๑ องค์ กลุ่มนี้ด้วยยาพิษ ให้คนมาทำความสะอาดโคนต้นไทร

เทวดาที่สถิตอยู่ที่ต้นไทรคิดว่า

“พระราชาคิดว่างานสำเร็จ เพราะอนุภาพของเราความจริงไม่ใช่ หากฆ่ากษัตริย์เหล่านี้แล้ว จะบาปมาก โคนต้นไม้ของเราก็จะไม่สะอาด เราจะห้ามพระราชาก็ได้มัยนะ”

พิจารณาแล้วเห็นว่าคงจะห้ามไม่ได้ เลยไปหาเทวดาที่มีศักดิ์ใหญ่ๆ ก็ไม่มีใครให้ความเห็นอะไรได้ จึงไปเฝ้าท้าวสักกะ ท่านบอกว่า

“ให้ท่านนุ่งผ้าแดงออกจากต้นไม้ ขณะที่พระราชาทอดพระเนตรเห็น พระราชาก็จะอ่อนวอนให้ท่านกลับเพื่อรับการบูชาของเขา ให้ท่านบอกว่า ‘ท่านบนไว้ว่าจะนำกษัตริย์ ๑๐๑

และมหี ๑๐๑ มา บัดนี้ พระองค์ไม่ได้นำพระนางธัมมทินนามเหสีของพระเจ้าอุคคเสนมา ข้าพเจ้าไม่ขอรับพลีกรรมของผู้พูดเท็จ' ถ้าท่านกล่าวอย่างนี้ พระราชาก็จะพื่อนำพระนางธัมมทินนามมา พระนางจะช่วยปลดปล่อยกษัตริย์เหล่านี้ได้

เทวดาก็ทำตามนั้น พอพระราชนำพระนางธัมมทินนามมา พระนางก็ถวายบังคมพระสวามีองค์เดียว คือไม่ไหว้คนอื่นอีกเลย ทั้งๆ ที่พระสวามีเป็นพระราชาพระองค์น้อย นั่งปลายแถวสุด

พระราชาที่จับมาก็กริ้วว่า เราเป็นใหญ่กว่าใครทั้งปวง ทำไมไม่ไหว้ ไปไหว้พระราชาที่เป็นผู้น้อยกว่าใครทั้งหมด



พระนางตอบว่า

“หม่อมฉันไม่ไหว้พระองค์ เพราะไม่เกี่ยวข้องกับหม่อมฉัน ส่วนพระเจ้าอุคคเสนเป็นพระสวามี ที่ให้ความเป็นใหญ่แก่หม่อมฉัน หม่อมฉันจึงไหว้”

เทวดายืนอยู่ก่อนุโมนา “จริงทีเดียว พระนางตรัสชอบแล้ว” แล้วบูชาพระเทวีด้วยดอกไม้กำมือหนึ่ง

พระราชาก็ยังว่า “ท่านไม่ไหว้เราก็อ้างเถอะ แต่ทำไมไม่ไหว้เทวดาของเรา ผู้ให้ความเป็นราชาแก่เรา”

พระเทวีทูลว่า

“ที่พระองค์จับพระราชาได้เพราะอานุภาพ และบุญของพระองค์เอง ไม่ใช่เพราะเทวดาช่วยจับให้”

เทวดาบอกอีกว่า “จริงอย่างนั้น พระเทวีตรัสชอบแล้ว” แล้วบูชาด้วยดอกไม้อีก

“หากเทวดามีฤทธิ์จับพระราชชา ๑๐๑ พระองค์ได้จริงแล้ว ทำไมตอนนี้ต้นไม้ใหญ่ถูกไฟไหม้อยู่ด้านซ้ายนั้น เทวดาจึงดับไฟไม่ได้”

“เทวดาอนุโมทนาอีก” มณีสรรเสาะตัวเองได้ หัวเราะแล้วต่ออีกว่า “แล้วบูชาด้วยดอกไม้อีก”

พิมพิลาเล่าว่า

“พระเทวียืนอยู่ ทั้งร้องไห้ทั้งหัวเราะ พระราชาถามว่าเป็นบ้าไปหรือไง ตอบว่าไม่ได้บ้า แต่ร้องไห้เพราะสงสารพระองค์นั้นแหละว่า จะต้องไปตกรรณานแค้ไหน เพราะฆ่าคนถึง ๑๐๑ พร้อมด้วยพระเทวี

มีอยู่ชาติหนึ่ง หม่อมฉันเคยฆ่าแม่แพะตัวหนึ่งเพียงเพื่อทำอาหารมารับแขกเพื่อนของสามี เพราะกรรมนั้นหม่อมฉันต้องตกรรณานแสนนาน เพราะเศษกรรมนั้นหม่อมฉันต้องถูกตัดศีรษะเป็นร้อย ๆ ชาติเท่าจำนวนขนแพะ

หม่อมฉันนึกถึงทุกข์ใหญ่ของพระองค์จึงร้องไห้ ส่วนที่หัวเราะก็เพราะยินดีว่าได้พ้นจากทุกข์นั้นแล้ว”

“เทวดาอนุโมทนา” มณีสรรต่อ “จริงอย่างนั้น พระเทวี ที่พระนางศรีสนันเป็นความจริง”

“พระราชาพิจารณาแล้วสลัดใจ ปล่อยทุกคนเลย ให้นำทุกคนเลย แล้วส่งกลับเมืองไป

พระพุทธเจ้าตรัสว่า พระเจ้าพาราณสีองค์นั้นมาเกิดเป็นพระเจ้าปเสนทิโกศล พระนางธัมมทินนามาเกิดเป็นพระนางมัลลิกา เทวดาที่ต้นไม้ คือพระพุทธเจ้าเอง”

สวนศรีเพ็งจะมีแรงพูด “นี่แหละ ท่านสอนว่า อย่าฆ่าสัตว์ พระพุทธเจ้าสอนว่าขึ้นชื่อว่าปาณาติบาตแล้ว ไม่ควรทำ เพราะบุคคลที่ฆ่าสัตว์เป็นปกติ ย่อมเศร้าโศกสิ้นกาลนาน เมื่อเรารู้ว่าความเกิดมานี้เป็นทุกข์ ก็ไม่ควรฆ่ากัน ไม่ควร

เบียดเบียดกัน”

“สาธุ” มณีสรยกมือไหว้สาธุ

“ต้องพยายามรักษาศีล ๕ ให้ดีที่สุดเอาไว้ ชีวิตจะได้  
สงบสุข” พิมพิลาสรูปการบรรยายธรรมของคีนนี้



# พระมหาโมคคัลลานะ

โคได้เป็นคนสนุกสนาน ชอบรู้ชอบอ่านชอบดูไปหมด  
ทุกเรื่อง และชอบกินขนมแป้งจี๊ เพื่อนๆ เลยเรียกเขาว่า  
โคเรมอน วันนี้โคเรมอนถือใบปลิวมาหากงกระพัน เป็นใบ  
โฆษณาพระเครื่ององค์หนึ่ง และมีข้อความเล่าถึงผู้ที่เคยบูชาไป  
แล้วคลาดแคล้วอันตราย ใบปลิวนั้นเชิญชวนให้ไปบูชาพระ  
เครื่องที่วัดซึ่งกำลังมีงานประจำปี

กงกระพันอ่านแล้วก็พยักหน้าหงิกหงัก แต่ไม่ไป

“อยู่ยงกงกระพันเองแล้ว ไม่ต้องบูชาพระเครื่องละซี”

โคเรมอนแซว ทั้งๆ ที่ตัวเองก็ไม่เคยสนใจเรื่องนี้มา  
ก่อนเหมือนกัน แต่ไม่เป็นไร แซวไว้ก่อนพอสอนไว้

กงกระพันหัวเราะหึหึ แล้วลงนั่งคุยกัน คุยกันไปคุยกัน  
มาเลยไปถึงเรื่องฤทธิ์ กงกระพันเล่าเรื่องพระมหาโมคคัลลานะ  
ให้โคเรมอนฟัง

“พระมหาโมคคัลลานะ เป็นพระอัครสาวกฝ่ายซ้ายของ  
พระพุทธเจ้า” กงกระพันเริ่ม โคเรมอนถามว่า

“อัครสาวก แปลว่าผู้เป็นใหญ่ในบรรดาสาวกใช้มัย ผู้  
ช่วยมือซ้ายของพระพุทธเจ้าว่าจันเอะ”

กงกระพันยิ้มๆ แล้วเล่าต่อ

“สมัยนั้นมีศาสนามากมายนะ พวกนักบวชนอกศาสนา

พุทธนี้เรียกรวมกันว่าเดียรถีย์ มินิครนถ์ ปริพาชก อะไรๆ อีก เยอะแยะ แล้วก็ศาสนาพุทธขึ้นมา มีชาวบ้านเลื่อมใสมาก ชาวบ้านเอาข้าวของมาถวายมาก ทำให้กลุ่มอื่นๆ ขาดลาภไป พวกเดียรถีย์ก็ขาดลาภสักการะไปเหมือนกัน เตือดร้อนกันทั่วหน้า

วันหนึ่ง พวกเดียรถีย์มาประชุมหาสาเหตุกันว่า ทำไมถึงเป็นอย่างนั้นด้ายย... ก็สรุปกันว่า เป็นเพราะพระมหาโมคคัลลานะนี้แหละคนสำคัญ เป็นเพราะท่านมีฤทธิ์มาก ไปนรก ไปสวรรค์ แล้วมาเล่าให้ชาวบ้านฟังว่า คนทำกรรมอย่างนั้นจะไปสวรรค์ คนทำกรรมอย่างนั้นจะไปนรก ทำให้คนเลื่อมใส นี่ถ้ากำจัดพระมหาโมคคัลลานะได้ พระพุทธเจ้าจะขาดกำลังสำคัญไป ชาวบ้านก็จะเอาสิ่งของมาสักการะพวกเราแทน”

โตเรมอนถอนหายใจเฮือก ความที่โตเรมอนเป็นคนใจดี มองโลกดีตลอด ฟังแล้วรู้สึกเหนื่อยใจ “คิดได้ยังไงเนี่ย” กลุ่มใจ หันไปหยิบขนมแบ่งจี่ที่หอบมาด้วยมากินแก้กลุ่ม

“ไม่คิดเปล่าซี คิดแล้วก็ไปเรียไรเงินมา แล้วเอาไปจ้างโจรไปฆ่าเลยละ

พวกโจรตามพระท่านอยู่ ๓ เดือน ท่านก็หนีได้ตลอด เพราะมีฤทธิ์มาก โจรมากี่เหาะหนีไปทุกที พอ ๓ เดือนแล้ว ท่านมาคิดว่า เออ กรรมเก่าตามมาทวงแล้วนะ ใช้หนี้ซะทีก็แล้วกัน ท่านเลยไม่เหาะหนีแล้ว พวกโจรก็รุมกันทุบตีจนกระดูกแตกหมดเลย แล้วเข้าใจว่าตายแล้ว เลยจับไปโยนทิ้งในพุ่มไม้”

โตเรมอนแย้งว่า

“พระมหาโมคคัลลานะนี้ท่านเป็นพระอรหันต์แล้ว ทำไมยังมีกรรมเก่าตามมาได้อีก บุญไม่เจือจางกรรมเก่าลงหรือ” คงกระพันยืมๆ

“กรรมมีหลายระดับ ถ้ากรรมไม่แรงนัก ผู้มีบุญมาก



ก็เจือจางกรรมเก่าลงได้มาก แต่ถ้าเป็นกรรมหนักๆ นี่ไปเจือจางเขาไม่ได้หรอก ความเข้มข้นมันสูง อีกอย่างมันเป็นแรงเฉื่อยด้วย เช่น เวลานายพายเรือมา พอยกพายขึ้นพาด ไม่ได้พายต่อแล้ว แต่เรือก็ยังแล่นไปได้อีกระยะหนึ่งใช้มั๊ย

กรรมเก่าจะมาส่องผลก็ได้เต็มทีในชาตินี้แหละ เพราะท่านเป็นพระอรหันต์แล้ว ถ้าตายเมื่อไหร่ก็ไม่เกิดอีกแล้ว กรรมอะไรที่ยังค้างอยู่ ยังไม่ตามมาเก็บหนี้ ก็ต้องเลิกเรียกเก็บหนี้ไป เพราะไม่มีชาติหน้าให้เรียกเก็บ แต่ถ้ายังอยู่ก็ยิ่งเรียกเก็บบิลได้”

โศรมอนหน้ายุ่ง กินขนมแบ่งจีเพิ่มเป็นสองชิ้น ให้สมองจะได้มีแรงคิด

“จันแสดงว่ากรรมเก่านี้ต้องแรงมากเลย ท่านไปทำอะไรมาหรือ”



“ในอดีตชาติ ท่านเป็นคนดีมีกตัญญู ปรนนิบัติพ่อแม่ดี แม่ขอให้แต่งงาน จะได้มีคนช่วยแบ่งเบาภาระ เขาก็ปฏิเสธหลายครั้ง แต่ในที่สุด แม่ก็หาผู้หญิงมาแต่งให้จนได้

แต่สะใภ้ไม่ดี ปรนนิบัติพ่อแม่อยู่ได้เพียง ๒-๓ วัน เท่านั้นก็เบื่อ คิดกำจัด บอกพี่ว่าอยู่ร่วมกับพ่อแม่ไม่ได้ เพราะสองคนชอบทำสกปรกเลอะเทอะ แต่พี่ก็ไม่เชื่อ

วันหนึ่ง พี่ก็ออกไปข้างนอก เมียก็เอาเชือกปอ ข้าวยาคุ พวกนั้นม มาทิ้งเรี่ยราดเต็มบ้าน พี่กลับมาก็ถามว่ามันอะไรกัน เมียบอกว่าพ่อแม่ทำ

ในที่สุดหลงเชื่อเมีย คิดฆ่าพ่อแม่”

“ขนาดนั้นเลย” โศรมอนร้องตกใจ คงกระพันพยักหน้า

“ใช่ หลอกพ่อแม่ว่าจะพาไปบ้านญาติ ระหว่างทางทำ เป็นบอกว่า แถวนี่มีโจรมาก ให้พ่อถือเชือกไว้ไว้ ไปเกวียนนะ แล้วตัวเองจะลงไประวังภัยให้ เสร็จแล้วตัวเองก็ทำเป็นโจร กลับมาทูปตีพ่อแม่จนตาย”

“โอ พระเจ้าจอร์จ ช่วยด้วย” โดเรมอนครางข้าม ประเทศ

“กรรมนี้ทำให้พระมหาโมคคัลลานะตกนรกหลายแสน ปี เวลาเกิดมาเป็นคน ก็ถูกทูปให้ตายเป็นร้อยชาติ เพราะเศษ บาบที่เหลือ”

โดเรมอนหงายหลังเป็นลม คงกระพันพัดให้

“แล้วจับพวกโจรได้มั๊ย” โดเรมอนลุกขึ้นมาถามต่อ

“ได้ พ่อข่าวแพร่ไป พระเจ้าอชาตศัตรูก็สั่งให้ออกตาม จับทันที พวกโจรได้เงินแล้วก็เอาไปกินเหล้า แล้วต่างคนก็พูด คุยไ้อวดกันว่าตัวเองเป็นคนลงมือตีก่อน พวกตำรวจก็เลยจับ ได้ พระเจ้าอชาตศัตรูสั่งให้จับพวกเดียวกับพวกโจรเปลือย แล้วฝังลงในหลุมแค่นี้คือ กลบด้วยฟางแล้วก่อไฟเผา แล้ว เอาไถเหล็กไถเป็นท่อนๆ เลย”

“โจรอบฟาง ฮะ ฮะ” โดเรมอนหัวเราะ

“แต่ตอนที่โจรทิ้งพระโมคคัลลานะไว้ในพุ่มไม้ล่ะ ท่าน ยังไม่ตายหรอก”

“อ้าว เอะ ดีจัง” โดเรมอนดีใจจนต้องกินขนมอีก

“แต่ก็เสียดหมดแหละ ท่านก็ใช้ฤทธิ์ของท่านประสาน กระตุกทั้งหมด แล้วจึงเหาะไปหาพระพุทธเจ้าเพื่อทูลลาตาย พระพุทธเจ้าบอกว่าจะไม่ได้เห็นกันอีกแล้ว เพราะพระมหาโมคคัลลานะเป็นพระอรหันต์ ไม่ได้มาเกิดอีกแล้ว ก็ทรงขอให้พระ มหาโมคคัลลานะบรรยายธรรมให้พระองค์ฟัง ตรงนี้ น่าสังเกต นะ ว่าพระพุทธเจ้าของเราไม่ได้ถือพระองค์ว่าเป็นธรรมราชา

เวลาสาวจะปรินิพพาน ยังทรงขอให้แสดงธรรมให้แก่พระองค์ เรียกว่าทรงเป็นผู้เคารพธรรมอย่างแท้จริง”

โคเรมอนซาบซึ่งใจ

“พระมหาโมคคัลลานะก็เหาะขึ้นไปในอากาศแสดง ฤทธิ์ต่างๆ แล้วบรรยายธรรมถวายพระพุทธเจ้า เสร็จแล้วจึง ถวายบังคมลา เหาะไปยังกาฬสิลาเพื่อปรินิพพานที่นั่น

พวกภิกษุทั้งหลายสนทนากันว่า พระมหาโมคคัลลานะ เป็นคนดีมีธรรมมหาศาล ไม่น่าต้องมาตายในสภาพอย่างนี้ ดูไม่ สมควรเลย

พระพุทธเจ้าตรัสว่า ถึงจะดูเหมือนไม่เหมาะสมในชีวิต นี้ แต่ถ้าดูกรรมเก่าของท่านแล้ว ก็เป็นการเหมาะสมสำหรับ กรรมเก่านั้นแล้ว”

โคเรมอนทำท่าอ่อนระโหย “ขนาดมีฤทธิ์มากอย่างนี้ ยังหนีกรรมเก่าไม่พ้นเลย แล้วเรายังจะป้องกันอะไรได้”

คงกระพันพยัคฆ์หน้า “เราก็ต้องพยายามไม่ทำบาปนั้น แหละ จะได้ไม่มีสาเหตุของบาปที่จะตามมาให้ผลทำร้ายเรา ถ้า มีเหตุเมื่อไหร่ มันก็ต้องมีผลเมื่อนั้น เป็นเรื่องธรรมดา การ หยุดทำบาปเป็นเครื่องป้องกันตัวดีที่สุดแล้วละ โคเรมอนเอ๋ย จงรีบสะสมบุญเข้าเถอะ”

“สาธุ” โคเรมอนยกมือไหว้อย่างจริงจัง



# ยมกปาฏิหาริย์

ไข่มุนซื้อหนังสือไปเตอร์แมนมานั่งดูที่บ้าน พร้อมกับกินข้าวโพดคั่วหอมเนยไปด้วย เพื่อให้เหมือนไปดูหนังที่โรงฉาย แต่สบายกว่าเพราะนอนเอกเขนกดู

คำเซ็นเข้ามาตอนหนังจบพอดี ไข่มุนเล่าให้ฟังพร้อมกับฉายใหม่ตอนที่พระเอกกำลังโลดแล่นไปตามดึกต่างๆ

“เหมือนเหาะไปเลย” ไข่มุนว่า

“แค่เหมือนเหาะนะ แล้วตอนถ่ายทำก็ยิ่งเอาสลิงผูกเอาไว้แต่ทำเหาะด้วย”

“อ้าว” ไข่มุนเข้าข้างพระเอก “ก็มันหนังอะ ดูแล้วมันดี”

“พระที่ท่านได้อิถุญญาท่านก็เหาะได้นะ เหาะเองไม่ต้องมีอะไรช่วย” คำเซ็นบอกไข่มุน ไข่มุนทำท่าเหาะ

“รู้ เคยได้ยิน แต่ท่านไม่แสดงให้ใครรู้ใช่ไหม”

“ใช่ พระพุทธเจ้าทรงห้ามไว้ไม่ให้รอด”

“แต่เคยไปที่โบสถ์ เห็นมีรูปพระพุทธเจ้าแสดงอิถุญญา”

ไข่มุนเอ่ยเป็นเชิงถาม

“อ้อ เรื่องยมกปาฏิหาริย์ พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ จะทรงแสดงยมกปาฏิหาริย์”

“แล้วอะไรทำให้ท่านต้องแสดงล่ะ” ไข่มุนอยากรู้

คำขึ้นจึงเล่าเรื่องตั้งแต่ต้นมา

“มีเศรษฐีคนหนึ่ง เขาได้ไม้จันทน์แดงมาท่อนหนึ่ง ลอยน้ำมาตอนเขาไปอาบน้ำ เขาไม่รู้จะเอาไม้จันทน์แดงไปทำอะไร เศรษฐีคนนี้เขายังไม่ได้นับถือศาสนาอะไร เลยได้ความคิดขึ้นมาว่า ในโลกนี้มีคนอ้างตัวว่าเป็นอรหันต์อยู่มาก ไม่รู้ว่าใครเป็นอรหันต์จริงหรือไม่ได้เป็น

เศรษฐีเลยให้กลิ้งท่อนจันทน์ทำบาตร แล้วเอาไปแขวนสูงตั้ง ๖๐ สอก แล้วประกาศว่า ใครเหาะขึ้นไปเอาได้แสดงว่าเป็นอรหันต์ จะขอนับถือศาสนานั้น”

“แล้วมีคนไปเอาบาตรเออะมัย” ไขตุ๋นสนใจ

“มีคนอยากได้เออะ แต่เหาะไม่เป็น คนที่เป็นอาจารย์มีลูกศิษย์เออะ ก็มาขอกับเศรษฐีว่าให้ตัวเองเออะ แต่ตัวเองไม่อยากเหาะโซว์ แต่เศรษฐีไม่สนใจ จะให้เหาะขึ้นไปเท่านั้น มีอาจารย์คนหนึ่งชื่อ นาฏบุตร อยากได้ นัดแนะกับลูกศิษย์ว่าถ้าอาจารย์ทำท่าเหาะ ให้จุดแขนจุดขาไว้ंना แล้วไปหาเศรษฐี เศรษฐีบอกให้เหาะก็ทำท่าจะเหาะ พวกลูกศิษย์รีบเข้าไปจุดไว้ บอกว่าอาจารย์แสดงคุณวิเศษไม่ได้นะ อดสำห่ปกปิดเป็นความลับมานาน จะมาแลกเอาของเล็กน้อยแค่บาตรไม้จันทน์มันไม่คุ้ม นาฏบุตรบอกเศรษฐีให้ยกบาตรให้ เศรษฐียืนยันให้เหาะขึ้นไปเอาเอง

จน ๗ วันไปแล้ว ยังไม่มีใครได้ไป วันนั้นพระมหาโมคคัลลานะ กับพระปิณฑโฆสเถระทวาชะ กำลังยืนห่มจีวรอยู่ ตั้งใจจะเข้าไปบิณฑบาตในกรุงราชคฤห์ ได้ยินพวกนักเลงพูดกันว่า ๗ วันแล้วยังไม่มีใครไปเอาบาตรได้เลย แสดงว่าไม่มีพระอรหันต์อยู่ในโลกนี้”

“แหม สรูปกันง่าย ๆ ยังงี้ได้แยงายอะ” ไขตุ๋นบ่น  
คำขึ้นหัวเราะ หยิบข้าวโพดคั่วมากินไปเล่าไป

“ใช่ พระมหาโมคคัลลานะ ท่านเลยบอกให้พระภรา-  
ทวาชะไปเอาบาตร ให้คนเห็นว่าโลกนี้มีพระอรหันต์

ภราทวาชะเลยเหาะไปปรากฏอยู่ที่ยอดเรือนของเศรษฐี  
เศรษฐีเห็นแล้วหมอบลงทำความเคารพ แล้วบอกว่า

“ลงมาเถิดพระคุณเจ้า บาตรเป็นของท่าน”

พระภราทวาชะลงมา เศรษฐีเอาบาตรมาใส่อาหารแล้ว  
ถวาย ท่านก็รับไป

เกียรติกุลคนเล่าลือไปอย่างรวดเร็วเลย คนที่อดดูมาขอ  
ให้ท่านแสดงให้ดู ท่านก็แสดงให้ดู

จนพระพุทเจ้าทรงทราบ ถามภราทวาชะว่า ไปแสดง  
จริงหรือ ท่านรับว่าจริง ทรงดีเตียน แล้วรับสั่งให้ทำลายบาตร  
เอาไปแจกจ่ายแก่พระให้เอาไปบดผสมทำยาหยอดตา แล้วทรง  
บัญญัติสิกขาบทห้ามพระสาวกทำปาฏิหาริย์อีก”

“เลยอดดูเลย” ไซ้คุณเสียดาย กินข้าวโพดคั่วอีกคำโต  
แก้เสียดาย



“ทีนี้พวกเดียรฉัตรได้ข่าวแล้ว เทียวไปบอกต่อๆ กันว่า  
พระพุทเจ้าห้ามแสดงฤทธิ์แล้ว อย่างนี้พระสาวกไม่กล้าขัดคำสั่ง  
พระพุทเจ้าหรอก เราจะทำแข่งแสดงฤทธิ์กัน เลยเทียวไป  
ประกาศป่าวร้องว่า

พวกเรารักษาคูณของตนจึงไม่แสดงแก่มหาชน เพียง  
เพราะบาตรไม้จันทน์ที่เป็นของเด็กน้อย บัดนี้พวกเราจะทำ  
ปาฏิหาริย์แข่งกับพระสมณโคดม

พระเจ้าพิมพิสาร แคว้นมคธ ทราบข่าวนี้ จึงเสด็จไป  
เฝ้าพระพุทเจ้าว่า พวกเดียรฉัตรไปป่าวประกาศอย่างนี้แล้ว

พระพุทธเจ้าจะทรงทำอะไร”

“แหม พวกนี้มาหาเรื่องจริงๆ นะ” ไข่ตุ๋นโวยวาย  
รู้สึกฉุน อยากรจะป็นเพดาน

“แต่พระพุทธเจ้าตรัสว่า เราทำปาฏิหาริย์ได้เหมือนกัน”

“อ้าว” ไข่ตุ๋นงง ตกจากเพดาน “ก็พระพุทธเจ้าห้าม  
เองว่าไม่ให้พระสาวกทำไง”

คำขึ้นหัวเราะ พยักหน้า “เออ นั่นแหละ พระพุทธเจ้า  
ตรัสว่า พระองค์บัญญัติสิกขาบทไว้สำหรับพระสาวก ไม่ใช่  
สำหรับพระองค์เอง เปรียบเหมือนผลไม้ในอุทยานหลวง ใคร  
เอาไปกินก็มีความผิด แต่พระราชารองเป็นเจ้าของอุทยาน  
เพราะฉะนั้นกินได้”

“เออจริง” ไข่ตุ๋นเห็นทางสว่าง “ไม่จั้นตันมะม่วงใน  
บ้านไข่ตุ๋นก็อดกินนะซินะ ไข่แล้ว ไข่ตุ๋นกินเองได้ แต่คนนอก  
บ้านมาเอาไปกิน ไม่ถ่าย” ไข่ตุ๋นสนุกสนาน

“เอ๊ะ ยังงี้พวกเดียรฉัตรก็หงายแก๊งซี ตัวเองเหาะเป็น  
ชะเมื่อไหร่”

คำขึ้นรับคำ “ไข่แล้ว ตกใจกันใหญ่ วุ่นไปเลยละ พระ  
ราชาก็ทูลถามพระพุทธเจ้าว่า จะแสดงปาฏิหาริย์เมื่อไหร่  
พระพุทธเจ้าตรัสว่า วันเพ็ญ เดือน ๘ คือรอไปอีก ๔ เดือน ที่  
เมืองสาวัตถี เพราะเป็นเมืองที่ทำปาฏิหาริย์ของพระพุทธเจ้า  
ทุกพระองค์ และที่รอเวลาเพื่อให้ชาวเมืองได้มาชุมนุมกันทัน

พวกเดียรฉัตรตกลงกันว่า จะคอยตามพระพุทธเจ้าไป  
ทุกแห่งเลย ถ้ามีใครถามจะตอบว่า ตกลงจะทำปาฏิหาริย์แข่ง  
กับพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้ากำลังหนีไป

ชาวบ้านชาวเมืองก็ติดตามไปเพื่อจะดู จนพระพุทธเจ้า  
เสด็จไปถึงเมืองสาวัตถี พวกเดียรฉัตรเรียไรเงินสร้างมณฑป  
แล้วประกาศว่า พวกเราจะทำปาฏิหาริย์ที่นี่

ที่เมืองสาวัตถีนี้ เจ้าเมืองคือ พระเจ้าปเสนทิโกศล  
เข้าเฝ้าแล้วทูลว่าจะสร้างมณฑปถวาย พระพุทธเจ้าทรงปฏิเสธ  
ตรัสว่าจะแสดงปาฏิหาริย์ที่ได้ต้นมะม่วงใหญ่”

“โอ้อโฮ” ไซตุนร้อง “ยังงี้พวกนั้นต้องถอนต้นมะม่วง  
ทิ้งแหงเลย”

“ใช่แล้ว ถอนหมดเลย แม้แต่ต้นที่เพิ่งงอกวันนั้นก็  
ถอนด้วย”

“แหม แสดงว่ากลัวมากเลยเนี่ย” ไซตุนหัวเราะ



“พอถึงวันเพ็ญเดือน ๘ มีคนสวนของพระราชาคณ  
หนึ่งชื่อนายคณทะ ไปเห็นมะม่วงสุกลูกหนึ่งซ่อนอยู่ในใบไม้ที่  
มดแดงมันทำรังไว้ เขาเลยเก็บมะม่วงเพื่อจะไปถวายพระราช  
ระหว่างทางคิดว่า ถวายแล้วคงได้เงินนิดหน่อย แต่ถ้าเอาไป  
ถวายพระพุทธเจ้าจะได้นุญมาก เลยเอาไปถวายพระพุทธเจ้า”

ไซตุนตบมือดีใจ

“พระพุทธเจ้าทรงรับมะม่วงจากนายคณทะแล้ว ทรง  
แสดงอาการให้พระอานนทฺ์รู้ว่าจะประทับตรงนั้น พระอานนทฺ์  
พิจารณาแล้วพระอานนทฺ์ก็กรองน้ำ เอามะม่วงทำเป็นน้ำ ปา  
นะถวาย

พระพุทธเจ้าเสวยแล้ว รับสั่งให้นายคณทะคู้ดินขึ้น  
ปลูกมะม่วงตรงนั้น ทรงล้างพระหัตถ์บนหลุมมะม่วง มะม่วงก็  
งอกโตขึ้นทันทีเลยสูงประมาณ ๕๐ ศอก มีกิ่งใหญ่ ๕ กิ่ง แผล  
ไป ๔ ทิศ ทิศละกิ่ง แล้วชูขึ้นไปบนฟ้าอีกกิ่งหนึ่ง แต่ละกิ่งยาว  
ประมาณ ๕๐ ศอกเหมือนกัน มะม่วงนั้นมีข้อมีมะม่วงสุกเยอะ  
แยะไปหมดเลย พระที่ตามพระพุทธเจ้ามาที่หลัง ก็ได้ฉัน



มะม่วงพวกนี้ด้วย

พระราชชาติทราบว่ามีต้นมะม่วงใหญ่ที่พระพุทธเจ้าจะใช้แสดงปาฏิหาริย์ จึงให้ทหารมารักษาดันมะม่วงนั้น ไม่ให้ใครมาตัดได้

มะม่วงต้นนั้นได้ชื่อว่าคันทามพุกษ์ เพราะนายคันทะปลูกไว้

พวกนักเลงก็มากินมะม่วง แล้วเอาเมล็ดมะม่วงไปพวกเดียรถีย์”

ไข่ต้นหัวเราะหิหิ

“ตำนานเล่าว่า ท้าวสักกะบันดาลให้เกิดพายุใหญ่ หอบเอาเมล็ดพวกเดียรถีย์ไปทิ้งกระจายเลย มีเทวดาชื่อ วาต-วลาหกเทพบุตร โปรยฝุ่นลงบนตัวของพวกเดียรถีย์ แล้วฝนเม็ดใหญ่ๆ ก็ตกลงมา เนื้อตัวของพวกเดียรถีย์เลยดูกระดำ-กระด่างไปเลย วิ่งหนีกันใหญ่

มีอาจารย์คนหนึ่งของพวกเดียรถีย์ชื่อ ปุณณกัสสป วิ่งหนีไป พอดีไปเจอลูกศิษย์คนหนึ่ง เป็นชวานาหอบหม้อข้าวต้มกับเชือกมา กำลังจะมาดูอาจารย์แสดงปาฏิหาริย์ พอวิ่งสวนกัน อาจารย์เลยขอหม้อขอเชือกจากลูกศิษย์ แล้ววิ่งไปที่แม่น้ำผูกหม้อแล้วผูกคอตัวเอง กระโดดน้ำตายไปเลย”

“โธ้ย เลยไม่ได้ดูพระพุทธเจ้าแสดงด้วย”

“ตอนบ่ายพระพุทธเจ้าเสด็จออกจากพระคันธกุฎี คือที่พักของพระพุทธเจ้า มาประทับยืนที่หน้ามุข

พระสาวกขอแสดงปาฏิหาริย์แทน เพื่อแสดงว่าขนาดสาวกยังทำได้มากเท่านี้ พระพุทธเจ้าจะทำได้มากเท่าไร เช่นสาวกจะทำแผ่นดินให้เป็นทะเล แล้วค้ำน้ำลงไป ชำแรกภูเขาให้คนดู เคี้ยวกินภูเขา ม้วนแผ่นดิน เป็นต้น

แต่พระพุทธเจ้าปฏิเสธขอเสนอหมด จะทรงแสดงพระ

ยมกปาฏิหาริย์”

“คืออะไรหรือจะ ยมกปาฏิหาริย์นี้”

ไข่ตื้นสงสัย คำขึ้นอธิบาย

“ยมกปาฏิหาริย์นั้นแปลว่า ปาฏิหาริย์ที่พระพุทธเจ้า ทรงกระทำเป็นคู่ๆ พระสาวกอื่นๆ ไม่สามารถทำได้ เช่น

1. ท่อไฟ ไหลออกจากพระกายเบื้องบน  
ท่อน้ำ ไหลออกจากพระกายเบื้องล่าง
2. ท่อไฟ ไหลออกจากพระกายเบื้องล่าง  
ท่อน้ำ ไหลออกจากพระกายเบื้องบน
3. ท่อไฟ ไหลออกจากพระกายเบื้องหน้า  
ท่อน้ำ ไหลออกจากพระกายเบื้องหลัง
4. ท่อไฟ ไหลออกจากพระกายเบื้องหลัง  
ท่อน้ำ ไหลออกจากพระกายเบื้องหน้า ฯลฯ

ในทำนองเดียวกัน ท่อไฟและท่อน้ำ ไหลออกจากพระกายเบื้องซ้าย เบื้องขวา จากพระโศต (หู) พระนาสิก (จมูก) พระอังสะ (บ่า) พระหัตถ์ (มือ) พระองคุลี (ข้อนิ้ว) ขุมพระโลมา (ขุมขน) แต่ละขุม

ทรงเปล่งพระฉัพพรรณรังสี คือสีเขียว เหลือง แดง ขาว หงสบาท (แดงเหมือนดอกหงอนไก่) และประกัสสร (เลื่อมพรายเหมือนแก้วผลึก)

ท่อไฟที่ไหลออกมานั้น เพราะทรงเข้าเตโชกสิณสมาบัติ (กสิณไฟ) ท่อน้ำที่ไหลออก เพราะทรงเข้าอาโปกสิณสมาบัติ (กสิณน้ำ)

ทรงแสดงปาฏิหาริย์บ้าง ทรงแสดงธรรมให้ประชาชน ที่มาชมบ้าง มีผู้ฟังแล้วได้เห็นธรรมขึ้นมากมาย

ในขณะที่ทรงแสดงธรรม พระพุทธเจ้าทรงพิจารณาเห็นว่า ไม่มีใครสามารถถามปัญหาพระองค์ได้ จึงทรงเนรมิต

พระพุทธนิมิตขึ้นองค์หนึ่ง สำหรับถามและตอบปัญหา ทรง  
ผลัดเปลี่ยนกันแสดงธรรมกับพระพุทธนิมิตตลอดเวลา”

“ชื่นใจจัง บรรยากาศคงมหัศจรรย์มากเลยนิ” ไข่ตุ๋น  
ชื่นชม “ยิ่งใหญ่มากกกกเลยเนี่ย”

คำชื่นก็ชื่นชมด้วย เมื่อนึกถึงภาพเรื่องราวที่กำลังเล่า

“ในขณะนั้น พระพุทธเจ้าทรงดำริว่า พระพุทธเจ้าใน  
อดีต เวลาท่านแสดงยมกปาฏิหาริย์แล้ว ท่านเสด็จไปจำพรรษา  
ณ ที่ใด ทรงทราบว่าจะเสด็จจำพรรษา ณ ภูดาวดิงส์

ดังนั้น พอพระพุทธเจ้าทำปาฏิหาริย์เสร็จ ท่านจึงเสด็จ  
ไปดาวดิงส์ ด้วยอนุภาพของพระองค์ ไปจำพรรษาอยู่ดาวดิงส์  
ในพรรษานั้นท่านก็เทศนาโปรดพระมารดา ที่ดาวดิงส์นั้นด้วย”

ไข่ตุ๋นซาบซึ่งพระพุทธเจ้ามากมาย เก็บหนังสือไปเดอร์  
แมนเข้าลิ้นชัก บอกคำชื่นๆ ว่า

“เอาเข้าลิ้นชักก่อน สไปเดอร์แมนตัวนี้ไม่ใช่ปาฏิหาริย์  
เป็นแค่ปาที่ เหะ เหะ”



# อนาคตปิณฑิกเศรษฐี

เปี่ยมปรีดานั่งสบายอยู่ในศาลาใต้ร่มไม้ มองเงาดันไม้  
ที่ทอดลงในสระ เด็กน้อยคนหนึ่งกำลังโยนขนมปังลงไปเลี้ยง  
ปลา โดยมีคุณพ่ออยู่ข้างๆ คอยชี้หาปลาให้

เสร็จพิธีทำบุญของวัดแล้ว ตอนนี้ทุกคนกำลังหาอะไร  
ทานกัน หมูหวานเอาอาหารมานั่งกินกันที่ศาลา

“วันนี้หลวงพ่otechn์สนุกดี” หมูหวานเอ๋ย เริ่มกินข้าว  
กับไข่พะโล้ของโปรด

“เรื่องอนาคตปิณฑิกเศรษฐีนี้ ได้ยินชื่อบ่อยนะ”

เปี่ยมปรีดาเปรย วันนี้หลวงพ่otechn์เรื่องการให้ทาน  
หมูหวานพยักหน้าเห็นด้วย

“เขาเป็นยอดผู้ให้ทาน และเป็นคนสำคัญพอๆ กับ  
นางวิสาขา มีเรื่องอะไรก็ต้องมีสองคนนี้เข้ามาช่วยเกี่ยวกับ  
ทุกที”

“แล้วรู้ประวัติของเขามั้ย” เปี่ยมปรีดาซักสนใจ หมู-  
หวานพยักหน้าหงิกหงัก

“รู้ซี เพราะคนนี้เราชอบ เรื่องสนุกดี”

“เออ งั้นเล่าให้ฟังหน่อยซี” เปี่ยมปรีดารู้ก หมูหวาน  
จึงเริ่มเล่า

“อนาคตปิณฑิกเศรษฐี ใครเข้าวัดเข้าวามาศึกษาธรรม

แล้วไม่รู้จักคนนี้ได้ไหนะ เดี่ยวอนาถ จะเซຍมากไป เขาตั้ง ชื่อ เขาไม่ได้แปลว่าอนาถานะ แต่เขาแปลว่าผู้มีก้อนข้าวเพื่อคนอนาถา เป็นไง ชั่งมัย”

เปี่ยมปรีดาหัวเราะ ครางรับ อือ อือ ในลำคอ

“ชื่อจริงคือสุทัตตะ ตอนพระพุทธเจ้าตรัสรู้ใหม่ๆ เขา ยังไม่รู้จักหรอก มีวันหนึ่งเดินทางไปหาเพื่อนที่กรุงราชคฤห์ พอไปถึงบ้านเพื่อน เขาก็ออกมาต้อนรับนิดหน่อย แล้วรีบกลับไปสั่งคนทำโน่นทำนี่วุ่นไปหมด สุทัตตะถามว่ามีงานอะไร เพื่อนบอกว่า ฟุ่่งนี้ได้อารธนาพระพุทธเจ้ามาเสวยที่บ้าน สุทัตตะก็ว่า โอ้ พระพุทธเจ้าเกิดขึ้นในโลกแล้วหรือนี่” หมูหวานทำเสียงตื่นตื่นประกอบการเล่า

“เพื่อนบอกใช่ แล้วสรรเสริญคุณของพระพุทธเจ้า มากมายเลย ทำให้สุทัตตะตื่นตื่นมากกกก.....คำอาหารเลี้ยงพระพุทธเจ้าเท่าไร เสนอออกให้เกลี้ยงเลย แต่เพื่อนไม่ยอมบอกว่า

อ๊อ จะเอาอะไรมาแลกก็ไม่ยอม กว่าจะนิมนต์ได้ ฉันทองเป็นหลายนานนะ โอกาสอย่างนี้คอยมานาน จะมายกให้ ง่าย ๆ ได้ยังไง

สุทัตตะ เป็นคนที่บุญกุศลแต่ชาติปางก่อนมาหล่นแปะ ลงบนตักแล้ววันนี้ ทำให้ปิตุชาบชานไปหมด แคะได้ยिनคำว่า พระพุทธเจ้า คิดว่าจะต้องไปเฝ้าให้ได้ แต่ก็มีดต้องรอให้สว่างก่อน คีนั่นผวดตื่น ๓ ครั้ง เพราะคิดว่าเข้าแล้ว แต่ที่จริงยังไม่เข้า

พอเริ่มเข้าก็ออกไปเลย ไปถึงประตูเมืองยังปิดอยู่ ต้องไปนั่งอ้อนวอนคนเฝ้าประตูชะพลี๊ย กว่าจะยอมเปิดประตูให้ แล้วเขาก็รีบเผ่นแนบไปเลย ไปหาพระพุทธเจ้า

ตอนนั้นพระพุทธเจ้าอยู่ที่สัตวัน เป็นทางเปลี่ยว แต่ก็

ไม่กลัวอะไรแล้ว จะไปหาพระพุทธเจ้าทำเดี๋ยว

พระพุทธเจ้าทรงตื่นบรรทมแล้ว ปกติในตอนเช้าๆ พระพุทธเจ้าจะทรงแผ่ข่ายพระญาณไปดูนะว่าวันนี้ควรจะไปรดใคร บุญใครจะมาถึงวันนี้แล้วมั่ง เห็นสุทัตตะว่าจะได้บรรลุนิพพาน ทรงคอยอยู่ พอเขามาถึง ท่านจึงตรัสว่า เข้ามาเถิด สุทัตตะ ตถาคตอยู่นี้”

“หิม ขนลุก ปลื้ม แหม ท่านเรียกอย่างนี้ เป็นเราปลื้มใจตาย” เปี่ยมปรีดาว่า หมูหวานพยักหน้าเห็นด้วย

“ใช่ สุทัตตะก็ปลื้มมากเหมือนกันที่ทรงตรัสเรียกเขา ถูกโดยไม่รู้จักกันมาก่อน แล้วกราบทูลว่า เป็นโชคดีของข้าพเจ้ายิ่งแล้วที่ได้มาเฝ้าพระองค์สมปรารถนา ข้าพระองค์รอคอยจนพระองค์เสด็จเพื่อเสวยอาหารไม่ไหว ต้องออกมาเฝ้าก่อน แล้วทูลว่า เมื่อคืนนี้ราตรียาวนานเสียเหลือเกิน หม่อมฉันรู้สึกเหมือนเดือนหนึ่ง เป็นเวลานานเหลือเกินที่สัตว์โลกจะได้สดับคำว่า พุทโธ พุทโธ

พระพุทธเจ้าตรัสว่า คุณก่อน สุทัตตะ ผู้ตื่นอยู่มิได้หลับ ย่อมรู้สึกว่ารাত্রีหนึ่งยาวนาน ผู้ที่เดินทางจนเมื่อยล้าแล้ว รู้สึกว่าโยชน์หนึ่งเป็นหนทางที่ยืดยาว แต่สังสารวัฏ คือการเวียนว่ายตายเกิด ของสัตว์ผู้ไม่รู้พระสัทธรรม ยังยาวนานกว่านั้น”

เปี่ยมปรีดาซาบซึ้งไปกับคำสุภาษิต ชมหมูหวานว่าเทศน์ได้ดี หมูหวานปลื้ม เอ่ยสุภาษิตอย่างมีจังหวะจะโคนไพเราะ

“คุณก่อน สุทัตตะ สังสารวัฏนี้ หาเบื้องต้นเบื้องปลายได้โดยยาก สัตว์ผู้พอใจความเกิดย่อมเกิดบ่อยๆ และการเกิดบ่อยๆ นั้น ตถาคตกล่าวว่าเป็นความทุกข์ เพราะสิ่งที่ติดตามมาคือความชรา ความเจ็บ และความตาย มีการต้องพลัดพรากจากสิ่งอันเป็นที่รัก และต้องประสบกับสิ่งอันไม่เป็นที่รัก ความแห่ง

ใจ ความคร่ำครวญ ความทุกข์กายทุกข์ใจ ความคับแค้นใจ  
อุปมาเหมือนเห็ดที่โผล่ขึ้นมาจากดิน ก็ต้องนำดินติด  
ขึ้นมาด้วย หรืออุปมาเหมือนโค ซึ่งเทียมเกวียนแล้วจะเดินไป  
ไหน ก็มีเกวียนติดตามไปทุกแห่ง

สัตว์โลกเกิดมามีทุกข์ประจำตัว トラบใดที่เขายังไม่  
สลัดความพอใจในสังขารออกไป ความทุกข์ติดตามอยู่เสมอ  
เหมือนล้อเกวียนที่ต้องตามโคไปทุกฝีก้าว

ดูก่อนสุทัตตะ แม้นั้นไม่ว่าจะถูกต้องแล้ว แต่ร่ายยังมันคง  
ก็สามารถขึ้นได้อีก เช่นเดียวกัน เมื่อบุคคลยังไม่ถอน ตัณหา-  
นุสัยออกไปจากใจ ความทุกข์ก็เกิดได้บ่อยๆ”

“ตัณหานุสัยนี่อะไร” เปี่ยมปริดาถาม

“ตัณหาคือความอยาก อยากได้นั้นได้นี้ อยากให้เป็น  
อย่างนั้นอย่างนี้ อยากให้ไม่เป็นอย่างนั้นไม่เป็นอย่างนี้ อนุสัย  
คือนิสัยลึกๆ มีนึกเนมว่าสันดาน ตัณหานุสัย คือความอยาก  
ที่นอนแช่อยู่ติดเหมะกับสันดาน ไม่ยอมหายไปไหน รัก  
เจ้าของมาก ไส้ก็ไม่ไป”

หมุหวนหัวเราะ เปี่ยมปริดาถึงบางอ้อ หมุหวนจึง  
เทศน์ต่อด้วยสุ้มเสียงกังวาน

“สุทัตตะเอ๋ย น้ำตาของสัตว์ผู้ต้องร้องไห้ เพราะความ  
ทุกข์โถมหนักทับถม ในขณะที่ท่องเที่ยวอยู่ในสังสารวัฏนี้มีมาก  
เหลือคณา บอกไม่ได้เลยว่ามีเท่าไร กระดูกคนตายถ้าเอามา  
รวมกันหมดคงกองสูงเท่าภูเขา บนแผ่นดินนี้ไม่มีตรงไหนเลย  
ที่ไม่เคยมีคนตาย แต่แผ่นดินนี้กลับเคลื่อนกล่นไปด้วยกระดูก  
ของสัตว์ที่ตายแล้วตายเล่า ทุกย่างก้าวของคนเราเหยียบย่ำไป  
บนกองกระดูก นิ่ง นอน บนกองกระดูก เพลิดเพลิน  
สนุกสนานอยู่บนกองกระดูกทั้งสิ้น ไม่ว่าภพไหนๆ ล้วนมี  
ลักษณะเหมือนกองไฟ คือสัตว์ทั้งหลายตั้งมั่นอยู่ในความทุกข์

เหมือนเตาที่เขาโยนลงในกองไฟทั้งสิ้น”

“ฟังแล้วสลดใจจังเลย” เปี่ยมปรีดาส่งใจไปตามคำบรรยายที่หมุหวนเล่า หมุหวนชะงักดูเพื่อน

“เดี๋ยวก็บรรลุหรอก” หมุหวนว่า “นี่แค่แก้แค้นนิทานนะเนี่ย นี่ถ้าเจอพระพุทธเจ้าสงสัยบรรลุเลย” ว่าแล้วหมุหวนก็หัวเราะ

“แต่สุดท้ายจะบรรลุไปเลยนะ ได้ดวงตาเห็นธรรมเป็นพระโสดาบันไปเลย พระพุทธเจ้าจึงตรัสในตอนสุดท้ายว่าการได้เกิดเป็นคนเป็นของยาก การดำรงชีวิตอยู่ของสัตว์ทั้งหลายก็เป็นของยาก การได้ฟังธรรมของสัตว์มนุษย์ คือคนดี ก็เป็นของยาก การอุปบัติเกิดขึ้นของพระพุทธเจ้าก็เป็นของยาก ฉะนั้น การแสดงธรรมของสัตว์มนุษย์ การเกิดขึ้นแห่งพระพุทธเจ้า ล้วนเป็นเหตุนำความสุขความสงบมาสู่โลก”

ทั้งสองกินข้าวเสร็จแล้ว เก็บข้าวของเรียบร้อย เปี่ยมปรีดาก็นั่งฟังเสา มองไปรอบๆ เห็นผู้คนบางตาลงแล้วบรรยายภาสในวัดจึงสงบยิ่งขึ้น พอดีหันไปเห็นฟ้าใสกำลังเดินตามทาง จึงก้มมือเรียกให้เข้ามาในศาลา

“มาคนเดียวหรือวันนี้” เปี่ยมปรีดาถาม ฟ้าไสย้ม วางตะกร้าเปล่าลงข้างตัว

“ใช่ วันไหนก็มาคนเดียวทั้งนั้นแหละ คนอื่นเขายังไม่ชอบมากนัก ยังไม่กลับกันหรอก”

เปี่ยมปรีดาพยักพยเปิดไปทางหมุหวน

“นั่งฟังเทศน์รอบสองอยู่” หมุหวนหัวเราะ ฟ้าไสรู้แกว่าคนนี่ชอบเล่า “เทศน์เรื่องอะไรล่ะ”

“อนาคตปีณทิกกะ” หมุหวนตอบ “ตอนไปเฝ้าพระพุทธเจ้าครั้งแรก นี่ คนนี้” ชี้ไปทางเปี่ยมปรีดา “กำลังจะบรรลุแล้ว ซาบซึ้งตาลอย”



ฟ้าใสหัวเราะ “บรรลุได้ก็ดีซี แสดงว่าบุญเยอะ เรื่องนี้เราชอบตอนสร้างวัด” และโดยไม่รอให้นิมนต์ ฟ้าใสก็เทศน์เอง

“ตอนสร้างวัด ไปขอซื้อที่กับเจ้าชายเซตะ เจ้าชายโง่ราคาเหลือหลายเหมือนคนสมัยนี้เลย บอกให้อาตมาปูเต็มพื้นที่นะ เป็นราคาขาย เศรษฐีก็สู้นะ ปูจนเกือบเต็มแต่ไม่เต็มเหลือที่อีกหน่อยพอดีเงินหมด ยังดีเจ้าชายเกิดเห็นใจเลยยกที่ตรงนั้นให้”

“ถ้าใจร้าย เดียวกลายเป็นเจ้าชายกบ” หมูหวานสอดด้วยนิทานฝรั่ง ทั้งสามหัวเราะกันสนุกสนาน

“พอสร้างวัดเสร็จ ตรงที่ยกให้ตรงนั้นก็ทำซุ้มประตู และก็เพื่อเรียกแขกนะ เหมือนสมัยนี้อีกแหละ ต้องเชิญไฮโซมาเป็นกิตติมศักดิ์ เอาชื่อเจ้าชายมาตั้งเป็นชื่อวัดเรียกวัดเซตวัน วันแปลว่า ป่า แต่ใครๆ ก็เรียกต่อท้ายนะว่า วัดเซตวันวัดของอนาถปิณฑิกเศรษฐี วัดนี้ก็สร้างไปไม่แพง แค่ ๕๔๐ ล้านเอง”



“อนาถปิณฑิกะนี่ดีนา” หมูหวานต่อ “เป็นคนดีมาก เวลาไปวัดไม่เคยไปมือเปล่า ต้องมีของติดมือไปด้วยเสมอ เวลาฟังธรรมก็ไม่เคยถาม กลัวพระพุทธเจ้าจะคิดว่าตัวเองเป็นคนมาคอยอุปัฏฐากแล้วจะเกรงใจ เดียวพระพุทธเจ้าจะต้องมาตั้งใจตอบคำถาม ทำให้พระพุทธเจ้าลำบาก พระพุทธเจ้าก็รู้นะว่าคนนี้จะไม่กล้าถาม เพราะเกรงใจ ท่านเลยเทศน์ให้เองโดยไม่ต้องให้ถาม”

“พระพุทธเจ้าทรงกรุณามากเหลือเกิน” เปี่ยมปรีดาเอ่ยด้วยความตื่นตันใจอีกครั้ง

“เรื่องลูกชายเสียใจใหญ่” ฟ้าใสว่าพลางหัวเราะ

“เอไอซ์” หมูหวานรับรอง “ลูกชายไม่ฟังเทศน์ ไม่ฟังธรรม ไม่ไปวัด ไม่เหมือนพ่อเลย”

“พ่อเลยจ้างไปฟังธรรม” ฟ้าไสช่วยต่อ “ฟังวันแรกจ้างไป ๑๐๐ กหาปณะ ลูกชายก็ไปวัดนะ แล้วแอบไปนอนตอนเย็นกลับมา ทวงดั่งค์ พ่อก็ให้ พอวันต่อมาพ่อเลยบอกว่าจะให้ ๑,๐๐๐ กหาปณะ แต่ต้องจำข้อธรรมมาสักบทหนึ่งนะ มาพูดให้พ่อฟัง

พระพุทธเจ้าทรงรู้อ่วงหน้าแล้ว ว่าหมอนี่มาฟังเอาดั่งค์ทรงบันดาลให้จำไม่ได้ เขาก็เลยต้องตั้งใจฟังยิ่งขึ้นไปอีก ฟังขึ้นไปอีก”

“เลยบรรลุโสดาบันเลย” หมูหวานรวบ เปี่ยมปริดาตาโต หัวเราะอีก ถามว่า “จริงเหอ”

“วันรุ่งขึ้นก็กลับบ้าน พระพุทธเจ้าเสด็จมาด้วย เศรษฐีถวายอาหารพระพุทธเจ้าและภิกษุสงฆ์แล้ว ก็สั่งอาหารมาให้ลูกชายด้วย ลูกชายก็ภาวนาในใจ ขออย่าให้พ่อเอาดั่งค์มาให้ตอนนี้เลย”

“เสียเขี้ยวหมด” ฟ้าไสแซว

“แต่พ่อก็เอามาให้” หมูหวานเล่า “พระพุทธเจ้าจึงตรัสบอกให้เศรษฐีรู้ว่าลูกชายบรรลุโสดาบันแล้ว พ่อก็ดีใจสุด ๆ”

“เป็นเราก็ดีใจสุด ๆ เหมือนกัน” เปี่ยมปริดาตสนับสนุนแล้วถาม “แล้วที่เขาชอบให้ทานนี่ขนาดไหนล่ะ” ฟ้าไสตอบว่า

“ก็ให้ทานมาก บริจาคเงินเลี้ยงภิกษุสงฆ์ทุกวันหลายปี จนยากจนเลยแหละ แถมยังโดนพวกพ่อค้าที่กู้เงินไปโกงอีกไม่ยอมใช้หนี้”

หมูหวานเติมให้ว่า “สมบัติที่ฝังไว้ใกล้แม่น้ำเกิดฝั่งฟังสมบัติจมน้ำหายไปหมดเลย ทำไมไม่ฝังไว้บนภูเขาอีกไม่รู้”

“โอ๊ย แล้วเป็นไง ยากจนอย่างนั้นนะ” เปี่ยมปริดามี

ท่าทางเป็นห่วง ฟ้ำไสหัวเราะ

“ก็ยิ่งให้ทานเหมือนเดิม แต่มีแค่ข้าวหักปนกับน้ำผักคอง พระพุทธเจ้าถามว่า ยังให้ทานอยู่หรือ เขาตอบว่าให้ทานอยู่ แต่ของไม่ค่อยดี”

“ภาษาสมัยนั้น เขาพูดว่าเสรำหมอง” หมูหวานบอก

“แต่พระพุทธเจ้าปลอบใจว่า อย่าคิดว่าทานของท่านเสรำหมอง เพราะมีจิตประณีตคือจิตดีแล้ว ทานที่ถวายก็ถือว่าดีด้วย ไม่เสรำหมอง แล้วการถวายทานแด่พระอริยเจ้าที่มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข มีอานิสงส์ผลบุญมาก ขนาดพระพุทธเจ้าเองสมัยที่เกิดเป็นเวลาามพราหมณ์ ให้ทานแก่ชาวชมพูทวีปมากมาย แต่ไม่มีทักษิณียบุคคล คือผู้ที่สมควรรับของทำบุญเลย คือไม่มีพระอริยะเลย ตอนนี่เศรษฐีได้พบอริยสงฆ์ เพื่อรับทานก็ดีแล้ว”

เปี่ยมปริดาฟังอย่างพิจารณาไตร่ตรอง หมูหวานเล่าว่า

“ตอนนั้นเทวดาที่สถิตอยู่ที่ซุ้มประตูบ้านอนาถปิณฑิกะเหาะมาหา บอกว่าทำไมเศรษฐีให้ทานมากจนยากจนอย่างนี้ จะได้ประโยชน์อะไร ตัวเองก็เกือบไม่มีจะกินอยู่แล้ว การให้ทานแก่พระสมณโคดมและสาวกมีประโยชน์อะไร ยังบอกว่าถ้าอานิสงส์ผลบุญมีจริง อนาถปิณฑิกะก็ไม่ควรยากจนลง ยิ่งทำบุญน่าจะยิ่งรวยขึ้น ขอให้เลิกให้ทานเสียเถอะ รีบไปชวนขวายเป็นค้าขายจะได้รวยเหมือนเดิม”

“ไอ้โฮ” เปี่ยมปริดาคราง “แล้วเป็นไง” หมูหวานหัวเราะ

“โดนดึงออกจากบ้านตะ เศรษฐีไล่ บอกมาสอนอย่างนี้ ออกไปเลย ไม่ให้อยู่บ้านแล้ว ไล่เทวดาออกจากบ้าน” เปี่ยมปริดาหัวเราะ ฟ้ำไสเล่าต่อว่า

“เทวดาก็เลยกะแดงถูกระเหเร่ร้อนไปหาที่อยู่ใหม่ แต่มันหาไม่ได้ง่าย ๆ นา เลยชักลำบาก อยากรจะกลับมาอยู่ที่เดิม”

“ยังงี้แหละ เขาว่าอยู่ที่ดีแล้วไม่รู้ว่ามีดี ต้องออกไป  
ลำบากนั้นแหละ ถึงจะรู้ว่าดีแล้ว” หมูหวานเบื้อ ฟ้าใส่ต่อ

“ก็เลยไปเที่ยวอ้อนวอนเทพบุตรผู้รักษาพระนคร ให้  
ช่วยไปพูดกับเศรษฐีหน่อย เทพบุตรไม่กล้าไป บอกให้ไปหา  
ท้าวสักกะ ท้าวสักกะก็แนะนำ ให้เทวดาปลอมเป็นเสมียนของ  
เศรษฐี เอาหนังสือสัญญาเงินกู้ ๑๘๐ ล้านที่ถูกโกงไปนะ ให้ไป  
ตามเก็บมาให้หมด แล้วให้เทวดาไปงมเอาสมบัติที่จมน้ำหายไป  
อีก ๑๘๐ ล้านมาคืน แถมยังให้เอาสมบัติที่อยู่อีกแห่งหนึ่ง อัน  
นั้นหาเจ้าของไม่ได้ เอามาให้เศรษฐีอีก ๑๓๐ ล้าน เอาทั้งหมด  
เนี่ยมากองให้เต็มห้องเลย แล้วค่อยไปขอโทษเศรษฐี เทวดาก็  
รับทำตามจนเสร็จ แล้วเข้าไปหาเศรษฐี ขอให้ยกโทษให้”

หมูหวานบอกว่า

“เทวดาว่าอย่างนี้ละ ข้าพเจ้าคือเทวดาอันธพาล สมัย  
นี้ไม่เห็นมีใครพูดอย่างนี้เลยแฮะ สถิตอยู่ซุ้มประตูที่ ๔ ของ  
บ้านท่าน คำอันใดที่ข้าพเจ้าพูดไป เพราะความอันธพาล ขอ  
ท่านจงอภัยแก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้ไปรวบรวมทรัพย์มา ๕๔๐  
ล้าน สมัยนั้นเขานับเป็น ๕๔ โกฏินะ ๑๐ ล้านเป็น ๑ โกฏิ  
ข้าพเจ้าเอามาบรรจุไว้เต็มห้องแล้ว ตามบัญชาของท้าวสักกะ  
ข้าพเจ้าลำบาก ไม่มีที่อยู่”

หมูหวานทำเสียงออดอ้อน ฟ้าใส่ต่อ

“เศรษฐีคิดว่า เทวดานี้รู้สึกสำนึกแล้ว ก็จะให้อภัย แต่  
ต้องให้พระพุทธเจ้าให้อภัยก่อน ตัวเองจะให้อภัยทีหลัง เลยพา  
ไปเฝ้าพระพุทธเจ้า เอ้า ออดอ้อนเร็วหมูหวาน”

ฟ้าใส่สั่งเพื่อนด้วยเสียงหัวเราะ หมูหวานเริ่มออด

“ข้าพระพุทธเจ้าไม่ทราบพระคุณของพระองค์ ได้กล่าว  
คำชั่วช้าใดเพราะความอันธพาล ขอพระองค์จงอดโทษคำนั้นแก่  
ข้าพระพุทธเจ้าด้วย”

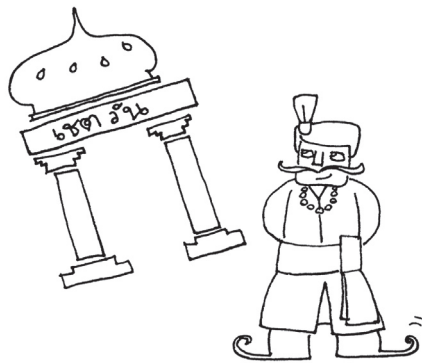
“สมัยนั้นเขาพูดว่าอดโทษ แพลว่าให้อภัย” ฟ้าใสอธิบายก่อน “พระพุทธเจ้าก็ยกโทษให้อยู่แล้วละ เทวดาเลยรอดตัวไป ได้กลับไปอยู่แพลตซุ่มประตูตามเดิม”

“พระพุทธเจ้ายังตรัสให้อโวกแก่เศรษฐีและเทวดาเรื่องวิบาก (ผล) แห่งกรรมดีกรรมชั่วว่า

ดูก่อนคหบดี คนบาปในโลกนี้ย่อมเห็นบาปว่าดี เมื่อบาปยังไม่ให้ผล คนทำกรรมดีก็เห็นกรรมดีเป็นชั่ว เมื่อกรรมดียังไม่ให้ผล

แม้เมื่อใดกรรมให้ผล เมื่อนั้นคนบาปย่อมเห็นบาป คนทำกรรมดี ย่อมเห็นอานุภาพของกรรมดี”

เปี่ยมปรีดาซาบซึ่งกับสุภานิตอีกครั้ง วันนั้นเปี่ยมปรีดาได้ซาบซึ่งหลายครั้ง ด้วยความที่เป็นคนละเอียดอ่อน จึงซาบซึ่งได้มาก ดีใจที่เพื่อนๆ ช่วยกันเล่าเรื่องดีๆ ให้ฟัง รู้สึกเต็มอิ่มเต็มบุญ เปี่ยมปรีดามีความสุขมากในการมาวัดวันนี้



# นางวิสาขา

ผกาแก้ว ไปดูละครเวทีกับเพลินใจน ได้ที่นั่งแถวหน้า  
ของชั้นสอง ผกาแก้วเพลินกับบรรยากาศในโรงละครที่มีคนเข้า  
ชมมากมาย เพลินใจอ่านสูจิบัตรอยู่อย่างตั้งใจ

ไม่นานนักไฟเวทีก็ส่วลง คณะดนตรีบรรเลงเพลง  
สรรเสริญพระบารมี ก่อนเริ่มการแสดง

ม่านกำมะหยี่สีแดงเคลื่อนตัวออกไปสองข้าง เผยให้เห็น  
ฉากริมฝั่งน้ำ หญิงสาวหลายคนเดินกันเป็นกลุ่มๆ ท่าทางรื่นเริง  
ที่มุมซ้ายของเวทีมีศาลาริมน้ำ และเบื้องหน้าเป็น  
พราหมณ์ ๘ คน ยืนมองดูสาว ๆ ที่กำลังเดินกันขวกไขว่

พราหมณ์หนุ่มคนหนึ่ง พูดว่า

“วันนี้เป็นวันนักขัตฤกษ์ประจำปี ดุสิ พวกสาว ๆ ทุก  
คนที่เคยปิดหน้า วันนี้พากันเปิดผ้าคลุมหน้า เดินไปทำน้ำอาบ  
น้ำกัน”

พราหมณ์อีกคนถามว่า

“ตรงนั้นทำไมมีพวกผู้ชายยืนชุ่ม ๆ อยู่ตั้งหลายคนนะ  
เห็นมัย”

พราหมณ์คนแรกมองตาม “ก็วันนี้แหละเป็นวันที่  
อนุญาตให้ชายหนุ่มเอาจวงมาลัยมากล้องให้หญิงที่ตัวเองรัก  
ชอบใจได้ยังงี้เล่า ถ้าผู้หญิงเขาพอใจตอบ เขาก็รับพวงมาลัย

ไว้ แล้วให้ฝ่ายชายไปสู้ออกกับพ่อแม่ จะได้แต่งงานกัน”

ลิกเข้าไปในเวที มีหญิงสาวหลายคนที่รับพวงมาลัย จากชายหนุ่ม และยืนอ้อยอิ่งคุยกันอยู่

เวทีทางขวามือ มีกลุ่มหญิงเดินมากลุ่มหนึ่ง ผู้นำกลุ่ม เป็นหญิงสาวสวย เดินมาด้วยท่วงท่าสง่างาม

หัวหน้าพราหมณ์เดินออกมายืนมองเป็นพิเศษ

“อา นี่แหละ หญิงเบญจกัลยาณี ที่เราเฝ้าติดตามหา”

พราหมณ์ทั้งกลุ่มเริ่มหันมาสนใจเช่นกัน

“ดูสิ เธอมีลักษณะของเบญจกัลยาณี มีผมงามยาว สลวยลงมาเหมือนกำหางนกยูง แล้วปลายกลับซ้อนขึ้น

ดูริมฝีปากสี แดงสดเหมือนลูกตำลึงสุก เรียบชิตสนิทดี งามจริง

พิวก็งาม ขาวเหมือนดอกกรรณิการ”

พราหมณ์อีกคนก็ยืนชมชอบอยู่เช่นเดียวกัน “ใช่ หรือ ถ้าใครพิวคำต้องคำเหมือนดอกบัวเขียว ก็จะเป็นเบญจกัลยาณี เหมือนกัน

อีกอย่างคือกระดูกงาม คือฟันสวยนั่นเอง แต่เราจะ เห็นฟันของเธอได้อย่างไร”

ขณะนั่นเอง ฝนก็ตกลงบนเวที ผู้ชมดบมือชอบใจ นัก แสดงทั้งหลายวิ่งกันซุลมุน สาว ๆ ส่งเสียงวิ๊ดว้าย

สาว ๆ กลุ่มทางขวาก็พากันวิ่งหน้าเวทีแล้วเข้าไปหลบ ฝนในศาลา ยกเว้นหญิงที่พราหมณ์กำลังเอ่ยชม ที่ยังคงเดิน เป็นปกติ เสื้อผ้าเริ่มเปียกปอน ทำให้เห็นรูปร่างงดงาม

เมื่อเธอเดินมาถึงศาลา หัวหน้าพราหมณ์ก็กระแอม เสียงดัง พุดเปรยๆ ออกไปว่า

“ธิดานี้เฉื่อยชาเหลือเกิน เมื่อแต่งงานสามีของเธอคง ไม่มีอะไรกิน”

หญิงสาวหยุดชะงัก และเอ่ยถามด้วยเสียงอันไพเราะ  
เหมือนกิ้งกวด

“ท่านว่าใครคะ”

“ก็เธอนั่นแหละแม่หนู”

“ทำไมจึงว่าฉันคะ”

พราหมณ์ จึงอธิบายว่า “เวลาฝนตก หญิงบริวารของ  
เธอวิ่งเข้าศาลาเพื่อไม่ให้เปียก แต่เธอไม่ได้รีบเหมือนคนอื่น  
ปล่อยให้เสื้อผ้าเปียกหมด”

เธอจึงเอ่ยว่า

“ท่านทั้งหลาย อย่าว่าฉันอย่างนั้น ฉันแข็งแรงกว่า  
หญิงบริวารมาก แต่ที่ฉันไม่วิ่ง เพราะมีเหตุผลบางอย่าง”

พราหมณ์จึงขอให้เธออธิบาย

“เหตุผลประการแรก ธรรมดาหญิงเมื่อวิ่งย่อมดูไม่งาม  
ต้องเดินปกติ จึงจะดูงาม

ท่านกล่าวว่าคน ๔ จำพวกวิ่งไม่งาม คือ

พระราชา ผู้ทรงเครื่องประดับ แล้ววิ่งไปในพระลาน  
หลวงย่อมดูไม่งาม คนทั้งหลายจะติเตียนว่า พระราชาริ่งไป  
เหมือนสามัญชน

ช่างมงคลประดับประดาด้วยคชาภรณ์ แล้ววิ่งไปย่อมดู  
ไม่งาม ถ้าค่อยๆ เดินไปด้วยลีลาของช่างจึงจะดูงาม

พระภิกษุเมื่อวิ่งไปย่อมไม่งาม คนทั้งหลายจะติเตียน  
ว่าวิ่งเหมือนคลุหัสถ์

สุดท้ายคือหญิง เมื่อวิ่งไปย่อมได้รับคำติเตียนว่า ทำไม  
หญิงนี้วิ่งเหมือนชาย”

พวกพราหมณ์ทั้ง ๘ แสดงท่าทางพอกพองใจ เธอ  
กล่าวต่อไปว่า

“เหตุผลประการที่ ๒ คือพ่อแม่ยอมถนอมลูกมาแต่



เยาว์วัย หากฉันวิ่งไปอาจสะดุดหรือลื่นหกล้ม มือหรือเท้าหัก ต้องตกเป็นภาระของครอบครัว ส่วนเสื้อผ้านั้น เปียกแล้วก็แห้งได้ ดังนั้น ฉันจึงไม่วิ่ง”

ขณะที่เธอพูด พราหมณ์ทั้ง ๘ ก็คอยสังเกตดูฟันของเธอ หัวหน้าพราหมณ์กล่าวว่า

“ฟันอันงามเช่นนี้ เราไม่เคยเห็นเลย”

พราหมณ์อีกคนหนึ่ง ถามว่า

“เธอชื่ออะไร เป็นธิดาของใคร”

“ฉันชื่อวิสาขา คุณพ่อฉันคือท่านธนัญชัยเศรษฐีแห่งเมืองสาเกตนี้”

หัวหน้าพราหมณ์หันไปหาพราหมณ์ผู้ถือพวงมาลัยทองคำอยู่ ให้นำมามอบให้หญิงสาว

เธอยังไม่ได้รับพวงมาลัยทองคำ แต่สอบถามความเป็นมา พราหมณ์เล่าให้ฟังว่า

“พวกเราเป็นตัวแทนของท่านมิกคารเศรษฐี แห่งเมืองสาวัตถิ ท่านมีลูกชายชื่อปุลณวัณณกุมาร ท่านมิกการะต้องการให้พวกเราสืบเสาะหาหญิงเบญจกัลยาณี คือผู้ที่มีผงาม เนื้องาม กระดูงาม ผิวงาม และวัยงาม เพื่อไปเป็นสะใภ้

พวกเราเห็นว่า เธอนี้งามสมเป็นเบญจกัลยาณีที่เราค้นหา จึงขอมอบพวงมาลัยทองคำนี้ให้ โปรดจงรับไว้ด้วยเถิด”

วิสาขารับพวงมาลัยทองคำนั้น  
ม่านสีแดงค่อยๆ เคลื่อนตัวเข้าหากัน ผู้ชมปรบมือให้นักแสดง



ผกาแก้วหันไปคุยกับเฟลินไฉน

“เลือกนางเอกมาสวยดีนะ หน้าตาดูสวยเย็น ๆ สมเป็นนางวิสาขา”

“แต่อีกหน่อยจะไม่สมหรอก” เฟลินไฉนหัวเราะเบา ๆ  
“เพราะนักแสดงคนนี้อีก ๒๐-๓๐ ปีก็จะดูแก่ แต่นางวิสาขาตัวจริงไม่แก่ คืออาจจะแก่กว่าเดิมหน่อย เมื่อเทียบกับตัวเอง แต่ถ้าเทียบกับคนอื่นเหมือนจะไม่แก่”

“ทำไมยังงั้น” ผกาแก้วถาม

“ก็เป็นเบญจกัลยาณี คือวัยงาม วัยงามคือมีลูก ๑๐ คนก็ยังสวยเหมือนเดิม นางวิสาขานี้อายุ ๑๒๐ ปีนะ มีลูกชาย ๑๐ คน ลูกสาว ๑๐ คน มีหลานเป็นร้อยละ แต่เวลาเดินไปกับหลานนี้ จะเดาไม่ออกว่าคนไหนคุณยาย คนไหนคุณหลานสวยพอ ๆ กัน”

“ไอ้โฮ ขนาดนั้น” ผกาแก้วอุทาน



ม่านสีแดงค่อย ๆ เคลื่อนตัวเปิดอีกครั้ง เป็นฉากบ้านของ  
ธัญชัยเศรษฐี มีข้าทาสบริวารมากมายขวกไขว่

ธัญชัยเศรษฐี กำลังคุยอยู่กับนางวิสาขา

“พอได้รับข่าวจากท่านมิกคารเศรษฐีแล้วล่ะลูก พวก  
พราหมณ์ ๘ คนได้ไปแจ้งเรื่องของคุณกับเขาแล้ว เขาพอใจ  
มาก ก็น่าจะพอใจอยู่หรอกนะ ลูกสาวพ่อดีออกอย่างนี้”

วิสาขายิ้ม ก้มหน้าไม่ได้พูดอะไร

“ความจริง ทางมิกคารเศรษฐี มีทรัพย์สมบัติอยู่เพียง  
๔๐ โฉกฐิ เงินเท่านั้นเมื่อเทียบกับพ่อแล้วเป็นเงินเพียงเล็กน้อย  
แต่พ่อไม่ได้คิดเรื่องนั้นหรอก พ่ออยากให้คุณได้แต่งงาน จะได้

มีคนคุ้มครองรักษา แคนี่พอก็พอใจแล้ว”

วิสาขถามว่า “เขาส่งข่าวมาว่ายังไงจะพ่อ”

“เขาบอกว่า พระเจ้าปเสนทิโกศลจะเสด็จมาด้วย”

“ทำไมท่านจึงเสด็จละจะพ่อ” วิสาขสงสัย

“ท่านคงจะเห็นว่า ตระกูลของเราท่านนำมาเอง ท่านคงจะยกย่องให้เกียรติแก่เรา

ลูกจำได้มั๊ยเมื่อตอนที่ลูกยังเล็ก เราอยู่กับคุณปู่ที่เมืองภัททิยะ ใคร ๆ ก็รู้จักเมณฑกเศรษฐีกันทั้งนั้น”

“จำได้ค่ะ” วิสาขตอบ “พระพุทธเจ้าเคยเสด็จภัททิยนคร ลูกอายุได้ ๗ ขวบ ได้ฟังธรรมในครั้งนั้นด้วย”

“เมืองภัททิยะของเราอยู่ในแคว้นอังคะ ซึ่งอยู่ในปกครองของพระเจ้าพิมพิสาร

ครั้งนั้นพระเจ้าปเสนทิโกศลเสด็จไปทูลขอเศรษฐีใหญ่สักคนหนึ่ง พระเจ้าพิมพิสาร ก็ส่งให้พ่อมาอยู่กับพระเจ้าปเสนทิโกศล”

“ลูกยังจำการเดินทางคราวนั้นได้ เรามาถึงที่นี่ในเวลาเย็น พ่อถึงตั้งชื่อเมืองนี้ว่าเมืองสาเกต”

“ใช่ พ่ออยากตั้งเมืองตรงนี้ ก็ห่างจากสาวัตถ์แค่ ๗ โยชน์เท่านั้น ในเมืองสาวัตถ์มีคนแออัดมาก พ่อไม่อยากเข้าไปเพิ่มความแออัดอีก อยู่ตรงนี้แหละดีแล้ว สบายกว่ากันเยอะเลย”

“พระราชเสด็จมา ก็คงจะพาข้าราชการบริพารมาด้วยมากทีเดียวนะจะพ่อ”

“พระราชามาสัก ๑๐ องค์ เราก็ยังต้อนรับได้ลูก”

“ท่านมิถารเศรษฐี ก็คงมีคนมาด้วยมากเหมือนกันนะจะ”

“พ่อว่าคงจะมากันหมดบ้านละมัง ลูกจะช่วยพ่อต้อนรับดูแลแขกเหรื่อนี้ได้มั๊ย วิสาข ลูกเป็นคนฉลาด แม้ลูกจะยังอายุน้อย แต่พ่อเชื่อว่าลูกจะจัดการกับทุกสิ่งทุกอย่างได้อย่างดี”

“ได้จ๊ะพ่อ เรื่องนี้ให้เป็นหน้าที่ของคุณเอง คุณจะถูกแฉทุกอย่างจนแม้แต่คนเลี้ยงช้าง ลูกก็จะจัดเตรียมให้ คนเลี้ยงช้างของพวกเขาจะได้มีโอกาสเที่ยวชมบ้านเมืองของเรา”

วิสาขา ลูกจากที่เดินไปกลางเวที แสงไฟสาดส่องมาจับที่เธอโดยเฉพาะ พื้นบริเวณที่นั่งของพ่อค่อยๆ เลื่อนไปทางขวาของเวที ไฟที่ส่องตรงลงมาหริ่งมาก ทำให้พ่อนั่งอยู่ในความสับสน นี่เป็นการเปลี่ยนฉากด้วยแสงไฟ โดยที่ผู้แสดงไม่ต้องลุกออกไป

บริวารคนโน้นคนนี้เดินเข้าไปหาวิสาขาเป็นกลุ่มๆ เพื่อรับคำสั่งให้ไปเตรียมงานด้านต่างๆ

ในไม่ช้า ทั่วเวทีก็เหมือนมีงานรื่นเริงประจำปีของเมืองสาเกต มีคนร้องรำทำเพลง ชุมนอาหารมีคนไปขอตัดอาหารตลอดเวลา บางคนจับกลุ่มคุยกันสนุกสนาน วิสาขาเดินเข้าไปดูความเรียบร้อยตามจุดต่างๆ

ไฟเปลี่ยนมาเจดจ้าบริเวณที่นั่งของธัญชัยเศรษฐี ซึ่งขณะนี้มีพระเจ้าปเสนทิโกศลประทับอยู่ด้วย พร้อมกับมิกคารเศรษฐี

พระเจ้าปเสนทิโกศล ตรัสว่า

“เราก็มาอยู่ได้ ๒-๓ วันแล้ว เศรษฐีจะเลี้ยงดูพวกเรา ก็ลำบากนัก จงรีบส่งลูกสาวเถิด”

ธัญชัยเศรษฐีทูลว่า

“บัดนี้ฤดูฝนแล้ว การเสด็จไปเป็นการลำบาก ขอให้ทรงประทับที่นครสาเกตนี้ การบริการต่างๆ แก่ไพร่พลของพระองค์ เป็นหน้าที่ของข้าพระองค์ พระองค์จะเสด็จกลับได้ก็เมื่อข้าพระองค์จะส่งเสด็จพระเจ้าข้า”

พระเจ้าปเสนทิโกศล และมิกคารเศรษฐี แสดงความ

พอใจ และแสงไฟมูมนี่ก็สลัวลง กลับไปเจิดจ้าตรงกลางทั่วเวที ซึ่งดูเหมือนงานรื่นเริงที่มีชีวิตชีวาอย่างยิ่ง

มีชายกลุ่มหนึ่ง เดินออกมาทางซ้ายของเวที และเดินมาจนเกือบถึงกลางเวที ธัญชัยเศรษฐี เดินมาจากทางขวา และได้มายืนสนทนากันตรงกลางเวที

ธัญชัยเศรษฐีกล่าวว่า

“นี่แน่ะ นายช่างทอง เราต้องการให้พวกท่านทำเครื่องประดับ มหาลดาปสาธน์ ทำด้วยทองสุกพันลี้ม เงิน แก้วมณี แก้วมุกดา แก้วประพาฬ และเพชร ที่มีจำนวนเท่าทอง”

ช่างทองยกมือขึ้นพนม “ต้องใช้เวลามากนะท่านเศรษฐี”

“ต้องใช้เวลาเท่าใด”

“ประมาณ ๔ เดือนขอรับ”

“ตกลง” เศรษฐีกล่าว

ช่างทองเดินกลับออกไปทางซ้ายของเวที เศรษฐีเดินกลับไปนั่งที่มุขขวาตามเดิม นั่งคุยกับพระเจ้าปเสนทิโกศล และมีคารเศรษฐีในแสงไฟสลัว



กลุ่มรื่นเริงต่างๆ กลางเวที ค่อยๆ ทอยถลอกออกไปทีละกลุ่ม ขณะเดียวกันก็มีกลุ่มใหม่ซึ่งแต่งตัวและเตรียมข้าวของสำหรับการเดินทางค่อยๆ ทอยเข้ามาแทนที่ทีละกลุ่มเหมือนกัน ดังนี้เรื่อยๆ ไป จนกลางเวทีทั้งหมดได้กลายเป็นภาพของการเตรียมการเดินทางขนานใหญ่ของผู้คนจำนวนมาก

พื้นส่วนห้องที่นั่งของธัญชัยเศรษฐี เลื่อนกลับมากลางเวที ธัญชัยเศรษฐี พระเจ้าปเสนทิโกศล และมีคาร

เศรษฐี กำลังสนทนากันเรื่องการเดินทาง

“ข้าพเจ้าได้ให้อุปกรณ์เครื่องเรือนทุกอย่างแก่วิสาขา เพื่อจะได้ไม่ต้องเดือดร้อน เมื่อจะหิบบีบใช้สอยและให้วัวไปหนึ่งหมื่นตัว ส่วนคนรับใช้ชายหญิงนั้นแล้วแต่ใครจะสมัครใจไป”

มิกคารเศรษฐี พูดว่า “คนติดตามไปมากเกินไป จริงๆ ขอรับ ข้าพเจ้าให้ลดลงเสียบ้างนะขอรับ คงจะเอาไปหมดไม่ไหว”

“พวกเขาจะเลี้ยงตัวเขาเองแหละท่าน”

ธัญชัยเศรษฐีแก้ไขให้ แต่มิกคารเศรษฐีส่ายหัว

“ขอลดเถอะขอรับ ข้าพเจ้าบอกไปแล้วว่าอนุญาตให้ใครไปบ้าง”

“งั้นก็ตามแต่ท่านเถอะ”

ขณะนั้น กลุ่มนายช่างทองเดินเข้ามาและนั่งลงทางเบื้องซ้าย

วิสาขาเดินออกมาจากเวทีด้านขวา สวมชุดเครื่องประดับมหาลดาปสาธน์สวยงามมายืนนั่งอยู่ แสงไฟส่องจับเธอ จนดูโดดเด่นงามตา

ผู้ชมปรบมือต้อนรับกันเกรียว เพราะชุดเครื่องประดับนั้นสวยงามแปลกตาและดูหรูหรามาก

ช่างทองคนหนึ่งลุกขึ้นยืนอ่านใบรายงานว่า

“เครื่องประดับมหาลดาปสาธน์ มีเครื่องประกอบคือเพชร ๔ ทะนาน แก้วมุกดา ๑๑ ทะนาน แก้วประพาพ ๒๐ ทะนาน แก้วมณี ๓๓ ทะนาน

ส่วนที่พึงใช้ด้ายใช้เงินแทน เครื่องประดับคลุมศีรษะ ยาวลงมาจรดหลังเท้า ลูกคุมทำด้วยทอง ห่วงลูกคุมทำด้วยเงิน นกยูงรำแพนที่ประดับเหนือศีรษะ ทำด้วยวัตถุต่อไปนี้ ขนปีกขวาทำด้วยทอง ๕๐๐ ขน ขนปีกซ้ายทำด้วยทอง ๕๐๐ ขน จะงอยปากทำด้วยแก้วประพาพ นัยน์ตาทำด้วยแก้วมณี คอ

และแนวทางทำด้วยแก้วมณี ก้านขนทำด้วยเงิน ขาทำด้วยเงิน  
เครื่องประดับนี้มีราคา ๙ โกฏิ ค่าแรงงาน ๑ แสน ขอรับท่าน”  
ม่านกำมะหยี่สีแดงค่อยๆ เคลื่อนตัวเข้ามา



ผกาแก้วหันไปบอกเฟลินไฉน

“ชุดมหาดดาปสาธน์นี้สวยจริงๆ นะ แต่จะใส่ยังไง  
คงจะหนักแยะเลย”

“ก็ไม่ได้ใส่บ่อยหรอก ท่านว่าในชมพูทวีปมีผู้หญิงมี  
บุญอยู่ ๓ คนเท่านั้นที่ได้เครื่องประดับมหาดดาปสาธน์ คือ  
วิสาขา มัลลิกา ภรรยาของพันธุลเสนาบดี และลูกสาวเศรษฐี  
เมืองพาราณสีอีกคนหนึ่งเท่านั้น”

“นับเป็นของหายากและก็มียากด้วยใช่ไหม”

“คือเครื่องประดับนี้เป็นผลแห่งการถวายจീวร ท่านว่า  
อย่างนั้น ถ้าเป็นชายก็จะได้รับจীวรและบาตร ด้วยฤทธิ์นะ  
เวลาบวชแล้วก็จะมีจীวรและบาตรขึ้นมา เรียกว่าเป็นอานิสงส์  
แห่งจীวรทาน”



ฉากที่ ๓ บนเวทีเป็นฉากบ้านของมิกคารเศรษฐี

เศรษฐีกำลังเลี้ยงอาหารพวกซีเปลือย โดยนักแสดง  
แต่งชุดแบบเนื้อสีเนื้อตลอดตัว ผมเผ้ายาวรุงรังลงมาตามหลัง  
ใหญ่ มีจำนวนเกือบ ๑๐ คน นั่งกินอาหารกันอยู่

ครูใหญ่ เศรษฐีสั่งให้คนไปเรียกวิสาขา

“เจ้าจงไปพาวิสาขามาไหว้พระอรหันต์”

คนรับใช้เดินไปหาวิสาขา ซึ่งนั่งอยู่ในเงาสลัวมุมขวาของเวที เมื่อคนรับใช้เดินไปถึงก็นั่งคุกเข่าลง ไฟที่มุมนี้ก็เจิดจ้าขึ้น เห็นวิสาขานั่งฟัง

“ท่านเศรษฐีให้มาเชิญท่านไปไหว้พระอรหันต์”

“พระอรหันต์หรือ เราจะได้กราบพระอรหันต์ โอ ดีจริง”

วิสาขารีบลุกเดินไปยังที่มคารเศรษฐีนั่งอยู่ พอเธอเห็นพวกชีเปลือยกำลังกินข้าว แทนที่จะเป็นภิกษุสงฆ์ ก็ผงะถอยหลัง มีอาการกระดาก หันมารำพึงกับตนเองว่า

“คนไม่มีความอายเช่นนี้ จะเป็นอรหันต์ไม่ได้ ทำไมคุณพ่อจึงเรียกเรามา”

เธอแสดงอาการนั่งเฉย ไม่ไหว้ ไม่นั่ง แล้วเดินกลับไปเสียดๆ

พวกชีเปลือยเห็นอาการดังนั้น ก็กล่าวคำนิเสธเศรษฐี

“ท่านเศรษฐี หญิงอื่นที่ดีกว่านี้ไม่มีแล้วหรือ ทำไมเอาหญิงกาพกรรณอย่างนี้มาเป็นสะใภ้ จงไล่เธอออกจากบ้านโดยเร็วเถอะ”

เศรษฐีรำพึงเบาๆ ว่า

“สะใภ้เรามาจากตระกูลใหญ่ จะขับไล่เธอไปเพียงเพราะคำพูดของพระคุณเจ้า ก็ไม่สมควร”

เศรษฐีจึงรีบเข้าไปพูดกับชีเปลือยว่า

“ท่านทั้งหลายอย่าถือสาเลย นางเป็นเด็ก ทำไปด้วยรู้บ้างไม่รู้บ้าง”

พวกชีเปลือยก็ค่อยๆ เดินออกไปจากเวที

เศรษฐีกลับมาที่นั่งที่โต๊ะ ลงมือรับประทานข้าว วิสาขาเข้ามาปรนนิบัติอยู่ใกล้ๆ

ขณะนั้นพระภิกษุรูปหนึ่งมายืนอยู่หน้าเรือน วิสาขาก็ไปยืนอยู่ข้างหนึ่ง เพื่อให้พ่อผู้สังเกตเห็นพระ เศรษฐีเห็นพระ



แล้ว แต่ก็ก้มหน้ากินข้าวต่อไปอย่างไม่สนใจ

วิสาขาทำทางพิศหวัง ครู่หนึ่งจึงหันไปกล่าวกับพระว่า  
“นิมนต์ข้างหน้าเถิด พ่อพี่ของดิฉันกำลังบริโภคของ  
เก่า”

พระภิกษุเดินจากไป เศรษฐีลุกขึ้นพรวดพราด ตะโกน  
ให้คนรับใช้ยกข้าวออกไปด้วยความโมโห แล้วชี้หน้าวิสาขา

“เธอจงกลับบ้านไปซะ มาหาว่าเรากินของไม่สะอาดได้  
ยังไง”

วิสาขาพูดเสียงเรียบ ๆ

“คุณพ่อ ดิฉันไม่ยอมออกจากบ้านด้วยเรื่องเพียงเท่านั้น  
คุณพ่อไม่ได้พาดิฉันมาเหมือนพาคคนรับใช้มานะคะ ดิฉันเป็นลูก  
ของตระกูลที่ยังมีพ่อแม่ เมื่อดิฉันมา คุณพ่อของดิฉันได้ให้  
พรահมณ ๘ คนมาด้วย เพื่อคอยดูแลและชำระโทษของดิฉันถ้า  
หากมีขึ้น ดิฉันขอให้เรียกพรահมณทั้ง ๘ คนมาชำระโทษก่อน”

มีพรահมณ ๘ คนเดินออกมาทางด้านซ้าย เศรษฐี  
เข้าไปพบและสนทนากันเบา ๆ อยู่ครู่หนึ่ง วิสาขายืนคอยอยู่  
เงียบ ๆ ทำทางมันนอกมันใจ

พรահมณคนหนึ่งก้าวมาข้างหน้า ถามวิสาขาว่าเป็นดัง  
ที่เศรษฐีเล่าหรือไม่ วิสาขาคอบว่า

“ดิฉันไม่ได้เจตนาว่าพ่อพี่กินของไม่สะอาด หากแต่  
หมายความว่า พ่อพี่ของดิฉันมั่งมีศรีสุขอยู่เดี๋ยวนี้ เพราะบุญ  
เก่า ไม่ต้องทำงานเหน็ดเหนื่อยก็มีกินมีใช้” พรահมณกล่าว  
กับเศรษฐีว่า

“ในเรื่องนี้ ท่านไม่สามารถกล่าวโทษลูกสาวของเราได้  
เธอพูดถูกแล้ว ทำไมท่านจึงโกรธ”

เศรษฐีหงุดหงิด หน้ายังยุ่งเหมือนเดิม

“ถึงเธอไม่ผิดในเรื่องนี้ เธอก็ยังมีโทษข้ออื่นๆ อีก คิน

ก่อนเธอกับคนใช้หลายคนลงไปหลังบ้าน "ไปทำอะไร"

วิสาขาชี้แจงว่า

"นางลามันตกถูก ดิฉันจึงให้คนใช้ถือโคมไฟลงไปดูไป  
ช่วยเหลือมัน ดิฉันจะมีความผิดอย่างไร"

มิกะระยังไม่หายหงุดหงิด

"ตอนคืนก่อนที่เธอจะมาบ้านฉัน พ่อของเธอให้โอวาท  
แก่เธอ ๑๐ ข้อ การให้โอวาทของพ่อเธอนั้นเป็นเรื่องไม่สมควร  
เช่นข้อที่หนึ่งว่า ไฟในอย่านำออก ก็เมื่อไฟของบ้านอื่นดับ เขา  
มาขอไฟ เราจะใจแคบยังไง ขนาดไม่ยอมให้ไฟเขาไป

ส่วนไฟนอกอย่านำเข้า ก็เหมือนกัน ภายในบ้านเราไฟ  
ดับ เราก็ต้องไปขอไฟจากภายนอก

โอวาทของพ่อเธอ เราไม่อาจเข้าใจความหมายได้ นี่  
เป็นความผิดของเธอเหมือนกัน"

วิสาขาจึงอธิบาย ด้วยส้อมเสียงอันหนักแน่น แต่นุ่มนวล

"ข้อที่ว่า "ไฟในอย่านำออก" นั้นหมายความว่า เมื่อ  
เห็นโทษของพ่อผัว แม่ผัว หรือสามีแล้ว อย่านำโทษนั้นไปพูด  
ให้คนภายนอกรู้

ข้อว่า "ไฟนอกอย่านำเข้า" นั้นหมายความว่า เมื่อคน  
บ้านใกล้เรือนเคียงพูดถึงความไม่ดีของพ่อผัว แม่ผัวหรือสามี  
จงอย่านำคำพูดนั้นมาพูดให้ท่านฟังอีก

ข้อว่า "เจ้าจงให้แก่คนที่ควรให้" นั้น หมายความว่า  
ใครมายืมเงินหรือของใช้ไปแล้ว นำมาคืนในเวลาสมควร ก็จง  
ให้แก่คนนั้น

ข้อว่า "จงอย่าให้แก่คนที่ไม่ให้" หมายความว่า ใครมา  
ยืมเงินทองของใช้ ยืมแล้วไม่คืน ก็อย่าให้แก่คนนั้นอีก

ข้อว่า "จงให้แก่บุคคลทั้งที่ให้และไม่ให้" คือเมื่อญาติ  
หรือมิตรยากจนมาพึ่งพาอาศัย หรือยืมเงินทองของใช้ก็จงให้

ไม่ว่าเขาจะคืนหรือไม่คืนก็ตาม

ชื่อว่า “ฟังนั่งให้เป็นสุข” คือนั่งในที่ที่เหมาะกับคน เช่น ไม่นั่งขวางประตู เมื่อพ่อพี่แม่พี่นั่งในที่ต่ำ คนก็ไม่ควรนั่งที่สูง เป็นต้น

ชื่อว่า “ฟังบริโภคนให้เป็นสุข” คือไม่ควรกินก่อนพ่อพี่แม่พี่ หรือสามี ดูแลให้ทุกคนกินก่อน คนจึงกินทีหลัง

ชื่อว่า “ฟังนอนให้เป็นสุข” คือไม่นอนก่อนสามี พ่อพี่หรือแม่พี่ ปฏิบัติให้ทุกคนนอนให้เรียบร้อยก่อน แล้วจึงค่อยนอนทีหลัง

ชื่อว่า “ฟังบำเรอไฟ” อธิบายว่าพ่อพี่แม่พี่และสามีเหมือนกองไฟ คือสามารถให้คุณให้โทษได้ เพราะฉะนั้นต้องปฏิบัติท่านโดยชอบ

ชื่อว่า “ฟังนอบน้อมเทวดาภายใน” อธิบายว่า พ่อพี่แม่พี่ และสามี ภรรยาควรเห็นเป็นเหมือนเทวดา ฟังปฏิบัติท่านเหล่านั้นด้วยความเคารพอ่อนน้อม”

เศรษฐีมิคาระ ฟังคำอธิบายแล้ว ก้มหน้านิ่ง เงียบไม่ออก พราหมณ์ถามว่า ยังเห็นโทษข้อไหนอีกมั๊ย

“ไม่มีแล้ว” เศรษฐีตอบ อายนิดหน่อย

“เมื่อเป็นอย่างนี้ ท่านจะไล่ลูกสาวเราไปด้วยเหตุใด ท่านทำไปโดยไม่มีเหตุผลเลย”

เศรษฐีก็ยังนิ่งอยู่อีก วิชาชาจึงพูดว่า

“เมื่อบิดาแห่งสามีขับไล่ให้ออกจากบ้าน ดิฉันยังไม่ออกเพราะยังไม่ทราบว่ ดิฉันมีความผิดถูกประการใด บัดนี้รู้แน่นอนแล้วว่า ไม่มีความผิด ดิฉันพร้อมจะกลับบ้านอย่างผู้บริสุทธิ์ ขอท่านทั้งหลายจัดยานพาหนะไว้ให้พร้อม”

มิคารเศรษฐีตกใจ รีบเข้าไปขอโทษวิชาชา

“ยกโทษให้พ่อเถอะ อย่าไปเลย”

“ดิฉันไม่ได้ถือโทษคุณพ่อค่ะ แต่ดิฉันเติบโตมาในตระกูลอันเลื่อมใสพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคง ไม่คลอนแคลน ดิฉันมาอยู่ที่นี้ไม่ได้ปฏิบัติบำรุงพระสงฆ์เลย ดิฉันไม่อยากจะอยู่ นอกจากว่าคุณพ่อจะอนุญาตให้ฉันเลี้ยงพระได้”

“พ่ออนุญาต” มิการะรีบตอบ วิสาขาดีใจมาก บอกเสริมจี้ว่า

“ดิฉันจะไปนิมนต์พระ”

วิสาขารีบเดินออกไปทางด้านขวาของเวที มิการะยืนยิ้มอย่างสบายใจอยู่กลางเวที ไฟดวงเดียวฉายส่องลงมาที่เขา



มานั้นในยกขึ้น เผยให้เห็นพระพุทธเจ้าทรงประทับเป็นประมุข มีภิกษุสงฆ์นั่งเรียงกันอยู่ วิสาขากวายน้ำแต่พระพุทธเจ้า แล้วหันมาบอกคนรับใช้ให้ไปเชิญเสริมจี้มา

ขณะเดียวกันนั่นเอง พวกชีเปลือยก็มาล้อมมิการะไว้ ชีเปลือยคนหนึ่งมากระซิบเสริมจี้ว่า อย่าเข้าใกล้พระพุทธเจ้า เสริมจี้จึงหันไปบอกเด็กรับใช้ว่า

“ไปบอกวิสาขาว่าจงเลี้ยงพระไปเองเถอะ”

พวกชีเปลือยจัดแจงกันมานที่ด้านข้างเวที วิสาขาให้คนรับใช้มาเชิญเสริมจี้อีก พวกชีเปลือยเข้าจุดมือเสริมจี้ไว้

เสริมจี้ทำท่าลังเล ในที่สุด ก็บอกชีเปลือยว่าจะไปฟังพระพุทธเจ้า ชีเปลือยก็พาเสริมจี้ไปนั่งหลังมาน

มีเสียงดนตรีบรรเลงเบาๆ และเสียงบรรยายดั่งขึ้นมา ในขณะที่เหตุการณ์บนเวทีกำลังดำเนินไปอย่างเงียบๆ

“พระศาสดานั้น ทรงมีบุญญาธิการมาก ทรงมีพระบารมีเต็มเปี่ยม แม้บุคคลอยู่คนละฟากภูเขา ฟากแม่น้ำ หากมี

พระประสงค์จะให้ได้อินพระธรรมเทศนา บุคคลนั้นยอมได้อิน  
 อย่าวว่าแต่ฟังนอกมาน

ดังนั้น เมื่อเสร็จฐิณึ่งเรียบร้อยแล้ว พระศาสดาจึงเริ่ม  
 อนุบุพพิทถา และธรรมปริยายอื่นๆ อีก พระพุทเจ้าทั้งหลาย  
 นั้นอุปมาดังดวงจันทร์ คือคนทุกคนก็จะเห็นว่าดวงจันทร์อยู่  
 เหนือศีระษะตนหรืออยู่ตรงบ้านของตน ไม่ว่าบ้านเขาจะอยู่  
 ที่ไหน พระพุทเจ้าตรัสพระธรรมเทศนาอยู่ คนฟังก็จะเข้าใจ  
 ว่าตรัสอยู่กับตน

นี่เป็นผลแห่งทานที่พระพุทเจ้าทรงทำมาดี ทรง  
 บริจาคสิ่งทีบริจจาคได้ยาก เช่น บุตร ภรรยาอันเป็นที่รัก เลือด  
 เนื้อ และชีวิต เป็นต้น

พระศาสดาทรงแสดงธรรม มุ่งเอามิการเสร็จฐิเป็น  
 สำคัญ เสร็จฐิส่งกระแสดิจิตไปตามพระธรรมเทศนาได้บรรลุโสดา  
 ปัตติผล มีศรัทธาไม่หวั่นไหว หมดความสงสัยในคุณพระ  
 รัตนตรัย

มิการะ ยกชายมานขึ้น แล้วจุมพิตถันหญิงสะไ้ แล้ว  
 ยกให้เป็นมารดาของตนในฐานะได้ชักชวนให้มองเห็นแสงสว่าง  
 ทางชีวิต คนทั้งหลายจึงเรียกนางวิสาขาว่า มิการมารดา”

เสียงบรรยายจบลง พวกชีเปลือยถอยออกจากเวทีจน  
 หมด เหลือเพียงพระพุทเจ้าและภิกษุสงฆ์อังดงาม

พระพุทเจ้าประทับยืน มิการะก้มลงจุมพิตพระบาท  
 เอ่ยชื่อตนเอง ๓ ครั้ง เป็นการทำความเคารพ แล้วทูลว่า

“ข้าพระองค์ไม่เคยทราบมาก่อนเลยว่า ทานทีบุคคลทำ  
 แล้วในศาสนานี้มีผลมาก เพราะได้อาศัยลูกสะไ้ จึงสามารถ  
 พ้นจากอบายทุกข์ทั้งปวง วิสาขามาสู่เรือนของข้าพระองค์ เพื่อ  
 ประโยชน์และความสุขของข้าพระองค์โดยแท้”

วิชาขาทูลอาราธนาพระพุทธเจ้าและภิกษุสงฆ์เพื่อเสวยที่บ้านของคณเฑาะวันรุ่งขึ้นอีก

มิการะและวิชาขาเดินออกมากลางเวที ม่านชั้นในเลื่อนลงมาจากเพดาน จนปิดบังภาพของพระพุทธเจ้าและพระสงฆ์ทั้งหมด

แสงไฟกลางเวทีเด่นชัดขึ้น เศรษฐีกำลังมอบเครื่องประดับให้แก่วิชาขา

“พ่อเห็นว่า เครื่องประดับมหาดาปสาธน์นั้นหนักมาก ไม่อาจจะใส่ไปไหนมาไหนได้บ่อยๆ พ่อเลยจ้างให้ช่างทองทำเครื่องประดับเบาๆ นี้ให้เจ้า เรียกว่า “ขนมมัญจุกะ” แปลว่ากลมๆ เก๋ๆ นะลูก ราคาไม่แพงนัก เพียงแสนเดียว

พ่อทูลนิมนต์พระศาสดาและภิกษุสงฆ์มาเสวย และฉันอาหารที่บ้าน เจ้าจงอาบน้ำหอมแล้วสวมเครื่องประดับใหม่นี้ และถวายบังคมพระศาสดาในที่อันสมควรเถิดนะลูก จะได้เป็นมงคลแก่เจ้า”

วิชาขากราบขอบคุณเศรษฐี



ละครหยุดพัก ๑๕ นาที ผู้ชมต่างพากันเดินออกไปพักผ่อน ยืดเส้นยืดสายข้างนอก

ผกาแก้วกับเพลินไฉน เดินออกไปยืนสูดอากาศที่ริมสนามหญ้าหน้าโรงละคร น้ำค้างเย็นชื่น ดวงจันทร์ขาวนวลลอยเด่นอยู่ในท้องฟ้าสีน้ำเงิน ผกาแก้วรู้สึกมีความสุข

เพลินไฉนเล่าว่า

“นางวิสาขา ทำบุญมาก ให้ทานมาก ได้รับพร ๘ ประการจากพระพุทธเจ้า จะไปไหนก็เหมือนดวงจันทร์สว่างมี

รัศมีเย็น เป็นที่ชื่นชมของคนที่ได้อยู่ใกล้”

ผกาแก้วอยากรู้ว่า พร ๘ ประการคืออะไร เพลลินไฉน  
บรรยายให้ฟังว่า

“คำว่าขอพรในสมัยโบราณ แปลว่าขออนุญาต ไม่ใช่ขอ  
พรอย่างที่เรารู้ว่า ให้สอบได้อะไรอย่างนี้นะ คือเมื่อ  
พระพุทธเจ้าให้พร ก็หมายความว่าทรงอนุญาตให้ทำอย่างที่ขอได้

นางวิสาขาขอพร ๘ ประการว่า

๑. ขอถวายผ้าอาบน้ำฝนแก่พระภิกษุสงฆ์

๒. หากมีพระที่เพิ่งมาจากเมืองอื่น ขอให้นางได้ถวาย  
อาหาร

๓. หากมีพระจะออกจากสวัตถีไปเมืองอื่น ก็ขอให้  
นางได้ถวายอาหารก่อนไป

๔. ขอถวายอาหารสำหรับพระที่ป่วย

๕. ขอถวายอาหารสำหรับพระที่อุปฐากพระป่วย

๖. ขอถวายยาแก่พระป่วย

๗. ขอถวายข้าวต้มเช้าแก่พระตลอดทุกวัน คือท่านจะ  
ไปบิณฑบาตที่ไหนยังงี้ก็ตาม นางขอถวายข้าวต้มด้วยทุกวัน

๘. ขอถวายผ้าอาบน้ำแก่ภิกษุณี”

ผกาแก้วชื่นชม สักครูหนึ่งก็หัวเราะเบาๆ ถามว่า

“พ่อผู้เรียกเธอว่าแม่อย่างนี้ ไปไหนไม่เงินแยءเธอ”

“ก็คงเงินเหมือนกัน ต่อมาถึงได้ตั้งชื่อลูกชายคนหนึ่ง  
ว่า มิคระ เหมือนปู่ เวลาใครเรียกวินาว่ามิคารมารดา จะได้  
เป็นว่า แม่ของมิคาระ คือหมายถึงมิคาระคนลูกของวิสาขา  
ไม่ใช่คนพ่อ ท่านองนี้แหละ”

“ฉลาดดีนะ” ผกาแก้วชอบใจ

“รู้มั๊ย วิสาขานี้ เมื่อตอนที่ฟังพระพุทธเจ้าเทศนาที่  
บ้านคุณปู่ ก่อนจะย้ายตามพ่อมาเมืองสาเกตนะ ตอนนั้นอายุ

๗ ขอบ ใต้บรรลุเป็นโสดาบันแล้วนะ”

“เธอ โอ้อโฮ บุญจริง เป็นคนฉลาดมากเลยนะ” ผกา  
แก้วชื่นชมอย่างจริงใจ



เมื่อม่านกำมะหยี่สีแดงเผยออก ผู้ชมได้เห็นพระภิกษุ  
รูปหนึ่งนั่งอยู่ เบื้องหน้าเป็นคนรับใช้นั่งคุกเข่าร้องไห้อยู่

“พระคุณเจ้า วันนี้นายหญิงของข้าพเจ้า แม่นาย  
วิสาขาไปงานมงคล ได้สวมเครื่องประดับมหาลดาปสาธน์ เมื่อ  
กลับจากงานแล้ว แม่นางต้องการเข้าเฝ้าพระศาสดา จึงได้ถอด  
เครื่องประดับให้ข้าพเจ้าถือไว้ แต่พอจากกลับ ข้าพเจ้าลืมไว้ที่  
ประทับของพระศาสดา แม่นายวิสาขาให้ข้าพเจ้ามาลองถาม  
พระคุณเจ้าดูเจ้าคะ”

พระภิกษุวางห่อเครื่องประดับลงตรงหน้า

“นี่เครื่องประดับของนาย จงรับไปเถิด”

หญิงนั้นยังร้องไห้หนักขึ้น

“ข้าแต่พระคุณเจ้า แม่นายสั่งไว้ว่า ถ้าพระคุณเจ้าจับ  
ต้องและเก็บเครื่องประดับไว้แล้วก็ไม่ต้องรับคืน แม่นายบอก  
ว่า พระคุณเจ้าเป็นที่เคารพของแม่นายอย่างยิ่ง แม่นายไม่  
สมควรจะสวมเครื่องประดับที่พระคุณเจ้าจับต้องแล้ว เพราะ  
ฉะนั้น ข้าพเจ้ารับคืนไม่ได้หรือเจ้าคะ”

“อาตมาจะเอาไว้ทำอะไร จงรับคืนไปเถิด และบอก  
นายว่าอาตมาให้รับคืนไป น้องหญิงทำตามคำขอร้องของอาตมา  
นายของเธอคงไม่ว่าอะไรดอก”

หญิงรับใช้รับห่อของคืน เดินร้องไห้ไปพลาง มหา  
วิสาขาซึ่งนั่งอยู่ในมุมสลัว ทางด้านขวาของเวที



แสงไฟส่องตามหญิงรับใช้มา ไฟด้านภิกษุสลัวลง และ  
ไฟด้านวิชาชาสว่างเจิดจ้าขึ้น

วิชาชาเห็นคนรับใช้ร้องไห้ จึงถามว่า

“พระคุณเจ้าอนันท์เก็บไว้หรือ”

“เจ้าคะ”

“แล้วเธอร้องให้ทำไม”

“ข้าเสียใจที่รักษาของแม่นายไว้ไม่ได้ แม่นายจะ  
ลงโทษประการใดก็ตามเถิด ข้ายอมรับผิดทุกประการ” แล้วลง  
คร่ำครวญแทบเท้าวิชาชา

“จงลุกขึ้นเถิด อย่าคร่ำครวญนักเลย เธอเป็นผู้ทำงาน  
ดี ซื่อตรงทั้งต่อหน้าและลับหลัง มีความจงรักภักดี ด้วยเหตุนี้  
จึงได้อยู่ใกล้ชิดเรา ความดีของเธอนั้นมีอยู่มาก ความพลั้ง  
พลอบกพร่องเพียงเท่านี้จะลบล้างความดีของเธอได้อย่างไร”

วิชาชาลุกขึ้นยืนเดินมาข้างหน้า

“ว่าแต่เราจะทำอะไรกับเครื่องประดับนี้ เราไม่  
สามารถจะใช้ได้อีก แต่จะเก็บไว้เฉยๆ ก็ดูจะเสียประโยชน์”

เธอเดินไปมา ครุ่นคิดอยู่ครู่หนึ่ง

“พรุ่งนี้เราจะลองบอกขาย ถ้าได้เงินมาแล้ว เราจะเอา  
เงินไปทำบุญ”

วิชาชาเดินกลับไปนั่งที่เดิม แสงไฟค่อยๆ สลัวลง

หญิงรับใช้นำเครื่องประดับไปขาย มีผู้คนมาดูบ้าง  
แล้วก็จากไป ไม่มีใครซื้อเลย จนในที่สุด นางก็หอบเครื่อง  
ประดับกลับมาหาวิชาชา

“ไม่มีใครซื้อเลยเจ้าคะ ไม่มีใครกล้าเอาเครื่องประดับ  
ของแม่นายท่านไปแต่งหรือเจ้าคะ ไม่มีใครเหมาะสมพอ ผู้ใด  
นำไปแต่งกาย แทนที่จะได้รับยกย่อง จะกลับได้รับการเยาะ  
เย้ยหยามหยัน เพราะไม่เหมาะสมกับเครื่องประดับนี้”

วิสาขานิ่งอยู่ครู่หนึ่ง

“ถ้าอย่างนั้นเราจะซื้อไว้เอง เครื่องประดับนี้มีราคา ๙ โกฎิ เราจะซื้อตามราคานั้น เจ้าจงให้คนขนเงิน ๙ โกฎิ ใต้เกวียนนำไปยังวิหาร เราจะไปเฝ้าพระศาสดา”

วิสาखाเดินนำหน้า คนรับใช้ขนเงินใต้เกวียนตามหลังไปพักอยู่ด้านซ้ายของเวที

ที่กลางเวที ผ้าม่านชั้นในถูกยกขึ้น เผยให้เห็นพระพุทธรูปเจ้าประทับอยู่ วิสาखाเข้าไปหมอบอยู่เบื้องหน้า ทรงตรัสว่า

“วิสาखा ตลาคตเห็นว่า เธอควรสร้างที่อยู่เพื่อสงฆ์ ใกล้ประตูทางทิศตะวันออกแห่งนครสาวัตถี”

วิสาขาก็มลงกราบพระพุทธรูปเจ้า แล้วเดินออกมากลางเวที ผ้าม่านชั้นในเลื่อนลงมาปิดตามเดิม



แสงไฟสว่างไปทั่วเวที ฉากไม้บนฐานมีล้อเลื่อนเข้ามาทางซ้ายมือหลายฉากเป็นภาพอารามกำลังเกิดขึ้นที่ละตอน จนสำเร็จเป็นอาราม ๒ ชั้น ในช่วงครู่เดียว

วิสาขายืนชมอยู่ พระมหาโมคคัลลานะยืนอยู่ไม่ไกลออกไปนัก วิสาขายกมือพนม กล่าวแก่พระเถระว่า

“ดิฉันเลื่อมใสในฤทธานุภาพของพระคุณเจ้า จึงได้ขออนุญาตองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้พระคุณเจ้าอยู่สาวัตถีก่อน อย่าได้ตามเสด็จพระองค์ไป

นี่ก็สมศรีทราของดิฉันแล้วจริงๆ เพราะอาณาเขตของพระคุณเจ้า วัดบุพพารามของดิฉันซึ่งมีห้องทั้งหมด ๑,๐๐๐ ห้อง ชั้นล่าง ๕๐๐ ห้อง ชั้นบน ๕๐๐ ห้อง สามารถสำเร็จได้

รวดเร็วในเวลา ๙ เดือนเช่นนี้”

“อีกไม่นาน พระพุทธองค์ก็จะเสด็จกลับมาแล้ว”

พระมหาโมคคัลลานะกล่าว

“ดิฉันจะอาราธนาพระศาสดา พร้อมด้วยภิกษุสงฆ์  
ประทับที่ปราสาทนี้เป็นเวลา ๔ เดือน เพื่อฉลองปราสาท”

“เจริญพร” พระมหาโมคคัลลานะอนุโมทนา

ขณะนั้น หญิงคนหนึ่งนำผ้าเข้ามาหาวิสาขา

“เพื่อนเอ๋ย ข้าพเจ้านำผ้ามาผืนหนึ่ง ท่านจะให้ปูที่ใด”

“โอ ถ้าข้าพเจ้าจะตอบว่าไม่มีสถานที่ที่จะให้ปู ท่านก็จะ  
เข้าใจว่าข้าพเจ้าไม่ปรารถนาจะให้ท่านร่วมกุศล เพราะฉะนั้น  
ขอให้ท่านดูเองเถิด เห็นสมควรปูลงที่ใดก็ปูลงเถิด”

หญิงคนนั้นเดินไปรอบๆ ปราสาท เดินเข้าทางนี้ออก  
ทางนั้นอยู่หลายครั้งหลายครา แต่มือยังถือผ้าอยู่ แสดงว่ายังหา  
ที่ปูลงไม่ได้ สักครู่ใหญ่ๆ เธอก็ไปยืนร้องไห้อยู่

พระอานนท์เดินออกมา หญิงนั้นก็มกลมกราบด้วยน้ำตา  
นองหน้า

“ดิฉันนำผ้าราคา ๑,๐๐๐ มาเพื่อจะทำบุญ แต่เงินจน  
ทั่วปราสาทแล้ว ไม่เห็นที่ใดที่จะปูด้วยผ้ามีราคาน้อยกว่า ๑,๐๐๐  
กหาปณะเลย ดิฉันไม่รู้จะปูลงที่แห่งใด”

พระอานนท์แนะนำด้วยเสียงอ่อนโยน

“น้องหญิง ผ้าซึ่งปูที่เชิงบันได ย่อมอำนวยผลมาก มี  
อานิสงส์ไพศาล เพราะภิกษุทั้งหลายเมื่อล้างเท้าแล้ว ย่อมเช็ด  
เท้าด้วยผ้าซึ่งอยู่ตรงนี้ แล้วเข้าไปข้างใน”

หญิงสาวดีใจอย่างเหลือประมาณ รีบนำผ้าไปปูที่บันได  
ปราสาท ก็มกลมกราบแล้วกราบอีกดีใจที่ได้ทำบุญ

ภิกษุสงฆ์หลายรูปทยอยกันเดินมา และเช็ดเท้าด้วยผ้า  
นั้น แล้วเข้าไปในปราสาท

วิสาขาเดินออกมาพร้อมกับลูกหลานและบริวาร มาเดินเวียนรอบปราสาท วิสาขาเปล่งถ้อยคำออกมาด้วยความเบิกบานใจว่า

“บัดนี้ความปรารถนาของเราที่จะถวายวิหารทาน เป็นปราสาทใหม่มีเครื่องฉาบทาอย่างดีสำเร็จแล้ว

บัดนี้ความปรารถนาของเราที่จะถวายเสนาสนภัณฑ์ มีเตียงตั้ง และหมอน เป็นต้น สำเร็จบริบูรณ์แล้ว

บัดนี้ความปรารถนาของเราที่จะถวายสลากัดด้วยอาหารที่สะอาดประณีต สำเร็จบริบูรณ์แล้ว

บัดนี้ความปรารถนาของเราที่จะถวายจีวรทาน ด้วยผ้าที่ทำจากแคว้นกาสี ผ้าเปลือกไม้ และผ้าฝ้าย เป็นต้น สำเร็จบริบูรณ์แล้ว

บัดนี้ความปรารถนาของเราที่จะถวายเภสัชทาน มีเนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง และน้ำอ้อย เป็นต้น ก็สำเร็จบริบูรณ์แล้ว”

ผ้าม่านชั้นในเลื่อนขึ้น เผยให้เห็นพระพุทธรูปเจ้าประทับอยู่ ภิภุหลายรูป ทูลถามพระพุทธรูปเจ้า

“พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์ไม่เคยได้ยินหรือได้เห็นนางวิสาขาขับร้องเลย มาวันนี้นางพร้อมด้วยบุตรหลานเดินเวียนปราสาทขับร้องอยู่ ดิชนางจะกำริบหรือนางเป็นบ้าประการใด”

พระพุทธรูปเจ้าตรัสว่า

“ธิดาของเราหาได้ขับร้องไม่ แต่เพราะอหยาศัยในการที่จะบริจาคของนางเต็มบริบูรณ์แล้ว จึงเปล่งอุทานด้วยความเบิกบานใจ

ภิภุทั้งหลาย วิสาขา ธิดาของเราโน้มจิตไปเพื่อทำ

กุศลต่างๆ เมื่อทำได้สำเร็จสมความปรารถนา ก็ย่อมบันเทิงเบิกบาน ปานประหนึ่งช่างดอกไม้ที่ฉลาดรวบรวมดอกไม้มานานาพันธุ์ไว้ แล้วร้อยเป็นพวงมาลัยให้สวยงามฉะนั้น

ช่างดอกไม้ผู้ฉลาดย่อมทำพวงดอกไม้เป็นอันมาก จากกองดอกไม้ที่รวบรวมไว้ฉันใด สัตว์ผู้เกิดมาแล้วจะต้องตาย ฟังสิ่งสมบุญกุศลไว้ให้มากฉันนั้น

บัดนี้วิสาขาดีใจว่า ความปรารถนาที่ตั้งไว้ได้บรรลุถึงที่สุดแล้ว จึงเปล่งอุทานด้วยความเบิกบานใจ”

ภิกษุทูลถามว่า

“นางวิสาขา ได้ตั้งความปรารถนาไว้ตั้งแต่เมื่อใดพระเจ้าข้า ทรงโปรดเมตตาเล่าให้ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายฟังด้วยเถิด”

แสงไฟด้านซ้ายที่ฉายปราสาทของวิสาขาเริ่มสลับลง วิสาขาและบุตรหลาน ยังคงยืนอยู่หนึ่งๆ ในบริเวณนั้น



เพื่อเล่าอดีตชาติของวิสาขา แสงไฟด้านขวาของเวที เรือเรืองขึ้น เผยให้เห็นพระพุทธเจ้าปทุมุตระประทับนั่งอยู่ มีหญิงสาวคนหนึ่งกำลังถวายเป็นสังฆทานแล้วหมอบกราบ หญิงอีกคนหนึ่งหมอบอยู่ใกล้ๆ

ครู่หนึ่ง หญิงคนที่สองได้คลานเข้าไปใกล้ขึ้นอีกนิด แล้วทูลถามว่า

“ข้าแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อนหญิงของดิฉันนี้ได้รับการยกย่องว่าเป็นยอดแห่งอุปัฏฐายิกา (อุปัฏฐากที่ เป็นผู้หญิง) ดิฉันอยากทราบว่าได้ทำกรรมอันใดไว้ จึงได้รับตำแหน่งเช่นนี้”

พระพุทธเจ้าปทุมุตระตรัสตอบว่า

“เธอได้ตั้งความปรารถนาไว้ตั้งแสนกัปมาแล้ว”

“หากหม่อมฉัน ปรารถนาตำแหน่งเช่นนี้บ้าง จะได้หรือไม่”

พระพุทธเจ้า พิจารณาอยู่ครู่หนึ่ง จึงตรัสว่า

“เธอจะได้เป็นนางวิสาขา ได้รับตำแหน่งเป็นยอดแห่งอุภฏฐายิกา ในศาสนาแห่งพระโคตม สัมมาสัมพุทธเจ้า”

หญิงนั้นถวายผ้าสาฎก (สาฎกแปลว่า ผ้า) แก่พระสงฆ์ ถวายบังคมพระศาสดา แล้วหมอบลงแทบพระบาท เอ่ยคำตั้งใจอธิษฐานว่า

“ข้าแต่พระองค์ หม่อมฉันถวายทาน ๗ วัน และถวายผ้าสาฎก ด้วยอำนาจผลแห่งทานนี้ หม่อมฉันไม่ปรารถนาความเป็นใหญ่ในเทวโลกอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ขอให้หม่อมฉันพึงได้รับพร ๘ ประการ ในสำนักแห่งพระพุทธเจ้า ขอให้หม่อมฉันได้มีโอกาสดูแลพระสงฆ์จุจุมารดาดูแลบุตรน้อย ได้เป็นยอดแห่งอุบาสิกาผู้สามารถบำรุงด้วยปัจจัย ๔”

พระพุทธเจ้าปทุมุตตระให้พร

“จงสำเร็จดังประสงค์เถิด”

แสงไฟค่อยๆ สลัวลงจนมืด พื้นบริเวณนั้นค่อยๆ เลื่อนไปทางขวา ลับไปในฉากด้านข้าง พานักแสดงทั้งหมดกลุ่มนั้นออกไปจากเวที



แสงไฟสว่างชัดเจนที่กลางเวทีชั้นใน ซึ่งพระพุทธเจ้าและพระภิกษุยังคงนั่งอยู่ที่เดิม ขณะที่ละครแสดงถึงประวัติของนางวิสาขา

พระพุทธเจ้าเล่าให้ภิกษุฟังต่อไปว่า

“เมื่อตั้งจิตอธิษฐานแล้ว นางก็ได้ทำบุญไปตลอดชีวิต  
เมื่อตายแล้วไปเกิดในเทวโลก ท่องเที่ยวอยู่ในเทวโลกและ  
มนุษย์โลกเป็นเวลานาน

ต่อมาในศาสนาแห่งพระกัสสปพุทธเจ้า นางมาเกิดเป็น  
พระราชธิดาองค์สุดท้องของพระเจ้ากิกิแห่งกรุงกาสิ นางมี  
พระนามว่าสังฆมาสี นางได้ตั้งความปรารถนาไว้เหมือนเดิม

หลังจากนั้นก็ท่องเที่ยวในเทวโลกและมนุษย์โลกอีก  
นาน จนบัดนี้จึงได้มาเกิดเป็นนางวิสาขา”

วิสาขาและลูกหลาน เดินจากปราสาทมาหมอบลงทาง  
ซ้ายของพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าตรัสว่า

“นี่แหละภิกษุทั้งหลาย ธิตาของเราไม่ได้ร้องรำทำ  
เพลง แต่อุทานด้วยความเบิกบานใจ ที่ความปรารถนาในบุญ  
กุศลทุกอย่างเต็มเปี่ยมบริบูรณ์

ภิกษุทั้งหลาย จิตของวิสาขาน้อมไปในกุศลอยู่เสมอ  
เหมือนช่างดอกไม้ผู้ฉลาด รวบรวมดอกไม้ไว้มากมาย แล้ว  
เลือกทำพวงมาลัยให้สวยงาม

สัตว์ผู้เกิดมาแล้ว และจะต้องตาย พึงสั่งสมบุญกุศลไว้  
ให้มาก”

ม่านก้ามหอยสีแดงค่อยๆ เคลื่อนเข้าหากัน ผู้ชมปรบ  
มือให้นักแสดงที่ออกมาโค้งคำนับ มีคนนำช่อดอกไม้ไปมอบให้  
แก่ผู้แสดงเป็นวิสาखाด้วย



ผกาแก้วรอนคนออกไปเกือบหมด จึงค่อยๆ เดินตาม  
ออกไป เพราะไม่ชอบการเบียดเสียด

อากาศข้างนอกเริ่มเย็น ลมตึกโชยมาแผ่วๆ ลมชื้นชื้น  
ใจ เพลินใจมีความสุข ชวนผกาแก้วว่า

“ดูแล้วอยากทำบุญเลยล่ะ พรุ่งนี้ไปทำบุญกันนะ”

“ได้เลย” ผกาแก้วรับคำ “กำลังจะชวนอยู่เหมือนกัน  
ทำบุญเยอะๆ จะได้มีบุญคุ้มตัวบ้าง แต่คงไม่มีปัญญาทำอย่าง  
นางวิสาขาหรอก”

เพลินใจนปลอบใจด้วยคำสอนของพระพุทธเจ้า

“อย่าดูหมิ่นบุญว่าเล็กน้อย น้ำหยดลงคุ่มที่ละหยด ยัง  
เต็มได้้นะ เราค่อยๆ สะสมบุญไปก็แล้วกัน ทำไปเรื่อยๆ อาจ  
จะทำน้อย แต่ทำบ่อย หรือทำไม่หยุด บุญย่อมจะมากขึ้นเอง  
จนได้ รู้มั๊ยจ๊ะ”





# บันทึกท้ายเล่ม

เมื่อคุณอ่านมาถึงบทนี้ คงจะได้เห็นถึงหลายๆ สิ่งที่น่าสนใจได้แสดงให้เห็นให้คุณชอบ ตั้งแต่ภาพชีวิตของตัวละครทุกตัว ความสุข ความทุกข์ การสร้างกรรม และการส่งผลของกรรม การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และการเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏอันยาวนาน

ภาพเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงชีวิตของเราเช่นกัน เพราะในชีวิตของเรา เราก็เคยทำดี ทำชั่ว เคยทำกรรม และกำลังเสวยผลของกรรมที่เราเคยทำมา ชีวิตเราก็เหมือนชีวิตคนอื่น และเหมือนชีวิตในนิทาน ที่ผ่านร้อนผ่านหนาว ผ่านทุกข์ผ่านสุข และดำเนินชีวิตไปด้วยการตัดสินใจของเรา ไม่ว่าจะตัดสินใจถูกหรือผิดก็ตาม และต่อไปเราเองก็เป็นคนรับผลของการตัดสินใจนั้น

พุทธศาสนาสอนให้เราทำดี และทำกุศลให้กับตัวเอง เพราะตัวเราเท่านั้นที่จะเป็นที่พึ่งของเราได้ คนอื่นแม้จะพึ่งได้ก็เป็นครั้งคราว เป็นวาระหรือแล้วแต่สถานการณ์ และความสามารถ แต่ตัวเราเองต่างหากที่อยู่กับเราตลอดเวลา และเป็นพึ่งได้ตลอดเวลา ถ้าหากเราสร้างตัวเราให้เป็นที่พึ่งของตัวเองได้

หนังสือเล่มนี้ มาเล่านิทานให้คุณฟัง ด้วยหวังว่าจะแสดงภาพของชีวิตในสังสารวัฏให้คุณเห็น และเพื่อคุณจะได้เริ่มต้นศึกษาธรรมะต่อไป เพื่อจรรโงงชีวิตของคุณให้ตั้งงามและเจริญในทางธรรม

และด้วยความหวังใย ถ้าคุณยังเป็นคนใหม่ในโลกแห่งธรรมะ จะขออนุญาตแนะนำเส้นทางเพื่อไม่ให้คุณหลงเสียเวลาไปในเส้นทางที่อาจจะไม่ถูกต้อง หนังสือที่แนะนำจะเป็นแผนที่ให้คุณเดินตามไป และเมื่อคุณเข้าใจดีแล้ว หลังจากนั้นคุณก็จะวินิจฉัยได้เองว่าอะไรคือสิ่งที่ถูกหรือผิด

ถ้าคุณอ่านหนังสือเล่มนี้เป็นเล่มแรก ขอชวนคุณอ่านหนังสือของผู้เขียนอีก ๒ เล่มคือ ซ้อปปี้งบุญ ซึ่งจะแนะนำการมีธรรมะในชีวิตประจำวันอย่างง่ายๆ ให้คุณรู้จักก่อน ต่อจากนั้นขอให้อ่านหนังสือธรรมะรอบกองไฟ ซึ่งจะแนะนำใจความแก่นของพุทธศาสนา ทั้งข้อธรรมหลัก หลักกรรม หลักการทำบุญ อันจะทำให้คุณเห็นภาพคำสอนของศาสนาเป็นแนวทางสำหรับเข้าไปศึกษาธรรมะต่อไป

ในการศึกษาธรรมะขอแนะนำให้คุณศึกษาหนังสือดังนี้ หนังสืออาจารย์วสิน อินทสระ หลวงพ่อปัญญา นันทภิกขุ หลวงพ่อพุทธทาส หลวงพ่อชา สุภัทโท หลวงปู่ดูลย์ อตุโล

หนังสือดังกล่าวสามารถหาอ่านได้ที่ห้องหนังสือเรือนธรรม ถนนพิชัย โทรศัพท ๐-๒๒๔๔-๘๒๙๒ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ

หรือลองหาอ่านตามห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประจำจังหวัด หรือหาซื้อจากร้านหนังสือทั่วไป

หากต้องการทำบุญพึ่งเทศน์ที่วัด :-

๑. วัดชลประทานรังสฤษฎ์ ปากเกร็ด เวลา ๙.๐๐ น.  
วันอาทิตย์

๒. วัดสวนแก้ว เวลา ๑๓.๐๐ น. วันอาทิตย์

๓. สวนโมกขพลาราม อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี  
อบรมนั่งสมาธิทุกเดือน โทร. ๐-๗๗๔๓-๑๕๙๖-๗

๔. วัดสุন্নทวาราม พระอาจารย์มิตชูโอะ คเวสโก  
ลูกศิษย์หลวงพ่อบุชา สุภัทโท เป็นเจ้าอาวาส วัดอยู่ไทรโยค  
กาญจนบุรี เป็นวัดป่าร่มรื่นสวยงามมาก ติดต่อสอบถามเวลา  
การอบรมของทางวัด กรุณาติดต่อมูลนิธิมาया โคตมี โทรศัพท์  
๐-๒๖๗๖-๓๔๕๓

๕. วัดป่าแสงธรรม อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี  
โทร. ๐-๗๗๓๗-๔๑๑๐ ท่านพระครูสันติธรรมรังษีเป็นเจ้า  
อาวาส

๖. วัดมเหยงคณ์ ตำบลหันตรา อำเภอพระนครศรีอยุธยา  
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โทร. ๐-๓๕๒๔-๒๘๙๒

๗. วัดปัญญาบันฑิตาราม ตำบลคลองหก อำเภอ  
คลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โทร. ๐-๒๙๐๔-๖๑๐๑-๒ มี  
กิจกรรมวันอาทิตย์ตอนเช้า ๙.๐๐ น.

อย่าคิดว่า การเข้าวัดเป็นเรื่องน่าอาย เชย ความคิดนี้  
ตอนนี้ล้าสมัยแล้ว คนที่คิดแบบนี้ต่างหากที่เชย เพราะได้เปิด  
เผยความไม่รู้จักรักรมะออกมา การเข้าวัด เป็นการเข้าไปหา  
ธรรมะดีๆ มาประดับกายใจ เข้าวัดแล้วทำบุญ ฟังธรรม  
สบายใจแล้วหน้าผ่องใส ไม่ต้องใช้ครีมหน้าแดง นั่งสมาธิแล้วใจ  
สงบ ทำให้ใจเย็น คนใจเย็นใครๆก็รัก คุณว่าจริงมั๊ย คุณเอง  
ชอบคนใจเย็นมั๊ย หรือรักคนขี้โมโห มีสมาธิแล้วมีสติ มีสติแล้ว

เรียนดี หรือถ้าทำงานแล้ว จะทำงานได้ดี คนทำงานดีไม่มีวัน  
ตกงาน ถ้าเศรษฐกิจแย่ คุณคิดว่า ระหว่างคนทำงานดีกับคน  
ทำงานนั้นๆ ใครจะถูกเลย์ออฟ อ๊ะ นี่ไม่ด้ายย่ะนะจ๊ะ

มาศึกษาธรรมะกันเถอะค่ะ เพื่อสร้างสิ่งดีๆให้กับชีวิต  
ของคุณเอง คุณจะพบว่าชีวิตมีความสุขขึ้น และการมีชีวิตอยู่  
เป็นชีวิตที่มีคุณค่าและมีความหมายมากขึ้น

ขอให้ทุกๆ คนมีความสุขในธรรม สวัสดิ์ค่ะ



พระพุทฺธสุภายิต จากหนังสือ ธรรมบท  
โดย อาจารย์ เสฐียรพงษ์ วรรณปก

ขุนเขาไม่สะท้อนเพราะแรงลมฉันใด  
บัณฑิตย่อมไม่หวั่นไหว  
เพราะนินทาหรือสรรเสริญ ฉนั้นนั่น

ห้วงน้ำลึก ใสสะอาดสงบฉันใด  
บัณฑิตพึงธรรมแล้ว  
ย่อมมีจิตใจสงบฉันนั่น

ถ้าหากคนเราจะทำความดีไซ้ไร  
ก็ควรทำบ่อย ๆ  
ควรพอใจในการทำความดีนั้น  
เพราะการสะสมความดีนำสุขมาให้

อย่าดูถูกบุญว่าเล็กน้อยจักไม่สนองผล  
น้ำตกจากเวหาที่ละลายๆ ยังเต็มคุ่มได้  
นักปราชญ์สะสมบุญที่ละเล็กละน้อย  
ย่อมเต็มด้วยบุญได้เช่นกัน

ถ้าเธอทำตนให้เจ็บเสียได้เหมือนหมองปากแตก  
ก็นับว่าเธอเข้าถึงนิพพานแล้ว  
เธอก็จะไม่ต้องทะเลาะเบาะแว้งกับใครอีก

สอนคนอื่นอย่างไรดี ควรทำตนอย่างนั้น  
ฝึกตนเองได้แล้ว จึงควรฝึกคนอื่น  
เพราะตัวเราเองฝึกยากยิ่งนัก

เราต้องพึ่งตัวเราเอง  
คนอื่นใครเล่าจะเป็นที่พึ่งได้  
บุคคลผู้ฝึกตนดีแล้ว  
ย่อมได้ที่พึ่งที่ได้แสนยาก

ถึงจะทำประโยชน์แก่คนอื่นมากมาย  
ก็ไม่ควรจะทิ้งจุดมุ่งหมายปลายทางของตน  
เมื่อรู้ว่าอะไรคือจุดมุ่งหมายปลายทางของตนแล้ว  
ก็ควรใฝ่ใจจนชวาย

ผู้ใดทำบาปไว้แล้ว ละได้ด้วยการทำดี  
ผู้นั้นย่อมส่องโลกนี้ให้สว่าง  
เหมือนพระจันทร์ที่พ้นจากเมฆฉะนั้น

ไม่มีไฟใดเสมอด้วยราคะ  
ไม่มีโทษใดเสมอด้วยโทสะ  
ไม่มีทุกข์ใดเสมอด้วยเบญจขันธ์  
ไม่มีสุขใดเสมอด้วยความสงบ

ควรละความโกรธ ละมานะ  
เอาชนะกิเลส เครื่องผูกมัดทุกอย่าง  
ผู้ที่ไม่ติดอยู่ในรูปนาม หมดกิเลสแล้ว  
ทุกข์ก็ครอบงำเขาไม่ได้

ไม่ว่าในอดีต ปัจจุบัน อนาคต  
คนที่ถูกรสรรเสริญโดยส่วนเดียว  
หรือถูกนินทาโดยส่วนเดียว ไม่มี

คนมีปัญญา

ควรจัดมลทินของตน

ทีละน้อย ๆ ทุก ๆ ขณะโดยลำดับ

เหมือนนายช่างทองบัดเป่าสนิมแร่

พวกเธอจงพยายามทำความเพียรเถิด

พระตถาคต เป็นผู้ชี้ทางเท่านั้น

ชนทั้งหลายผู้เดินทางสายนี้

โดยปฏิบัติภาวนา

ก็จะพ้นจากเครื่องผูกของพญามาร





